

Inspraakbundel

**Zienswijzen op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau '380 kV-
hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten

Postbus 111

9200 AC DRACHTEN

www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	5

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen	8
Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen	11
Zienswijze 202301431 tot en met 202302520	12

Augustus 2023

Woord vooraf

Van vrijdag 9 juni 2023 tot en met donderdag 20 juli 2023 lag de concept-notitie reikwijdte en detailniveau (concept-NRD) ter inzage voor de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens. Iedereen kon op de notitie reageren door het indienen van een zienswijze binnen de bovengenoemde periode.

Wat gaat er gebeuren?

TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) wil een nieuwe 380 kV-hoogspannings- verbinding aanleggen tussen de hoogspanningsstations Vierverlaten en Ens. De verbinding wordt in principe bovengronds aangelegd.

Waarom is dit project nodig?

De nieuwe verbinding is nodig om de energietransitie te kunnen faciliteren en toekomstige knelpunten in het elektriciteitsnet te voorkomen. Deze knelpunten ontstaan door meer opwek van duurzame energie enerzijds en meer vraag naar elektriciteit van huishoudens en bedrijven anderzijds.

Wat is een concept notitie reikwijdte en detailniveau?

In de concept-NRD staat beschreven welke tracéalternatieven worden onderzocht, voor welke thema's effecten in beeld worden gebracht en met welke diepgang. De resultaten van deze onderzoeken worden beschreven in het milieueffectrapport (MER). De te onderzoeken tracéalternatieven worden weergegeven op afbeelding 1.

Welke procedure wordt gevolgd?

In de concept-NRD staat beschreven welke tracéalternatieven worden onderzocht, voor welke thema's effecten in beeld worden gebracht en met welke diepgang. De resultaten van deze onderzoeken worden beschreven in het milieueffectrapport (MER). De te onderzoeken tracéalternatieven worden weergegeven op afbeelding 1.

Wat is de verdere procedure?

Alle zienswijzen en adviezen worden meegenomen in de NRD. Deze wordt, samen met een Nota van Antwoord, in het najaar 2023 vastgesteld. De voorkeursbeslissing wordt naar verwachting medio 2025 vastgesteld.

Samenhang met hoogspanningsverbinding Diemen – Lelystad – Ens

Naast de verbinding Vierverlaten – Ens is tussen de hoogspanningsstations Diemen – Lelystad – Ens een nieuwe verbinding voorzien. Daar waar deze projecten raakvlakken hebben, worden procedures op elkaar afgestemd.

Informatiebijeenkomsten

U was welkom bij de bijeenkomsten die het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), samen met TenneT, organiseerde. Die bijeenkomsten waren op:

- 20 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Dorpshuis Hoogkerk in Hoogkerk
- 21 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Glinstra State in Burgum

- 22 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Dorpshuis It Werflân in Rottevalle
- 27 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Buurthuis de Zandbanken in Lemmer
- 28 juni 2023 van 19.00 tot 21.00 uur in De Golle in Wirdum
- 29 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Wijkcentrum de As in Heerenveen
- 4 juli 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Wapen van Ens in Ens

Er waren medewerkers van TenneT en van het Ministerie van EZK aanwezig aan wie u uw vragen kon stellen.

Zienswijzen

Op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn binnen de reactietermijn in totaal 106 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Heeft u hulp nodig?

Heeft u hulp nodig met websites? Dan kunt u terecht bij Informatiepunten Digitale Overheid. Vraag ernaar bij de bibliotheek in de buurt.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over de procedure vindt u op www.rvo.nl/ens-ieverlaten en over het project op www.tennet.eu/ens-ieverlaten. Heeft u naar aanleiding daarvan nog vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 070 379 89 79.

Kennisgeving 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van vrijdag 9 juni 2023 tot en met donderdag 20 juli 2023 ligt de concept-notitie reikwijdte en detailniveau (concept-NRD) ter inzage voor de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens.

Iedereen kan op de notitie reageren door het indienen van een zienswijze binnen de bovengenoemde periode.

Wat gaat er gebeuren?

TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) wil een nieuwe 380 kV-hoogspannings- verbinding aanleggen tussen de hoogspanningsstations Vierverlaten en Ens. De verbinding wordt in principe bovengronds aangelegd.

Waarom is dit project nodig?

De nieuwe verbinding is nodig om de energietransitie te kunnen faciliteren en toekomstige knelpunten in het elektriciteitsnet te voorkomen. Deze knelpunten ontstaan door meer opwek van duurzame energie enerzijds en meer vraag naar elektriciteit van huishoudens en bedrijven anderzijds.

Wat is een concept notitie reikwijdte en detailniveau?

In de concept-NRD staat beschreven welke tracéalternatieven worden onderzocht, voor welke thema's effecten in beeld worden gebracht en met welke diepgang. De resultaten van deze onderzoeken worden beschreven in het milieueffectrapport (MER). De te onderzoeken tracéalternatieven worden weergegeven op afbeelding 1.

Welke procedure wordt gevolgd?

Op de besluitvorming voor nieuwe verbindingen is de projectprocedure van toepassing. Dit betekent dat het rijk bevoegd gezag is voor de ruimtelijke inpassing hiervan. De verkenningsfase (2022–2025) eindigt met een voorkeursbeslissing. Hierin wordt een keuze gemaakt uit één van de in het plan-MER onderzochte tracéalternatieven. In de planuitwerkingsfase (voorzien 2025–2027) wordt de voorkeursbeslissing verder uitgewerkt. Het definitieve tracé van de nieuwe verbinding wordt vastgelegd in een projectbesluit. Het milieueffectrapport levert informatie voor beide beslissingen.

Wat is de verdere procedure?

Alle zienswijzen en adviezen worden meegenomen in de NRD. Deze wordt, samen met een Nota van Antwoord, in het najaar 2023 vastgesteld.

De voorkeursbeslissing wordt naar verwachting medio 2025 vastgesteld.

Samenhang met hoogspanningsverbinding Diemen – Lelystad – Ens

Naast de verbinding Viervelaten – Ens is tussen de hoogspanningsstations Diemen – Lelystad – Ens een nieuwe verbinding voorzien. Daar waar deze projecten raakvlakken hebben, worden procedures op elkaar afgestemd.

Informatiebijeenkomsten

U bent welkom bij de bijeenkomsten die het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), samen met TenneT, organiseert.

Die bijeenkomsten zijn op:

- 20 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Dorpshuis Hoogkerk in Hoogkerk
- 21 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Glinstra State in Burgum
- 22 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Dorpshuis It Werflân in Rottevalle
- 27 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Buurthuis de Zandbanken in Lemmer
- 28 juni 2023 van 19.00 tot 21.00 uur in De Golle in Wirdum
- 29 juni 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Wijkcentrum de As in Heerenveen
- 4 juli 2023 van 19.00 uur tot 21.00 uur in Wapen van Ens in Ens

Er zijn medewerkers van TenneT en van het Ministerie van EZK aanwezig aan wie u uw vragen kunt stellen. Vooraf aanmelding is niet nodig.

Hoe kunt u een zienswijze indienen?

U kunt een zienswijze indienen van 9 juni 2023 tot en met 20 juli 2023.

Dat kan op drie manieren:

- Bij voorkeur digitaal via www.rvo.nl/vierverlaten-ens. U kunt niet reageren per e-mail.
- Per post door een brief te sturen naar:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Postbus 111, 9200 AC Drachten
- U kunt op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 070 379 89 79. Nadat u een zienswijze hebt ingediend krijgt u een ontvangstbevestiging.

Heeft u hulp nodig?

Heeft u hulp nodig met websites? Dan kunt u terecht bij Informatiepunten Digitale Overheid. Vraag ernaar bij de bibliotheek in de buurt.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over de procedure vindt u op www.rvo.nl/ens-vierverlaten en over het project op www.tennet.eu/ens-vierverlaten. Heeft u naar aanleiding daarvan nog vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 070 379 89 79.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. Door te klikken op uw zienswijzenummer wordt u automatisch doorverwezen naar de zienswijze. De zienswijzen zijn opgenomen vanaf pagina 12.

Zienswijzen op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau '380 kV-hoogspanningsverbinding Volverlaten – Ens'

Registratienummer	Zienswijzenummer
202301431	202301431
202301446	202301446
202301449	202301449
202301514	202301514
202301573	202301573
202301574	202301574
202301575	202301574
202301576	202301576
202301577	202301577
202301579	202301579
202301589	202301589
202301609	202301609
202301631	202301631
202301637	202301637
202301654	202301654
202301662	202301662
202301678	202301678
202301684	202301684
202301713	202301713
202301716	202301716
202301718	202301718
202301728	202301728
202301760	202301760
202301761	202301761
202301824	202301824
202301853	202301853
202301903	202301903
202301904	202301904
202301905	202301905
202301906	202301905
202301907	202301905
202301908	202301908
202302007	202302007
202302099	202302099
202302100	202302100
202302102	202302102

202302115	202302115
202302117	202302117
202302120	202302120
202302153	202302153
202302275	202302275
202302347	202302347
202302351	202302351
202302353	202302353
202302354	202302354
202302356	202302356
202302360	202302360
202302367	202302367
202302369	202302369
202302382	202302382
202302413	202302413
202302438	202302438
202302442	202302442
202302443	202302443
202302445	202302445
202302449	202302449
202302452	202302452
202302455	202302455
202302456	202302456
202302459	202302459
202302460	202302460
202302462	202302462
202302463	202302463
202302464	202302464
202302465	202302465
202302466	202302466
202302474	202302474
202302475	202302475
202302476	202302476
202302477	202302477
202302478	202302478
202302479	202302479
202302480	202302480
202302481	202302481
202302482	202302482
202302483	202302483
202302484	202302484
202302485	202302485
202302486	202302486
202302487	202302487
202302488	202302488

202302489	202302489
202302490	202302490
202302491	202302491
202302492	202302492
202302493	202302493
202302495	202302495
202302496	202302496
202302497	202302497
202302498	202302498
202302499	202302499
202302500	202302500
202302501	202302501
202302502	202302502
202302503	202302503
202302504	202302504
202302505	202302505
202302506	202302506
202302507	202302507
202302508	202302508
202302509	202302509
202302511	202302511
202302512	202302512
202302513	202302513
202302514	202302514
202302520	202302520

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen

Zienswijzen op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau '380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens'

Zienswijzennummer	Organisatie
202301574	Actiecomité Woningbouw de Wettermunt Nee, BURGUM
202301575	Actiecomité Woningbouw de Wettermunt Nee, BURGUM
202302499	Creatieve energie concepten, NIJETRIJNE
202302466	Dorpsbelang Oudehaske en omstreken, OUDEHASKE
202302501	Dorpsbelang Wirdum Swichum, WIRDUM
202302480	Dorpsbelangen Boerakker-Lucaswolde.nl, BOERAKKER
202302504	Dorpsbelangen Burgum, BURGUM
202302484	Friese Milieu Federatie, GRONINGEN
202302492	Gemeente De Fryske Marren, College van Burgemeester en Wethouders, JOURE
202302491	Gemeente Heerenveen, HEERENVEEN
202302498	Gemeente Leeuwarden, College van Burgemeester en Wethouders, LEEUWARDEN
202302489	Gemeente Noordoostpolder, College van Burgemeester en Wethouders, EMMELOORD
202302465	Gemeente Opsterland, College van Burgemeester en Wethouders, BEETSTERZWAAG
202302497	Gemeente Smallingerland, College van Burgemeester en Wethouders, DRACHTEN
202302509	Gemeente Tytsjerksteradiel, College van Burgemeester en Wethouders, BURGUM
202302520	Gemeente Tytsjerksteradiel, College van Burgemeester en Wethouders, BURGUM
202302487	gemeente Westerkwartier, College van Burgemeester en Wethouders, LEEK
202302449	Gemeente Weststellingwerf, College van Burgemeester en Wethouders, WOLVEGA
202302486	It Fryske Gea, BEETSTERZWAAG
202302475	Landschap Overijssel Natuur en Milieu Overijssel, DALFSEN
202302354	Noardlike Fryske Wâlden, BUITENPOST
202302481	Plaatselijk Belang Oud Aengwirden, TJALLEBERD
202302413	Provincie Drenthe, Gedeputeerde Staten, ASSEN
202302507	Provincie Fryslân, Gedeputeerde Staten, LEEUWARDEN
202302496	Provincie Groningen, Gedeputeerde Staten, GRONINGEN
202302353	Provincie Overijssel, Gedeputeerde Staten, ZWOLLE
202302478	Regio Groningen-Assen, Regio Groningen-Assen, GRONINGEN
202302508	RotteveelM4, ALKMAAR
202301761	Schippersvereniging Schuttevaer, ALDEBOARN
202302514	Staatsbosbeheer, AMERSFOORT
202302493	Stichting Libau Steunpunt Cultureel Erfgoed, GRONINGEN
202301728	Stichting Milieubeheer ZWK, MIDWOLDE
202301908	Vereniging Dorpsbelang Haskerhorne, HASKERHORNE
202302512	Vereniging Plaatselijk Belang Terwispel, TERWISPEL
202301514	Vitens, ZWOLLE
202302474	Waterschap Noorderzijlvest, Het dagelijks bestuur, GRONINGEN

Zienswijze 202301431 tot en met 202302520

Verzonden: 6/12/2023 7:18:10 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Het is zo .dat tenet bij Oudehaske al 4 x de grond heeft open gebroken.nu is daar geen grond dus stik stof.gern enkele vergunning is verleend hier voor.Kortom tenet mag alles wat god verboden heeft om de de draden te trekken.nu weer. Laat het zo.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie vraag 1+

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Dat de burgers geen profijt van hebben.nu naar de bedrijven.

Verzonden: 6/14/2023 10:28:54 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

PFas

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nee

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Het is vreemd om te constateren dat de corridors 3 t/m 6 lopen over een N2000 gebied. We zijn daar op tegen !

Verzonden: 6/14/2023 3:18:49 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED] Autotechniek
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, is er niet een ander alternatief? Ik ben bang voor de schadelijke gevolgen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ja, wat is het effect op ons als bewoners en onze kinderen als dit wordt doorgevoerd?

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja - het effect vd verhoging op bewoners en kinderen die hier vlakbij wonen

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Mn gezondheid

Verzonden: 6/20/2023 1:04:01 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus 1205
Huisnummer: 61
Postcode: 8901 AA
Woonplaats: Zwolle
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens: Vitens NV
Organisatie: Vitens

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Geen mening.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

De impact op de drinkwatervoorziening moet in beeld worden gebracht, indien de leidingtracés de grondwaterbeschermingsgebieden van Vitens doorkruisen.

Bij aanleg van in grondwaterbeschermingsgebieden moet rekening worden gehouden met de regelgeving die is vermeld in de Provinciale Milieuverordening Fryslân (PMV), dan wel Provinciale Omgevingsverordening. Aanleg in waterwingebieden van Vitens is sowieso verboden. Effecten op de bodemkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden dienen in het MER in beeld te worden gebracht. Het gaat hierbij zowel over effecten tijdens de aanlegfase als tijdens de gebruiksfase. Tijdens de aanlegfase moet gedacht worden aan het roeren van de bodem dieper dan 2 meter, bijvoorbeeld door de aanleg van funderingen en het uitvoeren van bemalingen. In de gebruiksfase moet gedacht worden aan het ontstaan van mogelijke bodemverontreiniging ter plaatse van de tracés als gevolg van afspoeling van toegepaste bouwmaterialen/bouwstoffen en uit te voeren onderhoudswerkzaamheden (bijvoorbeeld verfwerkzaamheden).

95374288_9089171_230620_Bijlage_bij_zienswijze_Tennet.docx

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Er moet rekening gehouden worden met de belangen van het waterleidingbedrijf Vitens en de reeds aanwezige infrastructuur voor de drinkwatervoorziening, evenals de reeds bepaald voorkeurslocaties voor de toekomstige drinkwatervoorziening binnen het zoekgebied van de voorkeurtracés. Het gaat hierbij om de bestaande locaties te Noardburgum, Garyp en Nij Beets en de voorgenomen grondwaterwinlocaties te Boornbergum en Luxwoude.

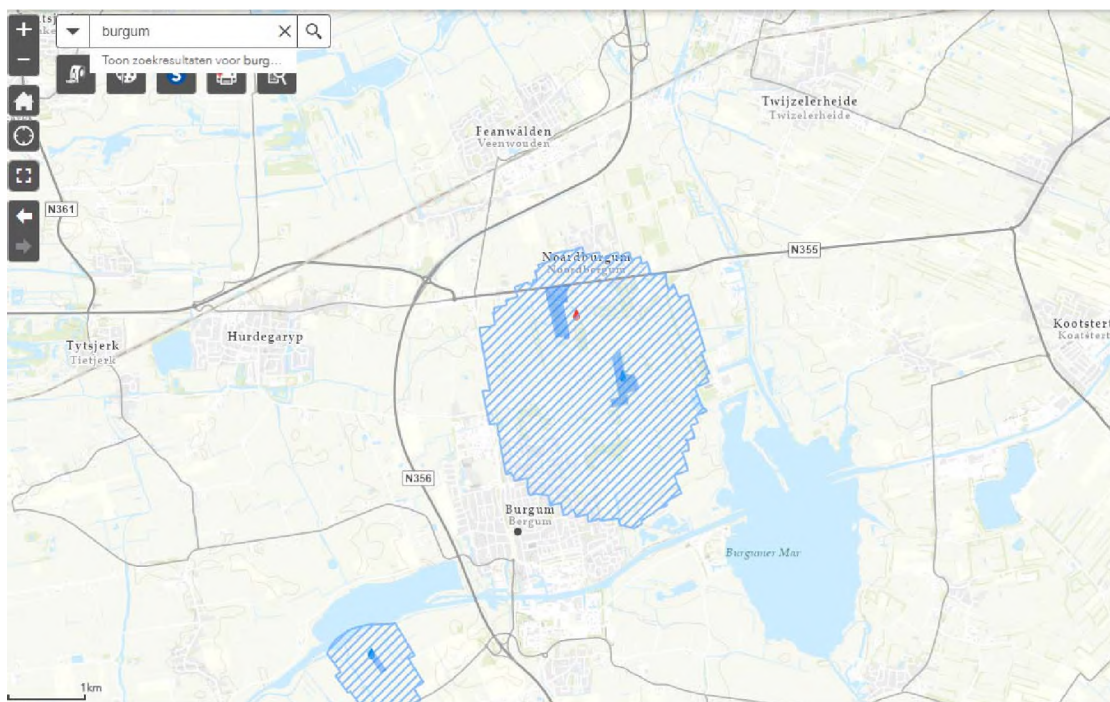
95374288_9089172_drinkwaterstrategie-fryslan-2050_0.pdf

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

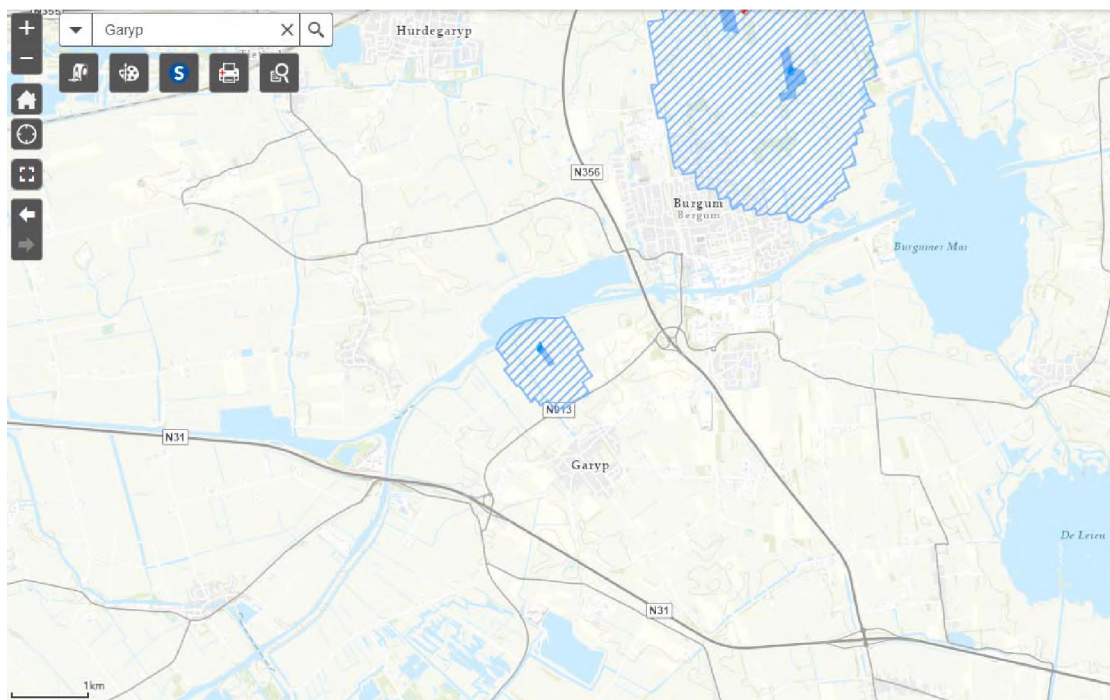
Geen mening.

Bijlage Vitens bij Zienswijze Tennet 20 juni 2023

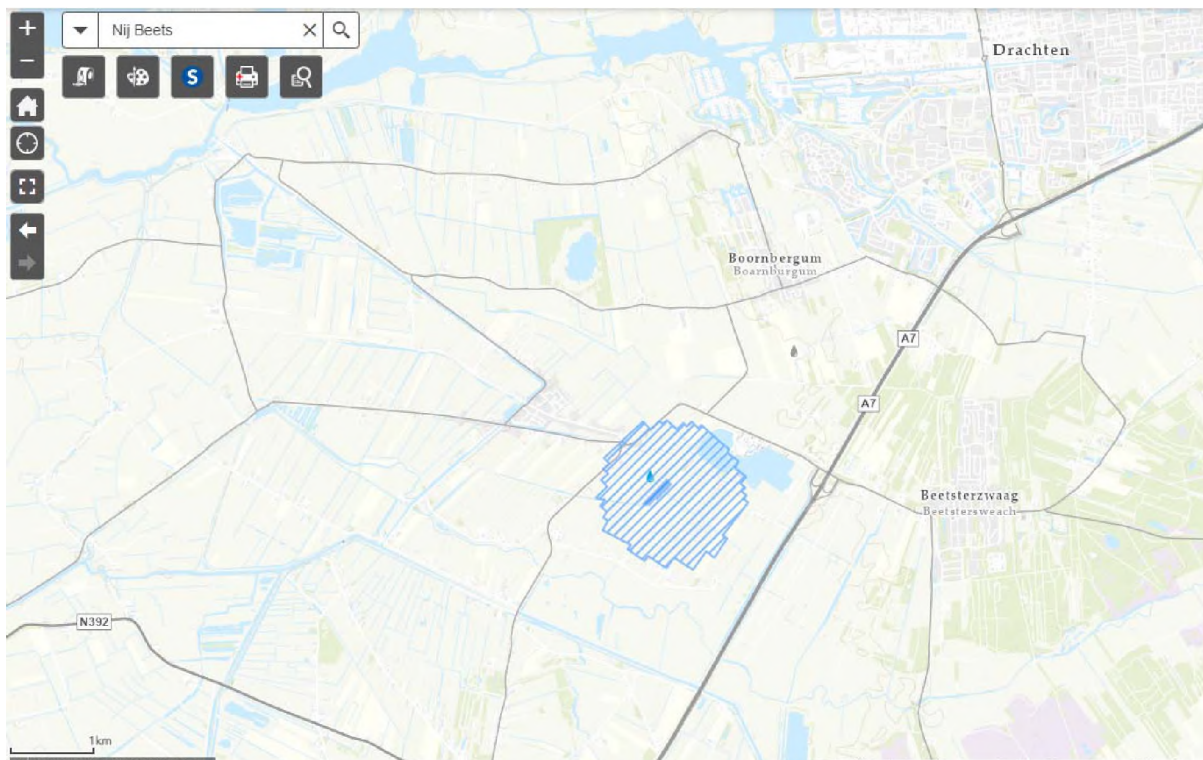
Nader informatie over de ligging van de bestaande en geplande waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden en de voorgenomen locaties.

Noardburgum: ligging waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied

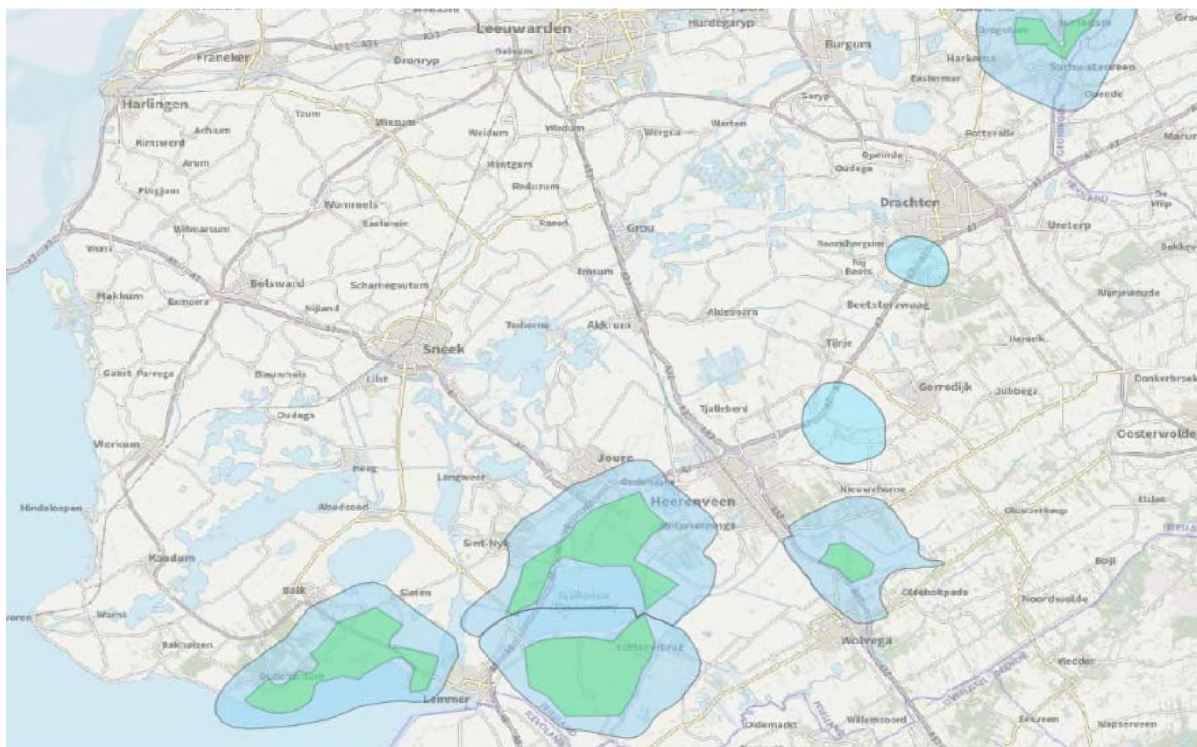
Garyp: ligging waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied

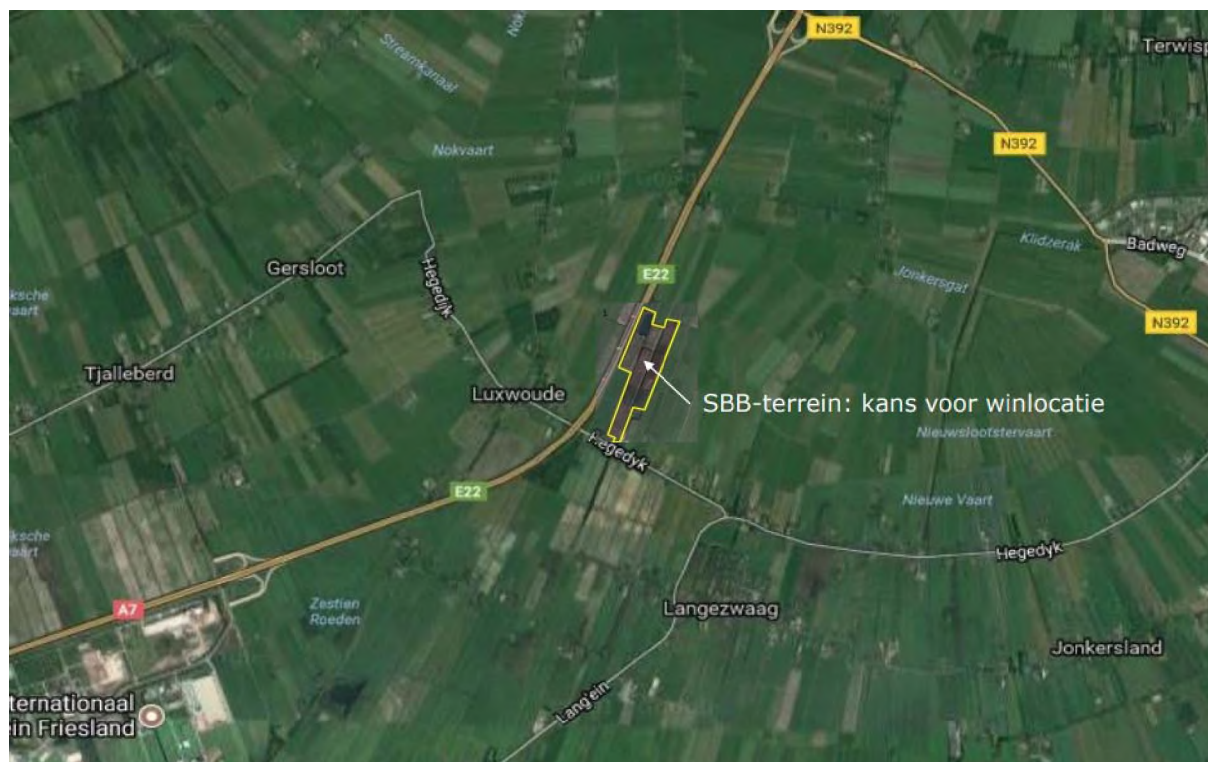
Nij Beets: ligging waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied

Ligging voorgenumen winlocatie te Boornbergum en Luxwoude

Figuur 4.2. Gedetailleerde ASV-zoekgebieden met globale 100-jaarsbeschermingszones. De bij Boornbergum en Luxwoude behorende ASV-gebieden

Voorgenomen winlocatie Vitens: ontwerpbeschikking reeds afgegeven door Provincie Fryslân.

Wetter foar letter

Drinkwaterstrategie Fryslân 2050

provinsje fryslân
provincie fryslân

Vitens

Definitief, 29 juli 2021

Inhoudsopgave

Inhoud

Samenvatting	2
1. Inleiding	5
2. Op weg naar een duurzame drinkwatervoorziening Fryslân	6
2.1. De bron	6
2.2. Bescherming van de bron	7
2.3. Duurzaamheid.....	8
3. Hoeveel water is er nodig	11
3.1. Drinkwatervraag.....	11
3.2. Waterbesparing	12
3.3. Verzilting	12
3.4. Reserves	13
3.5. Totaal	13
4. Aanvullende strategische voorraden	14
4.1. Omvang	14
4.2. Zoekgebied ASV	14
4.3. Bescherming ASV	16
4.4. Gedetailleerde ASV-gebieden met globale beschermingsgebieden	16
4.5. Adaptieve aanpak	18
5. De Waddeneilanden	19
6. Uitvoering	19
6.1. Besluitvorming en procedures	19
6.2. Realisatie.....	19
6.3. Evaluatie en monitoring.....	20
Bijlage I Vitens Drinkwater Randvoorwaarden	21
Bijlage II Verziltingsfactoren	22
Bijlage III Uitvoeringsprogramma	23

SAMENVATTING

De drinkwaterstrategie Fryslân 2050 is een gezamenlijke strategie van provincie Fryslân en Vitens. Hierin wordt beschreven op welke wijze de drinkwatervoorziening in Fryslân voor de toekomst wordt veiliggesteld en hoe toekomstige ontwikkelingen worden vormgegeven.

Onder meer vanwege de toenemende druk op de ondergrond door bodemenergiesystemen, is landelijk de afspraak gemaakt om in 2020 Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) voor de drinkwatervoorziening aan te wijzen.

De bron

Fryslân heeft een grote voorraad schoon, zoet grondwater. Dit zoete grondwater is de eerste keuze voor de productie van drinkwater in de drinkwaterstrategie Fryslân 2050. Op de Waddeneilanden kan de inzet van andere bronnen mogelijk aan de orde komen. Inzet van andere bronnen wordt onderzocht en landelijke ontwikkelingen worden gevolgd. Bij het ontwikkelen van een nieuwe winning wordt rekening gehouden met de grondwaterbalansen (aan- en afvoer van grondwater) en worden alternatieven meegenomen in de afweging.

De bescherming van de bron

In het kader van de Structuurvisie Ondergrond zal bij de uitvoering van de drinkwaterstrategie het huidige beschermingsbeleid van provincie Fryslân worden geëvalueerd en bestendig worden gemaakt voor de toekomst.

Duurzaamheid

Gezamenlijke ambitie

Duurzame winningen moeten tot in lengte van jaren kunnen voorzien in voldoende water van een goede kwaliteit. Ze liggen op de meest duurzame plekken in het watersysteem, met ruim voldoende water en een zo klein mogelijk omgevingseffect. Er is draagvlak in de omgeving en ze dragen zo mogelijk bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en biodiversiteit.

Drinkwatervraag

In de afgelopen jaren is de drinkwatervraag in Fryslân sterk toegenomen (18% in 8 jaar). Om goed in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen moet de drinkwaterproductie hierop zijn voorbereid. Het aanwijzen en beschermen van aanvullende strategische voorraden (ASV) maakt onderdeel uit van deze voorbereiding.

Landelijk is afgesproken dat de ASV's een stijgende drinkwatervraag conform een worst-case scenario moeten kunnen opvangen. Aan de hand van dit scenario is de drinkwatervraag voor 2050 berekend.

Waterbesparing

Waterbesparing is een belangrijk onderdeel van deze drinkwaterstrategie. De Provincie en Vitens werken vanaf 2021 gezamenlijk aan een actieplan voor waterbesparingsmaatregelen. Het effect hiervan is echter zo onzeker dat er voor de berekening van de drinkwatervraag geen rekening mee is gehouden.

Verzilting

De Strategische grondwaterstudie Fryslân (2019) heeft inzicht gegeven in verziltingsrisico's van drinkwaterbronnen. De totale wincapaciteit waar enig risico op verzilting speelt, is maximaal 24 miljoen m³ per jaar (exclusief de Waddeneilanden). De ontwikkelingen van de verzilting worden iedere drie jaar voor alle Friese winningen in kaart gebracht.

Eén van de mogelijke acties bij aanhoudende verzilting is verminderen van de winningscapaciteit van de verziltende winning. Als op basis van een integrale afweging hiertoe wordt besloten, zal nieuwe capaciteit ontwikkeld moeten worden.

Reserves

Voor het veiligstellen van de leveringszekerheid van drinkwater, is het noodzakelijk om reserves in de drinkwatervoorziening in te bouwen. Vanwege de lange doorlooptijd vanaf besluit tot in gebruik name van een nieuwe winning, is de reserve opgebouwd uit verschillende stadia. De nieuw aan te wijzen ASV's zijn bedoeld voor het opvangen van ontwikkelingen op de langere termijn.

Op basis van:

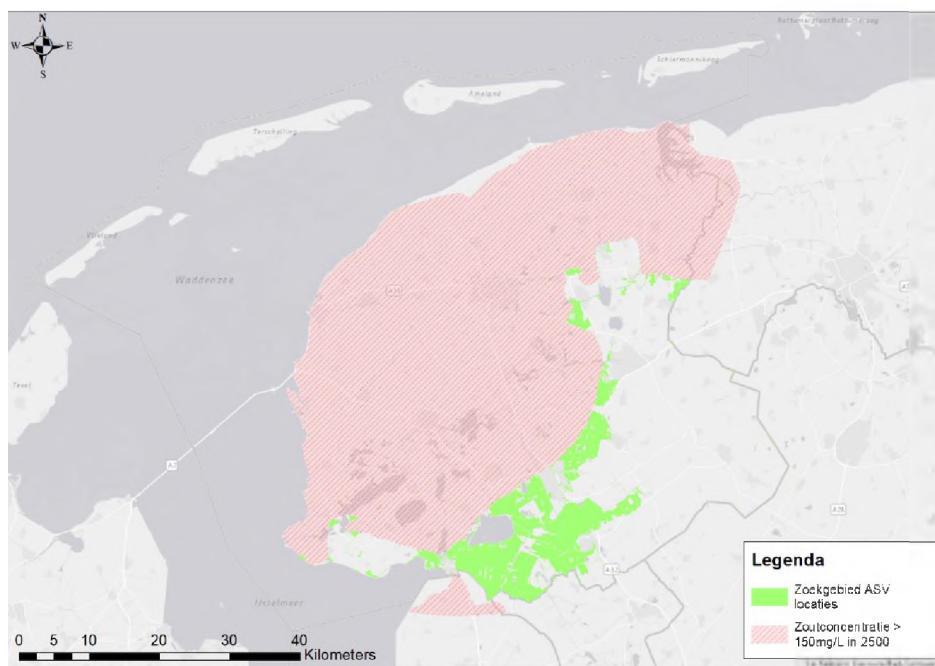
- Prognose drinkwatervraag 2050
- Benodigde reserves
- Reeds beschikbare bronnen

is een extra noodzakelijke hoeveelheid broncapaciteit berekend van 12,5 miljoen m³ per jaar tot het jaar 2050.

Naast de *extra* broncapaciteit voor een toenemende drinkwatervraag, kan *vervangende* broncapaciteit nodig zijn voor winningen met verziltingsrisico's. Dit bedraagt in totaal 24 miljoen m³ per jaar tot het jaar 2100.

Anvullende strategische voorraden (ASV)

In totaal wordt door de provincie voor de periode tot 2050 een ASV-zoekgebied vastgelegd en beschermd dat voldoende groot is voor ongeveer 30 miljoen m³ per jaar aan potentiële drinkwaterbronnen. In onderstaande figuur is het globale zoekgebied weergegeven waarbinnen deze capaciteit wordt gezocht.

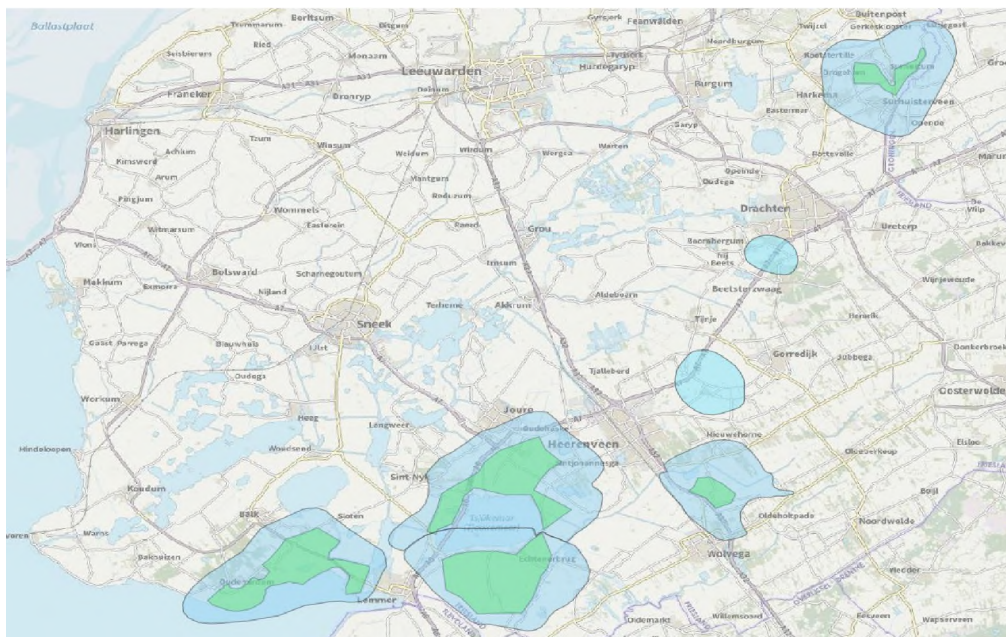
Globaal zoekgebied ASV (bron: Strategische grondwaterstudie Fryslân)

Bescherming ASV

Het ASV-zoekgebied krijgt minimaal een bescherming (functiescheiding) tegen mijnbouw (incl. geothermie) en warmte-koude-opslag. Bij deze activiteiten ontstaan namelijk risico's op verontreiniging van grondwater en er worden grondlagen doorboord die het grondwater beschermen tegen invloeden vanaf het maaiveld. In aansluiting op het landelijke traject van evaluatie en herziening van grondwaterbeschermingsbeleid wordt ook hierbij uitgegaan van bescherming inclusief de ondergrond (3D). De invulling hiervan moet voor Fryslân nog worden uitgewerkt.

Gedetailleerde ASV-gebieden en globale beschermingsgebieden

Aan de hand van hydrologische en geografische informatie en in overleg met betrokken partijen, is het globale zoekgebied ASV nader gedetailleerd. Ook zijn de beschermingszones berekend. Dit is weergegeven in de volgende figuur.

Gedetailleerde ASV-gebieden en winningen in ontwikkeling inclusief 100-jaarsbeschermingszones.

In heel Fryslân zijn inmiddels opsporingsvergunningen of winningsvergunningen afgegeven voor gaswinning. Voor geothermie geldt dit voor een deel van Fryslân. De ASV-gebieden vallen daardoor samen met mogelijkheden voor gaswinning of geothermie. In nauwe samenwerking met de gemeenten zijn de ASV-zoekgebieden zodanig aangepast dat de functies van energietransitie en drinkwater goed naast elkaar ontwikkeld kunnen worden. In overleg met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Economische Zaken en Klimaat wordt de bescherming van de ASV-zoekgebieden tegen mijnbouw verder afgestemd.

In afstemming met andere partijen worden door de provincie de groene gebieden uit bovenstaande figuur nog verder gedetailleerd, formeel aangewezen en adequaat beschermd.

Als in de toekomst ASV-zoekgebied moet worden omgezet naar wincapaciteit, wordt op dat moment de keuze van een specifieke locatie gemaakt. De groene gebieden geven voldoende flexibiliteit om toekomstige drinkwaterwinningen voor zowel de omgeving als voor de drinkwaterwinning zo goed mogelijk in te passen. In verband met de huidige snelle stijging van het drinkwaterverbruik, zal binnen het ASV-zoekgebied op korte termijn worden gezocht naar een locatie voor circa 6 miljoen m³ per jaar.

Adaptieve aanpak

Het is onzeker of de Aanvullende Strategische Vorraden (ASV's) ooit volledig nodig zullen zijn. Iedere drie jaar wordt daarom een evaluatie uitgevoerd en worden maatregelen getroffen om de drinkwatervoorziening veiliggesteld te houden. Ook wordt bepaald of er een noodzaak is het ASV-zoekgebied in de toekomst aan te passen. Bij het invullen van toekomstige acties wordt gekozen voor een integrale aanpak. Daarbij wordt zo goed mogelijk aansluiting gezocht bij andere opgaven zoals veenweide, boezemstudie, waterbergend en natuur. Voor het op orde houden van de reguliere capaciteit, stelt Vitens een behoeftedekkingsplan op met een horizon van 10 jaar.

De Waddeneilanden

Ook op de Waddeneilanden is zoet grondwater de eerste keuze voor de productie van drinkwater maar kan de inzet van andere bronnen eerder aan de orde zijn. Per eiland wordt bekeken hoe de drinkwatervoorziening toekomstbestendig kan worden gemaakt. Daarbij wordt ook gekeken naar innovaties in de waterketen.

Uitvoering

De Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 gaat een bouwsteen vormen in het Regionaal Waterprogramma van de provincie als uitwerking van de Omgevingsvisie. Het Regionaal Waterprogramma zal naar verwachting eind 2021 klaar zijn. De provincie en Vitens gaan gezamenlijk met andere partijen aan de slag met de realisatie van deze drinkwaterstrategie.

1. INLEIDING

De drinkwaterstrategie Fryslân 2050 is een gezamenlijke strategie van provincie Fryslân en Vitens. Hierin wordt beschreven op welke wijze de drinkwatervoorziening in Fryslân voor de toekomst wordt veiliggesteld en hoe toekomstige ontwikkelingen worden vormgegeven. Daarbij is 2050 het richtjaar met een doorkijk naar 2100 voor de verzilting. Uitgangspunten hierbij zijn dat de drinkwatervoorziening in Fryslân veilig en duurzaam is en dat er voldoende en kwalitatief hoogwaardig drinkwater wordt geleverd tegen een aanvaardbaar tarief.

Aanleiding hiervoor zijn het provinciaal Vierde Waterhuishoudingsplan (2016), de Beleidsnota Drinkwater (2014, Ministerie van Infrastructuur en Milieu) en de Structuurvisie Ondergrond (STRONG, 2018, Ministeries Infrastructuur en Waterstaat en Economische Zaken en Klimaat). Onder meer vanwege de toenemende druk op de ondergrond door bodemenergiesystemen, is landelijk de afspraak gemaakt om in 2020 Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) voor de drinkwatervoorziening aan te wijzen.

De provincie en Vitens werken samen aan de uitvoering van deze strategie vanuit ieders rol en verantwoordelijkheid: Vitens produceert en distribueert drinkwater, de provincie zorgt voor voldoende bronnen, de ruimtelijke en milieuhygiënische bescherming van de bronnen en het afgeven van de waterwinvergunningen.

De strategie heeft drie pijlers:

1. Een goede kwaliteit van de bronnen voor de drinkwaterproductie met een adequate ruimtelijke bescherming.
2. Duurzaamheid.
3. Voldoende vergunningscapaciteit en voldoende beschikbare bronnen om in de vraag naar drinkwater te kunnen voorzien.

De huidige situatie van de drinkwatervoorziening kent in Fryslân:

- 53,5 miljoen m³ onttrekking per jaar (2019);
- 12 grondwaterwinningen (waarvan 5 op de Friese Waddeneilanden);
- Circa 8100 km transportleidingen waaronder twee wadleidingen (naar Ameland en Terschelling);
- Circa 310.000 aansluitingen bij huishoudens en klein zakelijke klanten en 110 bij groot zakelijke klanten

Figuur 1.1. Huidige drinkwaterwinningen en distributienetwerk (hoofdleidingen).

2. OP WEG NAAR EEN DUURZAME DRINKWATERVOORZIENING FRYSLÂN

2.1. De bron

Vanuit een schone bron kan met een eenvoudige zuivering en weinig extra grondstoffen en energie, drinkwater worden gemaakt. Dit heeft uit oogpunt van volksgezondheid, duurzaamheid en bedrijfsvoering altijd de voorkeur en is ook een opgave vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Fryslân heeft een grote voorraad schoon, zoet grondwater. Dit zoete grondwater is de eerste keuze voor de productie van drinkwater in de drinkwaterstrategie Fryslân 2050. Ook op de Waddeneilanden is zoet grondwater de eerste keuze voor de productie van drinkwater maar zal gezien de bijzondere situatie (zoetwaterbel en kwetsbare natuur) de inzet van andere bronnen mogelijk eerder aan de orde zijn. Inzet van andere bronnen wordt onderzocht en landelijke ontwikkelingen worden gevolgd.

Waarom (zoet) grondwater?

Drinkwater kan bereid worden uit oppervlaktewater, regenwater en grondwater. De belangrijkste beweegredenen voor de voorkeur voor het gebruik van grondwater als bron voor de drinkwatervoorziening zijn:

- Grondwater heeft een constante temperatuur en kwaliteit. Dit is vooral van belang voor de zuivering van het grondwater tot drinkwater. Door de constante en stabiele kwaliteit, kunnen zuivering en transportsystemen optimaal functioneren.
- Grondwater is microbiologisch stabiel. Voor de volksgezondheid is het van belang dat het ruwe water zo weinig mogelijk microbiologische organismen bevat. Omdat grondwater lange tijd onder zuurstofloze omstandigheden in de bodem heeft gezeten, is de kans op aanwezigheid van schadelijke virussen en bacteriën klein.

- Beschikbaarheid van grondwater leidt tot weinig risico's op kwantiteitproblemen. Beschikbaarheid van goed grondwater is daarmee veel minder afhankelijk van klimatologische gebeurtenissen, zoals droogte, en incidenten rondom waterkwaliteit in vergelijking met andere bronnen. Grondwater is altijd beschikbaar.
- Grondwater is eenvoudig te zuiveren bij een goede kwaliteit. Dit betekent een relatief laag energieverbruik en weinig reststoffen in vergelijking met complexe zuiveringsmethoden, die nodig zijn voor minder schone bronnen. In Friesland is de kwaliteit van het grondwater sterk wisselend en worden vaak technieken zoals ontharding en ontkleuring toegepast.
- Grondwater is veel minder gevoelig voor calamiteiten dan oppervlaktewater zoals bijvoorbeeld bij lozingen op oppervlaktewater.
- Zoet grondwater vraagt veel minder zuivering dan brak grondwater.

Zoet grondwater is daarmee een betrouwbare, duurzame en goedkope grondstof voor drinkwater.

Volgens berekeningen die zijn uitgevoerd in het kader van de Grondwaterstudie Fryslân (2019) is er op dit moment en in de toekomst ruim voldoende zoet grondwater beschikbaar binnen de provincie Fryslân (zie kader in paragraaf 4.2). Een flink deel van dit zoete grondwater wordt in de huidige situatie uiteindelijk via het oppervlaktewater ongebruikt afgevoerd naar de Waddenzee. Er zijn mogelijkheden om dit ongebruikte grondwater op een efficiënte wijze in te zetten voor een hoogwaardig gebruik als drinkwater. Mede hierdoor is er geen noodzaak om voor de komende jaren op zoek te gaan naar alternatieve bronnen voor ons drinkwater. Daarbij is het zaak om voldoende rekening te houden met de grondwaterbalansen (aan- en afvoer van grondwater).

Indien wordt overgegaan tot het ontwikkelen van een nieuwe winning, worden andere alternatieven meegenomen in de afweging, onder andere als onderdeel van de MER-procedure.

2.2. Bescherming van de bron

Grondwaterwinningen kunnen te maken krijgen met verontreinigingen, waardoor de kwaliteit van het onttrokken water slechter wordt of zelfs ongeschikt voor de drinkwaterbereiding. Om dit te voorkomen hebben de provincies beleid ontwikkeld om rond grondwaterwinningen de kwaliteit extra te beschermen bovenop alle generieke maatregelen om verontreinigingen te voorkomen. Hiertoe zijn in Fryslân waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden aangewezen. In de Provinciale Milieuverordening (PMV) is vastgelegd welke inrichtingen en activiteiten binnen deze gebieden verboden zijn, al kan er in veel gevallen ook een ontheffing verleend worden.

Uit meerdere meetrondes blijkt dat 'overall' het grondwater in Fryslân in goede chemische toestand verkeert. Op meerdere meetpunten zijn echter wel sporen van geneesmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen en andere milieuvreemde stoffen aangetoond. Het grondwater is dus wel kwetsbaar voor verontreinigingen, maar de concentraties zijn voorsnog zo laag dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid.

Onderdeel van de Kaderrichtlijn Water (KRW) is het beschermen en verbeteren van de grondwaterkwaliteit van de drinkwaterbronnen. Doelstellingen daarbij zijn:

- Geen achteruitgang van de waterkwaliteit (resultaatverplichting);
- Streven naar verbetering waterkwaliteit met oog op vermindering zuiveringsinspanning (inspanningsverplichting).

De doelstellingen van de KRW moeten uiterlijk in 2027 zijn bereikt. Provincies zijn bevoegd gezag voor de grondwaterkwaliteit.

In het kader van de Structuurvisie Ondergrond zal bij de uitvoering van de drinkwaterstrategie het huidige beschermingsbeleid van provincie Fryslân (uit jaren 80) worden geëvalueerd en bestendig worden gemaakt voor de toekomst.

Voor de omzetting van PMV naar Omgevingsverordening is besloten om dit beleidsneutraal uit te voeren. Er is wel een mogelijkheid om de Omgevingsverordening relatief snel aan te passen als er nieuw beschermingsbeleid wordt vastgesteld. De provincie neemt het voortouw om tot nieuwe afspraken te komen over modernisering (herijking) van het beschermingsbeleid.

Dit gebeurt in aansluiting op het landelijke traject van evaluatie en herziening van grondwaterbeschermingsbeleid (2019-2020). Vanuit dit landelijke traject is een belangrijke wijziging aangedragen ten opzichte van de huidige situatie. Dat is dat gezien de ontwikkelingen in de ondergrond wordt uitgegaan van een verschuiving van de bescherming van 2D (vanaf maaiveld) naar 3 (ook de ondergrond) of 4D (ook tijd). De invulling hiervan moet voor Fryslân nog worden uitgewerkt.

Voor het realiseren van alternatieve winlocaties vinden langdurige en ingewikkelde procedures en grote investeringen plaats. Daarnaast wordt het door de vele activiteiten in de ondergrond steeds lastiger om geschikte locaties te vinden. Dat zijn belangrijke redenen om voor de toekomst in te zetten op 'beschermen om te blijven'. Dit betekent dat zal worden uitgegaan van een zogenaamde 100-jaarszone om een winning heen.

Bij de herijking van het beschermingsbeleid zal ook voor bestaande winningen een afweging worden gemaakt om de huidige 25-jaars beschermingszone uit te breiden naar een 100-jaars beschermingszone.

Een ander aandachtspunt is meer helderheid te creëren in welke consequenties er zijn voor inwoners en bedrijven in een grondwaterbeschermingsgebied ten opzichte van de regelgeving buiten de grondwaterbeschermingsgebieden. Daarnaast worden plannen opgesteld voor borging, naleving en handhaving in de praktijk.

Ook onderzoekt de provincie of er instructieregels worden vastgesteld voor de omgevingsplannen. Hiermee kunnen gemeenten worden gestimuleerd om grondwatervriendelijk af te wegen.

2.3. Duurzaamheid

Gezamenlijke ambitie

Duurzame winningen moeten tot in lengte van jaren kunnen voorzien in voldoende water van een goede kwaliteit. Ze liggen op de meest duurzame plekken in het watersysteem, met ruim voldoende water en een zo klein mogelijk omgevingseffect. Er is draagvlak in de omgeving en ze dragen zo mogelijk bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en biodiversiteit. Er wordt minder water gewonnen dan op jaarbasis via nuttige neerslag wordt aangevuld. De winningen zijn uit oogpunt van bedrijfsvoering toekomstbestendig en voldoen aan de drinkwater randvoorwaarden van Vitens¹. Met veerkracht en flexibiliteit wordt de leveringszekerheid gewaarborgd.

Inzet van de Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 is dat vanaf nu alle maatregelen bijdragen aan de verwerkelijking van een duurzame drinkwatervoorziening waarbij voor alle maatregelen wordt gekeken naar het totale systeem en de volledige levenscyclus.

Uitgangspunten die hierbij worden gehanteerd zijn:

1. Maximaliseren van de positieve impact op de natuurlijke omgeving door:
 - a. Versterken biodiversiteit in waterwingebieden en andere gebieden met een relatie met de drinkwatervoorziening;
 - b. Drinkwatergebieden slim combineren met maatschappelijke opgaven (zoals de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, SDG's) om de natuurlijke omgeving te versterken (recreatie, landschap etc.)

¹ Zie bijlage I

2. Voorkomen dat de natuurlijke omgeving wordt aangetast (wegnemen van de oorzaak) door:

- c. Voorkomen van verdroging in waardevolle, kwetsbare gebieden;
- d. Voorkomen van ruimtebeslag in kwetsbare, waardevolle gebieden;
- e. Waterbesparing in productie, distributie en gebruik;
- f. Het voorkomen dat hoogwaardige kwaliteit water wordt gebruikt voor laagwaardige doeleinden;
- g. Uitsluitend gebruik maken van hernieuwbare energie;
- h. Gebruik maken van materialen en hulpstoffen met een zo laag mogelijke milieu impact.

3. Minimaliseren van negatieve impact op de natuurlijke omgeving (compenseren van onvermijdbare schade) door:

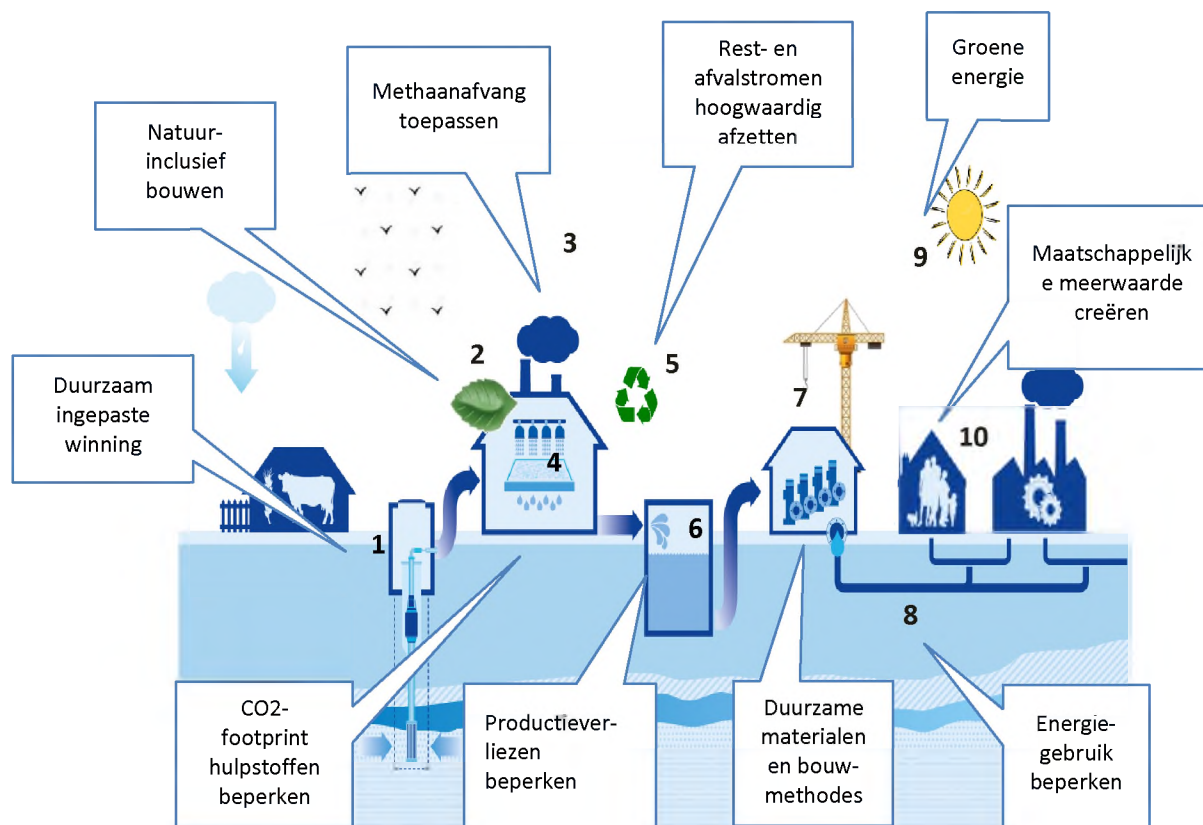
- a) Minimaliseren verdroging door een slimme waterhuishoudkundige inrichting;
- b) Minimaliseren ruimtebeslag (bijvoorbeeld geen onnodige ruimtelijke claim leggen, maar uitgaan van de feitelijke risico's in beschermingsgebieden);
- c) Geen afvalstromen genereren maar materiaalstromen circulair inrichten;
- d) Minimaliseren van energiegebruik van zowel productie als distributie;
- e) Minimaliseren van gebruik van materialen en hulpstoffen.

Infiltratiebevordering is één van de actiepunten uit het vierde Provinciaal Waterhuishoudingsplan en kan een interessante maatregel zijn voor het minimaliseren van verdroging rond grondwaterwinningen (zie kader).

Water vasthouden hogere zandgronden van Fryslân

In het zuidoosten van de provincie Fryslân liggen de hogere zandgronden. In het kader van de Strategische Grondwaterstudie Fryslân (2019) zijn grondwaterbalansen opgesteld voor de verschillende deelgebieden in de provincie (klei, veen en zand). Volgens deze grondwaterbalansen wordt op de zandgronden 85% (ongeveer 300 milj. m³/j) van de neerslag direct afgevoerd via het zogenaamde TOP-systeem (greppels, drains, sloten en beken). Het watersysteem is dus ingericht op het snel afvoeren van water. De resterende 15% van de neerslag (circa 50 milj. m³/j) infiltreert naar het diepere grondwater en komt ten goede aan de voorraad zoet grondwater (aanvulling).

In het kader van het uitgangspunt duurzaamheid en met het oog op de klimaatverandering willen we de infiltratie van water op de hogere zandgronden bevorderen. Dat doen we door hier meer water vast te houden (waterconservering). Op dit moment is hiervoor een tiental praktijkproeven in uitvoering. In de periode 2022 – 2027 wordt in het kader van Deltaprogramma Zoet Water op een programmatische wijze uitvoering gegeven aan water vasthouden. Hiervoor is in de komende jaren een budget beschikbaar van ruim 1 miljoen euro.

Figuur 2.1. Schematisch weergave duurzame benadering in het hele drinkwatersysteem.

Een essentiële randvoorwaarde voor alle duurzaamheidsmaatregelen is dat naar het totale systeem en naar de volledige levenscyclus wordt gekeken. Dit om te voorkomen dat winst in het ene onderdeel ten koste gaat van een veel groter verlies ergens anders. Het gaat om de totale duurzaamheidswinst.

Voor het kijken naar het hele systeem, ontwikkelt Vitens op basis van bestaande systemen zoals de Omgevingswijzer², een instrument dat toegepast kan worden om diverse maatregelen te wegen op duurzaamheidsaspecten. Aan de hand van dit instrument kan een vergelijking gemaakt worden met betrekking tot duurzaamheid. Huidige ontwikkelingen worden nu al op de diverse onderdelen getoetst op duurzaamheid. Voor 2030 heeft Vitens de strategie 'Elke druppel duurzaam' opgesteld met de ambitie om in 2030 een duurzaam drinkwaterbedrijf te zijn dat maatschappelijk is verankerd en een positieve impact heeft op mens en natuur. Vitens wil er samen met partners voor zorgen dat het watersysteem en haar taak daarbinnen klimaat- en toekomstbestendig wordt.

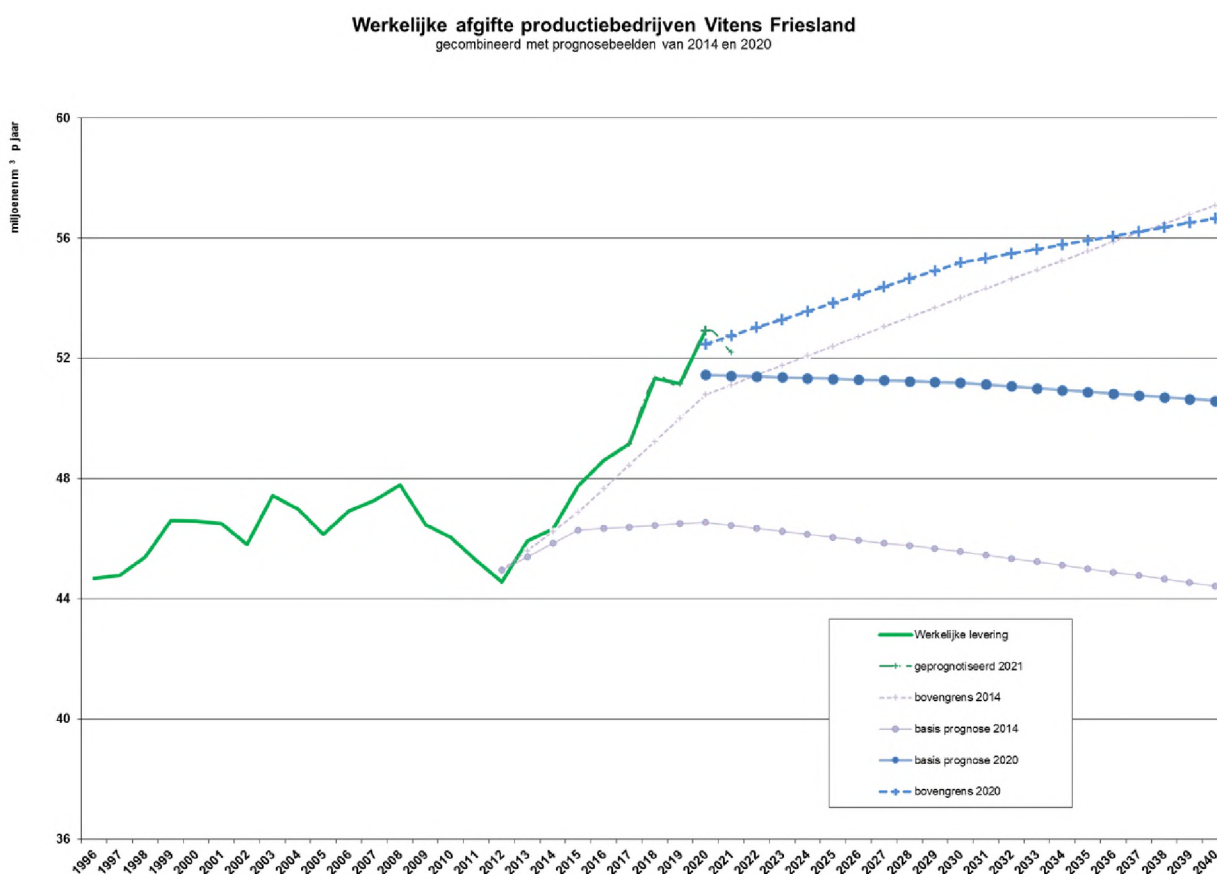
² Zie ook: <https://www.omgevingswijzer.org/omgevingswijzer/a2bf1bf6-14f9-4ece-836f-44ed783a5842/201074>

3. HOEVEEL WATER IS ER NODIG

3.1. Drinkwatervraag

De drinkwatervraag is voortdurend in ontwikkeling. In de afgelopen 8 jaar is de drinkwatervraag in Fryslân met ca. 8 mln. m³/j (18%) toegenomen. Deze stijging wordt in Fryslân veroorzaakt door factoren als bevolkingsgroei, stijging aantal melkkoeien, groei zuivelindustrie, economische groei, droge en warme zomers, toename hoofdelijk verbruik en Corona.

In onderstaande grafiek is de werkelijke drinkwaterlevering samen met de prognoses uit 2014 en 2020 weergegeven. Hieruit blijkt dat de werkelijke levering zelfs hoger ligt dan de bovengrens van de prognose uit 2014. De bovengrens van de prognose van 2020 geeft nog een flinke stijging maar de basisprognose geeft een afbuiging naar beneden.

Figuur 3.1. Werkelijke levering productiebedrijven Vitens in Friesland.

Om goed in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen moet de drinkwaterproductie hierop zijn voorbereid. Het aanwijzen en beschermen van aanvullende strategische voorraden (ASV) maakt onderdeel uit van deze voorbereiding.

Landelijk is afgesproken dat de ASV's een stijgende drinkwatervraag conform het STOOM-scenario³ moeten kunnen opvangen. Dit scenario is een worst-case scenario voor de toename van de drinkwatervraag in 2050, onder ander als gevolg van bevolkingsgroei. Voor Fryslân wordt hierbij uitgegaan van 20,5 % toename van de drinkwatervraag ten opzichte van 2019.

³ In de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) heeft het Rijk afspraken gemaakt met provincies en drinkwaterbedrijven over het verkennen en aanwijzen van Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) op basis van het maximumscenario (STOOM) uit de Deltascenario's.

3.2. Waterbesparing

Waterbesparing is een belangrijk onderdeel van deze drinkwaterstrategie. De Provincie en Vitens werken vanaf 2021 gezamenlijk aan een actieplan voor waterbesparingsmaatregelen. Hierbij wordt aangesloten bij het bestaande landelijke overleg van Vitens met de provincies en bij het Fries Bestuursakkoord Water en Klimaat (FBWK3).

De insteek vanuit de Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 is dat op grond van ken- en ervaringsgetallen per maatregel wordt geraamd welk besparingspotentieel realistisch en haalbaar is. Zo kan een inschatting gemaakt worden van het totaal aan mogelijke besparing binnen een bepaalde termijn. Op basis van deze inschatting worden als uitwerking van de Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 maatregelen voorgesteld. Een overzicht van deze maatregelen zal in 2022 gereed zijn.

Vanwege de onzekerheid in het daadwerkelijk kunnen realiseren van het besparingspotentieel en het grote belang van een robuuste drinkwatervoorziening, wordt in de drinkwaterstrategie nog rekening gehouden met de volledige drinkwatervraag zonder waterbesparing.

3.3. Verzilting

De Strategische grondwaterstudie Fryslân (2019) heeft inzicht gegeven in verziltingsrisico's van drinkwaterbronnen. Voor de concrete winningen op de vaste wal gaat het daarbij om drie winningen waar op de lange termijn verziltingsrisico's spelen (Garyp, Noardburgum, Oudega). Daarnaast komen er uit metingen in de pompputten signalen dat de winning Nij Beets ook wel eens met oplopende chlorideconcentraties te maken kan krijgen.

De totale wincapaciteit waar tot het jaar 2100 enig risico op verzilting speelt, is maximaal ruim 24 mln. m³/j (exclusief de Waddeneilanden). Volgens de Strategische Grondwaterstudie Fryslân zijn er reeds verziltingsprocessen gaande. Omdat er is gerekend met een grootschalig regionaal grondwatermodel bestaat er een bepaalde mate van onzekerheid ten opzichte van concrete locaties. Door de onzekerheden rond de verzilting van bronnen is niet exact aan te geven hoe en wanneer zich deze verzilting gaat ontwikkelen. Echter zal naar alle waarschijnlijkheid vanaf het jaar 2100 de verzilting steeds sterker blijven stijgen. De ontwikkelingen zullen daarom nauwlettend in de gaten gehouden moeten worden.

In aansluiting met de gebiedsdossiers (KRW), worden door provincie en Vitens iedere 3 jaar de ontwikkelingen voor alle Friese winningen in kaart gebracht. De daarvoor benodigde informatie komt van metingen aan de bronnen, informatie van het grondwatermeetnet van Vitens en van het toekomstige verziltingsmeetnet, wat door de provincie nog wordt ontworpen.

Per winning wordt een overzicht van factoren opgesteld (zie bijlage II) en een analyse gemaakt van de mate van verzilting en de risico's daarvan.

Op basis hiervan zijn er diverse scenario's mogelijk:

- Geen actie nodig;
- Nader onderzoek nodig;
- Actie nodig.

Eén van de mogelijke acties bij aanhoudende verzilting is verminderen van de winningscapaciteit van de verziltende winning. Een andere mogelijkheid zijn menging en deelstroombehandeling van verzilt water. Vitens maakt hiervoor een integrale afweging en stemt dit af met de provincie. Als op basis van een integrale afweging wordt besloten om de capaciteit van de verziltende winning te verminderen, zal nieuwe capaciteit ontwikkeld moeten worden.

3.4. Reserves

Voor het veiligstellen van de leveringszekerheid van drinkwater, is het noodzakelijk om reserves in de drinkwatervoorziening in te bouwen. Dit geeft flexibiliteit om onverwachte ontwikkelingen op te vangen. Vanwege de lange doorlooptijd vanaf besluit tot in gebruik name van een nieuwe winning, is de reserve opgebouwd uit verschillende stadia:

Operationeel verschil

Het operationeel verschil (OV) is de direct inzetbare, reguliere capaciteit die schommelingen van 10% van de totale drinkwatervraag op korte termijn, kan opvangen.

Niet operationele reserve

De niet operationele reserve (NOR) is bedoeld voor het opvangen van ontwikkelingen op de middellange termijn (zoals groei drinkwatervraag, sluiten winning door verzilting, enz.). Deze winningscapaciteit is wel vergund maar nog niet gerealiseerd. Hij is inzetbaar binnen 3-5 jaar. De NOR bedraagt 10% van de totale capaciteit.

Aanvullende strategische voorraden

De aanvullende strategische voorraden (ASV) zijn bedoeld voor het opvangen van ontwikkelingen op de langere termijn. ASV's zijn een ruimtelijke reservering met bescherming en niet gerealiseerd of vergund. ASV's kunnen in een termijn van 10-25 jaar beschikbaar gemaakt worden voor reguliere capaciteit.

De berekening van de ASV's is gebaseerd op:

- Ontwikkeling drinkwaterverbruik (STOOM-scenario 20,5%);
- Verziltingsrisico's (par. 3.3);
- Beschikbare capaciteit (plannen tot 2026).

Bij een toename van de onttrekkingshoeveelheden in de toekomst, ontstaat een trapsgewijze opschuiving in de tijd: vanuit de NOR wordt het OV aangevuld en een deel van ASV wordt vergund als NOR. Dit komt overeen met de benodigde doorlooptijd van de verschillende onderdelen waardoor het voor Vitens mogelijk blijft de wettelijke taken van het leveren van drinkwater uit te voeren.

3.5. Totaal

De inschattingen van de toekomstige drinkwatervraag, de verziltingsrisico's en de reserves zijn in onderstaand overzicht gecombineerd met de beschikbare bronnen. Hieruit volgt een totaal aan te reserveren broncapaciteit wat mogelijk in de toekomst nodig zal zijn voor de drinkwatervoorziening.

Onttrekking grondwater 2019	53,5	mln. m ³ /j
STOOM-scenario/ASV 20,5 %	11,0	mln. m ³ /j
<i>subotaal</i>	<i>64,5</i>	<i>mln. m³/j</i>
OV 10 %	6,5	mln. m ³ /j
NOR 10 %	6,5	mln. m ³ /j
<i>Totaal</i>	<i>77,5</i>	<i>mln. m³/j</i>
<i>Beschikbare bronnen tot en met 2026</i>	<i>- 65,0</i>	<i>mln. m³/j</i>
<i>Extra noodzakelijke hoeveelheid (exclusief verzilting)</i>	<i>12,5</i>	<i>mln. m³/j</i>

Naast de mogelijke stijging van de drinkwatervraag, moet rekening gehouden worden met beperking van de huidige wincapaciteit door verziltingsrisico's. De capaciteit van de winningen met verziltingsrisico's (excl. Waddeneilanden) bedraagt in Fryslân 24,0 mln. m³/j tot het jaar 2100. Dit betreft een hoeveelheid ter vervanging van huidige winningen die mogelijk in de toekomst verzilten. Het is geen extra capaciteit.

Het totaal (maximum) aan nieuwe capaciteit dat in de toekomst (tot 2050) nodig zou kunnen zijn, bedraagt daarmee 36,5 mln. m³/j.

In hoofdstuk vier wordt uitgewerkt hoe deze opgave op een flexibele manier kan worden ingevuld.

4. AANVULLENDE STRATEGISCHE VOORRADEN

Om voor de toekomst de drinkwatervoorziening veilig te stellen, worden door de provincie ASV's aangewezen en beschermd conform de landelijke afspraak voortvloeiend uit het STRONG. Belangrijke redenen hiervoor zijn de toenemende druk op de ondergrond, de langdurige trajecten voor het realiseren van een winning en de stijgende drinkwatervraag.

4.1. Omvang

De omvang van de ASV's anticipeert op een potentiële sterke stijging van het drinkwaterverbruik enerzijds en de risico's van verziltingsdruk voor bestaande drinkwaterwinningen anderzijds. Zoals in het totaaloverzicht van paragraaf 3.5. is aangegeven, gaat het voor Fryslân om 12,5 miljoen m³ per jaar voor de stijging van de drinkwatervraag tot 2050. Daarnaast is 24 miljoen m³ per jaar bij huidige winningen als risicovol voor verzilting aangemerkt tot het jaar 2100. Zowel de drinkwatervraag als de verzilting zullen geleidelijk aan ontwikkelen. Ontwikkeling van nieuwe capaciteit zal daarom met kleine stappen plaatsvinden.

In totaal wordt door de provincie voor de periode tot 2050 een ASV-zoekgebied vastgelegd en beschermd dat voldoende groot is voor ongeveer 30 miljoen m³ per jaar aan potentiële drinkwaterbronnen. Dat is minder dan het totaal van 36,5 mln. m³ per jaar uit paragraaf 3.5. In dat totaal zijn echter de verziltingsrisico's meegenomen tot het jaar 2100 terwijl de omvang van de ASV's wordt ingeschat tot het jaar 2050.

In verband met de huidige snelle stijging van het drinkwaterverbruik, zal binnen het ASV-zoekgebied op korte termijn worden gezocht naar een locatie voor circa 6 mln. m³/j. Hiermee wordt een deel van het ASV-zoekgebied omgezet naar NOR (of direct reguliere capaciteit) met bijbehorende vergunning en grondwaterbescherming. Op basis van toekomstige ontwikkelingen (toename drinkwatervraag, verzilting) kan meer of minder NOR vergund worden.

Vanwege de grote onzekerheden, is gekozen voor een flexibele invulling in de vorm van een adaptieve aanpak (zie paragraaf 4.3.).

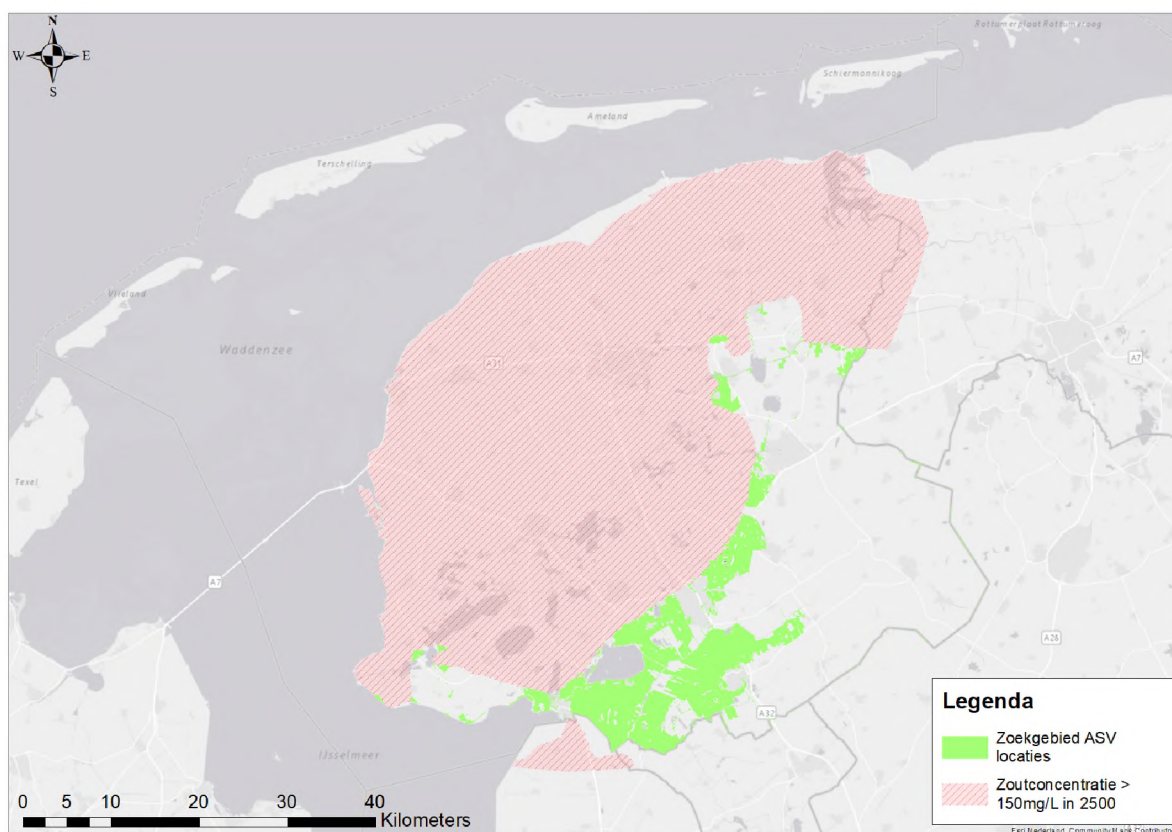
4.2. Zoekgebied ASV

De Strategische Grondwaterstudie Fryslân (2019) en de Bronnenstudie van Vitens (2008) vormen de basis voor positionering van ASV's op de best mogelijke plekken in het grondwatersysteem met de minste invloed op de grondwaterstand en vrij van verzilting tot in lengte van jaren.

Grondwatersysteem van Fryslân

Qua hoogteligging wordt de provincie Fryslân wel eens vergeleken met een "soepbord"; in het noordwesten van de provincie liggen de hoog opgeslibde zeekeleigebieden. In het zuidoosten de hogere zandgronden. Daartussen ligt het laag gelegen veenweidegebied (het Lage Midden). In het kader van de Grondwaterstudie Fryslân zijn waterbalansen gemaakt voor deze deelgebieden. Daaruit blijkt dat in het zandgebied een deel van de neerslag infiltreert naar het diepere grondwater. Vervolgens stroomt dit grondwater in de richting van het laaggelegen veenweidegebied. In totaal ontvangt het Friese veenweidegebied bijna 70 miljoen kuub grondwater per jaar. Het grootste deel van dit toestromende grondwater wordt in de huidige situatie via het systeem van oppervlaktewateren en gemalen ongebruikt afgevoerd naar de Waddenzee. Een meer hoogwaardig gebruik van een deel van dit zoete grondwater als drinkwater is hier dus erg kansrijk. Het toestromende grondwater zorgt er bovendien voor dat een eventueel nieuwe drinkwaterwinning in dit deelgebied verhoudingsgewijs een gering effect heeft op omgeving. De verlaging van de grondwaterstand blijft beperkt (bron: Bronnenstudie Vitens 2008). Daarmee is de invloed van een nieuwe drinkwaterwinning op andere functies in dit gebied relatief klein. Ook zijn hier goede mogelijkheden om eventuele effecten te mitigeren door het toepassen van functiecombinaties (bijvoorbeeld waterberging).

Deze plekken zijn in onderstaande figuur groen gekleurd.

Figuur 4.1. Globaal zoekgebied ASV (bron: Strategische grondwaterstudie Fryslân)

Natuurgebieden en stedelijke gebieden zijn als zoekgebied buiten beschouwing gelaten. Ook zandgronden zijn in eerste instantie buiten het zoekgebied van de grondwaterstudie gelaten. Dit omdat in algemene zin de invloed van een winning op de omgeving in zandgebieden groter is dan in veengebieden.

Een nieuwe drinkwaterwinning mag niet leiden tot een toename van de verdroging van waardevolle, grondwaterafhankelijke natuurgebieden (laagveenmoerassen) en mag geen significante toename van droogte veroorzaken in het betreffende gebied. Door het toepassen van mitigerende maatregelen kan dit grotendeels worden voorkomen.

Uit de grondwaterstudie is daarnaast gebleken dat een grondwateronttrekking in de omgeving van een boezemsysteem (Friese meren), in combinatie met een bepaalde opbouw van de ondergrond, de effecten van een onttrekking sterk kunnen verkleinen. Het realiseren van een nieuwe drinkwaterwinning in combinatie met uitbreiding van de Friese boezem lijkt daarom vanuit hydrologisch perspectief kansrijk.

Bij de eventuele ontwikkeling van een toekomstige nieuwe drinkwaterwinning in het ASV-gebied kiezen Vitens en provincie Fryslân voor een integrale inrichting van het drinkwaterwingebied. Er zijn hierbij goede mogelijkheden voor functiecombinaties met bijvoorbeeld waterdoelen en natuurdoelen.

4.3. Bescherming ASV

Bij het toepassen van bodemenergiesystemen zoals geothermie en warmte-koude-opslag (wko) maar ook bij de traditionele mijnbouwactiviteiten zoals aardgaswinning, ontstaan risico's op verontreiniging van grondwater en er worden grondlagen doorboord die het grondwater beschermen tegen invloeden vanaf het maaiveld. Voor een duurzame drinkwatervoorziening is het daarom noodzakelijk het ASV-zoekgebied hiertegen te beschermen. De grenzen van deze bescherming liggen tot buiten de groene gebieden.

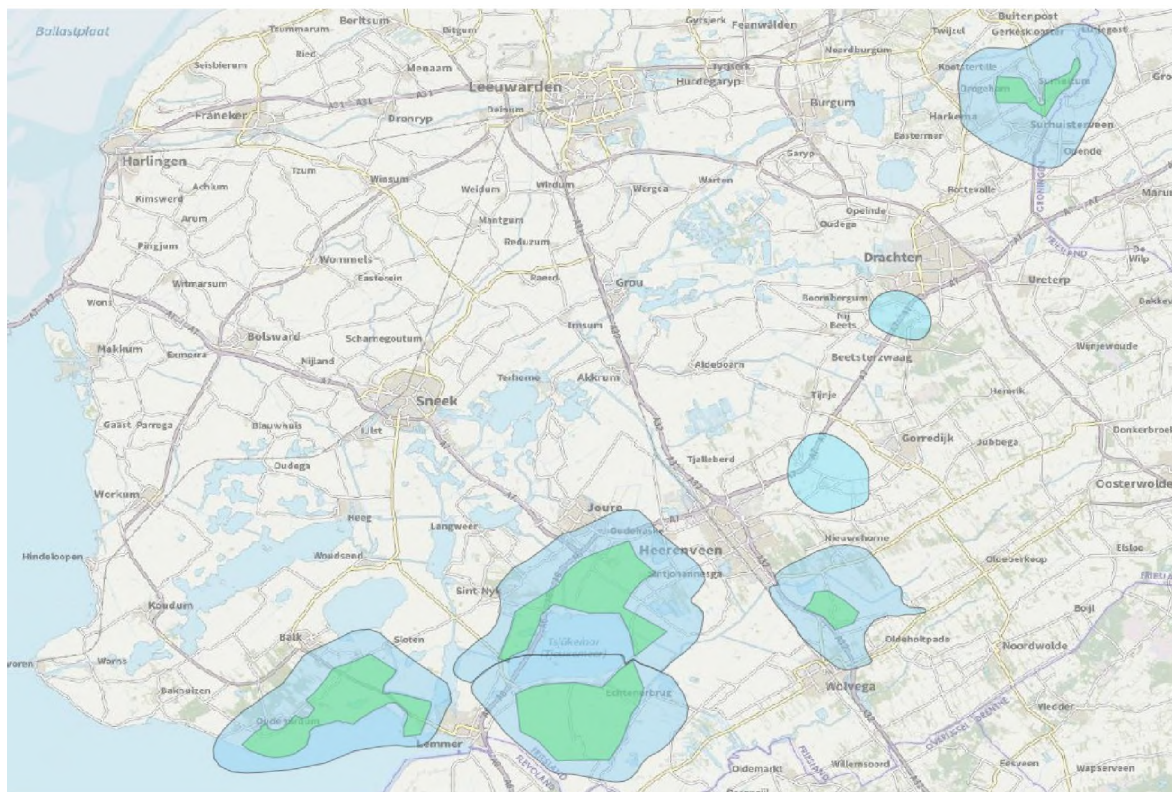
Het ASV-zoekgebied krijgt minimaal een bescherming (functiescheiding) tegen mijnbouw (incl. geothermie) en warmte-koude-opslag. In aansluiting op het landelijke traject van evaluatie en herziening van grondwaterbeschermingsbeleid wordt ook hierbij uitgegaan van bescherming inclusief de ondergrond (3D). De invulling hiervan moet voor Fryslân nog worden uitgewerkt.

4.4. Gedetailleerde ASV-gebieden met globale beschermingsgebieden

Om te voorkomen dat in onnodig grote gebieden beschermende maatregelen worden getroffen die beperkend kunnen zijn voor bijvoorbeeld de energietransitie, is een nadere detaillering van het ASV-zoekgebied (figuur 4.1.) uitgevoerd op basis van hydrologische en geografische informatie en gesprekken met betrokken partijen.

Het resultaat hiervan is weergegeven in figuur 4.2.. Hierin zijn ook de beschermingszones in blauwe vlekken opgenomen. Deze beschermingszones zijn gebaseerd op een 100-jaars reistijd van het grondwater.

Ook lijkt het verstandig om de gebieden rond de nieuw te ontwikkelen drinkwaterwinningen Luxwoude en Boornbergum al vast een vorm van bescherming te bieden zodat ongewenste activiteiten zich niet in de tussentijd in deze omgeving kunnen vestigen.

Figuur 4.2. Gedetailleerde ASV-zoekgebieden met globale 100-jaarsbeschermingszones.

De groene gebieden zijn gezamenlijk groot genoeg (ca. 30 mln. m³/j) om zowel de ontwikkeling van de drinkwatervraag als de verziltingsrisico's bij bestaande winningen voor de lange toekomst (2050) op te vangen.

In heel Fryslân zijn inmiddels opsporingsvergunningen of winningsvergunningen afgegeven voor gaswinning. Voor geothermie geldt dit voor een deel van Fryslân. De ASV-zoekgebieden uit figuur 4.1. vallen daardoor samen met mogelijkheden voor gaswinning of geothermie. In nauwe samenwerking met de gemeenten zijn de ASV-zoekgebieden zodanig aangepast dat de functies van energietransitie en drinkwater goed naast elkaar ontwikkeld kunnen worden.

Voor de totstandkoming van deze Drinkwaterstrategie Fryslân hebben diverse consultaties met andere partijen plaatsgevonden. In afstemming met deze partijen worden door de provincie de groene gebieden met de blauwe beschermingszones uit bovenstaande figuur nog verder gedetailleerd, formeel aangewezen en adequaat beschermd. Hiervoor zal de komende tijd een structureel overleg plaatsvinden met de desbetreffende gemeenten.

In overleg met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Economische Zaken en Klimaat wordt de bescherming van de ASV-zoekgebieden tegen mijnbouw verder afgestemd.

Als in de toekomst ASV-zoekgebied moet worden omgezet naar Niet Operationele Reserve, wordt op dat moment de keuze van een specifieke locatie gemaakt. Binnen het groene gebied zijn vele mogelijkheden. Het gebied geeft daarmee voldoende flexibiliteit om toekomstige drinkwaterwinningen voor zowel de omgeving als voor de drinkwaterwinning zo goed mogelijk in te passen.

Voordat deze keuze wordt gemaakt, wordt ook gekeken naar:

- aanvullend geohydrologische onderzoek;
- effecten voor andere belanghebbenden en mogelijke win-winsituaties;

- inpassing in de bestaande infrastructuur van Vitens;
- het grondwatertype (i.r.t. zuiveren),
- klimaatbestendigheid;
- Vitens Drinkwater Randvoorwaarden (bijlage I).

Het vaststellen van het ASV-zoekgebied is het veiligstellen van bronnen voor de toekomst en het zoekgebied voor nieuwe drinkwaterbronnen. Het betekent echter niet dat toekomstige drinkwaterwinning buiten ASV-zoekgebied per definitie wordt uitgesloten.

4.5. Adaptieve aanpak

Het is onzeker of de Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) ooit volledig nodig zullen zijn. Dat hangt af van de werkelijke ontwikkeling van het verbruik en de mogelijkheid bij bestaande winningen voldoende water te kunnen blijven produceren.

Een flexibele, adaptieve aanpak biedt een handelingsperspectief om met onzekerheden om te gaan. Dat betekent dat nagedacht wordt hoe om te gaan met ontwikkelingen die zich nog niet hebben voorgedaan en waarvan het onzeker is of ze zich zullen voordoen. Belangrijk onderdeel hierbij is continue monitoring in combinatie met (indien nodig) een periodieke bijstelling.

De ontwikkelingen kunnen in kaart worden gebracht door een overzicht van onderstaande factoren:

Ontwikkeling vraag

- Ontwikkeling werkelijke drinkwatervraag;
- Prognoses op basis van o.a. bevolkingsgroei en economische activiteiten;
- Omvang inzet OR;
- Ontwikkelingen rond toepassen drinkwater voor laagwaardig gebruik.

Ontwikkeling aanbod

- Ontwikkeling verzilting
- Impact van andere kwaliteitsaspecten of omgevingsfactoren op de winbare hoeveelheid;
- Beschikbaarheid van alternatieve bronnen;
- Ontwikkeling totale druk op het grondwatersysteem door alle gebruikers
- Impact duurzame zuiveringstechnologie.

Ontwikkeling van bodemenergiesystemen en andere activiteiten in de ondergrond

- Aantal en locaties aanvragen bodemenergiesystemen;
- Ontwikkelingen andere relevantie activiteiten in de ondergrond;
- Technische ontwikkelingen in relatie tot effecten in de ondergrond.

Iedere drie jaar (in samenloop met de KRW-cyclus) wordt voor deze drie punten een evaluatie uitgevoerd en worden maatregelen getroffen om de drinkwatervoorziening veiliggesteld te houden. Dit kunnen ook anticiperende acties zijn die maatregelen in de toekomst mogelijk maken, zoals nu het ASV-zoekgebied wordt aangewezen en beschermd. Op basis van de terugkerende analyse wordt bepaald of er een noodzaak is het ASV-zoekgebied in de toekomst aan te passen. Bij het invullen van toekomstige acties wordt gekozen voor een integrale aanpak. Daarbij wordt zo goed mogelijk aansluiting gezocht bij andere opgaven zoals veenweide, boezemstudie, waterberging en natuur. In overleg met andere partijen zoals het Wetterskip Fryslân wordt hiervoor een traject ingericht met zorgvuldig onderzoek waarin ook alternatieven worden meegenomen in de afweging. Hierbij wordt samen met het Wetterskip nog breder integraal naar het watersysteem gekeken en worden ook opties zoals benutten van kwel vanuit ondiep grondwater/oppervlaktewater meegenomen in de afweging.

De inzet van het OV is een indicatie of er NOR ontwikkeld moet gaan worden tot OV. Tegelijkertijd zal dan ASV ontwikkeld moeten worden tot NOR. Voor het op orde houden van de reguliere capaciteit, stelt Vitens een behoeftedekkingsplan op met een horizon van 10 jaar.

5. DE WADDENEILANDEN

Ook op de Waddeneilanden is zoet grondwater de eerste keuze voor de productie van drinkwater maar zal gezien de bijzondere situatie de inzet van andere bronnen eerder aan de orde kunnen zijn. De bijzondere situatie wordt gevormd doordat er onder de eilanden een zoetwaterbel zit, omringt door zout water. Deze zoetwaterbel levert het water voor planten en dieren en wordt benut voor de productie van het drinkwater op de eilanden. Doordat regenwater infiltreert, wordt de zoetwaterbel aangevuld. Deze balans moet gewaarborgd blijven voor de leefbaarheid op de eilanden.

Vlieland en Schiermonnikoog zijn zelfvoorzienend wat drinkwatervoorziening betreft. Dat betekent dat al het drinkwater wat op deze eilanden wordt gebruikt, op de eilanden zelf wordt gewonnen en geproduceerd. Terschelling en Ameland krijgen twee derde van het drinkwater via een wadleiding vanaf de vaste wal aangeleverd. Met het vaststellen en beschermen van ASV's op de vaste wal, zijn Ameland en Terschelling daardoor verzekerd van voldoende drinkwater in de toekomst zolang de wadleidingen in gebruik blijven.

Vanwege de bijzondere situatie op de eilanden wordt in de periode 2021-2026 per eiland bekeken hoe de drinkwatervoorziening toekomstbestendig kan worden gemaakt. Daarbij wordt ook gekeken naar innovaties in de waterketen en waterbesparing. Op initiatief van de provincie maken de provincie en Vitens op korte termijn een plan van aanpak met tijdspad om te komen tot een strategie voor de Waddeneilanden. Hierbij is het doel dit onderdeel uit te laten maken van integrale waterplannen. De afweging of en hoe de wadleidingen onderdeel worden van de oplossing wordt hierin meegenomen.

6. UITVOERING

6.1. Besluitvorming en procedures

De Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 gaat een bouwsteen vormen in het Regionaal Waterprogramma van de provincie als uitwerking van de Omgevingsvisie. Het Regionaal Waterprogramma zal naar verwachting eind 2021 klaar zijn. Provinciale Staten (PS) stellen het Regionaal Waterprogramma vast. De Drinkwaterstrategie 2050 wordt niet separaat door Provinciale Staten vastgesteld, maar als onderdeel van het Regionaal Waterprogramma.

In lijn met andere provincies wordt er voor het waterprogramma geen milieueffectrapportage (mer) opgesteld, wat als consequentie heeft dat ook voor de Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 en het aanwijzen van ASV's in het kader van het Regionaal Waterprogramma geen mer-procedure zal worden uitgevoerd. Onderzocht wordt of er een mer-procedure wordt uitgevoerd in het kader van de actualisering van de Omgevingsverordening. Hiermee vindt een integrale afweging plaats met andere belangen, waardoor de Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 maximaal geborgd wordt binnen het integrale omgevingsbeleid van de provincie Fryslân.

De insteek is om de communicatie met betrokkenen in de ASV-gebieden via het Regionaal Waterprogramma te laten lopen.

6.2. Realisatie

De provincie en Vitens gaan gezamenlijk met andere partners aan de slag met de realisatie van deze drinkwaterstrategie. In bijlage III zijn nadere afspraken hierover opgenomen.

Onderdelen van de uitwerking zijn:

- Ruimtelijk reserveren en beschermen van het ASV-zoekgebied;
- Evaluatie van het huidige beschermingsbeleid;
- Onderzoeksprogramma voorkeurslocatie binnen ASV-zoekgebied;
- Opstellen toekomstbestendig beschermingsbeleid en borging, naleving en handhaving in de praktijk;
- Uitwerken instrument duurzaamheidsaspecten;
- Uitwerken waterbesparing.

6.3. Evaluatie en monitoring

De feitelijke ontwikkelingen, zowel rond de drinkwatervraag als rond maatschappelijke opgaven en meekoppelkansen, vragen een gestructureerde monitoring. De driejaarlijkse evaluatie ten behoeve van de adaptieve aanpak vormt hiervoor de basis.

De nieuwe Omgevingsvisie is een levend document dat in vierjarige cycli wordt bijgesteld. Dit is bij uitstek het instrument waarmee besluitvorming over nieuwe winlocaties, ASV's en (grootschalige) ruimtelijke ontwikkelingen als woningbouw op elkaar kunnen worden afgestemd en de monitoringsresultaten in beleid vertaald kunnen worden. Hier komen de adaptieve aanpak en de Omgevingsvisie bij elkaar.

BIJLAGE I VITENS DRINKWATER RANDVOORWAARDEN

Vitens Drinkwater Randvoorwaarden (VDR):

VDR 1: Elke bron heeft in alle klimaatscenario's voldoende water.

VDR 2: Er is voldoende diversificatie in bronnen.

VDR 3: Reserves in de te onttrekken capaciteit moeten zeer langdurig (minimaal planperiode LTV) en zonder beperkingen beschikbaar zijn.

VDR 4: Elke bron is tolerant, d.w.z. drinkwatervoorziening kan bij een ernstige verstoring (kwaliteit en kwantiteit) nog een tijd doordraaien, zodat er maatregelen genomen kunnen worden om de continuïteit te borgen.

VDR 5: De kwaliteit van het drinkwater is door meerdere barrières geborgd:

- a. Zo schoon mogelijke bron met een constante kwaliteit
- b. Betrouwbare zuivering
- c. Veilig transport en distributiesysteem.

VDR 6: Risico's ten aanzien van de microbiologische kwaliteit zijn zo klein mogelijk.

VDR 7: Er zit voldoende flexibiliteit in het drinkwatersysteem om veranderingen op te vangen.

VDR 8: De leveringszekerheid is geborgd.

VDR 9: Drinkwatersysteem is op een logische samenhangende manier opgebouwd, waarbij de verschillende onderdelen op een intelligente manier zijn aan te sturen.

In de Lange Termijnvisie Vitens 2050 zijn deze randvoorwaarden verder uitgewerkt.

BIJLAGE II VERZILTINGSFACTOREN

Voor de monitoring van de verzilting wordt per winning een overzicht van factoren opgesteld en een analyse gemaakt van de mate van verzilting en de risico's daarvan.

Factoren die daarbij bekeken worden zijn:

- Hoogte van chloride-concentratie in het ruw water;
- Aan- of afwezigheid van een trend (stabiel, dalend, stijgend);
- De richtingscoëfficiënt van de trend (snelheid van ontwikkeling);
- Laterale verzilting of verzilting door upconing;
- Verschillen in winputten;
- Verschillen bij diverse debieten;
- Gegevens uit het grondwatermeetnet van Vitens en het toekomstige verziltingsmeetnet van de provincie;
- Gegevens uit het grondwatermeetnet en chloridemetingen in het oppervlaktewater van het waterschap;
- Vergelijking van deze uitkomsten met bestaande berekeningen zoals o.a. de Strategisch grondwaterstudie Fryslân.

De gegevens van de diverse meetnetten van Provincie, Wetterskip en Vitens worden in samenhang met elkaar geanalyseerd.

BIJLAGE III UITVOERINGSPROGRAMMA**Uitvoeringsprogramma Drinkwaterstrategie Fryslân 2050 Vitens – Provincie Fryslân**

Actie	Trekker	Planning	Opmerking
Vastleggen zoekgebied ASV, inclusief beschermingsbeleid	Provincie	2021 en 2022	Via Regionaal Waterprogramma en Omgevingsverordening
Evaluatie grondwaterbeschermingsbeleid en opstellen toekomstbestendig grondwaterbeschermingsbeleid	Provincie	2021 en 2022	Borgen in Omgevingsverordening en verduidelijken verschil binnen en buiten een gwbg
Onderzoeksprogramma voorkeurslocatie binnen ASV-zoekgebied	Vitens	2022	Daarbij potklei en Peelo-geulen, bedrijvigheid en oude vuilstorten nader in beeld brengen. Samen met Provincie en Wetterskip Fryslân.
Onderzoek instructieregels Omgevingsverordening	Provincie	2022	Meenemen bij evaluatie beschermingsbeleid
Opstellen integrale waterplannen Waddeneilanden	Provincie	2021-2026	Onder andere in samenwerking met Vitens en Wetterskip Fryslân
Ontwikkeling duurzaamheidsaspecten	Vitens	Vanaf 2021	Met o.a. het maken van een afwegingsinstrument
Actieplan Waterbesparing	Provincie	Vanaf 2021	In samenwerking met Vitens en via FBWK en het landelijk traject
Tegengaan gebruik van hoogwaardige kwaliteit grondwater voor laagwaardige doeleinden	Provincie	Vanaf 2022	Via uitvoering Regionaal Waterprogramma
Onderzoek alternatieven voor drinkwaterwinning door het benutten van kwelwater in diepe veenpolders	Provincie	2022	Samen met Wetterskip Fryslân en Vitens
Uitvoering adaptieve aanpak	Vitens	In samenloop van de KRW-cyclus (gebiedsdossiers) Vanaf 2024 en daarna om de drie jaar	Onderwerpen: verzilting en drinkwatervraag

Verzonden: 6/22/2023 11:17:32 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, hoogspanning in de buurt van natura 2000 gebieden met een straal van 5 kilometer om het gebied heen hoogspanningskabels ondergronds plaatsen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, wat het storende effect kan zijn op directe omgeving woongebieden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ja, de versturende factor van bovengrondse leidingen omtrent woonplezier en eventuele schade veroorzaakt door hoge spanning op de gezondheid van mens en dier.

Verzonden: 6/22/2023 11:21:58 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Actiecomité Woningbouw de Wettermunt Nee

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Bij Burgum ligt een bestaande hoogspanningsleiding, vlak daarbij is het woningbouwplan Elingsloane in Burgum West gepland. Deze locatie was voorheen eigendom van de gemeente, maar is verkocht aan projectontwikkelaar Zwanenburg. Voor 2025 moeten hier 150 woningen gebouwd worden. Met dit woningbouwplan zijn diverse woningbouwprojecten gemoeid en dit komt voort uit de afspraken die naar aanleiding van de Centrale As met de provincie Friesland zijn gemaakt. Uit verschillende opties is uiteindelijk voor deze locatie gekozen.

Eerder hebben de bewoners van de straat Wettermunt al aangegeven dat goed onderzocht moet worden wat de effecten van de bestaande hoogspanningsverbinding en de Centrale As op deze woningbouwlocatie zijn.

Wat is het effect van de voorgenomen 380 kV verbinding op het woningbouwplan Elingsloane?

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Wat is het effect van de voorgenomen 380 kV verbinding op de bestaande woningen aan de Wettermunt? De dichtstbijzijnde woning ligt op een afstand van 208 meter vanaf de bestaande hoogspanningsverbinding.

Verzonden: 6/22/2023 11:30:24 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Wij zijn pasgeleden een B&B begonnen. In de huidige situatie hebben wij vrij uitzicht en staat in de verte de bestaande 220 kV verbinding. Wij vrezen dat wanneer gekozen wordt voor de N2 variant, de nieuwe 380 kV masten dicht bij onze B&B komen te staan. Hiermee wordt ons uitzicht belemmerd en wij vrezen dat mensen niet meer naar onze B&B komen omdat ze zich zorgen maken over de gezondheidseffecten. Wij vrezen daarom dat wij minder gasten zullen krijgen wanneer de nieuwe 380 kV verbinding nabij onze B&B gerealiseerd wordt.

Daarnaast maken wij ons zorgen om de mogelijke gezondheidseffecten als gevolg van de 380 kV verbinding. Verder maken wij ons zorgen over waardevermindering van onze woning.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

In het voortraject zijn wij jaren bezig en betrokken geweest en opeens moesten wij in de krant lezen dat het traject niet door ging. Communicatie is wat ons betreft dan ook een aandachtspunt.

Verzonden: 6/22/2023 11:35:43 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam:
Tussenvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Maatschap [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Wij houden het landschap met haar landschapselementen in stand. Hoe wordt bij de aanleg van de 380 kV verbinding rekening gehouden met deze landschapselementen?

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ten behoeve van de bouw van de masten is een transportroute nodig. In het vorige plan was sprake van één transportweg die het tracé volgt langs alle palen. Deze transportweg zou alle landschapselementen doorsnijden en zou voor een versnippering van landbouwpercelen zorgen.

Wij zouden graag zien dat in het nieuwe plan gekozen wordt voor een ontsluiting per mast, waarbij per mast een directe aansluiting op de dichtstbijzijnde openbare weg wordt aangelegd.

Vaak gaat het om kleine landbouwpercelen. Wij stellen daarom voor om de masten zo dicht mogelijk bij de randen van het perceel te plaatsen, zodat de percelen zo min mogelijk versnipperd worden. Versnippering zorgt ervoor dat percelen moeilijk bewerkbaar zijn met groot materieel en het beperkt de mogelijkheden voor beweiding van vee.

Wij hebben voorkeur voor een tracé langs de Lelylijn, omdat het landschap dan maar één keer doorsneden wordt.

Verzonden: 6/22/2023 1:05:06 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ik vind dat de verbinding ondergronds moet worden aangelegd. Vanwege aantasting van het landschap en de natuur. We zijn een zeer rijk land en ik vind dat de meerkosten opwegen tegen het verlies aan landschaps- en natuurschoon. Mocht dit toch niet kunnen (of de politieke wil ontbreekt), dan lijkt me dat de lijn in ieder geval in bestaande natuurgebieden onder de grond moet gaan. Ik heb geen voorkeur voor een bepaald tracé, aanleg is noodzakelijk maar graag met inachtneming van bovenstaande.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nee

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee

Verzonden: 6/22/2023 10:19:22 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

gezondheidsrisico's met verhoogde kans op kanker en andere ziektes door straling (ik ben sowieso tegen route n3)

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

landschapsvervuiling van de masten en kabels (ik ben sowieso tegen route n3)

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

beter is kabel ondergronds aan te leggen minder last van weersomstandigheden en aanvallen van niet democratische landen

Verzonden: 6/23/2023 1:50:13 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Graag ontvang ik voor een volledig beeld en duidelijkere situatie schets. Alle beschikbare plaatjes zijn te vaag om te kunnen oordelen waar deze palen en stroomkabels nu exact komen volgens het gewenste. Of komen ze ter hoogte van de Rendak onder de grond door? Burgumerdam idem of nog aan de andere kant van de Rendak en Burgumerdaam? Graag ontvang ik een exacte locatie idem in beeld hetzij digitaal het zij met bestaande (lucht) foto's waarin dit zichtbaar is (digitaal bewerkt).

Zonder exacte locatie kan men hier weinig van vinden daar de gevolgen te vaag en onduidelijk zijn.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Graag ontvang ik voor een volledig beeld en duidelijkere situatie schets. Alle beschikbare plaatjes zijn te vaag om te kunnen oordelen waar deze palen en stroomkabels nu exact komen volgens het gewenste. Of komen ze ter hoogte van de Rendak onder de grond door? Burgumerdam idem of nog aan de andere kant van de Rendak en Burgumerdaam? Graag ontvang ik een exacte locatie idem in beeld hetzij digitaal het zij met bestaande (lucht) foto's waarin dit zichtbaar is (digitaal bewerkt).

Zonder exacte locatie kan men hier weinig van vinden daar de gevolgen te vaag en onduidelijk zijn.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Graag ontvang ik voor een volledig beeld en duidelijkere situatie schets. Alle beschikbare plaatjes zijn te vaag om te kunnen oordelen waar deze palen en stroomkabels nu exact komen volgens het gewenste. Of komen ze ter hoogte van de Rendak onder de grond door? Burgumerdam idem of nog aan de andere kant van de Rendak en Burgumerdaam? Graag ontvang ik een exacte locatie idem in beeld hetzij digitaal het zij met bestaande (lucht) foto's waarin dit zichtbaar is (digitaal bewerkt).

Zonder exacte locatie kan men hier weinig van vinden daar de gevolgen te vaag en onduidelijk zijn.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Graag ontvang ik voor een volledig beeld en duidelijkere situatie schets. Alle beschikbare plaatjes zijn te vaag om te kunnen oordelen waar deze palen en stroomkabels nu exact komen volgens het gewenste. Of komen ze ter hoogte van de Rendak onder de grond door? Burgumerdam idem of nog

aan de andere kant van de Rendak en Burgumerdaam? Graag ontvang ik een exacte locatie idem in beeld hetzij digitaal het zij met bestaande (lucht) foto's waarin dit zichtbaar is (digitaal bewerkt).

Zonder exacte locatie kan men hier weinig van vinden daar de gevolgen te vaag en onduidelijk zijn.

Verzonden: 6/25/2023 4:16:44 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

NEE. Vooral NIET doen. Ik verbaas me erover dat er nog zoveel energie wordt gestoken in deze m.i. overbodige "keuze-mogelijkheden" met een nep-zienswijze.

Er ligt een onshore 220 kV-lijn van Eemshaven-Vierverlaten-Bergum-Leeuwarden-Oudehaske (N2) en vervolgens naar Ens (Z3). Dan ga je toch niet nieuwe lijnen verzinnen zoals N3 via Drachten en Z2 via Lemmer (kan deels via 110 kV)?

GA AAN DE SLAG! TIJD IS (letterlijk) GELD.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Hoe meer bovengrondse lijnen, hoe meer vogels zullen sterven door aanvliegen op bedrading. Vermijden van nodeloos uitbreiden van trajecten zoals (deels) N3 en Z2 ligt dus voor de hand, zeker in "vogelland" Friesland!

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nee.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee.

Verzonden: 6/26/2023 10:23:14 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Trace langs de A7

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ik vind vooral van belang dat gekeken wordt wat er de afgelopen decenia in dit gebied al gedaan is. Waterwinning, gaswinning. Deze zaken hebben al een groot effect op het milieu. Die moeten ook meegenomen worden.

Daarnaast heeft het plaatsen van dit soort van verbindingen ook effect op de mensen in alle opzichten. Dat is van belang. Zie hiervoor onderstaande punten.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Het gebied rondom Burgum wat nu in beeld is voor een verzwaring is hetzelfde gebied waar de afgelopen decenia drinkwater gewonnen is voor een groot gebied en waar het gas uit de bodem gehaald wordt en voorlopig ook doorgaat nu de grote kraan 1 oktober stopt. Beide zaken hebben zijn gehaald en er is in verhouding niks voor teruggekomen. Dat geldt ook voor de plaatsing van de energiecentrale; water van het lokale merengebied opgewarmd is door de plaatsing van een energiecentrale. Deze ontwikkelingen hebben grote impact voor de lange termijn op het ecosysteem (gehad) en daarvan plukken de lokale bewoners de wrange vruchten. Ook hebben ze de afgelopen decenia al geleefd onder en met hoogspanning zonder te weten wat de exacte gezondheidsgevolgen op de lange termijn zouden zijn.

Door ook nog plaatsen van extra hoogspanningscapaciteit wordt de lokale gemeenschap weer geraakt ten bate van het gebied in de randstad waar het geld verdient wordt en geïnvesteerd wordt.

Tijdens de bijeenkomst begrepen wij 2 zaken 380 Kv is bedoeld om de rest van Nederland te voorzien van stroom vanuit het windmolenpark vanaf zee en het draagt minimaal bij aan de doorstroom van lokaal opgewekte stroom. Daarmee brengt het lokaal niks op en lijken we er alleen maar extra hinder van te krijgen.

Een Trace langs de snelweg A7 zou in dit geval naar mijn idee beter passen.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Op de getoonde kaarten van het huidige energienet valt duidelijk op dat Fryslan veel zwarte -110 KV verbindingen heeft. In de rest van Nederland zijn deze grotendeels vervangen/ opgewaardeerd naar 150 KV. Mogelijk is hier voor het lokale netwerk ook winst te halen.

Zonnepanelen op daken als ook huisaansluitingen krijgen dan een betere weg, zonder dat er een zware verbinding voor de randstad nodig is.

Tot slot brengt deze hele vraagstelling bij veel mensen weer veel onzekerheid naar boven. 10 jaar geleden is hetzelfde gebeurd met de bewoners rondom de bestaande hoogspanningsmasten. In Groningen hebben we gezien wat onzekerheid tav de woonlocatie gedaan heeft als het over de veiligheid en technische staat gaat. In dit geval gaat het over de vraag 'kan ik hier over 5 jaar nog wel veilig wonen/'.

Dat nu weer doen, vind ik niet verantwoord bestuur.

Ook zetten de plannen die hier nu liggen woningbouw op slot en daarmee zetten ze de leefbaarheid van een heel gebied onder druk.

Verzonden: 6/27/2023 2:20:27 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED] huisnummer [REDACTED] en [REDACTED] huisnummer [REDACTED]

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

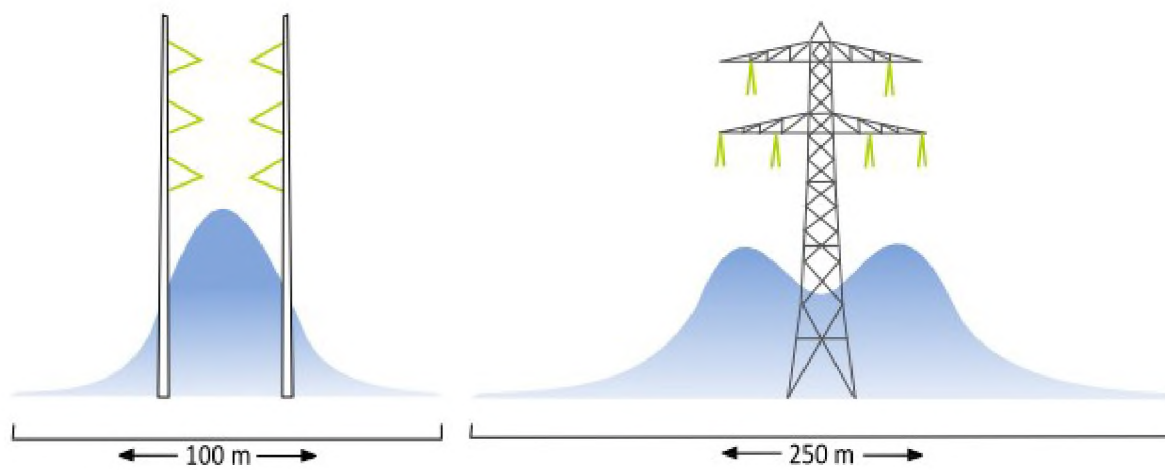
Niet voldoende kennis van zaken om hier een goed oordeel over te kunnen geven

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Deze zienswijze is een aanvulling op de reeds eerder ingediende zienswijze onder registratienr. 202301572. In deze eerder ingediende zienswijze hebben we aangegeven dat we eerder geconfronteerd zijn met het inpassen van deze 380KV verbinding in 2013. We hebben ook aangegeven in de eerder ingediende zienswijze dat we ons niet voor kunnen stellen dat Tennet ons voor de 2e keer zou confronteren met een voornemen om deze 380 KV naast/voor/over onze huizen aan te leggen. Wat we niet vermeld hebben in zienswijze 202301572 is dat het allerergste zou zijn dat de locatie precies tussen onze huizen in geplaatst zou worden, waardoor we misschien geen uitvlucht van onteigening hebben, maar een voordeling tot leven met onzekerheid qua gevolgen van de 380KV voor de gezondheid van onze kinderen en ons zelf. Met andere woorden, we hopen van ganser harte dat niet het tracé van de bestaande 110 KV wordt gekozen als voorkeurstracé, mede door de emotionele voorgeschiedenis welke langs dit traject speelt. Mocht Tennet desondanks toch besluiten weer voor dit traject te kiezen, dan bij voorkeur ook precies hetzelfde tracé als in 2013. We zijn ook van mening dat de verzwaring van de huidige 220KV naar 380KV de meest praktische oplossing is en de minst ingrijpbare verandering teweeg brengt qua omgeving.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Het voornemen van Tennet om niet de nieuwe ronde wintrack masten te gaan gebruiken, maar de oude stalen frames is op geen enkele manier te verdedigen, anders dan financieel ingegeven. Het is verschil in breedte van het magneetveld is enorm en daarmee de extra risico's voor de omgeving.

Verzonden: 6/27/2023 8:46:43 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Opwaarderen bestaande 220 KV route met nieuwe gecombineerde masten voor 380 KV en 220 KV
Route N2 Z3

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Geen verslechtering van de horizon in het bestaande landschap. Bundeling met snelwegen zorgt voor een meer rommeling landschap. Vandaar de voorkeur voor opwaarderen bestaande 220KV lijn

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

nee

Verzonden: 6/28/2023 11:02:25 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ik vind dat onderzocht moet worden of het combineren van de bestaande 110kV met de nieuwe lijn op dezelfde mast mogelijk is. Daarbij moet onderzocht worden in hoeverre de kabels geïsoleerd moeten worden tegen spanningsoverslag en het voorkomen van bevuilden van de draden.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 6/28/2023 12:47:09 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: -
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

De route N2, Z2 zou het meest logisch zijn gezien toekomstige ontwikkelingen. Er moet dan wel ruimte gereserveerd worden voor bijvoorbeeld tussen punten bij Leeuwarden en Lemmer.

Route Z4 lijkt op de kaart een onnodige extra lengte in het trace.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nee

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee

Verzonden: 6/29/2023 10:52:09 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ik wil graag een punt meegeven voor het m.e.r.-onderzoek. Wilt u onderzoeken of er geen cumulatie van magnetische velden optreedt bij de aanleg van de Noord-West verbinding bij alternatief N2. Ik wil garantie dat er geen cumulatie optreedt bij de keuze van alternatief N2.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 6/29/2023 10:55:24 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ik woon in een monumentale boerderij. De woning heeft de status van gemeentelijk monument.

De hoogspanningsverbinding dient zo ver mogelijk van mijn woning verwijderd te worden aangelegd. Anders is de status van monument verloren. En wij kunnen er niet meer blijven wonen. De boerderij heeft een lange geschiedenis: meerdere generaties hebben hier gewoond en gewerkt. Wij lijden schade door deze plannen. Ik verzoek u daarmee rekening te houden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 6/29/2023 11:00:38 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Het gaat over de reikwijdte van het magneetveld. Wanneer we net buiten de zone vallen, is dat voor ons nadelig. Ons erf is groot. Kleine buitenspelende

kinderen staan dan toch bloot aan de straling.

Als de hoogspanningsverbinding zo dichtbij komt, dat we net buiten de normen van het magneetveld vallen om te worden uitgekocht, leidt dit wel tot waardevermindering van onze boerderij.

Een hoogspanningsmast, zo dichtbij onze woning, leidt bovendien tot vermindering van ons woongenot. De hoogspanningsdraden zorgen voor een storend, knetterend geluid bij vochtig weer. Dit zorgt voor overlast. Ik wil dat deze aspecten worden meegenomen in het m.e.r.-onderzoek.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 6/29/2023 2:39:46 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Maatschappelijke organisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Stichting Milieubeheer ZWK

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

- Er is naar ons weten nimmer serieus onderzoek gedaan naar de onderwaterse aanleg van de leiding via het Van Starckenborghkanaal, Prinses Margriet kanaal en verder door het IJsselmeer. Voordelen: allemaal Rijkswateren (goedkoop), geen nabije woningen en waterkoeling van de leidingen. Kan dat alsnog gebeuren?

- In plaats van N2 en N3 zijn er ook andere combinaties mogelijk. Bv.: het eerste deel van N2 via C2 (langs het Van Starckenborghkanaal) laten lopen (is minder belastend voor aangrenzende weidevogelgebieden dan de C1 route). Deze variant heeft onze voorkeur.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Gekeken is slechts naar de nabijheid van Natura2000, NNN en overige weidevogelgebieden. Veronachtzaamd daarbij is het migratiegedrag van vogels (met name ganzen) bij het foerageren en die daarbij door hoogspanningsdraden ernstig gehinderd worden.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

- Bij de mogelijke bundeling van infrastructuur is niet verdisconteerd de noodzakelijk minimale afstand tussen structuurlijnen. Zo is langs de A7 een strook vrijgehouden t.b.v. de Zuiderzeelijn (thans Lelylijn). Indien men hiermee rekening zou houden (wat helaas niet gebeurt in dit rapport) betekent dat bijna automatisch dat de N3 leiding ten Noorden van de A7 zou moeten gaan lopen. Daarbij komen de thans gecreëerde NNN-gebieden ten Noorden van de A7 in de knel, evenals reeds eerder gerealiseerde bebouwing.

- Als schade aan natuurterreinen onvermijdelijk zou blijken dan dienen mitigerende maatregelen verder onderzocht en bij de beoordeling betrokken te worden, evenals mogelijke compensatie van verloren natuurwaarden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Bij de afzonderlijke beoordeling van de diverse effecten van mogelijke routes is geen rekening gehouden met de onderlinge verdringing van deze effecten (het vermijden van het ene bepaald

effect heeft automatisch tot gevolg dat een ander effect juist versterkt wordt - zie bv. de voorgaande opmerking over bundeling van infrastructuur)

Verzonden: 6/29/2023 10:39:08 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Tien jaar geleden was al eens sprake van verzwaring van de verbinding tussen Vierverlaten en Oudehaske. Nu is daar weer sprake van.

Nu wordt er gesproken over een tracé over de A7 en dat betekent aantasting van het landschap. Onze voorkeur gaat dus uit voor keuze voor het oude tracé.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Het tracé langs de A7 betekent een aantasting van het milieu.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Het tracé langs de A7 betekent een aantasting van het milieu.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 6/29/2023 10:42:02 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Maatschappelijke organisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Schippersvereniging Schuttevaer

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Wij vinden het belangrijk dat de hoogte van de nieuw aan te leggen verbinding de doorvaart van schepen niet belemmert.

Ik pleit ervoor dat bij de keuze van het nieuwe tracé, ook de huidige lager hangende verbindingen naar een grotere hoogte worden gebracht.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/1/2023 11:53:10 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres:
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

In het dorp Aldeboarn zijn plannen voor uitbreiding van het dorp. Ik pleit ervoor dat bij de keuze van het tracé milieuvervuiling door de masten, en overlast voor de inwoners, en de toekomstige uitbreiding van het dorp (omdat de bebouwing te dicht bij de masten komt) wordt vermeden.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nabij het dorp bevindt zich een veenweidegebied dat onderdeel is van een pilotproject op het gebied van stikstof. Bij de tracékeuze moet hoiermee rekening worden gehouden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/2/2023 1:11:40 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Aanpassing N2, en N3 nadrukkelijk op A7. Zie bijlage

95557639_9140044_380_kV_Vierverlaten_Ens_zienswijze_Beijering.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Stapelings EMV's en gebaseerd op toename stroomsterkte en piekduur.

Veilige ruimte!

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

zie bijlage

Via internet en een inloopvoorlichtingsavond heb ik mij laten informeren over de plannen en opties.

Aandachtspunten:

Bedenkt u goed:

Wederom wordt het noorden gebruikt om de energie slurpende Randstad te voeden....., met negatieve omgeving- en risicovolle gezondheidseffecten voor de inwoners van het noorden.

1

Opvallend is de summiere informatie over de gevolgen van EMV, op de voorlichtingsbijeenkomst kon ik er zelfs niets over vinden.

In het concept NRD / MER onderzoek wordt meer gesproken over milieu, landschap en dieren, dan over de impact op mensen. Via het concept NRD, RIVD, GGD en internet begrijp ik, dat de EMV gezondheid effecten "onduidelijk" en dus groot kunnen zijn. Gewaarschuwd wordt er mn voor kinderleukemie en hersenaandoeningen.

2

Het streven is om onder een Norm van een "Gemiddeld jaar EMV" belasting te blijven, dit is erg vaag.

Graag zie ik de variatie in EMV per belasting en de veronderstelde piekperiodes nader toegelicht.

Waarom zou dit standaard model nog bruikbaar zijn? Door de elektrificatie van Nederland, zal de stroomsterkte en piekduur door het net toenemen en daarmee in de praktijk het "algemene" jaargemiddelde hoger komen te liggen en over de jaren groeien. Op een verondersteld huidig gebruik met 'veilig' gemiddelde wordt echter nu de 'veilige' ruimte t.o.v. bewoning en gezondheid bepaald. Mijns inziens dient de norm en veilige ruimte beter passend op de toekomst uitgewerkt te worden.

3

De door Tennet / Overheid gestelde norm van 'jaargemiddeld' 0,4 μ T zou bijgesteld moeten worden naar 0,1 μ T zoals door verschillende instanties wordt geadviseerd.

Dit om alle risico's voor bewoners op lange termijn te minimaliseren. Reduceer in elk geval naar 0,1 μ T, daar waar woonclusters zoals buurtschapjes en gehuchtjes gepasseerd worden.

4

Hoe gaat Tennet de vast te stellen EMV normwaarde in het veld meten, corrigeren en bewaken?

Ik zou als bewoner vooraf een nulmeting van de huidige ELF en HF willen zien en vanaf 1 jaar in gebruik zijnde van het 380 kV net een continue meting terplaatse van Tennet willen.

5

Wat zijn de stapelingseffecten van verschillende hoog- en laagfrequente EMVs op de mens?

6

Hoe worden reeds aanwezige EMV's meegewogen in de detail trajectplanning, dit i.v.m. de totale belasting voor bewoners en omgeving?

7

Een argument waarop de traject keuze wordt gebaseerd zijn de aanlegkosten.

Dit lijkt mij niet geheel terecht.

Enmalige aanlegkosten zijn minder relevant wanneer een systeem > 70 jaar functioneel blijft, en > 70 jaar "effect" heeft op mens en omgeving.

- * Schroom niet om frequent ondergronds te gaan met de 380 kV aanleg.
- * Span u in om "op" de A7 te blijven in combinatie met de mogelijke Lelylijn!
- * Laat de finale grootverbruikers / "vervuilers" meebetalen ipv de burgers.

8

Hoe wordt de waardevermindering van onze woningen bepaald en gecompenseerd?

9

Kanttelingen Tracés:

Tracee N3, zoals eerder genoemd, direct naast de A7 samen met de Lelylijn.

Tracee N2 waarbij ruim noordelijk van Vegelingsoord afgebogen wordt tot veilig noordwestelijk van Joure om vervolgens langs de A6 te vervolgen.

Verzonden: 7/3/2023 12:57:35 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Jazeker. Vanwege een afnemende gezondheid van mijn man, zullen wij op termijn onze woning verkopen. Wij wonen tussen twee hoogspanningsverbindingen in. Wanneer er langs Oudehaske een nieuwe verbinding wordt aangelegd, verwachten wij waardedaling van onze woning. Wij worden dan benadeeld door dit project. Dat vinden wij een onwenselijke situatie.

Ik verzoek u dit aspect mee te nemen in uw onderzoek.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/3/2023 1:00:46 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED]

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Wij wonen dicht bij de bestaande verbinding naar de Eemshaven. Als dit tracé wordt uitgebreid met een nieuwe hoogspanningsverbinding willen wij weten wat de effecten van het magneetveld – dat dan groter wordt – wordt.

De masten worden hoger dan de huidige masten. Het aanleggen van nieuwe masten heeft sowieso impact op het land en de natuur rond de Friese meren, waar onder andere otters leven. Het is een vogelrijk gebied dat verstoord wordt door de aanleg van een nieuwe verbinding en mogelijk ook het magneetveld dat groter wordt dan op dit moment.

De aanleg van het nieuwe tracé zal ook overlast geven op de bestaande woonwijk.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Wij vinden dat het economisch belang onze gezondheid niet mag beïnvloeden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/3/2023 1:02:45 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ik wil dat het volgende alternatief wordt onderzocht. Wanneer het tracé langs de A6 wordt aangelegd, dient de bestaande 220kV-verbinding van Oudehaske naar Ens te worden verwijderd en gecombineerd moeten worden op een nieuwe mast voor de 380kV-verbinding van Vierverlaten naar Ens. De bestaande 110kV-verbinding zou dan ondergronds moeten worden aangelegd.

Dit scheelt kosten voor o.a. onderhoud aan de bestaande hoogspanningsmasten.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/3/2023 1:11:47 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: dorpsbelanghorne@gmail.com
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Vereniging Dorpsbelang Haskerhorne

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Jazeker. Als de hoogspanningsverbinding langs ons dorp Haskerhorne komt te lopen, wordt uitbreiding van ons dorp onmogelijk.

Wij zijn omsloten door hoogspanningsverbindingen. De enige uitbreidingsmogelijkheid van Haskerhorne is aan de Zuidoost zijde. Een nieuwe hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens langs die zijde, belemmert de ontwikkeling van ons dorp. In de bestaande situatie is dit al het geval.

Wij wijzen op de in de folder aangegeven mogelijkheid om de bestaande verbindingen ondergronds te brengen en een nieuwe hoogspanningsmast voor de nieuwe verbinding van Vierverlaten naar Ens te plaatsen. Die nieuwe verbinding zou dan zo dicht mogelijk langs de A6/A7 moeten liggen.

Wij willen dat daarmee rekening wordt gehouden bij het verder uitwerken van de plannen voor het tracé Vierverlaten-Ens.

Verzonden: 7/4/2023 4:34:58 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Mij is niet duidelijk waarom de mogelijkheid ondergrondse kabel niet verder is uitgewerkt? De genoemde redenen zijn erg vaag en algemeen.

Aangezien dit landschappelijk en geopolitieke voordelen heeft naast financiële , geen uitkoop, geen horizonvervuiling, begrijp ik niet waarom de geen reel optie is.

En de optie via het IJsselmeer lijkt een goede optie.

Graag zie ik een helder antwoord tegemoet.

Vr.gr [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie antwoord. Bij 1

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie vraag 1

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie vraag 1

Verzonden: 7/5/2023 2:54:18 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Als tracé Z2 wordt gekozen, dan gaat mijn voorkeur uit naar aanleg westelijk van de bestaande 220kV verbinding zodat mijn woning niet wordt ingebouwd tussen twee hoogspanningsverbindingen.

Uit oogpunt van behoud natuurwaarden heeft het tracé Z4 de voorkeur onder voorwaarde dat de 110kV verbinding ondergronds wordt aangelegd.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Tracé Z4 loopt langs het Nationaal Luchtvaart Laboratorium.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/5/2023 2:57:11 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Als tracé Z3 ter hoogte van mijn percelen 300 meter naar het westen wordt verplaatst, dan is daar voldoende ruimte en is er geen sprake van overlast.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

De bestaande verbinding loopt 10 meter naast mijn dakgoot. Als tracévariant Z3 wordt gekozen, dat krijg ik ook deze verbinding langs mijn woning. Ook uit gezondheidsoverwegingen is dit voor mij onacceptabel.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Als de toekomstige 380kV ondergronds wordt aangelegd, dan heb ik hier geen bezwaar tegen.

Verzonden: 7/5/2023 2:59:56 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens:

Organisatie: Maatschap [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Tracé Z4 loopt over het perceel van mijn agrarisch bedrijf. De tracés Z2 en Z3 zijn voor mijn bedrijfsvoering geen probleem.

Verzonden: 7/5/2023 4:19:11 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Ondernemer

(Mede) namens:

Organisatie: [REDACTED] VoF

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

De bestaande 220kV-verbinding loopt over het perceel van mijn buurman. Wanneer er een nieuwe 380kV-verbinding bij komt, zou die eventueel langs de bestaande 220kV-verbinding worden aangelegd. Ik wil hierbij aangeven dat in het meest ideale geval, de hoogspanningsverbinding dan langs de sloot tussen onze percelen in zou moeten worden aangelegd. In dat geval hebben wij bij werkzaamheden op ons land, zo weinig mogelijk last van de masten. Staan ze midden op ons land, dan moeten wij er altijd omheen werken. Als hij nabij onze percelen komt staan ze sowieso in de weg. Maar als ze langs een kavelsloot worden geplaatst is de overlast het minst.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/5/2023 4:22:06 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Ondernemer

(Mede) namens:

Organisatie: Maatschap [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Mijn bedrijf en onze bedrijfswoning ligt in Emmeloord tussen de bestaande 220kV-verbinding en de aftakking van de 110kV-verbinding. Mijn voorkeur gaat uit naar variant Z4 voor de nieuwe verbinding. Hier hebben mens en dier en milieu het minste overlast van de hoogspanningslijn.

Ik heb bezwaar tegen aanleg volgens variant Z2. Die variant komt hoogstwaarschijnlijk over mijn land. Daar heb ik bezwaar tegen. Ik wil niet leven in een magneetveld of werken in magneetvelden. Hoogspanningsmasten op mijn perceel zorgen voor belemmering bij werkzaamheden op het land,.

De gemeente heeft overigens plannen om op een aantal kavels bij mijn bedrijf woningen te bouwen. Vanwege deze plannen zouden er in dit gebied geen hoogspanningsverbindingen moeten komen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Door graafwerkzaamheden en aanbrengen van nieuwe masten, verwachten wij belemmeringen in onze bedrijfsvoering. Wij zullen desnoods een planschademelding doen.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/5/2023 4:25:21 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: NB: indiener beschikt niet over een emailadres. Daarom staat hier het emailadres van de schrijver tijdens de informatiebijeenkomst op 4 juli 2023 in Ens.

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Variant Z4 komt over de Zwijnsweg. Dit vind ik geen alternatief voor de nieuwe hoogspanningsverbinding.

Als de hoogspanningsverbinding wel volgens deze variant wordt aangelegd, krijgen wij last van het elektromagnetisch veld.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/5/2023 7:55:22 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

jazeker, de plannen liggen er al geruime tijd, en nu willen jullie nota bene dubbele masten gaan plaatsen. Ik vind dat in het kader van beeldbepalende uitzichten dat jullie ook een traject hadden kunnen starten hoe kan de 380 volt vervoerd worden in een enkele mast. Twee masten naast elkaar en 55 meter hoog; het is een enorm beeldbepalend uitzicht.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Wat ik heel bijzonder vind is dat alles gereduceerd moet worden, het stikstof beleid treft de boeren, het treft de woningbouw en we kampen met een klimaatverandering en toch willen jullie een enorme dubbele mastenrij aanleggen die eigenlijk bedoeld is voor transport van noord europa naar zuid europa. Waar zijn we dan mee bezig denk ik dan?

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Jazeker, de omwonenden rond de A32 heeft het al flink te verduren van het snelwegverkeer, al helemaal na het vervangen van het asfalt. Bij een oostenwind horen we een fluittoon. Hier moeten we ook maar mee leren leven. Daarnaast wonen we ook naast de spoorbaan, de frequentie van de hoeveelheid treinen is al toegenomen, met de inzet van de nieuwe sprinter ervaren we nog meer geluidsoverlast. Ook dat accepteren we omdat we vooral genieten van het prachtige uitzicht wat we hebben. Die nu echt bedorven wordt door een enorme grote dubbele mast.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

De reikwijdte van het zoekgebied geeft ernstige zorgen, want ook het besluit kan zomaar worden genomen dat jullie zeggen we schuiven 50 meter naar links. Het feit dat we dit huis kochten was ook omdat het net ver genoeg van de elektriciteitsmasten vandaan staat.

Zienswijze 380kVhoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Van:

Zoals u ziet is dit de plek waar we 1 augustus 2017 zijn komen te wonen. De reden van de aankoop van de woning was vooral het uitzicht. U ziet we wonen net ver genoeg van de mast af en het uitzicht is voor ons niet storend. We hebben geaccepteerd dat we naast het spoor wonen en niet ver van de snelweg af wonen.

Het huis, het stukje grond en het uitzicht waren de redenen om te zetten we gaan ervoor.

We wonen nu hier al een aantal jaren met heel veel plezier. Ondanks het feit dat er in de afgelopen jaren wat dingen zijn veranderd; het asfalt van de snelweg is vervangen. Dat bij oostenwind de weg een hoge fluittoon geeft kunnen we loslaten. Het feit dat we niet vaak oostenwind hebben en dat het vaak dan hartje winter is en we dan ook niet buiten zitten is voor ons oke.

Dat prorail extra treinen laat rijden, nieuwe sprinters met meer geluidsoverlast hebben we ook geaccepteerd.

Maar dit laatste zetje; om de hoogspanningslijnen te willen vervangen voor twee enorme masten naast elkaar? Dit is verschrikkelijk.

We vinden zo ontzettend veel uit, alles is mogelijk, de ene uitvinding na de andere.

Er is een ruimschoots aantal jaren geleden al een onderzoek geweest betreft de masten heb ik begrepen, dit onderzoek zal ongetwijfeld tonnen hebben gekost. En vervolgens is het plan in de prullenbak beland. Waarom is dit geld niet besteed aan hoe kunnen we ervoor zorgen dat de 380 volt lijn zo min mogelijk beeldbepalend is voor het landschap? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er geen twee enorme masten naast elkaar dwars door de provinciën heen gaat? Bij navraag op de informatieavond blijkt dit te lastig is en te duur. Dus de keuze wordt dus gemaakt voor een goedkopere maar enorm ingrijpende verandering op de omgeving.

Daarnaast staat dit haaks op het beleid betreft het milieu, boerenbedrijven moeten het beleid aanpassen betreft stikstof reductie, de woningbouw wordt getemperd ivm het stikstof reductie en vervolgens wordt er aan de andere kant vrolijk enorme dubbele masten gebouwd om stroom te kunnen vervoeren. Dit heeft een enorme impact op het milieu; de Friese weilanden waar de grutto probeert te broeden (ook hier). Deze masten zorgen ervoor dat de vogel hier verdwijnt. De masten zorgen voor een enorme aantasting op de leefgebieden van de dieren.

De volgende dieren wonen in deze omgeving; een verscheidenheid aan vogels, insecten, vleermuizen, herten en andere kleine zoogdieren. Het gevolg van een dubbele verbinding zal er ook voor zorgen dat er een toename zal ontstaan van draadslachtoffers voor de vogels. Immers; 3 x 2 lijnen zorgen ervoor dat de kans enorm toeneemt dat een vogel tegen de lijnen aanvliegt.

De waarde van grond van onze huizen zal verminderen ten gevolge van het plaatsen van deze dubbele lijnen. Is er ook sprake van een schadevergoeding? De lijnen worden geplaatst op grond welke eigendom is van derden. In hoeverre wordt hier dan toestemming voor gegeven? Hebben mensen hier dan nog wel inspraak in? En in geval van gedwongen verhuizing; krijgen wij dan marktcomfort een andere woning die vergelijkbaar is met het onze? Want een vergelijkbare woning kopen zal nu ongeveer 3 a 4 keer zo duur zijn als toen wij dit huis aankochten.

Daarnaast; in onze zoektocht naar onze woning en het feit dat mijn partner enorm gevoelig is voor de magnetische straling van de masten (resulteert in hoofdpijn). Het was voor ons ook echt een opluchting toen we het huis kochten dat de mast precies ver genoeg van ons huis af was waardoor ze geen klachten heeft van de straling. Er wordt gezegd dat de straling naar binnen valt, maar het is nog niet bewezen wat voor impact het heeft voor de mensen doe gevoelig zijn voor deze magnetische straling.

Reduzum is ook nog een dorp die zeer vooruitloopt op initiatieven gericht op duurzame energie, er zijn veel zonnepanelen aangelegd, er is door het dorp zelf een windmolen aangeschaft. Waarom moeten wij dan last hebben van een enorme dubbele mast die alleen maar stroom van noord naar zuid vervoert?

Conclusie:

We zijn absoluut tegen de nieuwe 380kV verbinding. We vinden het heel spijtig dat jullie niet zijn gaan investeren om een enkele mast te realiseren die de 380 kV verbinding aan kan.

Verzonden: 7/6/2023 3:32:03 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ik licht het Min. v. EZ en K alsmede TenneT hierbij in over een variant tracé van de tot zover geprojecteerde Lelylijn waarin een energiecomponent is opgenomen. Nadere toelichting: Het variant tracé noem ik IJsselmeerlijn, het loopt van Amsterdam via Noord Holland, een IJsselmeer-kruising en Friesland naar Groningen. De IJsselmeer-kruising van Enkhuizen naar Stavoren bestaat uit 2 tunnels en een tussengelegen op te spuiten eiland. Behalve dat op het eiland de spoorlijn bovengronds loopt is aan het overgrote deel ervan een hybride (zon, wind, opslag) groene energie inwinningsfunctie toegekend. Die heeft een zodanige omvang - geschat 7000GWh/jaar - dat verbinding ervan aan het landelijke 380kV koppelnet evident lijkt. (De afstand ervan tot het landelijke 380kV koppelnetknooppunt bij Lelystad is slechts 30km.) Ik dien dit plan een dezer dagen in bij het Min. v. I & W. en bespreek het met diverse betrokken partijen. Gezien TenneT de beheerder is van het landelijke 380kV koppelnet en gezien de plannen voor een eveneens in het Noorden van het land geplande nieuwe 380kV verbinding van Vierverlaten naar Ens, alsmede gezien de 380kV transport-situatie in Noord-Holland, breng ik het plan voor een groot energie eiland in het IJsselmeer te uwer kennis.

De IJsselmeerlijn gebruikt op land bestaand spoor, dat is een exemplaar van het "Beter benutten beleid". De IJsselmeerlijn samen met het energie eiland is een exemplaar van het "Nieuwe combinaties" beleid.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Neen

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Die van de "Nieuwe combinatie" welke de IJsselmeerlijn en het energie eiland in het IJsselmeer omvat.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Die vindt u in de bijlage: Notitie 0214 NOORDEL.e.LANDEL.ONTWIKK.d IJSSELMEERLIJN; Juni'23

Not.0214 NOORDELIJKE e. LANDELIJKE ONTWIKKELING d. IJSSELMEERLIJN. Juni 2023.

Gebieden, landsdelen of streken hebben in het algemeen weinig imago, behalve als ze over buitengewoon natuurschoon beschikken. Imago is mensenwerk, dat wordt gemaakt. Het is ook altijd een lange termijn zaak. Imago groeit, althans kan groeien door consistent en goed gefocust (lange termijn) beleid. Gezien het karakter van imago is het typisch iets van steden. Een stad is een concentratie van eigenschappen, sfeer, cultuur, historie, bouwkunst, educatie, economie en voorzieningen die haar tot een aantrekkelijk en krachtig organisch geheel maken en er een bovenplaatselijke betekenis aan geven. In het bijzonder wanneer een stad beschikt over cultuur-historisch erfgoed heeft ze een voorsprong met betrekking tot het opbouwen van een aantrekkelijk imago. Een stad met cultuurhistorie die economisch gestimuleerd wordt - waardoor er ook financieel wat kan in zo'n stad - kan zich ontwikkelen tot een focal-point in z'n omgeving, met uitstraling en met attractie. Het (veronderstelde) imago van streken is in feite vrijwel altijd het imago van een of twee beeldbepalende steden in die streek. Beeldbepaling is overigens niet alleen afhankelijk van kwalitatieve factoren maar ook van kwantitatieve. Schaalgrootte betekent ook meer diversiteit, verdieping en een hoger voorzieningenniveau van een stad. Dit geldt zowel cultureel als economisch en draagt daardoor bij aan een sterker imago van de stad. Wanneer sterk beeldbepalende steden een positieve uitstraling hebben, anders gezegd statuus hebben, beïnvloeden ze positief en in belangrijke mate de bekendheid en de aantrekkelijkheid van een streek, en daarmee ook de sociale- en economische-vestigingsfactoren van die streek.

In de genoemde zin mag grote betekenis worden toegekend aan de stad Groningen terwijl Leeuwarden er het potentieel voor heeft. Beide steden hebben historisch erfgoed, Leeuwarden zelfs in het bijzonder. Dat Noord-Nederland wat perifeer ligt en daarmee dus ook Leeuwarden en Groningenstad is geen zwaarwegend nadeel mits er goede verbindingen naar toe zijn. Psychologische afstand wordt nauwelijks bepaald door reële afstand maar vooral door gebrek aan economische betekenis en of culturele attractie. Als steden zich ontwikkelen tot flinke attractieve polen speelt afstand van elders een steeds geringere rol. In de tijd gezien verdient daarom groei van een centrumplaats zolang die nog niet in voldoende mate de massa heeft om als aantrekkelijk focal point in z'n omgeving te kunnen fungeren, prioriteit. Consequentie van deze zienswijze is dat het Noorden behalve een kernzone beleid ook een (mutueel) kernsteden beleid zou moeten voeren. Het beleid is nog te weinig geconcentreerd op de twee plaatsen die tenminste al enige startpositie hebben: Groningenstad en Leeuwarden.

Het beleid in met name Friesland is egalitair. Kleinere provincie steden wil men ook laten groeien. De "winst" echter die een majeure investering als een extra hoogwaardige spoorlijn naar een regio kan brengen, zal zich vooral manifesteren in de vorm van krachtigere economische-, culturele- en servicezaken in de hoofdplaats van die regio, i.c. in Leeuwarden. Het is goed voor heel Noord-Nederland als Groningenstad in enkele decennia zou groeien naar 250.000 inwoners en Leeuwardenstad zou groeien naar minstens 150.000 inwoners. Leeuwarden kan een daarop gerichte impuls goed gebruiken, bijvoorbeeld in de vorm van het plan voor de bouw van een extra hoofdspoorlijn van Amsterdam naar het Noorden in middelhogesnelheidsexploitatie. Tegelijkertijd kan dan de geaardheid van het platteland

behouden blijven, mits er met adequaat OV-streekvervoer goede verbindingen met de stedelijke centra onderhouden worden. Ook dáárvoor zijn ideeën voorhanden.

De beoogde Lelylijn laat Leeuwarden echter letterlijk links liggen. Dat is een gemiste kans voor de verdergaande ontwikkeling van Leeuwarden en van haar imago, alsmede voor dubbelstad ontwikkeling Groningenstad↔Leeuwarden. De gedachte dat die omissie "gerepareerd" kan worden met een aftakking vanaf Lelylijnstation Heerenveen naar Leeuwarden is behept met grote nadelen, i.c. kwaliteitsverlies. Het betekent voor de reizigers, óf een oponthoud veroorzakende en oncomfortabele overstap in Heerenveen, óf een halvering van de treinfrequentie van rechtstreekse reizen van de Randstad naar zowel Leeuwarden als Groningenstad. Er wordt hierbij vanuit gegaan dat afkoppelen resp. aankoppelen van treindelen in Heerenveen bij een middelhogesnelheidsexploitatie technisch/exploitatief niet mogelijk is of op z'n minst ongewenst is, en dat dat zoveel oponthoud zal geven dat van een MHSL exploitatie op het relatief korte traject van Amsterdam naar Leeuwarden/Groningenstad niet meer gesproken kan worden.

Voor reizen vanuit de Randstad cumuleert dit negatieve aspect nog méér door een noodzakelijke overstap van de Intercitytrein op de MHS-Lelylijn in Lelystad omdat de Lelylijn pas dáár begint. Een treinstop op een station zonder overstappen vergroot de reistijd al met 4 minuten; mèt overstappen is dat gemiddeld ruim meer! In een klein land als Nederland met ook nog eens veel intercitystations weegt elke overstap onderweg relatief zwaar in de totale reistijd en maakt die reis daardoor minder aantrekkelijk.

Als in aanmerking genomen wordt dat nieuw railvervoer in voldoende mate zal moeten kunnen concurreren met individuele autoreizen dan is duidelijk dat het treinresequivalent maximaal snel, comfortabel en dus rechtstreeks zal moeten zijn naar de zwaartepunten van de respectievelijke regio's. Bedenk dat parallel aan het tracé van de Lelylijn er een uitstekende autosnelweg loopt, de A6, en dat de auto supercomfortabel is, meerdere personen kan vervoeren en ook nog eens vervoer van deur tot deur biedt! Daardoor kan de nabije ligging van de A6 de modal split voor het treinalternatief ongunstig beïnvloeden als dat alternatief niet een uitstekende reiskwaliteit biedt, i.h.b. in de vorm van een hoge reissnelheid.

Ook imagoverbetering van de steden Leeuwarden en Groningenstad door een nieuwe MHS-spoorlijn, komt uitsluitend tot stand als die verbinding een directe is en hóógwaardig is! De Lelylijn zoals nu voorzien is dat, i.h.b. voor Leeuwarden, onvoldoende!

Is er een alternatief? Ja, dat is een plan voor een IJsselmeerlijn. Dat is een MHS-spoorlijn volgens de route Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Hoorn, IJsselmeerkruising, Sneek, Leeuwarden, Groningenstad.

Hiermee worden Leeuwarden en Groningenstad zonder overstappen en gelijkwaardig bereikt vanuit Amsterdam en v.v., met de maximaal mogelijke frequentie. Daarnaast zal een MHSL halfuurdienst, in combinatie met stoptreinen tussen Leeuwarden en Groningenstad wellicht een kwartierdienst mogelijk maken op dat traject. Dat is positief voor bijv. samenwerking tussen de beide grote onderwijsclusters van genoemde steden als onderdeel van dubbelstadontwikkeling.

De IJsselmeerlijn heeft een tangentiële route die complementair is aan de radiale spoorlijnen in Noord-Holland en Noord-Nederland. Ze biedt een aanvullende dwarsverbinding tussen Noord-Holland en Noord-Nederland met een redelijk gunstige geografische ligging, in de vorm van een tot nu toe ontbrekende schakel in het hoofdtrainnet. Daarbij is het gunstig voor de OV-modal split dat er op die verbinding géén naburige parallelle autosnelweg ligt. Daarnaast biedt de IJsselmeerlijn regionaal een volkomen nieuwe en MHS-ontsluiting van Zuidwest Friesland naar Leeuwarden/Groningenstad en naar de Randstad.

Een belangrijk bijkomend voordeel voor Leeuwarden is dat in het geval van de IJsselmeerlijn er in het Leeuwarder stationsgebied geen ruimte hoeft te worden gevonden voor opstelsporen van MHSL-treinen want Leeuwarden is in het IJsselmeerlijn concept geen eindstation maar een rechtstreeks aangedaan tussenstation. Die opstel- en rangeerfunctie vervullen de eindstations Amsterdam en Groningenstad. Tegelijkertijd geldt dat, als voor de IJsselmeerlijn wordt gekozen de stationsomgeving van Heerenveen niet uitgebreid hoeft te worden.

De IJsselmeerlijn pleegt geen nieuw ruimtebeslag, hij gebruikt uitsluitend bestaand spoor. Hij is een voorbeeld van BETER BENUTTEN BELEID. Onteigeningen zijn dus niet nodig. Op het deel van Hoorn tot Groningenstad moet het aantal sporen uitgebreid worden van 1 tot 2. Het talud van het enkele spoor is al bemeten voor een 2e spoor ernaast. Hetzelfde is het geval met de waterkruisingen. Verder zal het tracé geëlektrificeerd moeten worden. Dat beogen ProRail en de NS sowieso al voor nog niet geëlektrificeerde delen van het bestaande Nederlandse spoorwegnet. Het Noord-Hollandse deel is tot Hoorn al geëlektrificeerd en als dubbelspoor voorhanden.

Voor de IJsselmeerkruising wordt een aan te leggen tunnel voorgesteld. De IJsselmeerkruising van Stavoren naar Enkhuizen is ca. 22km lang. (Naar Andijk ca. 30% minder) Die verbinding kan worden opgebouwd uit 2 tunneldelen te beginnen vanaf Enkhuizen resp. Stavoren, van elk 5km lengte. Deze tunneldelen worden halverwege de IJsselmeerkruising onderling verbonden met een 12km lang op te spuiten eiland, waarover de treinen bovengronds rijden. De IJsselmeerlijnroute geeft aldus een spoorlijnverkortings tussen Leeuwarden en Amsterdam van 70km. Voor Groningenstad is de verkortings 26km. De vermijding van een totale ondertunneling vereenvoudigt exploitatie en management ervan.

Majeure projecten als een extra spoorlijn naar het Noorden des lands vergen grote investeringen. Dat vereist maximalisatie van het rendement dat met de investeringen behaald kan worden. i.c. dat er waar mogelijk meerdere renderende doelen mee gediend moeten zijn. De projectie van een langgerekt eiland in de tunnelverbinding heeft in verband daarmee niet alléén tot doel de kosten van bouw en management van de IJsselmeerkruising te matigen maar biedt ook andere perspectieven.

Door het eiland als eerste aan te leggen, kunnen de beide tunneldelen gebouwd worden vanaf het eiland naar de vasteland oevers in Enkhuizen resp. Stavoren. Alleen de respectievelijke tunnelterminals moeten dan nog op de vaste wal gebouwd worden. Tijdens de afbouw van het eiland en de bouw van beide tunnels kan het (dan nog werk-)eiland per schip bevoorrad en bemest worden. Dat beperkt bouwverkeer over de weg en bouwverlast in Enkhuizen resp. Stavoren.

Een ander (landelijk) perspectief is om van het eiland een groen hybride (wind, zon, opslag) energie inwingsgebied te maken. Gesteld dat het 12km lange eiland 2km breed wordt gemaakt, dan biedt het een oppervlak van netto ruim 20 km² = 2000Ha voor de plaatsing van zonneweiden, windmolens en batterijen. Dat maakt een energie substitutie in de nationale energiehuishouding van kolen naar groene energie mogelijk, in de orde van grootte van 7000GWh/jaar. Energie die relatief gemakkelijk met kabels via de tunnelbuizen kan worden afgegeven aan de 380kV koppelnetten in Noord Holland en Noord Nederland, en/of via een korte onderzeese kabel vanaf de zuidpunt van het energie eiland naar het nationale 380kV koppelnetknooppunt bij Lelystad. De IJsselmeer kruisende spoorverbinding en de groene energiefunctie van het eiland zijn een voorbeeld van NIEUWE COMBINATIES beleid.

Het waterbergingsvolume van het IJsselmeer zal slechts beperkt verminderen door het opspuiten van het eiland indien het benodigde zand voor het eiland uit het IJsselmeer zelf wordt opgezogen. Uiteraard ligt het voor de hand dat te doen als daar overigens geen bezwaren tegen bestaan. De hoogte tot welke het eiland boven water zal worden opgespoten behoeft enerzijds slechts gering te zijn gezien het relatief rustige hydrografische karakter van het IJsselmeer, anderzijds geldt dat hoe hoger het eiland wordt opgespoten met zand uit het IJsselmeer hoe gunstiger dat is voor het bergingsvolume van het meer.

Visuele overlast veroorzaakt door hoge windmolens op het eiland is beperkt door de vrij grote afstand ervan tot de Friese-, Noordoostpolderse- en Noord-Hollandse-kusten. Visuele overlast van grote zonneweiden en accubatterijen op het eiland zal aan de vaste wal nihil zijn. De oriëntatie, ligging en detailvorm van het eiland zijn nader te bepalen mede al naargelang de ligging van vaargeulen etc. Zie bijgevoegde schets.

Spoorlijnvoering en materieelinzet zijn een zaak van ProRail en de NS. Voor zover daar thans iets over te zeggen valt hoeft er wellicht geen materieel uitwisseling plaats te vinden tussen radiale en kruisende tangentiële lijnen. Dat biedt de mogelijkheid om voor de IJsselmeerlijn de toekomstige tractie-spanning en stroomsoort van 25kV~ te introduceren, terwijl op het bestaande spoornet 1,5kV== gehandhaafd kan worden, eventueel verhoogd tot 3kV==.

Iets soortgelijks geldt voor een proefintroductie van het toekomstige ERTMS treinbeveiligingssysteem. De IJsselmeerlijn zou een tracé kunnen zijn voor een, desgewenst geïsoleerde introductie van ERTMS.

Het verlengde van de Lelylijn benadert het Amsterdamse spoorstelsel via de nu al zeer drukke zuidelijke, toegangen. De IJsselmeerlijn doet dat via de veel minder drukke noordelijke toegang.

Gegeven dat het nog jaren zal duren voor een nieuwe extra spoorlijn van de Randstad naar Leeuwarden en Groningenstad er zal zijn, zou aan autonome tractievoeding voor het rijdend materieel op die lijn gedacht kunnen worden, op basis van accu- en/of waterstof cel technologie. In dat geval is elektrificatie op het nieuwe spoortraject niet meer nodig.

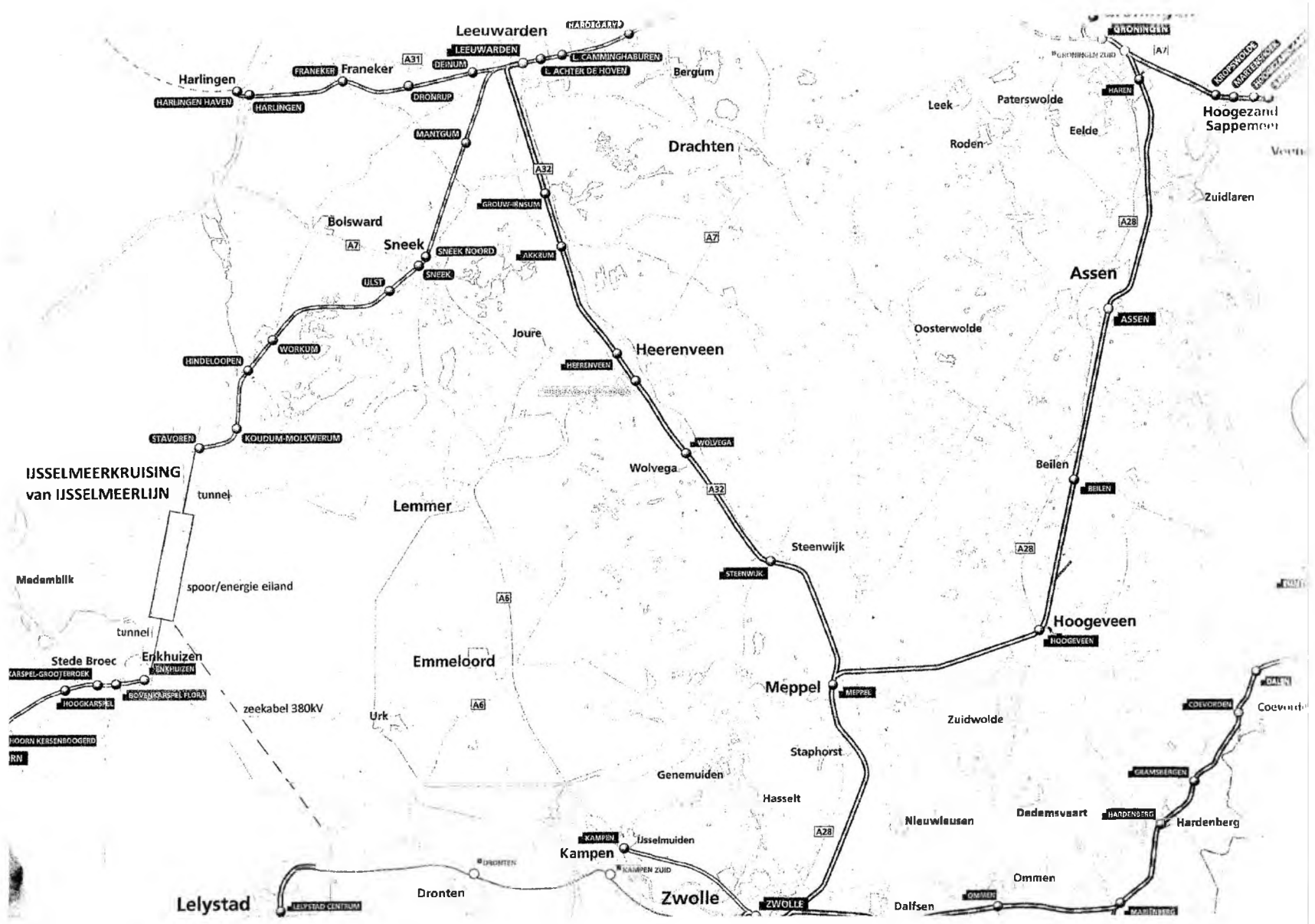
Als tussenstap zou aan hybride voeding via een 25kV~ bovenleiding en autonome accu's of waterstof cellen - die via de bovenleiding kunnen worden herladen - kunnen worden gedacht. Daarbij wordt van

Leeuwarden tot Hoorn op 25kV~via de bovenleiding gereden, en van Hoorn tot Amsterdam op accu's c.q. brandstofcellen omdat daar nog 1,5kV⁼⁼ bovenleiding aanwezig is, en v.v.

██████████, gepensioneerd directeur van ██████████

██████████

██████████

Verzonden: 7/7/2023 12:17:29 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Geen elek.masten in de buurt van bewoont gebied. Dit ivm de gezondheid van mens en dier.
Overlast geluid.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Gezondheid van mens en dieren!!

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Aanvliegroute vleermuizen e.d.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Waarde van woningen dalen

Verzonden: 7/7/2023 10:02:56 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie: [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Een alternatieve route waar minder dorpen worden aangedaan. Bijvoorbeeld via Burgum of Leeuwarden. Daar staan ook al masten.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Aanvliegroutes van vleermuizen. Geluid effect op dieren in de omgeving van Ureterp. Leefbaarheid van Ureterp.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Risico's voor de volksgezondheid.
Woongenot in de dorpen rond de A7 (Ureterp)
Slecht voor het milieu en de natuur
Prijsdaling van nabijgelegen woningen

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zichtvervuiling voor de nabije dorpen
Geluidsoverlast voor dier en mens
Levensgevaarlijk bij stormen voor de bevolking maar ook voor verkeer A7

Verzonden: 7/8/2023 11:59:49 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 10078
Postcode: 8000 GB
Woonplaats: Zwolle
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Provincie Overijssel

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Provincie Overijssel
 Luttenbergstraat 2
 Postbus 10078
 8000 GB Zwolle
 Telefoon 038 499 88 99
 www.overijssel.nl
 postbus@overijssel.nl
 KvK 51048329
 IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens,
 concept-NRD
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Inlichtingen bij

Telefoon [REDACTED]

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
04.07.2023	D2023-06-008827	2023-019103	1 van 3	4		

Onderwerp: Zienswijze concept-NRD ruimtelijke verkenning 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de ruimtelijke verkenning naar een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations van Vierverlaten en Ens, maken wij graag van de gelegenheid gebruik om een zienswijze in te dienen. Met deze zienswijze willen wij u wijzen op onze provinciale omgevingswaarden en ruimtelijke aandachtspunten.

Wat betreft de provincie Overijssel is het proces om tot de concept-NRD te komen tot op heden zorgvuldig doorlopen.

De provincie is op ambtelijk en bestuurlijk niveau daarbij goed betrokken. Onze inbreng en adviezen zijn zorgvuldig meegewogen in het proces. Ook kunnen wij ons vinden in de conclusies over de kansrijkheid van de onderzochte alternatieven die getrokken worden na een helder proces van trechtering door de twee zeven.

Voor de alternatieven C8, C7 en Z5 die binnen onze provincie vallen is wat ons betreft voldoende onderbouwd waarom deze als niet kansrijk worden beschouwd.

Het gaat bij alternatief C8 (bij hoogspanningsstation Hessenweg ter hoogte van Zwolle) om het 'single point of failure' principe (vanuit de aspecten nettechniek en leveringszekerheid). Bij de alternatieven C7 en Z5 gaat het om de ecologische beperkingen die de Natura2000-gebieden binnen de corridor (ter hoogte van Zwartsluis) met zich meebrengen. Hierdoor ontbreekt de benodigde schuifruimte.

Voor de alternatieven Z3 en Z4 die ook binnen onze provincie vallen, is wat ons betreft voldoende onderbouwd waarom deze als kansrijk worden beschouwd.

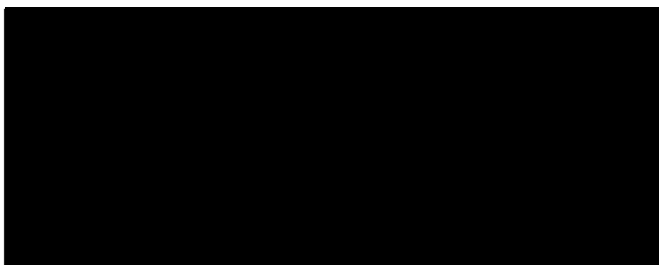
Bundelen of combineren met bestaande hoogspanningsverbindingen is – ook gelet op de Nationale Omgevingsvisie – terecht een belangrijk uitgangspunt voor het realiseren van een nieuwe hoogspanningsverbinding. Wel verzoeken wij het projectteam van EZK en TenneT om tijdens het verdere onderzoek naar deze alternatieven binnen de corridors rekening te houden met de aanwezige provinciale omgevingswaarden. Het gaat om de Natura2000-gebieden en NNN-gebieden (de Wieden en de Weerribben), de weidevogelgebieden en de cultuurhistorische waarden. Ook vragen wij aandacht voor de aanwezige bebouwing binnen de corridors (bij Kuinre, Blankenham, Blokzijl en Vollenhove).

Datum verzending
 05.07.2023

Tot slot verzoeken wij het projectteam van EZK en TenneT om onze provinciale cultuurhistorische waardenkaart en onze beleidskaders mee te nemen in de planMER/IEA.

Dit om tot een goed afgewogen voorkeursalternatief te komen met oog voor zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing. Deze documenten zijn te raadplegen via internet. De links naar deze documenten zijn te vinden in de bijlagen bij deze zienswijze gevoegd.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Bijlagen:

Verzoek om de lagen aardkunde, archeologie, gebouwd erfgoed en historisch cultuurlandschap uit de cultuurhistorische waardenkaart van Overijssel mee te nemen in de MER/IEA, zie:

<https://experience.arcgis.com/experience/6716d9340e9a4a9ab5f62136eca9ffb7>.

Verzoek om het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie d.d. 21 juni 2022 mee te nemen in de planMER/IEA, zie:

https://www.overijssel.nl/media/rqvnwtv2/fundament_omgevingsvisie_2022-313_vdt.pdf.

Verzoek om de Geconsolideerde Omgevingsvisie vanaf 2017 mee te nemen in de planMER/IEA, zie:

[https://overijssel.tercera-](https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/closeHtml.html?U2FsdGVkX1/fb7UGCSMNch9KfqARy7qr7z8F3Ivd85BxjUWfFEDGXxxiXr0)

[ro.nl/MapView/closeHtml.html?U2FsdGVkX1/fb7UGCSMNch9KfqARy7qr7z8F3Ivd85BxjUWfFEDGXxxiXr0ywQdLHICGvQe13CyuIbuKHDmyN1lrwSEpjea4hymUdBxikqcCGI160qidKN9bCKWxus6rlyieTUXBCAIJ2ZNU0VnV5A==](https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/closeHtml.html?U2FsdGVkX1/fb7UGCSMNch9KfqARy7qr7z8F3Ivd85BxjUWfFEDGXxxiXr0ywQdLHICGvQe13CyuIbuKHDmyN1lrwSEpjea4hymUdBxikqcCGI160qidKN9bCKWxus6rlyieTUXBCAIJ2ZNU0VnV5A==).

Verzoek om de Catalogus Gebiedskenmerken d.d. 4 oktober 2022 mee te nemen in de planMER/IEA, zie:

https://overijssel.tercera-ro.nl/SiteData/9923/Publiek/SV00047/b_NL.IMRO.9923.Omgevingsvisie2017-GV09_345.pdf.

Verzonden: 7/8/2023 12:07:29 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Vereniging
(Mede) namens:
Organisatie: Noardlike Fryske Wâlden

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Noardlike Fryske Wâlden

Kuipersweg 5
9285 SN Buitenpost

202302354

t (0511) 745 200

e info@noardlikefryskewalden.nl

i www.noardlikefryskewalden.nl

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding
Vierverlaten - Ens, concept-NRD
Postbus 111
9200 AC Drachten

Contactpersoon : ██████████
Onderwerp : indiening zienswijze verkenning naar de aanleg van een nieuwe 380 kV-
hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Vierverlaten en
Ens
Kenmerk : B038_Indiening zienswijze verkenning hoogspanningsverbinding
Datum : 6 juli 2023

Geachte heer, mevrouw,

Middels deze brief willen wij een zienswijze indienen op uw verkenning naar aanleg van een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Vierverlaten en Ens.

Voorstelroute N2 voert het net door het werkgebied van de Noardlike Fryske Walden, de gemeenten Achtkarspelen, Tytsjerksteradiel, Dantumadeel, Smallingerland en deels Noard-East Fryslân. 80% van de agrarische ondernemers in het werkgebied is lid van de vereniging. Onze leden voeren agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer uit. Vanuit deze verenigde leden, en het belang voor de uitvoering van agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer willen wij aandragen dat:

1. Door verstoring door solitaire bouwwerken in een open graslandgebied of akkerbouwgebied wordt een negatieve invloed verwacht te hebben op de weidevogelstand, die wij juist door beheermaatregelen toe te passen, in stand willen houden en verbeteren. Toetsing op een andere route, niet door open graslandgebieden t.b.v. weide- en akkervogels zou ons voorstel zijn (het zoekgebied lijkt het weidevogelgebied van NFW te omvatten).

2. Noardlike Fryske Wâlden is een nationaal landschap. Het kenmerkende coulisselandschap is door zijn kleinschaligheid en de aanwezigheid van hagen en houtwallen van groot belang voor de lokale en regionale flora en fauna. Heggen en houtwallen fungeren als broedplaatsen voor de lokale fauna en hun netwerk als ecologische verbindingzones. Meidoorn, sleedoorn, olmen en eiken zijn typerend voor de hagen en houtwallen. De heggen en houtwallen zijn ook bepalend voor het microklimaat in het coulisselandschap. Ze fungeren als windbrekers en ze beschermen de percelen tegen bodemerosie met name in heuvelachtige gebieden. Doordat zon en schaduw variëren met de plaats van de hagen en houtwallen ontstaan ideale omstandigheden voor vogels, amfibieën, vlinders etc. Het is in het belang hiervan om zo weinig mogelijk verstoring en onderbrekingen van deze lijnvormige elementen te ondervinden. Realisatie volgens zoekgebied N2 zou een grote verstoring van dit landschap betekenen. Wij pleiten daarom voor toetsing op een route die niet voert door het aangewezen nationaal landschap Noardlike Fryske Walden

Wij verwijzen naar deze link voor de begrenzingen van de leefgebieden

<https://www.noardlikefryskewalden.nl/over-nfw/kaart-werkgebied-noardlike-fryske-walden/>

Wij verzoeken kennis te nemen van deze zienswijze en daar bij de verdere verkenning rekening mee te houden.

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet

Vereniging Noardlike Fryske Wâlden

Verzonden: 7/8/2023 2:02:36 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED] (partner)

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Wonend aan het tracé "alternatief N3" vinden we dit geen wenselijk tracé. De overlast van de snelweg is al genoeg. Het toevoegen van hoge elektriciteitsmasten, en straks eventueel de Lelylijn is hierbij niet gewenst. Alternatief N2 is beter voorstelbaar, mede omdat hier al een bestaand tracé aanwezig is. Eventueel een ondergrondse leiding is wel voorstelbaar, zeker omdat langs Drachten ook ondergrond voorstelbaar is.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Dubbelingen van overlast gevende zaken. In ons geval snelweg, hoogspanningsmasten en Lelylijn.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

nee

Verzonden: 7/8/2023 3:56:20 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Alternatieve route via Leeuwarden

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zichtvervuiling (dalen onze huizenprijzen hiermee niet van)

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Levensgevaarlijk bij storm

Dode vogels

Boomtakken zijn beschermd hier ivm aanvliegeroute vleermuizen

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zicht vervuiling, geluidsoverlast (wat serieus het leven van mens en dier verkort) is dus bedreiging van de volks gezondheid.

Dode vogels

Beschermde boomtakken ivm aanvliegeroute van de vleermuizen

Plaatsen in onbewolkt gebied

Leefbaarheid gaat achteruit

De straling van de masten

Alternatieve routes onder de grond of via Leeuwarden

Verzonden: 7/9/2023 9:39:43 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ja

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ja, geen masten in de Rottige Meente, een natuurgebied

Verzonden: 7/9/2023 7:25:33 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED] (echtgenote)

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Elk alternatief dat bestaande bebouwing ontziet. Als het tracé N3 wordt (langs ons huis), wacht dan de ontwikkelingen af m.b.t. de Lelylijn. Een combinatie met de spoorlijn maakt ondergrondse aanleg wellicht veel voor de hand liggender

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Er is volop discussie over de effecten van hoogspanningsleidingen in bewoond gebied. Voordat hierover onbetwiste duidelijkheid ontstaat, is de aanleg onverstandig

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Genoemde combinatie met de lelylijn, en daarmee ondergronds gaan

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Het betreft eveneens een forse aantasting van landelijk gebied

Verzonden: 7/11/2023 11:12:30 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Maatschap [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, bij Ens meteen de Noordoostpolder uit naar Kampen dan naar Vollenhove. Dus een ruimere bocht dan Z4 om de Nooroostpolder heen. Voordeel is dat hij dan komt op veelal grasland ipv op akkerbouwgrond.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee, dan grote voorkeur Z4 omdat dan de 110kv ondergronds gaat en om en 380kv er boven (combineren). Tevens heeft dit trace geen effect op Schokland en Weerribben

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, de grote impact op akkerbouwbedrijven wordt onderschat. Zowel bij de aanleg als de jaren erna. Dit is in een veehouderijgebied veel geringer. Bij Z4 is langs de oostrand van de polder is ook meer grasland. Dit zou in kaart gebracht moeten worden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Geen

Verzonden: 7/12/2023 4:56:30 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres:
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Provincie Drenthe

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Aan:
Bureau Energieprojecten
t.a.v. Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Assen, 11 juli 2023
Ons kenmerk 28/5.6/2023000@
Behandeld door [REDACTED]
Uw kenmerk DGKE-DRE / 27560920
Onderwerp: Zienswijze concept notitie reikwijdte en detailniveau nieuwe
380 kV hoogspanningsleiding Vierverlaten - Ens

Geachte heer/mevrouw ,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen met betrekking tot de concept notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de nieuwe 380 kV-hoogspanningsleiding Vierverlaten-Ens.

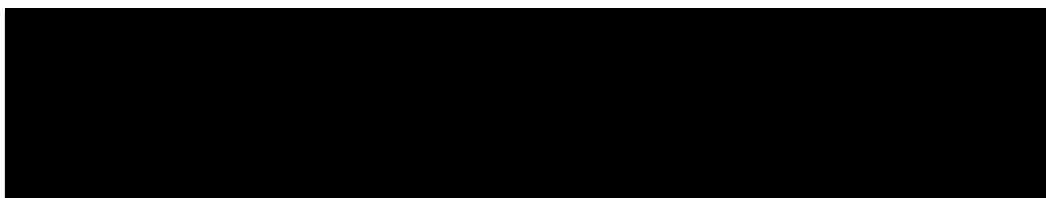
Wij kunnen instemmen met de tracéalternatieven die zijn aangegeven in het concept NRD en zijn van mening dat de juiste milieuthema's worden benoemd voor de vervolgonderzoeken.

Gelet op de huidige situatie met betrekking tot net-congestie adviseren wij u om alle mogelijkheden te benutten om de totale doorlooptijd van de procedure te verkorten, dit uiteraard met inachtneming van de zorgvuldigheid.

Wij danken u voor het zorgvuldige proces dat u tot nog toe heeft gevoerd en wensen u succes bij de vervolprocedure.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

Afschrift aan:

- **het college van Burgemeester en Wethouders van Noordenveld, Postbus 109,
9300 AC Roden**
- **het college van Burgemeester en Wethouder van Tynaarlo, Postbus 5,
9480 AA Vries**
- **het college van Burgemeester en Wethouders van Assen, Postbus 30018,
9400 RA Assen**
- **het college van Burgemeester en Wethouders van Hoogeveen, Postbus 20000,
7900 PA Hoogeveen**
- **het college van Burgemeester en Wethouders van De Wolden, Postbus 20,
7920 AA Zuidwolde**
- **het college van Burgemeester en Wethouders van Meppel, Postbus 501,
7940 AM Meppel**
- **Provinciale Staten van Drenthe**

Verzonden: 7/13/2023 1:10:26 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

geen mening

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

geen mening

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

geen mening

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

In de samenvatting van de NRD worden vier uitvoeringsmogelijkheden benoemd voor het combineren en bundelen. Aan de oostzijde van Oudehaske is er echter sprake van een bestaande 2x110 kV en een bestaande 2x220 kV verbinding. Indien dit tracé ook gebruikt gaat worden voor de 380 kV. De combinatie 2x220 kV + 2x110 kV + 2x380 kV is echter niet benoemd. Hoe komt het er dan uit te zien? Of komt dan één van de verbindingen te vervallen?

De corridor van noord naar zuid ter plaatse van Oudehaske loopt over de gehele bebouwde kom van Oudehaske, Nijehaske en het buitengebied ertussen. Betekent dit dat de nieuwe 380 kV verbinding ook door de bebouwde kom van deze dorpen kan komen te liggen?

Indien de nieuwe 380 kV verbinding op een nieuwe plek tussen Oudehaske en Heerenveen komt te liggen worden woningen gekruist, of deze liggen er vlak tegenaan. Betekent dit dan dat er woningen gesloopt moeten worden? Dit zou een zeer negatief beeld hebben voor de van oudsher redelijk aaneengesloten lintbebouwing langs de Jousterweg.

Verzonden: 7/13/2023 11:20:01 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens: [REDACTED] Landbouw vof
Organisatie: [REDACTED] Landbouw vof

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

niet aan ons

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

overlast voor onze paarden

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

overlast voor ondernemers die moeten werken in het gebied

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Wij ondersteunen het uitbreiden van het elektriciteitsnet. Voor deze uitbreiding liggen een drietal traceés voor. Hierbij willen wij een zienswijze indienen voor tracé Z3. Dit alternatief is een corridor van 5 km rondom een reeds bestaand bovengronds leidingtracé. Ons bedrijf ligt met 2 kavels midden in deze corridor. Wij hebben begrepen dat uitbreiding van de huidige leidingen niet aan de orde is. Dit zou betekenen dat wij nog een rij bovengrondse masten op ons land zouden krijgen. De vergoeding die hier tegenover staat is ontoereikend voor de overlast die wij hiervan gaan ondervinden. Wij zullen bij alle grondbewerkingen deze masten tegenkomen. De overblijvende percelen worden te klein om door ons materieel bewerkt te kunnen worden. De overlast van 2 masten is veel meer dan 2 x 1. Ander aspect van een nieuwe lijn over onze percelen is het dierenwelzijn. Wij hebben een opfokstal op [REDACTED] met 160 paarden. Deze lopen in de zomer buiten in de wei en in de winter in de paddocks. Een extra mast met bijbehorende bovengrondse bedrading is niet goed voor het dierenwelzijn.

Verzonden: 7/13/2023 11:25:39 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED] (partner)
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

n.v.t.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

n.v.t.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

n.v.t.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

De snelheid van de voortgang, zodat duidelijkheid komt over het tracé. Dit hebben wij verwoordt in bijgevoegde zienswijze

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
datum: 11-7-2023

Tel.: [REDACTED]

Email: [REDACTED]

Betreft: Zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau 380 Kv Vierverlaten-Ens.

Op 27 juni 2023 ben ik naar de informatiebijeenkomst geweest in Lemmer, in de hoop dat ik meer duidelijkheid kon krijgen omtrent de snelheid van het gehele proces, om te komen tot een definitieve tracékeuze.

Wij wonen in de zone van het keuzetracé Z3. Door deze aanwijs zijn wij in een heel andere dimensie terecht gekomen ten aanzien van de mogelijkheden van ons object.

Wij hebben meerdere plannen om daar uit te voeren, welke mogelijk zijn en zelfs gewenst door de overheid, het saneren van asbestdaken. Daarnaast willen wij een nieuwe schuur bouwen ter vervanging van oude schuren. Hier is geld voor nodig die onder andere van de bank moet komen. Maar deze geven al aan dat de onduidelijkheid omtrent het tracé voor de 380 Kv voor hun een reden is om eerst niet mee te doen met de financiering.

Daarnaast is het voor ons ook onzeker, omdat je niet weet of we geraakt worden door de tracékeuze.

Zoals aangegeven in het digitale reactieformulier is het niet zozeer de keuze van het tracé, waaraan wij iets willen toevoegen of voorstellen hebben die beter of haalbaarder zijn.

Wij willen zo spoedig mogelijk duidelijkheid hebben. Dit hebben wij ook kenbaar gemaakt op de informatiebijeenkomst. Dus als nu al blijkt dat tracé Z3 het niet wordt, laat dit zsm weten. Dan kunnen wij verder.

Als duidelijk is dat het tracé Z3 wel wordt is dit balen, maar dan ook graag snel duidelijkheid zien te krijgen voor ons waar wij onze toekomst elders moeten opbouwen.

Met vriendelijke groet,

Mede namens [REDACTED]
[REDACTED]

p.s. Deze zienswijze hebben we ook gestuurd naar [REDACTED]

Verzonden: 7/13/2023 1:17:02 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: Mijn man [REDACTED] en onze 4 thuiswonende kinderen

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Alternatief: drachten route. Wij wonen (zie kadaster) met onze boerderij uit 1812 nu naast de bestaande masten. Eij wisten NIKS van deze plannen (pas sinds gisteren 12/7) Wij vernamen dat als het traject naast onze boerderij wordt gekozen onze boerderij PLAT moet samen met nog een andere monumentale boerderij te Wirdum. Dit is om te HUILEN! Wij wonen nu 2 jaar op dit geweldige stukje natuur en vinden het zeer kwalijk dat wij geen persoonlijke brief hebben ontvangen én zouden het zeer betreuren als deze prachtige [REDACTED] die er al in 1792 is neergezet moet verdwijnen voor de grotere masten. wij zijn sinds gisteren geheel van slag en hopen op dat er óf ondergronds kan worden gebouwd of dat de route ipv via Drachten gaat lopen. Met dit nieuws om te gaan is erg moeilijk en het zou zo fijn zijn als er meer duidelijk kon worden gegeven ipv pas eind 2024 welk traject het gaat worden.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nogmaals: kom eens kijken hoe wij wonen, midden in de naturr, koeien er om heen, vogels, echt een plek waar je 100 wilt worden. Dit mag niet weggaan doordat er meer stroom moet komen. Het zou wellicht ondergronds kunnen gaan bij Wirdum? Wij hopen dat u de plek ook zelf heeft bekeken en rekening kunt houden met ons, het gezin dat daar woont.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Kijk aub naar de mensen die naast deze bestaande masten wonen. We hebben er nu geen last van, maar het wordt anders als het zulke grotr maaten worden met veel meer stroom erdoor waardoor gebouwen (dus ook onze boerderij uit 1800) plat moeten.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie mijn eerdere antwoorden hierboven

Verzonden: 7/13/2023 2:34:06 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Griffioenpark
Huisnummer: 1
Postcode: 8471 KR
Woonplaats: Wolvega
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens: College van B&W gemeente Weststellingwerf
Organisatie: Gemeente Weststellingwerf

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, zie bijlage.

95727984_9185992_Zienswijze_gemeente_Weststellingwerf_(0098531439).pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ja, zie bijlage.

95727984_9185993_Zienswijze_gemeente_Weststellingwerf_(0098531439).pdf

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, zie bijlage.

95727984_9185994_Zienswijze_gemeente_Weststellingwerf_(0098531439).pdf

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ja, zie bijlage.

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Viervelaten - Ens, concept-NRD
Postbus 111
9200 AC Drachten

Gemeentehuis
Griffioenpark 1, Wolvega
Postadres
Postbus 60, 8470 AB Wolvega
Telefoon
140561
Fax
(0561) 61 36 06
Internet
www.weststellingwerf.nl
E-mail
info@weststellingwerf.nl

Wolvega, 13 juli 2023

Referentienummer: 0098192291
Documentnummer: 0098531439

Behandeld door [REDACTED],

Onderwerp: Inspraakreactie

Geachte heer/mevrouw,

We hebben kennisgenomen van de "concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD)". Met gebruikmaking van de inspraakmogelijkheid willen wij graag aandacht vragen voor de volgende aspecten, mocht vanuit de mer-studie de voorkeur uitgaan naar een tracé door de gemeente Weststellingwerf.

- Wij zijn als gemeente niet betrokken bij het eerste gedeelte van het proces, wij zijn pas sinds eind mei actief betrokken door Tennet. Daarom is onze gemeente niet betrokken geweest bij de eerste stap: Kennisgeving voornemen en participatie. Wij hadden graag gezien dat er ook een informatieavond werd georganiseerd in de gemeente Weststellingwerf.
- Het volgen van bestaande infrastructuur is volgens ons de meest logische optie. Wij zien graag dat het nieuwe tracé wordt gecombineerd met de snelwegen A6 en A7 en de toekomstige Lelylijn. Door deze projecten te bundelen beperkt dit de impact op het gebied, ook tijdens de bouwwerkzaamheden. Wij zien graag dat er integraal gedacht wordt en dat meerdere projecten met elkaar gecombineerd worden. Ook vanuit leveringszekerheid is het tracé langs de snelwegen A6 en A7 het meest logisch.
- Het corridor van het voorgestelde tracé Z3 doorkruist de kwetsbare Natura-2000 gebieden de Rottige Meente en de Brandemeer. Wij verzoeken u dit kostbare natuurgebied met uiterste zorgvuldigheid te beoordelen in de onderzoeken en de planvorming. Het voorgestelde tracé loopt ook door weidevogelgebied. Wij verzoeken u rekening te houden met weidevogels bij de beoordeling en de planvorming van het tracé.
- De beschikbare ruimte in, met name, het zuidelijk deel van de corridor is mede door de aanwezigheid van diverse (burger) woningen vrij beperkt. Wij willen daarom onze nadrukkelijke voorkeur uitspreken voor de aanleg van één nieuw tracé, waarbij indien mogelijk de bestaande 220 verbinding "gehangen" wordt in de nieuwe masten. Ook qua landschappelijke inpassing gaat onze voorkeur duidelijk uit naar uiteindelijk één doorsnijding van het landschap en niet twee tracés die op afstand van elkaar liggen.

- Wij verzoeken u ruimschoots afstand te bewaren tot de verschillende lintbebouwingsstroken/dorpen aan o.a. de Grindweg (Munnekeburen en Scherpenzeel) Kerkweg, Hoofdweg (Oldelamer), Schipslootweg, Stadburen (Nijelamer) en de Weerdijk (Nijeholtwolde).
- Indien er voor wordt gekozen om het tracé via de zuidoost zijde van Heerenveen te laten lopen, zal er over een aanzienlijk traject een nieuw tracé over ons grondgebied moeten worden aangelegd. Dit zal een zeer grote impact hebben op het betreffende gebied. Het mag duidelijk zijn dat dit voor de gemeente Weststellingwerf geen aantrekkelijk alternatief is. Mocht uiteindelijk toch voor dit alternatief worden gekozen, dan willen wij u verzoeken de bestaande verbinding naar Wolvega mee te nemen in het project. Momenteel zit Wolvega namelijk aan een het einde van de 110 KV verbinding.
- Er is op dit moment veel gaande in het Veenweidegebied in de gemeente Weststellingwerf. Er komt veel op de bewoners af en er zijn grote opgaven. Het is een kwetsbaar gebied en daarom vinden wij een nieuw tracé door dit gebied niet wenselijk. Wanneer er wel wordt gekozen voor een tracé door dit gebied dan moet er afstemming komen over de verschillende opgaven die spelen in het gebied.

Wij zijn ons ervan bewust dat deze reactie niet volledig kan gelden als zuivere inspraakreactie op gronden als weergegeven in de concept-NRD. Door de grote impact van de ontwikkeling op de leefomgeving willen wij echter al in dit begin stadium onze standpunten en voorkeuren uitspreken.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar [REDACTED]

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Weststellingwerf,
de burgemeester,

Verzonden: 7/13/2023 4:57:25 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: akkerbouwbedrijf [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

wellicht is een alternatief traject over water met de huidige hoge grond- en productprijzen nu wel beter, anders voorkeur z4

95731641_9187160_zienswijze_tennet_2023.docx

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

ja, zie bijlage

95731641_9187161_zienswijze_tennet_2023.docx

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

nee

13 juli 2023

Tennet,

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze wil ik een zienswijze indienen over het voornemen om een nieuw 380 kv trace tussen Vierverlaten en Ens aan te leggen.

Als pachter van kavel [REDACTED] ter hoogte van de Kleiweg in de Noordoostpolder graag het volgende:

Op deze kavel staan op dit moment 3 masten van het huidige 220 kv traject tussen Vierverlaten en Ens. 1 van de alternatieven (Z3) zo begrepen wij op de informatie avond is om deze lijn op de waarden met het nieuw te realiseren 380 kv traject. Hier voor zou er dan een extra lijn naast de huidige komen te staan, hetgeen naar mijn mening niet de bedoeling kan zijn. Een hele kavel van 24 ha wordt op deze manier dusdanig aangetast dat met de huidige mechanisatie en tegenwoordige noodzaak tot beregening kwalitatief hoogwaardige akkerbouw haast ondoenlijk wordt. Dit zou naar mijn mening buitensporig hoge vergoedingen tot gevolg moeten hebben, dit is duidelijk niet een gevalletje van $1+1=2$, maar een veelvoud hier van. Dit geldt natuurlijk voor het gehele traject, los van het aangezicht, doe je een uitstekend akkerbouwgebied op grote schaal te veel geweld aan. Bij deze maak ik dan ook bezwaar tegen deze keuze.

Het alternatief Z4 lijkt mij dan ook een veel reëlere optie, deze huidige 110 kv lijn opwaarderen gaat niet gepaard met een extra lijn masten zo begreep ik. Natuurlijk ken ik de overige "voors" en "tegens" niet allemaal, maar het voorkomen van 2 rijen masten naast elkaar lijkt mij zeer zwaar wegend.

Indien er behoefte aan is ben ik bereid om een mondelinge toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Verzonden: 7/13/2023 6:33:08 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

De alternatieve route: over Drachten.

Wij wonen met onze 4 kinderen aan de [REDACTED]. Onze boerderij ligt parallel aan de huidige electra traject. Dat is voor ons prima. Dat we nu veel hogere en zwaardere hoogspanning traject kunnen verwachten, is voor ons absoluut ONAANVAARDBAAR. Deze prachtige [REDACTED] is volop in de natuur en van historische waarde, daterend uit eind 1800. Wij wonen hier al een paar jaar met enorm veel plezier! Het traject ondergronds in het gebied hier onder de rook van Leeuwarden, is een alternatief. Laat de boerderij staan en ons hier wonen!!

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie hierboven

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Een in stijl gerenoveerde boerderij uit eind 18e eeuw verdient het om nog lange tijd te blijven! Met mijn echtgenote hopen we hier oud te worden op dit paradijselijk plekje. Mag niet worden gesaneerd!!!

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

De huidige hoogspanningsmasten naast onze boerderij staan er al vele jaren, daar hebben we geen last van. Een 'zwaarder' traject heeft verstrekende gevolgen voor deze omgeving.

Verzonden: 7/13/2023 6:36:20 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, via drachten. Ik woon op [REDACTED] te [REDACTED], (zie kadaster) en wil niet dat het plat wordt gelegd. Ik woon hier prachtig en wil hier nog lang wonen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Er zit een en al natuur om ons heen. Dat mag niet weg. Zoek naar alternatieven onder de grond waarbij de natuur niet beschadigd raakt

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Neem de bewoners mee in de afweging voor het bouwen van een route. Het zijn immers mensen.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Detail dat laat ziet dat niet alleen de mensen die er dichtbij wonen last van zullen hebben, maar ook mensen eromheen.

Verzonden: 7/13/2023 10:37:42 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Andere route. Ondergronds of via drachten.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nee

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee

Verzonden: 7/13/2023 10:38:22 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: Namens ik en mijn gezin, familie [REDACTED] die woont op de boerderij op de [REDACTED]

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ondergrondse manieren, of wellicht het weiland uitkiezen die tussen techum en wergea ligt, waar geen woonhuizen staan. Want door deze verbindingen te plaatsen is er een grote kans dat ons huis van familie [REDACTED] plat moet, wij wonen hier met heel veel liefde en willen niet weg. We wonen sinds twee jaar nu op deze boerderij die uit 1812 komt. Dit huis is een monument van wurdum, er hebben joodse onderduikers gezeten en heeft veel meer geschiedenis. Het is niet zomaar een boerderij, het is een pracht plek die is gemaakt naar een schitterend plekje voor recreatie en het wonen van ons gezin!

95734715_9188126_817F853F-A27B-40B4-9A1D-BCE0469A0008.jpeg

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ik vind het belangrijk dat er ook gekeken word naar de natuur waar de boerderij in staat, het is een plek tussen de dieren, koeien, schapen, bloemen en weilanden. De boerderij plat gooien, naast de andere boerderijen naast ons, betekend niet alleen de gezinnen die zonder hun fijne plekjes zitten, maar ook dat al het fee en de dieren hun natuurlijke huisje verliezen.

95734715_9188127_99CDB44A-80A6-42DF-A49B-2F6A8D8395DE.jpeg

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Kijken naar de natuur, milieu is erg belangrijk in dit aspect. Ik heb zelf gezien dat bijvoorbeeld het NIET kon dat er wat gebouwd zou worden in het natuur veld van goutum, dit is dus niet doorgegaan, dit was 1.5 jaar geleden een heel ding. Ik snap niet dat dit stuk land dan zo gemakkelijk word weg gegeven voor het idee. Ik snap natuurlijk dat het belangrijk is om het stroom punt aan te leggen. Alhoewel ik niet snap dat het niet in het grotere stuk land tussen wergea en techum kan (er staat een boerderij op dit stuk land aan de kant van de weg, deze boerderij is verlaten, wat dan al een minder probleem zou zijn om plat te gooien in plaats van de drie a vier boerderijen op de [REDACTED]) Op bijlage: het BLAUWE dubbele rondje is ons huis; [REDACTED], daarnaast heb je in deze cirkel de andere boerderijen die de dupe worden van het idee. Daarnaast heb je het GELE getekende land, dit is het stuk land waar ik het eerder in deze text over had. Het PAARSE rondje is de verlaten boerderij, die dan dicht op de masten zou staan en wellicht plat moet.

95734715_9188128_97EFB117-BAB5-4556-9A0E-3C1AB9C4C035.jpeg

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Bovenste vraag beantwoord dit al in detail denk ik. Er is trouwens ook de mogelijkheid om dit idee via drachten uit te voeren! Ik hoop dat wij mogen blijven waar we wonen, nrem niet het "forever house" van mijn ouders af, de plannen om daar samen oud te worden hebben ze al gemaakt. En ik zou het echt vreselijk vinden als ook dit van hun wordt afgepakt

13 mei
13:55

Wijzig

LIVE

22:21

5G

8 oktober 2022
13:22

Wijzig

LIVE

verlaten boerderij.tussen tec

Google

LIJST TONEN

Verzonden: 7/13/2023 11:05:01 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ondergronds of via Drachten

95734885_9188180_WhatsApp_Image_2023-07-13_at_22-45-21.jpeg

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Het is niet gezond voor de bewoners van [REDACTED] om zo dichtbij een mast te wonen

95734885_9188181_WhatsApp_Image_2023-07-13_at_22-45-25.jpeg

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

het huis, dat neer zou moeten, staat er sinds 1812 en zou hun forever home moeten zijn. Je neemt niet alleen de bewoners hun huis af maar ook van de dieren.

95734885_9188182_WhatsApp_Image_2023-07-13_at_22-45-25_(1).jpeg

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

00

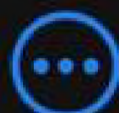
22:21

5G

8 oktober 2022
13:22

Wijzig

 LIVE

22:22

5G

13 mei
13:55

Wijzig

 LIVE

Verzonden: 7/13/2023 11:49:14 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Het lijkt mij dat stroom ook omgelegd kan worden, bijvoorbeeld via Drachten of ondergronds.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Er wonen verschillende (huis)dieren in dit gebied - deze hebben in de stad al weinig leefruimte. Naast het feit dat deze omgeving veel natuurlijk groen bevat en het dus ook de leefkwaliteit van wilde dieren zal beïnvloeden.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Monumentale boerderijen dienen bewaard te blijven, geschiedenis is een van de dingen die je nooit meer terug kan krijgen... het huis in kwestie staat al sinds 1812 en is van grote waarde voor de infrastructuur en sfeer van de omgeving.

Daarnaast is het niet ethisch om mensen die de rest van hun leven willen doorbrengen in hun droomhuis uit te zetten als het ware.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

N.v.t.

Verzonden: 7/14/2023 1:43:14 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nee

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee

Verzonden: 7/14/2023 11:12:31 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 10.000
Postcode: 9244 ZP
Woonplaats: Beetsterzwaag
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: gemeente@opsterland.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Opsterland

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Aan Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding
 Vierverlaten – Ens
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk	Behandeld door:	Telefoon	Bijlagen:
-	7 juni 2023	0086393735	[REDACTED]	[REDACTED]	-

Onderwerp:
 Zienswijze concept NRD (nieuwe 380 kV-
 hoogspanningsverbinding)

Beetsterzwaag, 13 juli 2023
 Verzonden op: 13-07-2023

Geachte heer/mevrouw,

Op 7 juni jongstleden zijn wij per brief geïnformeerd over de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) voor de 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens en de mogelijkheid om op het betreffende stuk te reageren. Bij deze ontvangt u onze zienswijze op de inhoud van de concept-NRD.

In de concept-NRD is aangegeven dat de nieuwe hoogspanningsverbinding nodig is om de energietransitie te kunnen faciliteren en knelpunten in het elektriciteitsnet, die vanaf 2025 optreden en na 2030 sterk in risico toenemen, te voorkomen. Knelpunten die momenteel ontstaan door meer duurzame opwek enerzijds en meer vraag naar elektriciteit van huishoudens en bedrijven anderzijds. Ook is de verbinding nodig om het internationale stroomtransport van en naar Duitsland en de rest van Europa mogelijk te maken. Ten slotte moet de nieuwe hoogspanningsverbinding ruimte vrijmaken op het onderliggende net. Als gemeente zien en ervaren wij de noodzaak van een verbetering van het huidige elektriciteitsnetwerk en daarmee het belang van het voorliggende planvoornemen. Wij vinden het echter jammer om te moeten constateren dat het huidige planvoornemen zo'n veertien jaar geleden ook al op tafel lag en indertijd een halt is toegeroepen, terwijl de grondonderhandelingen met partijen toen al gaande waren. Met een doortastende aanpak toen hadden wellicht de huidige congestieproblemen op het elektriciteitsnetwerk deels voorkomen kunnen worden. Indertijd ontvouwde zich een tracé vergelijkbaar met de huidige variant alternatief N2 als de voorkeursvariant, die op onze steun kon rekenen.

Voorkeur voor tracé alternatief N2

Wij hechten eraan om op voorhand nu wederom onze voorkeur uit te spreken voor alternatief N2 met betrekking tot het noordelijke deel van nieuwe hoogspanningsverbinding in de concept-NRD. Dit vanwege het feit dat een nieuwe doorsnijding van ons landschap met een hoogspanningsverbinding in combinatie met de infrastructuur voor de Lelylijn een enorme impact zal gaan hebben op de (woon)beleving in onze gemeente.

Bundeling met bestaande hoogspanningsleidingen ligt qua landschappelijke impact volgens ons meer voor de hand dan bundeling met overige infrastructuur die over het algemeen veel lager is gelegen.

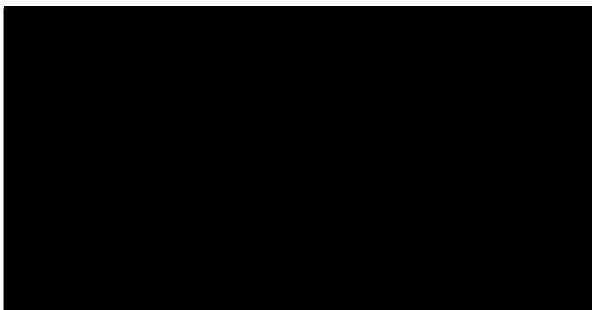
Lokale spin-off

Uit de diverse stukken en de voorlichtingsbijeenkomsten hebben wij begrepen dat de nieuwe hoogspanningsverbinding feitelijk een soort van snelweg voor elektriciteit van Groningen naar de Randstad zal gaan worden. In dat licht bezien willen wij pleiten voor een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding met lokale spin-off, zodat wij in het noorden niet enkel en alleen de lasten van deze nieuwe hoogspanningsverbinding hoeven te ervaren. Zo zou er bijvoorbeeld voor gekozen kunnen worden om bij een bundeling met bestaande hoogspanningsverbindingen delen van het al bestaande netwerk (met een minder voltage) ondergronds aan te brengen. Daarnaast zou ook nu al in de plannen rekening gehouden kunnen worden met toekomstige aansluitingen vanuit het Noorden, zodat wij achteraf niet wederom van een gemiste kans hoeven te spreken.

Wij vertrouwen erop dat u onze inbreng zult betrekken bij de verder besluitvorming ten aanzien van de nieuwe hoogspanningsverbinding 380 kV Vierverlaten – Ens en wensen u succes met de verdere voorbereiding van uw besluitvorming.

In afwachting van uw reactie en verdere informatie met betrekking tot de planvorming voor de nieuwe hoogspanningsverbinding, verblijven wij,

Namens burgemeester en wethouders van Opsterland,

Verzonden: 7/14/2023 5:07:03 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: dorpsbelang.oudehaske@hotmail.com
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens: belanghebbenden Oudehaske
Organisatie: Dorpsbelang Oudehaske en omstreken

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

zie bijlage 4

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

zie bijlage 4

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

zie bijlage 4

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

zie bijlage 4

Zienswijze bij Ontwerpbesluit:

Notitie reikwijdte en detailniveau Hoogspanning 380 kV Vierverlaten -Ens

Onjuistheden:

nvt

Zaken en belangen over het hoofd gezien?

Beide voorkeurtracés komen over /langs Oudehaske. Dat betekent dat bewoners nu al effecten merken van de voorgenomen hoogspanningslijn. Er is niet voorzien in twee aspecten die voor Oudehaske van groot belang zijn:

1. Zorg om gezondheid
2. Schaduwwerking huidige voorkeurstracés
3. Negatieve ervaring in 2014 met Tennet/EZK
4. Andere ontwikkelingen die op Oudehaske afkomen

1. Zorg om gezondheid

Mensen met kleine kinderen die vlakbij het beoogd tracé wonen zijn ongerust over de effecten. Zij krijgen in de komende tijd geen informatie, zo lijkt het. Het is belangrijk om in open dialoog te zijn en te blijven met de bewoners van Oudehaske.

We vragen u om te onderzoeken of ondergrondse aanleg in de omgeving van Oudehaske mogelijk is.

2. Schaduwwerking

Nu al zullen mensen die hun huis te koop zetten moeten vermelden dat er een hoogspanningsleiding over/langs Oudehaske komt. Dat zal de verkoopprijs negatief beïnvloeden. De vraag is wie deze negatieve effecten op de prijs van een huis opvangt. We zouden graag zien dat nu al met mensen die moeten/willen verhuizen gesprekken worden gevoerd.

3. Negatieve ervaringen

In 2014 is in Oudehaske sprake geweest van een 380kV leiding. Toen duidelijk werd dat de plannen niet doorgingen moesten de bewoners dat in de krant lezen. Ook degenen die in gesprek waren over verkoop van het huis of compensatie voor gebruik grond/waardedaling huis. In 2014 waren Tennet en EZK ook niet bereid om het dorp te compenseren bijvoorbeeld in de vorm van extra groen. Kortom de ervaringen met Tennet/EZK zijn niet goed. Wij zouden graag zien dat communicatie en samenwerking met dorpsbelang onderdeel wordt van de verdere uitwerking.

Tijdens de inloopavond in Heerenveen heb ik gevraagd om een bijeenkomst in het dorp. Als antwoord kreeg ik een mail dat we aangemeld waren voor de nieuwsbrief en een mailadres als we contact wilden opnemen. Helaas wordt er niet ingegaan op mijn

verzoek om in het dorp toelichting te geven. Ook nu zijn de eerste signalen dus niet positief.

4. Andere ontwikkelingen

Rond Oudehaske zijn veel plannen die de leefbaarheid van het dorp beïnvloeden. Zo zal de Omrin sterk groeien in omvang, Wil Heerenveen een woonwijk bouwen tussen Oudehaske en Heerenveen en zal wellicht de Lelylijn langs Oudehaske komen. In de notitie staat dat hier rekening mee wordt gehouden maar alleen als het de hoogspanning onmogelijk/moeilijk maakt. Wij vragen u om ook te kijken naar het effect op de leefbaarheid van al deze ontwikkelingen samen.

Verzonden: 7/15/2023 12:52:12 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 18
Postcode: 9700 AA
Woonplaats: Groningen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Waterschap Noorderzijlvest

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens,
 concept-NRD
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Groningen 14 juli 2023
 Ons kenmerk Z/22/058414
 Contactpersoon XXXXXXXXXX
 Uw brief van 9 juni 2023
 Uw kenmerk DGKE-DRE / 27704966
 Bijlage(n) -

Onderwerp: NRD Hoogspanningsverbinding 380 kV Vierverlaten - Ens

Geachte heer of mevrouw,

Met de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) in het kader van de ruimtelijke verkenning voor de hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens stelt u ons in de gelegenheid een zienswijze in te dienen. Met deze brief maken wij hiervan gebruik.

Ten eerste bedanken wij u voor de aanpassingen die zijn gedaan naar aanleiding van onze eerdere reacties. Wij worden op dit moment ambtelijk en bestuurlijk goed bij het proces betrokken. De opmerkingen hierna zijn bedoeld om uw concept-NRD aan te vullen op de punten waar de hoogspanningsverbinding mogelijk een effect kan hebben op ons watersysteem.

U geeft in paragraaf 4.3 aan dat in de plan-MER de relevante beleidskaders worden opgenomen. Voor waterschap Noorderzijvest zijn ons Waterbeheerprogramma 2022-2027, de Keur (na 1 januari 2024 de Waterschapsverordening), het Ontheffingenbeleid 2005, Legger watersystemen 2012, Legger waterkeringen 2012 en de Nota Water en Ruimte relevante beleidskaders. Over het beoordelingskader dat in het plan-MER en project-MER wordt gehanteerd (tabel 4-1), hebben wij de volgende aanvullingen en opmerkingen.

Grondwater

- Graag als criterium toevoegen: Invloed van grondwateronttrekkingen uit ondiep grondwater tijdens de aanlegfase.

Oppervlaktewater

- Graag als criterium toevoegen: Invloed op het watersysteem. Daarbij moet duidelijk worden wat het effect op de wateraanvoer en -afvoer en het bergend vermogen is. Dit geldt voor zowel de aanleg- als de gebruiksfase.

- Graag als criterium toevoegen: Invloed op KRW-oppervlaktewaterlichamen.
- Bij de project-MER moet wat betreft de aanlegfase ook aandacht zijn voor het afvoeren of lozen van opgepompt grondwater op oppervlaktewater, in relatie tot de waterkwaliteit.

Waterveiligheid

- Graag als criterium toevoegen: Invloed op overige waterkeringen.
- Graag de gebruiksfase toevoegen. Er moet voldoende ruimte zijn voor het beheer en onderhoud aan de waterkeringen en gezien de lange levensduur van de hoogspanningsverbinding, is rond de waterkeringen ruimte nodig om deze in de toekomst te kunnen versterken.

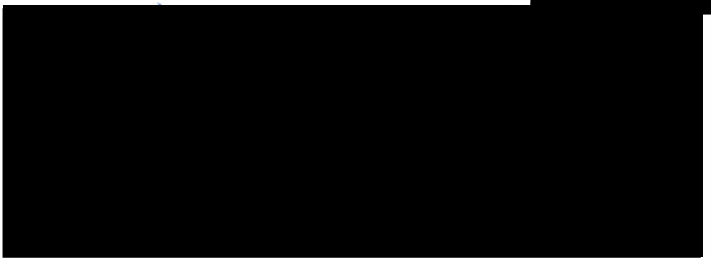
Tot slot willen we in het algemeen aandacht vragen voor de effecten van verkabeling. Voor verschillende tracés is het verkabelen van bestaande hoogspanningsverbindingen als optie genoemd. Ondergrondse leidingen hebben een heel ander effect op het water- en bodemsysteem dan bovengrondse leidingen. Om een integrale afweging te kunnen maken van het project als geheel, moeten ook de milieueffecten van verkabeling goed in beeld zijn.

Vragen?

Hebt u hierover nog vragen? Neemt u gerust contact op met [redacted], telefoonnummer [redacted], e-mailadres [redacted].

Met vriendelijke groet,

Namens het dagelijks bestuur van
het waterschap Noorderzijlvest: [redacted]

Verzonden: 7/15/2023 1:03:04 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: fleur.schilt@landschapoverijssel.nl

Als: Stichting

(Mede) namens:

Organisatie: Landschap Overijssel Natuur en Milieu Overijssel

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens, concept-NRD

Postbus 111

9200 AC DRACHTEN

Onderwerp: positieve zienswijze concept-NRD ruimtelijke verkenning 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Dalfsen, 13 juli 2023

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de ruimtelijke verkenning naar een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations van Vierverlaten en Ens, maken wij graag van de gelegenheid gebruik om een ondersteunende, positieve zienswijze in te dienen.

Betrokkenheid in het proces

Landschap Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel (NMO) vinden dat u ons zorgvuldig heeft geïnformeerd en betrokken bij het proces om tot de concept-NRD te komen.

Afweging van alternatieven

De afweging van alternatieven heeft technisch goed en transparant plaatsgevonden. Ook kunnen wij ons vinden in de conclusies over de kansrijkheid van de onderzochte alternatieven die getrokken worden naar een helder proces van trechtering. Voor de alternatieven C8, C7 en Z5 die binnen provincie Overijssel vallen is wat ons betreft voldoende onderbouwd waarom deze als niet kansrijk worden beschouwd.

Voor de alternatieven Z3 en Z4 die ook binnen provincie Overijssel vallen, is wat ons betreft voldoende onderbouwd waarom deze als kansrijk worden beschouwd. Bundelen of combineren met bestaande hoogspanningsverbindingen is – ook gelet op de Nationale Omgevingsvisie – terecht een belangrijk uitgangspunt voor het realiseren van een nieuwe hoogspanningsverbinding. Wel verzoeken wij het projectteam van EZK en TenneT om tijdens het verdere onderzoek naar deze alternatieven binnen de corridors rekening te houden met de aanwezige provinciale omgevingswaarden. Het gaat om de Natura2000-gebieden en NNN-gebieden (de Wieden en de Weerribben), de weidevogelgebieden en de cultuurhistorische waarden.

Beoordelingskader natuur

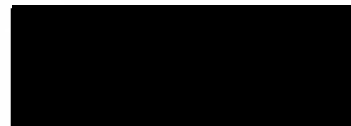
Landschap Overijssel en NMO willen u de complimenten geven voor het beoordelingskader voor natuur in de ruimtelijke verkenning van de 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.

Toepassen cultuurhistorische waardenkaart

Tot slot verzoeken wij het projectteam van EZK en TenneT om de provinciale cultuurhistorische waardenkaart mee te nemen in de planMER/IEA. Dit om tot een goed afgewogen voorkeursalternatief te komen met oog voor zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing.

Wilt u contact met ons opnemen naar aanleiding van deze brief, dan kunt u [redacted] benaderen
[redacted]

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Verzonden: 7/17/2023 5:44:06 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Uit de bijgevoegde bijlage wordt duidelijk dat wij, door de eerdere procedure, die uiteindelijk werd stopgezet en waarna wij onze woning op de bestaande duurzaam hebben gebouwd met allerlei voorzieningen, vinden dat er maar één mogelijkheid is voor de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding. Dat is alternatief N3, langs de snelweg A7.

95770426_9199608_2023-07-17_Fam-[REDACTED]_bijlage_zienswijze_2023_Vierverlaten-Ens.docx

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Wij zijn in de eerdere procedure vanaf 2011 betrokken en in gesprek geweest over uitkoop. Voor ons was dat een bijzonder stressvolle periode, waarin wij met weinig respect zijn behandeld. Wij ondervinden nog dagelijks de toen ontstane psychologische gezondheidsschade daarvan.

Wij verwijzen u naar de bijlage bij dit bericht, waarin wij chronologisch verslag hebben gedaan van de gebeurtenissen. Wij willen niet opnieuw in zo'n procedure terecht komen.

De keukentafelgesprekken waren voor ons ook zeer stressvol.

Je maakt niet alleen je huis op orde, er moet ook voor koffie, thee, koek en cake worden gezorgd en daarnaast nog je hoofd bij de gesprekken houden.

De advocaat die hierbij aanwezig was, heeft onzes inziens weinig gedaan, wij deden het woord. Naderhand hoorden we dat deze man elders ook voor TenneT bleek te werken. Was er wel sprake van onpartijdigheid? Wij moesten hem ook nog vooruit betalen.

Ons werd aangeraden om maar op Funda te kijken naar een nieuwe plek, hetgeen we ook uiteindelijk maar deden, maar een handtekening kon niet worden gezet. De rentmeester vertelde ons dat plannen van TenneT altijd doorgingen! Er was nog nooit een plan gecanceld.

In paniek hebben we de aangeschafte tractor, nieuwe weidesleep en kunstmeststrooier met verlies verkocht, zodat ze niet mee verhuist hoefden te worden. Zelfs de zolder hebben we weer uitgeruimd.

We zijn door TenneT destijds zo onder druk gezet, dat we geen kant meer op konden en de knop maar omgezet hebben om deze plek te verlaten.

Enige tijd later kregen we een telefoontje van de Rentmeester met de felicitatie ... Wij dachten nu komt er een bod op ons huis ... Maar het tegendeel werd ons meegedeeld: het hele plan voor het tracé ging niet door!

Dat was voor ons de volgende kater. We hadden alles weggedaan, we mochten geen schuur bouwen en nu zouden we de knop opnieuw moeten omzetten.

Er is veel niet goed gegaan.

Het laatste gesprek met de rentmeester, ging over het sluiten van ons dossier, waarmee wij het niet eens waren, omdat wij de schadevergoeding veel te laag vonden. Hij vond dat vervelend, omdat wij onze rechtsbijstandsverzekering erbij wilde betrekken waarvan de rentmeester voorspelde dat wij die zaak nooit zouden winnen. Gedurende zo'n procedure kon hij het dossier niet afsluiten.

Voor de betredings-vergunning van ons land, voor sondering voor een bouwweg, is pas na de daadwerkelijke betreding overleg geweest. We moesten zelf achter de vergoeding aan die daarbij hoorde.

Door al deze ellende kreeg mijn vrouw hartkloppingen en is onder controle van een cardioloog en gebruikt dagelijks medicijnen. Dit alles is ons niet in de koude kleren gaan zitten.

Wij zijn ook op een bijeenkomst in Garnwerd geweest en hebben daar ook van enkele van uw medewerkers gehoord, dat het bekend was, dat wij destijds schandig behandeld waren.

Nadien hebben we geprobeerd de draad weer op te pakken om de schuur te kunnen bouwen. Wij hebben een warmtepomp aangeschaft, 12 zonnepanelen op de schuur laten leggen en op 30 juni jl. werden nog eens 12 zonnepanelen op de schuur gelegd.

Verzonden: 7/17/2023 9:08:07 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zienswijze voorgenomen verzwaring 380 kV tracé Vierverlaten- Ens

Steller: [REDACTED]

Datum: 17 Juli 2023

Tennet is voornemens het huidige 220 kV tracé Vierverlaten – Ens te verzwaren naar 380 kV. Ik heb het dossier hiervan gelezen, zie <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-06/Concept-NRD-HSV-380-kV-Vierverlaten-Ens.pdf>. Er is veel werk gemaakt met de voorbereiding van deze verzwaring, zie genoemd dossier. De stukken in het dossier zijn vooral gericht op het vinden van een tracé met zo min mogelijk (gebieds)knelpunten.

Toch heb ik mij bij lezing van dit dossier over de volgende punten verbaasd:

Het gaat in deze concept NRD (zie dossier) vooral over a) de tracékeuze en minder over de toe te passen technologie van elektriciteitstransport. b) Ook wordt er vooral gekeken naar de landelijke vraag- en aanbodprofielen en minder naar die profielen op (Noordwest) Europese schaal. c) De urgentie van deze verzwaring naar 380 kV AC wordt genoemd, maar er wordt niet naar de lange termijn gekeken. d) Een maatschappelijke kosten/baten analyse (MKBA) waarbij ook de levens cyclus effecten (LCA) worden gewogen ontbreekt. e) Hoewel de aanleg urgent wordt genoemd, wordt pas in 2030 begonnen met de aanleg ?

Ad a)

Er zijn alternatieven voor HVAC, namelijk HVDC. Er liggen al HVDC verbindingen van Nederland naar Noorwegen en de UK (Norned en Britned). HVDC vertoont minder verliezen en er kan met HVDC veel makkelijker aan de ('stralings') veiligheidsnormen worden voldaan dan met H

95774363_9200264_Zienswijze [REDACTED].docx

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Milieu effecten zouden op MKBA/LCA niveau bekeken moeten worden

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Dossier NRD gaat teveel uit van bestaande technologie, innovaties worden buiten beschouwing gelaten. Er wordt van een van een te kleine schaal van transport gedacht (Nederland) ipv op NW Europese schaal. De tijdschaal waarop de verzwaring wordt gewogen is te kort zeker omdat pas in 2030 met de uitvoering wordt begonnen. LCA en MKBA ontbreken.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

nee

Zienswijze voorgenomen verzwaring 380 kV tracé Vierverlaten- Ens

Steller: ██████████

Datum: 17 Juli 2023

Tennet is voornemens het huidige 220 kV tracé Vierverlaten – Ens te verzwaren naar 380 kV. Ik heb het dossier hiervan gelezen, zie <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-06/Concept-NRD-HSV-380-kV-Vierverlaten-Ens.pdf>. Er is veel werk gemaakt met de voorbereiding van deze verzwaring, zie genoemd dossier. De stukken in het dossier zijn vooral gericht op het vinden van een tracé met zo min mogelijk (gebieds)knelpunten.

Toch heb ik mij bij lezing van dit dossier over de volgende punten verbaasd:

Het gaat in deze concept NRD (zie dossier) vooral over a) de tracékeuze en minder over de toe te passen technologie van elektriciteitstransport. b) Ook wordt er vooral gekeken naar de landelijke vraag- en aanbodprofielen en minder naar die profielen op (Noordwest) Europese schaal. c) De urgentie van deze verzwaring naar 380 kV AC wordt genoemd, maar er wordt niet naar de lange termijn gekeken. d) Een maatschappelijke kosten/baten analyse (MKBA) waarbij ook de levens cyclus effecten (LCA) worden gewogen ontbreekt. e) Hoewel de aanleg urgent wordt genoemd, wordt pas in 2030 begonnen met de aanleg ?

Ad a)

Er zijn alternatieven voor HVAC, namelijk HVDC. Er liggen al HVDC verbindingen van Nederland naar Noorwegen en de UK (Norned en Britned). HVDC vertoont minder verliezen en er kan met HVDC veel makkelijker aan de ('stralings') veiligheidsnormen worden voldaan dan met HVAC. Waarom worden deze innovatieve technieken genegeerd ? De landschappelijke inpassingsproblemen met HVDC op land – het kan op zee, dus waarom niet op land - zijn veel geringer dan bij bovengrondse HVAC. En er op voorhand vanuit gaan dat HVDC(te) duur is - de NRD doet dat impliciet - lijkt me niet verstandig. Dat moet er bij een zorgvuldig MKBA waarin alle alternatieven worden gewogen, uitkomen (liefst op LCA niveau waarbij alle kosten tijdens de levensduur worden gewogen), zie d).

Ad b)

Om duurzame energie nuttig(er) in te zetten is spreiding van inzet over een groter gebied (bv NW Europa) met behulp van verzwaaarde E-infra (= mismatch naar plaats opheffen) waarschijnlijk minstens zo interessant als met opslag (mismatch naar tijd opheffen). Voor E-infra zal een Europees HVDC netwerk goed van pas komen gezien de afstanden en de lagere inherente verliezen.

Ad c)

Op korte termijn (hoewel kort..aanleg in 2030) zal de beoogde HVAC verzwaring soulaas bieden, maar is het ook de oplossing voor de langere termijn? Bedenk dat Elektriciteit en mogelijk waterstof dé dominante energiedragers gaan worden, in de toekomst nog meer dan nu. En dat door – de overheid gestimuleerde - elektrificatie van industrie, transport en woningen de vraag naar elektriciteit waarschijnlijk snel zal stijgen.

Ad d)

Zie a, b en c hierboven. Een MKBA, liefst op LCA niveau, kan uitsluitsel geven wat de beste optie is om elektriciteit als drager van duurzame energie op langere termijn en op Europese schaal te optimaliseren in de gehele keten (opwek centraal/decentraal – opslag en transport – gebruik centraal /decentraal). Zo'n MKBA /LCA kan de beste optie voor E-transport (dus ook het traject Vierverlaten-Ens) naar boven brengen. Deze MKBA/LCA ontbreekt in het genoemd dossier. De uit te voeren MER zal ongetwijfeld overlap hebben met deze MKBA, maar een Milieu Effect Rapportage (vooral toets op planologie, omgevingswetgeving en milieuwetgeving) is toch (veel) beperkter dan een MKBA/LCA.

Ad e)

De effecten op een langere tijdsschaal en op een groter geografisch gebied komen bij goede uitvoering van de genoemde MKBA/LCA vanzelf naar voren. Er is tot 2030 voldoende tijd om zo'n MKBA/LCA uit te voeren. Daarbij moet ook naar technische alternatieven voor de klassieke HVAC techniek worden gekeken.

Verzonden: 7/18/2023 9:15:53 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Emmasingel
Huisnummer: 4
Postcode: 9726 AH
Woonplaats: Groningen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens: Regio Groningen-Assen
Organisatie: Regio Groningen-Assen

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja. Het huidige tracé is gepland op een traject waar veel diverse ontwikkelingen samenkomen. Denk aan de ontwikkeling van de Westflank en de A7 zone (Lelylijn). Deze ontwikkelingen dienen betrokken te worden bij de keuze voor het tracé om te voorkomen dat andere ontwikkelingen met een voldongen feit worden geconfronteerd.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

/

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, de overige ruimtelijke ontwikkelingen die spelen langs de A7 zone en de ontwikkelingen van de westflank (gemeente Westerkwartier en Groningen).

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

/

Verzonden: 7/18/2023 12:02:38 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Plaatsen langs de A7/A6 en de N50.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Niet alleen kijken naar milieueffecten. Eerst kijken wat nieuwe masten betekenen voor de bewoners bij het uitoefenen van hun beroep.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Bestaande tracé eventueel uitbreiden. Stoppen met Nederland opnieuw op de schop nemen. Ook de overheid dient spaarzaam te zijn met de beschikbare ruimte in dit volgebouwde landje.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Je zult maar een bedrijf hebben en deze obstakels in je land krijgen. De IJsselmeerpolders zijn de duurste gronden van Nederland, daar wil je toch geen obstakels plaatsen.

Verzonden: 7/18/2023 12:55:48 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: dorpsbelangen@boerakker-lucaswolde.nl
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Dorpsbelangen Boerakker-Lucaswolde.nl

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Waarom valt tracé N1 af?

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Wordt er voldoende rekening gehouden met NNN gebieden?

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Boerakker, een klein dorp, en Lucaswolde, een uitgestrekt buurtschap, liggen midden in het gebied van het N2 en N3 tracé. De N388, een steeds drukker wordende provinciale weg, doorkruist het gebied. Er wordt ook gesproken over de Lelylijn langs de A7 ten zuiden van Boerakker. Daarbij de mogelijke komst van de 380 kV hoogspanningsverbinding. Dreigende beperkingen in het recreëren (vissen, wandelen, fietsen, kanoën) door de aanleg van NNN gebieden. Dit alles roept vragen op bij de inwoners van het gebied.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

?

95786471_9202366_2023-07-14_Zienswijze-reactie_380kV_hoogspanningsverbinding.pdf

Zienswijze-reactie Dorpsbelangen Boerakker-Lucaswolde

17-07-2023

Op het concept-NRD m.b.t. het project van de nieuwe 380kV-hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens.

De dorpen Boerakker-Lucaswolde en ons buitengebied ligt precies middenin tussen de tracé-alternatieven N2 en N3.

Op 20 juni jl. hebben 2 bestuursleden van Dorpsbelangen Boerakker-Lucaswolde de inloopavond in Hoogkerk bezocht. Wij hebben ons ook verder verdiept in de toegestuurde Mediakit 380kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.

Het is voor ons als Dorpsbelangen (nu) in ieder geval niet mogelijk om een voorkeur voor het N2 of N3 traject aan te geven, als dit bovengronds moet verlopen. Beide tracés hebben invloed op het woongenot van inwoners en/of bedrijven in ons gebied.

Onze voorkeur zou uitgaan naar een ondergronds-traject.

Wij hebben wel zeker vragen m.b.t. de communicatie met en informatievoorziening aan de inwoners:

Meerdere inwoners geven aan, dat zij betere en meer gedetailleerde informatie willen over de consequenties van deze tracés voor hun woongenot en/of bedrijf.

Wij als bestuur van Dorpsbelangen Boerakker-Lucaswolde kunnen dat niet geven.

De informatie van de toegestuurde mediakit geeft daarop geen antwoord. Bovendien zijn dit uitgebreide beleidsstukken, die ook niet voor iedereen leesbaar zijn.

Kortom onze vraag: wij vragen betere informatievoorziening voor de inwoners van ons gebied en vooral voor de direct aanwonenden. Dit zou mogelijk zijn op een informatieavond in het MFC Oomkegast in Boerakker.

Dorpsbelangen Boerakker-Lucaswolde

Verzonden: 7/18/2023 2:57:33 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Plaatselijk Belang Oud Aengwirden

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

95789272_9203021_PB_Oud_Aengwirden_zienswijze_380kV.pdf

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Plaatselijk Belang Oud Aengwirden
-sinds 1936-

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens, concept-NRD

Postbus 111

9200 AC Drachten

Tjalleberd, 18 juli 2023

Geachte heer, mevrouw,

Plaatselijk Belang Oud Aengwirden heeft kennis genomen van uw informatie over de voorgenomen nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens.

Van de twee overgebleven tracéalternatieven (N2 en N3) gaat onze voorkeur uit naar N2. Hieronder delen wij onze overwegingen met u.

1. Mogelijk heeft het zich buiten uw aandachtsveld afgespeeld maar er is veel te doen (geweest) over de ontwikkeling van het gebied Klaverblad NoordOost door de gemeente Heerenveen. Momenteel is er nog altijd discussie over het type bedrijven dat zich daar zou kunnen vestigen, alsook over de hoogte van eventuele bebouwing. Naast de vraag of het überhaupt past in het bestemmingsplan en de toezeggingen van de gemeente betreffende dit gebied, past de hoogte van eventuele hoogspanningsmasten niet in de omgeving van Klaverblad NoordOost en al helemaal niet in de landelijke omgeving van de in Plaatselijk Belang Oud Aengwirden verzamelde dorpen (Terband, Luinjeberd, Tjalleberd en Gersloot).
2. Behalve het bedrijventerrein Klaverblad NoordOost dreigt er nog een ontwikkeling aanzienlijke inbreuk te maken op onze landelijke omgeving en daarmee op de leefbaarheid van onze dorpen. Hoewel nog niet concreet, loopt het tracé van de voorgenomen Lelylijn langs de A7 en daarmee door onze "achtertuin". Wat ons betreft nog een reden waarom van de door u voorgestelde tracés variant N3 zeer ongewenst is.
3. Voor het tracé N2 geldt dat dat voor een groot deel een bestaande hoogspanningsverbinding is. Vanuit landschappelijk oogpunt is het beter dit tracé te gebruiken teneinde versnippering te voorkomen.

Namens Plaatselijk Belang Oud Aengwirden,

Met vriendelijke groet,

████████████████████

Verzonden: 7/18/2023 8:39:14 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer:
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Jazeker.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ja. Wij wonen in het buitengebied nabij [REDACTED] en binnen een straal van 2.5 km vd de A 7. Bij ons zijn we erg bezig met de natuur. Er zijn nu vosjes, haasjes, reeën en vele vogels actief in het buitengebied, ik vrees dat dit fors achteruit zal gaan als we dit toestaan. We hebben al te maken met 25000 zonnepanelen, gelegen op een plas waar veel vogels wonen, broeden. Zelfs de uitgestorven kwabaal is hier gesignaleerd. We moeten deze natuur zeker niet verder gaan verstoren.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja. Ik ben ontzettend tegen dit hele gebeuren, niet alleen voor de natuur, maar ook ons woongenot zal achteruit gaan, onze woningen zullen minder waard worden, en de hoogspanningsmasten zijn lelijke dingen, van het geluidsoverlast nog maar niets te spreken (gezoem), en de straling die vrijkomt, zal slecht voor onze gezondheid zijn. Bovendien zullen deze lelijke dingen door een natura 2000 gebied lopen en onze landerijen. IK ZEG NEE tegen dit PLAN.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie hiervoor

Verzonden: 7/18/2023 8:56:08 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

de stroom vervoeren door leidingen onder de grond zou zeer wenselijk te zijn

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

er zou onderzoek moeten komen naar de nadelige effecten op de fauna indien het huidige zonnepark wordt gecombineerd met de aan te leggen bovengrondse hoogspanningskabels

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

met name de lokale gemeenten en provinciale staten zijn nogal beducht voor verrommeling van het landschap, alsmede voor de z,g, horizonvervuiling die gaat ontstaan nu er ook plannen voor de z.g. Lelylijn worden uitgewerkt.

Zowel zonnepark als bovengrondse hoogspanningsleidingen als de Lelylijn en de huidige A7 ter hoogte van Drachten zouden elkaar binnen een straal van enkele honderden meters in de weg kunnen zitten.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Alles wat nu bovengronds gebouwd wordt kan in de toekomst voor problemen zorgen. Betekent dat we dat nu een halt moeten toeroepen.

Verzonden: 7/19/2023 10:38:56 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Maatschappelijke organisatie

(Mede) namens: Friese Milieu Federatie

Natuur en Milieufederatie Flevoland

Natuur en Milieufederatie Groningen

Natuur en Milieufederatie Drenthe

Natuurmonumenten

Het Groninger Landschap

Het Flevo-landschap

Landschapsbeheer Friesland

Organisatie: Friese Milieu Federatie

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie brief

95800716_9205834_90-23.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie brief

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie brief

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie brief

Agora 6
8934 CJ Leeuwarden
(058) 7600760
info@fmf.frl
www.fmf.frl

Kvknr: 41000343
Btwnr: NL0035.14.092B01
IBAN: NL60TRIO0212485121

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens, concept-NRD
Postbus 111
9200 AC Drachten

Datum : 17 juli 2023
Ons kenmerk : 90-23/HvdW/HP
Betreft : Concept NRD

Geachte heer, mevrouw,

De Friese Milieu Federatie, Natuur en Milieufederatie Groningen, Natuur en Milieufederatie Flevoland, Natuur en Milieufederatie Drenthe, Natuurmonumenten, Het Groninger Landschap, Het Flevo-landschap en Landschapsbeheer Friesland willen graag hun zienswijze kenbaar maken op de voorliggende concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).

De Natuur- en Milieufederaties in deze provincies trekken gezamenlijk op in deze reactie en in het verdere participatieproces. Gevoed en gesteund door regionale natuur- en terreinbeherende organisaties. Wij voeren graag met u een persoonlijk gesprek om deze brief toe te lichten. Wij willen u er meteen op wijzen dat wij pas op 29 juni zijn ingelicht over het verschijnen van het NRD en de zienswijzeprocedure, ondanks dat wij wel hebben aangegeven graag betrokken te blijven.

Inzet

Het aantal voorliggende en haalbare tracés is met het verschijnen van het NRD geslonken, maar voor ons blijft de inzet hetzelfde:

1. Wij streven naar behoud van natuur en biodiversiteit, de waarde van het landschap en de fauna in het gehele zoekgebied.
2. Wij zijn ons terdege bewust van de noodzakelijkheid van een nieuwe hoogspanningsverbinding voor de energietransitie.

Aandachtspunten onderzoek MER

Ten eerste willen wij u een aantal punten meegeven betreffende het beoordelingskader. In de eerste beoordeling die is gedaan in de Notitie Kansrijke Alternatieven worden vrij nauwe beoordelingen gegeven. Er wordt puur gekeken naar wat wettelijk wel en niet kan bij het aanleggen van de nieuwe verbinding. Wij zouden willen pleiten om in de beoordeling breder te kijken. Kijk in de beoordeling naar waar de verbinding de meeste impact heeft.

Agora 6
8934 CJ Leeuwarden
(058) 7600760
info@fmf.frl
www.fmf.frl

Kvknr: 41000343
Btwnr: NL0035.14.092B01
IBAN: NL60TRIO0212485121

Doorkruising natuur zwaarder wegen

De ondertekende partijen vinden het onacceptabel dat de tracés Natura2000-gebieden (N2000) en Natuur Netwerk Nederland (NNN) doorsnijden. Wanneer er geen andere mogelijkheid is dan doorsnijding dan vinden ondertekende partijen dat het tracé hier ondergronds aangelegd moet worden. Voorbeelden hiervan zijn het tracé N3 door het Van Oordt's Mersken en anderzijds het tracé N2 door de Grootte Wielen. Het lijkt onmogelijk om de verbindingen buiten de N2000-gebieden te laten lopen.

Het ondergronds aanleggen van nieuwe hoogspanningsverbindingen is ook benoemd in het coalitieakkoord voor de periode 2023-2027 ('Veur Mekoar') in de provincie Groningen. Dit is relevant voor de tracé varianten N2 en N3.

Ook voor veel tracés geldt dat het onvermijdelijk lijkt NNN volledig te vermijden. Bij het beoordelen wordt NNN vanwege zijn wettelijk zwakkere status slechts als aandachtspunt gezien (oranje beoordeling), maar geen knelpunt (rode beoordeling). Voor NNN geldt, net als voor N2000, het 'nee, tenzij-principe'. Laat daarom doorsnijding of aantasting van NNN even zwaar meewegen in de beoordeling. Vanwege dit 'nee, tenzij-principe' is doorkruising van NNN (en N2000) wat ons betreft reden om het tracé onder de grond aan te leggen bij doorkruising. Eén van de tracés waarbij dit van belang is Z4 waar het volledige Kuinderbos aan de noordelijke kant wordt afgesneden. Dit zou in onze ogen ook een knelpunt moeten zijn.

In de plan-MER (voortoets) en project-MER wordt er qua natuurgebieden gekeken naar Natura 2000-gebieden en het NNN. We vinden het daarnaast belangrijk dat niet alleen de huidige natuurgebieden in beschouwing worden genomen, maar ook de nog te ontwikkelen natuur, ook als dit (nog) geen NNN of Natura 2000 is. Bijvoorbeeld de nieuwe natuur in het zuiden van Schokland.

Recreatie

In de beoordelingskaders wordt gesproken over invloed op recreatie. Wat is de definitie van een recreatiegebied? Want natuurgebieden zijn vaak ook recreatiegebieden. Hoe wordt dit bepaald? En zichtbare masten en kabels werken ook een positieve natuurbeleving tegen. We zouden graag zien dat dit effect wordt meegenomen in de MER.

Doorkruising weidevogelgebieden zwaarder wegen

Ook weidevogelgebieden worden vanwege hun zwakkere wettelijke status slechts als aandachtspunten gezien en niet als knelpunt. Dit terwijl het doorsnijden van grote kernen van weidevogels wel een grote impact op de natuur heeft. Grote weidevogelkernegebieden zijn in onze ogen dan ook dermate belangrijk dat het tracé hier ondergronds zou moeten lopen.

Agora 6
8934 CJ Leeuwarden
(058) 7600760
info@fmf.frl
www.fmf.frl

Kvknr: 41000343
Btwnr: NL0035.14.092B01
IBAN: NL60TRIO0212485121

Vogeltrekroutes

Naast het gebied waar de vogels leven moeten ook de trekroutes van de vogels worden meegenomen in het beoordelen van de impact van het tracé. Wanneer het tracé de trek van vogels in het gebied ernstig hindert, dan moet dit mee worden genomen in de beoordeling van de impact op het gebied.

Gebieden zonder officiële (wettelijke) status

Naast NNN en N2000-gebieden zijn er ook (natuur)gebieden die geen wettelijke status hebben, maar wel natuurlijke, landschappelijke en recreatieve waarden kunnen hebben. Denk hierbij bijvoorbeeld aan groenstroken, bepaalde bosgebieden, agrarische cultuurlandschappen of parken met bijzonder natuur-, landschaps- of recreatiewaarde. Neem deze gebieden in het afwegingskader mee als aandachtspunt.

Beoordeling andere fauna

Naast weidevogels kunnen hoogspanningsverbindingen ook voor andere fauna, voornamelijk vleermuizen, negatieve gevolgen hebben. Veel vleermuissoorten gelden, net als voor vogelsoorten, als beschermde soort. Daarom zou ook het effect van de nieuwe hoogspanningsverbinding op vleermuizen moeten worden meegenomen in het beoordelingskader.

Koppeling ruimtelijke ontwikkelingen

Bij een combinatie met een bestaande 220KV verbinding heeft het combineren van beide masten op één mast de voorkeur boven bundeling.

Wanneer de nieuwe 380KV wordt gecombineerd met een bestaande 110KV verbinding, dan vinden wij het gewenst dat de bestaande 110KV verbinding wordt vervangen door een ondergrondse verbinding. Dit vermindert het aantal doorsnijdingen en draagt bij aan de kwaliteit van het landschap.

Kijk bij het beoordelen van de ruimtelijke inpassing van het nieuwe tracé niet alleen naar de huidige infrastructuur, maar ook naar locaties waar infrastructuur, zover bekend, in de toekomst zal worden aangelegd.

Mitigerende maatregelen

Uit de Notitie Kansrijke Alternatieven blijkt dat er geen gebied is waar fauna en flora geen enkele verstoring zullen ondervinden. Om deze verstoring zoveel mogelijk te beperken willen wij u nog een keer wijzen op mitigerende maatregelen en hoe deze er in onze ogen uit zouden moeten zien. Wij willen dat deze mitigerende maatregelen in een vroeg stadium worden onderzocht en meegenomen.

Agora 6
8934 CJ Leeuwarden
(058) 7600760
info@fmf.frl
www.fmf.frl

Kvknr: 41000343
Btwnr: NL0035.14.092B01
IBAN: NL60TRIO0212485121

Compensatie natuur

Per saldo mag er geen natuur verloren gaan. Er moet ruimhartig worden gecompenseerd en er moet natuur bijkomen. TenneT moet ook de kosten voor het aanschaffen van nieuw terrein betalen.

De compensatie voor natuur die verloren is gegaan door de aanleg van het tracé moet aansluiten op grote NNN en N2000-gebieden. Ga met terreinbeherende organisaties en natuurorganisaties in gesprek over de realisatie en voorwaarden voor deze natuurcompensatie per gebied.

Weidevogelgebieden

Per saldo mag er ook geen weidevogelgebied verloren gaan. De compensatie voor weidevogelgebied dat verloren is gegaan door de aanleg van het tracé moet aansluiten op grote kernen van weidevogelgebieden. Hiermee wordt gezorgd voor hoogwaardige compensatie en wordt versnippering van het weidevogelgebied tegengegaan.

Afsluitend, ten aanzien van het Concept NRD willen wij bovenstaande aandachtspunten nadrukkelijk herhalen. In de toekomst zullen wij onze voorkeur uitspreken voor een voorkeurstracé en spreken wij graag in. Als de NRD in september gereed is, dan zouden wij graag worden meegenomen in de verkenning en besluiten, bijvoorbeeld over de exacte uitwerking van de tracés binnen de 5 kilometer brede corridor.

Met vriendelijke groet,
Friese Milieu Federatie

Agora 6
8934 CJ Leeuwarden
(058) 7600760
info@fmf.frl
www.fmf.frl

Kvknr: 41000343
Btwnr: NL0035.14.092B01
IBAN: NL60TRIO0212485121

Mede namens:

Natuur en Milieufederatie Flevoland
Natuur en Milieufederatie Groningen
Natuur en Milieufederatie Drenthe
Natuurmonumenten
Het Groninger Landschap
Het Flevo-landschap
Landschapsbeheer Friesland

Verzonden: 7/19/2023 11:27:45 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, dit is mijn pro-forma zienswijze. Ik licht deze toe in mijn definitieve zienswijze, die nog volgt.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ja, dit is mijn pro-forma zienswijze. Ik licht deze toe in mijn definitieve zienswijze, die nog volgt.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, dit is mijn pro-forma zienswijze. Ik licht deze toe in mijn definitieve zienswijze, die nog volgt.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Mijn definitieve zienswijze volgt zo snel mogelijk via de post.

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Subject: Re: vragenformulier
Date: 03.08.2023 14:43:22 (+02:00)

Registratienummer: 202302485.

ZIENSWIJZE 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierlaten-Ens

Goedemiddag heer [REDACTED],

Met grote dank en steun aan [REDACTED] die u in kennis heeft gebracht met de problemen voor aanvulling van mijn pro-forma bezwaar die ik op de laatste dag mondeling heb ingediend bij betreffende medewerkster van Tennet.

Gelukkig bent u met de oplossing gekomen dat ik mijn aanvulling van reeds pro-forma bezwaar per mail vandaag, de laatste dag van pro-forma naar u toe kan zenden voor het volledig indienen van mijn pro-forma ipv aangetekend naar postbus Drachten te verzenden. Nogmaals dank voor deze aangeboden optie.

Ik had al een opzet gemaakt die ik u bij deze toestuur waarin alle antwoorden van uw 4 gestuurde vragen terug zijn te vinden:

Zienswijze N2 of N3 of toch nog een andere route/oplossing nu u ook nog andere, mogelijke onbekende feiten te weten komt als u mijn zienswijze leest en serieus neemt?

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Bovenstaande vragen zijn verwerkt in mijn onderstaande zienswijze, mochten er hierover onduidelijkheden zijn, kunt u mij dat laten weten en bijvoorbeeld bij een mondelinge verhoor toelichten.

Vanwege de mogelijke plaatsing van 380 kV Hoogspanningsverbinding brengt dat een forse ingreep met zich mee met schade op verschillende elementen:

1 PROCEDURE: ik heb nog net op het laatste moment een bezwaar kunnen indienen. 5 bewoners nabij deze Hoogspanning N2 heb ik benaderd:

[REDACTED]

Deze 5 adressen benaderd maar niet één heeft persoonlijk bericht van Tennet ontvangen over de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Lijkt mij daarom ook in strijd met de (grond) wet, omdat dit project héél belangrijk is en eigenlijk iedere burger dit aangaat, zeker de bewoners die

in Fryslân wonen. Wat ik me afvraag: is deze voorgenomen vorm van participatie wel juist uitgevoerd zoals in participatieverslag van 12 mei 2023 staat beschreven? Ook heb ik twee gemeente partijen op de hoogte gebracht. Van Gemeente Belangen Achtkarspelen, (GBA) hoorde ik van mw. [REDACTED] dat de wethouder van Gemeente Achtkarspelen liet weten dat degenen die dicht bij de hoogspanning wonen wel terdege op de hoogte zijn gebracht, wat echter niet in samenhang is met mijn bevindingen van persoonlijke bezoeken aan genoemde bovenstaande adressen, allemaal dichtbij de hoogspanning N2. Ook de politieke partij FNP (Fryks Nationale Partij) heb ik ook benaderd van Gemeente Tytsjerksteradiel, tot heden toe helaas nog niets vernomen. Niets van deze procedure was te vinden bij de Gemeentelijke informatievoorziening zoals die iedere week in weekbladen zowel bij Gemeente Achtkarspelen als bij Tytsjerksteradiel staat beschreven, enkel een advertentie van Tennet zelf in een weekblad. Ook dorpsbelangen/plaatselijk belang zijn niet benaderd, ook bij Plaatselijk Belang Achtkarspelen is het niet behandeld als één van de 92 onderwerpen die bij de laatste vergadering zijn genoemd aldaar. Onbegrijpelijk voor mij. Wel gaf medewerkster Tennet aan dat het goed idee zou zijn om voortaan ook dorpsbelangen op de hoogte te brengen. Ook maar twee dagen voor het indienen van een zienswijze op 20 juli jl, is dit onderwerp uitbreiding hoogspanning besproken bij Gedupeerde Staten Fryslân. De uitkomst was dat Provincie Fryslân volgens mij weer een verzoek gaat doen om toch het kortste tracé vanuit Provincie Drente te laten gelden. Hopelijk kan dit verzoek nog worden gehonoreerd. (?) Vanwege deze late provinciale besluitvorming is de termijn van 20 juli toch wel erg krap te noemen, vindt u niet? Ambtelijk en bestuurlijk overleg-blz 14-16 Terwijl er dus wel ambtelijk overleg is geweest door verschillende Gemeenten, waaronder Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel met het oog op participatie heb ik niets vernomen in de weekbladen over hun visie over bijvoorbeeld de keuze N2 of N3. Voor mij onbekend welke visie beide genoemde Gemeenten hebben en speciaal met het oog op cultuur & historie.

1 NATUUR -ecologie en landschap, water en bodem-etc (blz 12-16) deze plaatsing zou afbraak betekenen in het belangrijkste brongebied/ontstaansgebied (Perceel [REDACTED] parallel aan de [REDACTED] bij [REDACTED] in Fryslân/Nederland. De oudste rivier in dit beekdalgebied is de AE-stroom die vanuit de Lauwersmeer naar het Burgumermeer toestroomde destijds, later is daar de straat OUDE DIJK/OUDE WEG voor in de plaats gekomen waarover meerdere malen de hoogspanning horizontaal loopt tussen Buitenpost en Jistrum en naar mijn inziens geen verzwaring wenselijk is, mogelijk kan zijn in dit unieke gebied. Deze weg loopt door tot de rotonde op de Koaten(N369)bij Kootstertille en verder over de [REDACTED] Voorheen liep de [REDACTED] één perceel noordelijker verder richting naar Burgumermeer toe. (Een stukje van deze [REDACTED] ligt er nog steeds, de oprit naar de woning [REDACTED] [REDACTED] vroeger [REDACTED] en nog eerder EE(AE) =stroom genaamd. Een belangrijke vraag hierbij als de plaatsing van deze hoogspanning door dit zeer unieke beekdallandschapsgebied met coulissenlandschappen, zie Google Earth en mails van Provincie Fryslân, [REDACTED].

Wat zou uitbreiding hoogspanning gaan betekenen voor mens, dier en natuur. Welke nadelige afbraak gevolgen brengt dat met zich mee? Incl afname gezondheid met mogelijke ziektes? Ook het natuurgebied Mieden tussen Buitenpost en Kootstertille en tussen Kootstertille en Burgumermeer is een Weidevogelgebied en het meest unieke van Nederland aldus natuur onderzoekers.(tv) Deze week is er zelfs isolatie verbod op bestaande woningen gelegd, vanwege mogelijke vleermuizen in de tussenruimte van muren. Laat staan welk enorme schade aan natuur wordt gedaan als deze plaatsing van hoogspanning hier bij N2 door zou gaan...

2-GESCHIEDENIS

Rechter [REDACTED] uit [REDACTED] heeft hier een boek overgeschreven over de rechtsontwikkeling van Fryslân, vanuit de woeste gronden, wat later de Rechtstaat van Nederland is geworden. Zoals ik in zijn bevindingen lees moet ik vast stellen dat het vaderlandse recht daadwerkelijk begonnen is bij perceel [REDACTED] =stroom, precies liggende aan de [REDACTED] de [REDACTED] =rivier naar het oeroude Burgumermeer toe. Het centrale brongebied tussen stad Groningen

en stad Leeuwarden. Leeuwarden had daarom ook nooit Europese hoofdstad kunnen worden als er geen -stroom, naar Burgumermeer was geweest, het centrale midden! Onlangs nog benoemd bij de lezing in Heeche Beintum, toen iemand vertelde dat hij op school had geleerd dat het Burgumermeer een Pingo was. ontkende dat en stelde vast dat het terdege een meer is!

2-CULTUUR: wat is de identiteit van Fryslân, een onlangs gestart landelijk project van toekomstige jaren bij Paviljoen Mem in Egypte, dicht bij Buitenpost. www.waldenopekaart.fr/ Zij onderzoeken bij burgers wat hun aan Fryslân bindt. Nogmaals Nederland is uit Fryslân voortgekomen en daarom hoort Fryslân een belangrijke bronplek te blijven waar zo weinig mogelijk schade aan mag worden gedaan. Mooi Fryslân benoemde onlangs nog aan zijn bezoek aan de Provincie. Die rijkdom die er nog is moet niet verder worden aangetast, zeker niet in dit ontstaansgebied!

3-ECONOMIE “Wending 4: terug naar het water? * Aquaducten/Holwerd aan Zee/Nieuwe terpen/Vismigratierivier/Bouwen voor extremen/En verder” Was een belangrijk vraag bij de lezing onlangs op Heech Beintum vorige week op 29 juli, bij de hoogste terp van Fryslân.

www.terphegebeintum.nl

  historicus, journalist en schrijver wees ons op het belang van water en dat er een keus is om dit water weer toe te laten in Fryslân, zoals ze nu van plan zijn met project Holwerd aan Zee. Ook kunt u denken aan wat gaat er gebeuren als er een storm doorbraak zou zijn? Bij het plaatsen van nieuwe verzwaarde hoogspanningsmasten hoort ook rekening worden gehouden met hoe het zou zijn als het water van zee weer in Fryslân terug zou komen mogelijk tot wel aan het Burgumermeer toe. Dan is de meest zuidelijke/oosterlijke variant toch het beste? Bovendien heb ik vernomen dat er een aantal woningen die dichtbij deze nieuwe hoogspanning liggen moeten verdwijnen. Een grote vreselijke ingreep in dit unieke bron landschap, waar de rechtsgeschiedenis van Nederland uit is ontstaan, uit is voortgekomen....

.4-KLIMAAT: omdat het klimaat steeds meer grilliger vormen aanneemt en de zeespiegel te snel stijgt is het niet handig om de spanningsmasten noordelijker aan te leggen. Indien deze er toch komt is het meest zuidelijke variant de beste omdat mogelijk bij overstroming dan de minste schade wordt aanricht.

5 TOEKOMST Zelf ben ik geen voorstander voor deze masten. Zelf ben ik een voorstander dat iedereen zelfvoorzienend mag worden en blijven. Bijvoorbeeld hoorde ik deze week dat er nu al bedrijven bezig zijn met terug levering van energie aan het net, maar dat die straks ook rechtstreeks naar de “buren” kan gaan lopen. Zo komt er toch veel minder energie op het net, waardoor het netwerk hopelijk minder belast gaat worden ipv meer. Ook als auto’s straks veel meer met een rijdende accu zijn voorzien en door het rijden zelfs de mogelijkheid krijgen om energie opwekken en dat ze dezen weer aan hun huis kunnen koppelen die dan voor extra energie kan zorgen voor gebruik in huis. Dan raakt het net mogelijk minder belast dan meer en dat er dan door tussenoplossingen een andere weg kan worden ingeslagen.

Als de zee zo blijft stijgen als deze nu doet, kunnen er mogelijk dijk doorbraken komen en dan komt het water waar je het echt niet wilt hebben, hoe reageren de nieuwe hogere nog te plaatsten hoogspanningsmasten hierop? Verder van zee lijkt mij veel veiliger met de kennis van nu. Ieder geval hoop ik dat de Gemeenten en Provincie meer duidelijkheid geven over de mogelijk nog aan te leggen/niet aan te leggen hoogspanningsverbindingen. Bezint eer gij begint, zou ik zeggen dat is mijn gevoel.

Gaarne wens ik gehoord te worden en kan ik u ook betreffende bijlagen laten zien. Vandaar dat ik graag wens om alsnog gehoord te worden en dat ik u dan ook betreffende bewijzen kan laten zien van dit unieke bron gebied die niet meer aan grote veranderingen in dit landschap onderhevig kan en hoort te zijn. Tenslotte de zee geeft en de zee neemt....

Alvast dank voor uw hoor en wederhoor en begrip voor mijn zienswijze.

Ik stuur u zo nog enkele mails toe, die de nadruk leggen op dit unieke beekdallandschap incl AE=rivier tussen Lauwerszee en Burgumermeer en bewijs van oude weg.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 3 augustus 2023 15:13
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: vragenformulier

Geachte heer [REDACTED]

Hieronder nogmaals de vragen die zijn gesteld. Volledigheidshalve stuur ik u deze nogmaals toe. Mogelijk dat u deze nogmaals beantwoordt.

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

**Bureau Energieprojecten
Afdeling Concurrerende en Duurzame Energiesectoren
Directie Nationale Programma 's
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland**

.....
Hanzelaan 310 | 8017 JK | Zwolle
Postbus 93144 | 2509 AC | Den Haag
.....

T [REDACTED]
M [REDACTED]

[REDACTED]
www.rvo.nl www.bureau-energieprojecten.nl
.....

Aanwezig op ma-, di-, do- en vrijdag

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal ondernemen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: Bewijs Oude Weg verleniging van Ald Dyk bij Kootstertille waar
hoogspanningsleidingen overheen liggen
Date: 03.08.2023 14:53:07 (+02:00)
Attachments: Screenshot_20210909_141555_com.android.gallery3d.jpg (1 page)

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 9 september 2021 14:16
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: 4 Archeologie/ontstaansgeschiedenis

Bewijs oude weg

[Outlook voor Android downloaden](#)

tytsjerksteradiel s b g

Aan [redacted]
[redacted]
[redacted]

Burgum, 3 december 2007

ons kenmerk : BMO/gemeentearchief
behandeld door : [redacted]
telefoonnummer : [redacted]
uw brief van : @
uw kenmerk : @
onderwerp : bewijslevering aanwezigheid weg.

Geachte heer [redacted].

Hierbij de schriftelijke bevestiging van het resultaat van het door u verrichte onderzoek op 3 december jl.

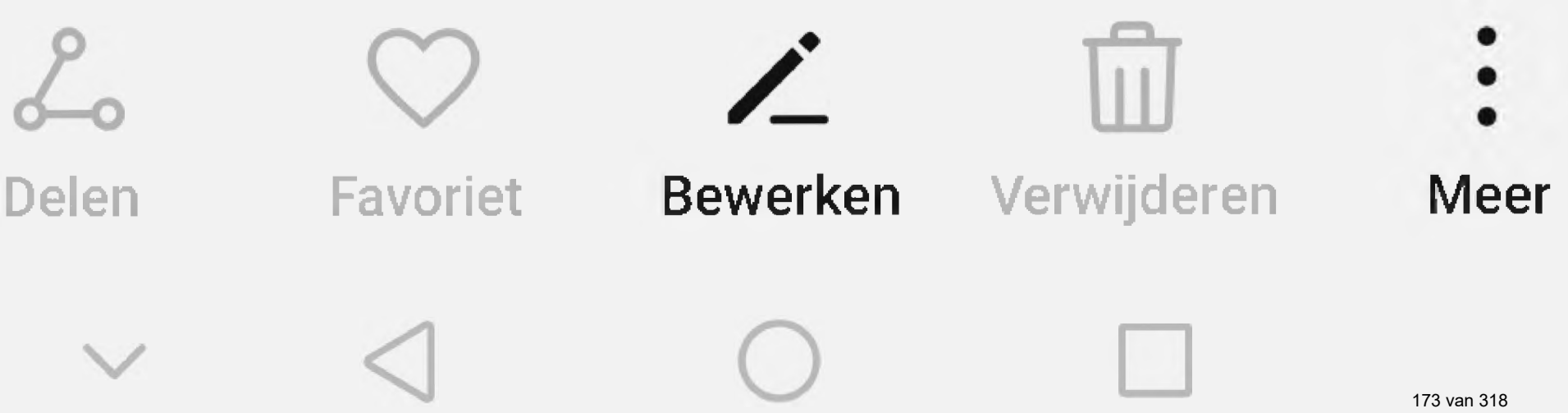
De kadastrale omschrijving "kadastrale gemeente Oostermeer, sectie [redacted], voorheen sectie [redacted]" correspondeert of sluit aan met de omschrijving zoals die is te vinden in het "Floreenkohier van de gemeente Tytsjerksteradiel, jaar 1828 (boek II), dorp Eestrum, nr. 3, post Ø". Dit is de post betreffende het eigendom van [redacted] tevens gebruiker van het eigendom. In 1832 krijgt dit perceel de kadastrale aanduiding: sectie [redacted].

Met vriendelijke groet,

De ambtenaar Openbaar Archief

Postbus 3 9250 AA Burgum Raadhuisweg 7 0511 460 860 0511 460 861 gemeente@t-diel.nl www.t-diel.nl

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: FW: Archeologische Onderzoek [REDACTED]
Date: 03.08.2023 15:04:08 (+02:00)
Attachments: A 13 sept 2018 antwoord van Provincie op vraag 23 mei 2018 .docx (3 pages), B Nederland 1 e eeuw incl. Burgumermar in verbinding met Lauwerszee.docx (2 pages), Brief aan Burgemeesters [REDACTED] en [REDACTED] 16-10-2018.docx (3 pages), C Mail uitwisseling met oud docent [REDACTED] Rijksuniversiteit Groningen.docx (2 pages), D Gemeente T-diel Bewijslevering aanwezigheid weg.docx (1 page), E ArcGis Cultuurhistorische Kaart Fryslân Ald Dyk van Kootstertille nei Jistrum.docx (1 page), F Kaart Tresoar van Tillebuorren Kootstertille en verdwenen kerk anno 1832.docx (1 page), F1 kerkland Kootstertille.docx (1 page), G Historische Grens Schuitsloot tussen beide Gemeenten.docx (1 page), [REDACTED] Agrarisch Verleden Grond moet geheimen prijsgeven 9 april 1949.docx (2 pages), I deels voor gelezen aan de Gemeenteraad in Buitenpost .docx (2 pages), [REDACTED] Vaderlandsrecht .docx (1 page), L Bestemmingsplan Kootstertille 16 mei 2013 Archeologische Waarden.docx (6 pages), M UNESCO BIDBOOK PROF [REDACTED] EN [REDACTED] EN [REDACTED].docx (2 pages), M1 in en om de kerk van Kootstertille.docx (4 pages), K-Rechtgeschiedenis VII Eestrum voor 1638.docx (3 pages)

Let op, in deze e-mail verzonden door [REDACTED], zijn één of meerdere verdachte links gevonden die uit voorzorg aangepast zijn, zodat deze opnieuw gecontroleerd worden bij het aanklikken. Links kunnen misbruikt worden om malware op uw systeem te installeren. Klik alleen op nog aanwezige links als de e-mail afkomstig is van een door u vertrouwde afzender.

Indien dit niet het geval is dient u deze e-mail direct te verwijderen.

DICTU Servicedesk

Goedemiddag heer [REDACTED],

Bij deze stuur ik u als bijlage de mail met bijlage A t/m M1 die aangeeft hoe belangrijk dit gebied is waar u mogelijk van plan bent om de nieuwe hoogspanningsmasten te plaatsen. Provincie en zowel B&W Gemeente Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel zijn al op de hoogte gebracht, in kennis gesteld door mij. Ook mijn inzet om verdere industrie Westkern te Kootstertille te stoppen te verminderen ten voordeel van de leefbaarheid in dit gebied.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

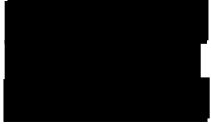
Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 17 oktober 2018 08:50
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Archeologische Onderzoek Westkern 6 Kootstertille

Geachte Burgemeester [REDACTED],

Bij deze sturen wij u speciaal een brief (zie bijlage Brief aan Burgemeesters [REDACTED]) dit ivm met de brief van mw [REDACTED] van Provincie Fryslân.

In afwachting,

Met vriendelijke groet,

Bijlages:

- A 13 sept 2018 antwoord van Provincie op vraag 23 mei 2018
- B Nederland 1 e eeuw incl. Burgumermar in verbinding met Lauwerszee
- Brief aan Burgemeesters [redacted] 16-10-2018
- C Mail uitwisseling met oud docent [redacted] Rijksuniversiteit Groningen
- D Gemeente T-diel Bewijslevering aanwezigheid weg
- E ArcGis Cultuurhistorische Kaart Fryslân Ald Dyk van Kootstertille nei Jistrum
- F Kaart Tresoar van Tillebuorren Kootstertille en verdwenen kerk anno 1832
- F1 kerkland Kootstertille
- G Historische Grens Schuitsloot tussen beide Gemeenten
- H Oostergo Agrarisch Verleden Grond moet geheimen prijsgeven 9 april 1949
- I deels voor gelezen aan de Gemeenteraad in Buitenpost
- J Oud Vaderlandsrecht
- K-Rechtgeschiedenis VII Eestrum voor 1638
- L Bestemmingsplan Kootstertille 16 mei 2013 Archeologische Waarden
- M UNESCO BIDBOOK PROF THEO SPEK EN HAN LINDEBOOM EN KEES LEVER
- M1 in en om de kerk van Kootstertille

Verzonden vanuit [Outlook](#)

From: [REDACTED]
Sent: Thursday, September 13, 2018 4:24:58 PM
To: [REDACTED]
Subject: RE: Brongeschiedenis Fryslân-Nederland

Geachte heer [REDACTED],

Hartelijk dank voor uw uitgebreide bericht. Met excuses voor de late beantwoording kunnen wij u het volgende melden.

Bij het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan dient de gemeente rekening te houden met de archeologie. Wij gaan er dan ook vanuit dat de gemeente ook in dit geval een onderzoek laat uitvoeren, dan wel op een onderbouwde wijze kan aantonen dat als gevolg van het bestemmingsplan geen archeologische waarden zullen worden geschaad. Wij wachten de argumentatie van de gemeente in deze dan wel de resultaten van het archeologisch onderzoek af.

Voor de goede orde wijzen wij u erop dat in dit geval de provincie niet de opdrachtgever is voor een eventueel archeologisch onderzoek. Wij raden u aan mogelijk relevante informatie over de archeologische waarde van de locatie aan de gemeente te sturen, zodat deze waar nodig meegenomen kan worden.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

:: afwezig op woensdag ::

Folgje ús op social media!

provinsje fryslân
provincie fryslân

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

.....
Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.
.....

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 23 mei 2018 16:54
Aan: Provincie Fryslan <provincie@fryslan.frl>; [REDACTED]
[REDACTED]

Onderwerp: Brongeschiedenis Fryslân-Nederland

Geachte Provincie, Afdeling Historisch Onderzoek,

Bij deze breng ik u graag op de hoogte van de brief die naar Gemeente Achtkarspelen is toegezonden:

Mevrouw [REDACTED] B&W en provincie,

Dank voor uw antwoord op onze mail. Maar we hebben nog geen antwoord onze vragen. Waarom geen archeologisch onderzoek? Er staat in het bestemmingsplan van 2013 dat het wel nodig is bij veranderingen als deze.

We gaan ervan uit dat wethouder [REDACTED] en/of zijn opvolger met ons een afspraak maakt, en ons duidelijk maakt waarom er wel/geen archeologisch (nood)onderzoek wordt uitgevoerd nu er voortschrijdend inzicht is dat de grond betreffende [REDACTED] maar ook [REDACTED] zeer oude ondergronden kan betreffen. Mijn inschatting ouder dan 12.000 jaar zoals ook bij boer [REDACTED] op [REDACTED] in Kootstertille is aangetroffen. (zie onderzoeksrapporten) (rond 200 meter afstand) Vandaag was in het Algemeen Dagblad het nieuws te lezen dat er een scheepswrak rond 1700 is gevonden met al 14 miljard aan schatten. Nu heb ik een zeer oude weg gevonden in het verlengde van Buitenpost naar Kootstertille, vanaf rotonde Kootstertille naar het Burgumermeer, waar de woeste gronden begonnen zijn, dan is deze grond van onschatbare waarde! Dit verdient aandacht. Zie www.11en30.nu : De Koe, de komst van de boeren en koeien Ca.3400 voor Christus. De geschiedenis van Fryslan begint eigenlijk met de komst van ...de koe. De eerste echte bewoners van Fryslan waren melkveehouders. Ergens rond 11.000 voor Christus waren er al mensen in Fryslan. En het kan niet missen dat we het over dit leefgebied hebben want ook het Burgumermeer en de stroom uit de zee(=Eestroom, Eestrum, Jistrum) daarna toe is ook zeker 10.000 jaar oud....één van de rijkste schatten ter wereld! Vandaar dat Eestrum ook met Rome was verbonden vroeger. Ook vandaag in het nieuws: Friesland staat als verborgen parel al op nummer 3 van de Lonely Planest's in Europa.

Als de verkoop [REDACTED] doorgaat aan van [REDACTED] dan kan het zijn dat jullie miljarden weg geven.

Wordt wakker Gemeente Achtkarspelen! Het is nu nog niet te laat. Morgen mogelijk wel.

Heel veel sterkte wensen wij u/jullie toe.

Geachte Provincie,

Naar aanleiding van bovenstaande brief vraag ik u om noodzakelijk onderzoek Archeologie Westkern 6.

Graag zouden we een afspraak met u maken over heel belangrijk brongebied van Fryslân. Hopelijk kunt u nog een archeologische noodonderzoek starten betreffende dit leef/woongebied destijds mede in samenhang met de oude weg die in contact stond met Burgumermeer (meer dan 10.000 jaar oud) Deze oude weg liep over/langs perceel 244, waar de woeste gronden begonnen zijn. Leeuwarden en Groningen is ons welbekend. Maar Eestrum/Jistrum het uniek middelpunt tussen beide hoofdsteden is uit het zicht verloren met de jaren mee helaas. Terwijl destijds Eestrum met Rome verbonden was.

Helaas dringt de tijd, maar hopelijk kunt u de verkoop van deze [REDACTED] vertragen of mogelijk stoppen. Heb inmiddels contact met diverse archeologische organisatie's en ervaar hun begrip betreffende deze unieke situatie.

Dank voor uw reactie en medewerking,

ps: samen sterk! (Provincie - Gemeenten- Burgers)

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

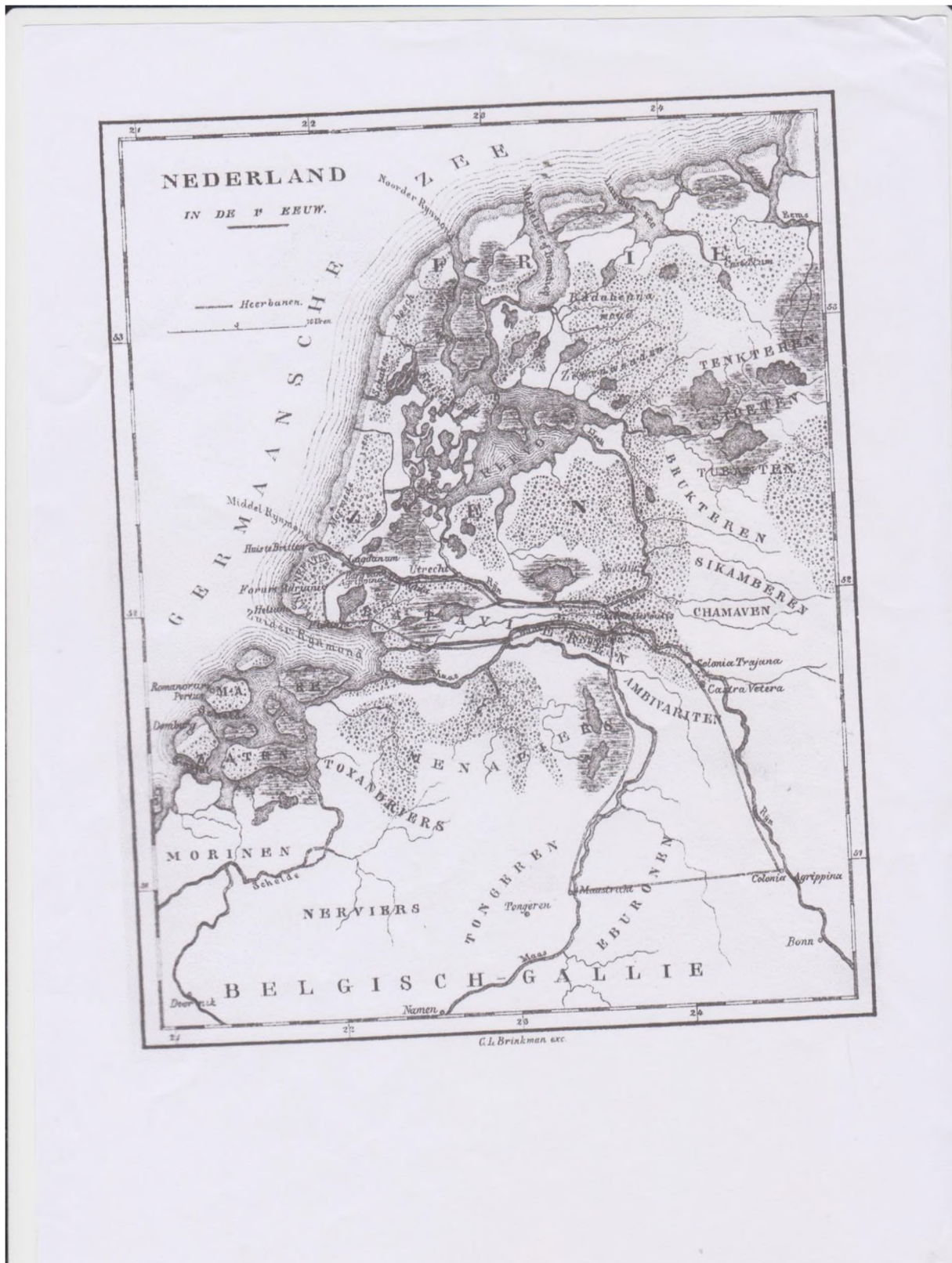
Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hier](#) ús Privacyferklearring.

Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

Twee kaarten:

17 oktober 2018

Geachte Burgemeesters [REDACTED] & [REDACTED]

Naar aanleiding van de brief van mw. [REDACTED] van Provincie Fryslân (A) berichten wij in eerste instantie alleen u beiden omdat het de nodige zorgvuldigheid toebehoort. We richten ons op beide gemeenten omdat het hier eigenlijk om zeer belangrijk en gezamenlijk wereld-erfgoed-gebied gaat t.a.v. hoe de grenzen nu liggen. Het industrieterrein de Westkern had volgens ons ook de naam "de Schat in de Akker" verdiend, wat de brongeschiedenis van Frylân en de Fryske Wâlden aangaat. Diverse mensen zijn om advies gevraagd om deze "schat" die gevonden is, in de hoop om de eervolle betekenis aan dit gebied terug te mogen geven. Omdat dit gebied 'de verdwenen rivier' moet bevatten met de eerste nederzetting tussen Kootstertille en Jistrum, die de Lauwers met het 10.000 jaar oude Burgumermar destijds heeft verbonden met de Waddenzee, die nu als wereld-erfgoed gebied is gekenmerkt. (B)

Oud docent Rijksuniversiteit [REDACTED] mailde aan mij: As dat sa is dan is dy âlde wei belangryk, want dan is dat in oerbliuwsel fan in âld rivierke dat úteinlik yn de Lauwers útkaam, te witten de Alde Ryd, in rivierke dat letter droechfallen is. (C+M1)
[REDACTED] zegt in haar brief dat de gemeente wel rekening dient te houden met archeologie als het om een nieuw bestemmingsplan gaat en dat zij, (net als ons) de argumentatie en de resultaten van het archeologisch onderzoek afwacht.

Belangrijke punten voor Archeologisch onderzoek:

1- [REDACTED] is groter dan 2,5 hect. waardoor archeologisch onderzoek een verplichting is.

2-Verlenging van de Alldyk van Buitenpost naar Kootstertille als bewijslevering aanwezigheid weg, verkregen via [REDACTED] van Gemeente T-diel in 2007 (D) naar Jistrum/Burgumermar die destijds is ingetekend is cultuurhistorische kaart van Provincie Fryslân. Deze oude weg die deels nog steeds in gebruik is, is nog steeds niet door Gemeente hersteld wat ten koste gaat van de brongeschiedenis van de Fryske Wâlden/Fryslân. (E)
<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=c964606ba5824083a74c60acb2246bd9>

3-Nabij de [REDACTED] hebben diverse woningen/boerderijen gestaan maar ook een kerk nr.69 (reeds afgebroken) en kerkhof nr.70 die nog steeds aanwezig is. (F) met kerkland (F1)
<http://images.tresoar.nl/kaarten/index.php?doc=minuutplans1832/MINO2048C01>

4-De grens van Achtkarspelen/T-diel is precies de zeer oude grenssloot met de naam "schuitsloot" die ook van historisch belang moet zijn, echter is die nu op 1 meter van industriegebied Westkern komen te liggen. (G)

5-Deze grenssloot loopt in de richting van perceel 244 Jistrum=
Waar de "ligging van oudste stuk kerkland "dos" van Eestrum t.o.v. het kerkland van de Kooten (Van Fryslan? Van Nederland?)
"Oostergo's agrarisch verleden; Grond moet geheimen prijsgeven (H)
https://www.delper.nl/nl/kranten/view?query=244+eestrum&page=1&coll=ddd&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=0%7C20e_eeuw%7C&i_dentifier=ddd%3A010610601%3Ampg21%3Aa0108&resultsidentifier=ddd%3A010610601%3Ampg21%3Aa0108

Parallel aan de [REDACTED] in Jistrum, waar ook de oudste weg zich bevindt 1 perceel verder. (zie cultuurhistorische kaart Fryslân Oude Paden Nieuwe wegen (F)
Ook bij [REDACTED] te [REDACTED] is bron onderzoek gedaan door RAAP, Archeologisch adviesbureau uit Drachten, waar ook is vastgesteld dat het om grond gaat met een oudheid van 12.000 jaar wat overeenkomstig is met de oudheid van de Burgumermar. (=destijds Eestrumer Grootmeer)

http://ruimtelijkeplannen.achtkarspelen.nl/NL.IMRO.0059.PBKtjstebwei310-OH01/t_NL.IMRO.0059.PBKtjstebwei310-OH01.pdf (blz 3t/m7 van bijlage 2)

http://ruimtelijkeplannen.achtkarspelen.nl/NL.IMRO.0059.BPOmgSkulenb13-VO01/b_NL.IMRO.0059.BPOmgSkulenb13-VO01_bijlage11.pdf (blz 6)

6-Er liep/loopt een grens door de Burgumermar, de één van het bidsdom Münster, de ander van het bisdom Utrecht. Zie A> + uit bronnen van oud vaderlandsrecht: blz 231 van Bijdragen voor de Rechtsgeschiedenis. (J)

7- Rechtspraak Eestrum: [REDACTED] agrarische rechtsgeschiedenis van Oostergo, waarbij Eestrum een centrale plaats inneemt. "Bijdragen voor de Rechtsgeschiedenis van de Gemeene Dorps-gronden in Oostergo" Het kadaster van 1511 (Het Register van den Aanbreng) (K)

<http://www.bosma-familie.nl/verzameling/Master%20Elle/Eastermar/Boeken/Boek%201949.htm>

o.a.:VII Oudere verdeelingen van Gemeente Dorps-landen in Eestrum voor 1638

Deze documenten maken duidelijk waar de bron van de rechtsgeschiedenis begonnen is. Uit archiefbronnen (blz 34) Bijdragen van Rechtsgeschiedenis: "Voor de geschiedenis van den grond-eigendom en wat daarmee in verband staat in Friesland, althans in dit deel van Oostergo dat zich uitstrekt tot onder de rook van Leeuwarden, is de rechtspositie van het bouwland de alles beheerschende factor"

https://www.ruq.nl/research/kenniscentrumlandschap/mscripties/masterscriptie_jeroen_wiersma.pdf

Blz. 14 en 15 geven de **4 nederzettingen aan van Eestrum, Eastermar, Sumar en Burgum** maar ook het aantal eigenaren en percelen en hectares van betreffende dorpen in 1832, waar Eestrum veruit de meesten heeft.

(106) *Huurcontracten waarbij [REDACTED] en [REDACTED] een boerderij met landerijen Asinga-state genaamd, te Eestrum verhuren 1846-1937*

https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=36&micode=332-15&milang=nl&mizk_alle=Eestrum&miview=inv2

Asingaborg o.a. in Ulrum maakt verbinding met het collatierecht, katholiek kerkelijk recht wat in 1922 is afgeschaft. (zie wikipedia) maar ook verbinding met Asega

<https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Asega> betekenis in de Etymologie: *recht vanuit de wet Gods* uit de z(ee) wat verbonden was en is met het christendom in Fryslân en Friesrecht: [https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Fries_recht_\(sage\)](https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Fries_recht_(sage))

Vragen:

1-Heeft [REDACTED] evenals [REDACTED] al een PAS **Programma Aanpak Stikstof** vergunning?

2-Kan **zware industrie** op Westkern Kootstertille mogelijk vervangen worden door **lichte industrie** ten bate van de leefbaarheid van 4 verschillende dorpen rondom de Westkern?

3-Wordt er wel voldoende rekening gehouden met **Natura2000** t.a.v. industrie Westkern Kootstertille? Zoals de samenwerkende **buurtgemeente T.-Diel alreeds wel doet!**

(zie ook Businessclass zondag 14 oktober 2018 over filmpje vanaf de 6'e minuut: "Klimaatakkoord is grootste **bedrog**" wat de kiezer in de maag is gesplitst met oa. **Biomassa** met **enorme houtkap uit Amerika** wat volgens [REDACTED] **geen toekomst** heeft)

<https://youtu.be/qkoHSzFRRak> en 19 april de volgende brief voorgelezen in Gemeentehuis Buitenpost over de **nadelen van co-vergister (!)**

4-Wordt er voldoende rekening gehouden met **grote stijging van stikstofuitstoot van zware vrachtwagenritten** naar de Westkern, ook in samenhang met de stikstofuitstoot van de **vele vrachtschepen** die varen/ en steeds meer aanleggen bij Westkern? 8 okt 2018 NOS: Waarschuwend Klimaatrapport: **Gemeenten aan zet!**

5-als de plannen toch doorgaan met maximaal **300 zware vrachtwagenritten** per dag t.a.v. [REDACTED] en [REDACTED] gaan deze plannen **wel of niet ten koste van mens, dier en natuur en deze zeer oude cultuur?** *Leeuwardercourant 15 okt 2018: "Van alle schadelijke stoffen in de lucht beschermt de overheid burgers het slechts tegen fijnstof en stikstofdioxide...het is een vorm van handjegeklap, die heel slecht uitpakt voor **onze gezondheid**."*

6-Hoe moeten we op ruim 100 meter afstand de kinderen uitleggen, dat op de ene kant van Prinses Margriet Kanaal bij de bosweg Drogeham een **natuur buitenbadplaats** voor hun met hun ouders is aangelegd en aan de andere kant van het kanaal worden er twee zware industrieën, Westkern 6 en 17 aangelegd met **geur overlast en ongezonde stoffen** die daarbij vrij komen.

7-Hoe moeten we op ruim 100 meter afstand, de **voetballers** en publiek uitleggen, dat zij straks **gedupeerden** zijn en moeten voetballen in straks nog **ongezondere lucht?**

8-Hoe moeten we op ruim 100 meter afstand, de **bewoners van Kootstertille, Drogeham, Eastermar en Jistrum** uitleggen dat zij moeten **wonen** in steeds toenemende **ongezondere lucht?**

Ook begrijpen we niet hoe het kan dat de weg Hege Dyk in Kootstertille van Gemeente Achtkarspelen **over de grond van een verdwenen kerk heen** is geplaatst. Evenals dat de Jisteboerewei over het **oudste Kerkland(=Dos)** heen loopt in T-diel. Terwijl op blz: 32 van Bestemmingsplan Kootstertille van 16 mei 2013 valt te lezen: (L)

*"Waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan eventuele **Romeinse sporen**..."*

9-Is dit daadwerkelijk wel gedaan? Wanneer wordt **de Ald Dyk** die nog deels **in gebruik is op** [REDACTED] in **ere herstelt** door **Gemeente Tytsjerksteradiel** nu er al een **bewijs** is afgegeven door hun in **2007?**

*"**Cultuur moet leidend zijn**, schrijft Abe de Vries in Leeuwarder Courant van 29 sept. jl.*

10-Is dit inderdaad wel het geval zoals de wet anno 2018 voorschrijft?

(in **rapport MER** Skulenboarch-Westkern van 27 mei 2011 uit Deventer **staat niets over archeologie en cultuur van dit gebied**)

11-Zo'n oeroud ontstaansgebied verdient toch op zijn minst een archeologisch onderzoek eigenlijk voor de gehele [REDACTED] (incl. [REDACTED] maar zeker op [REDACTED] nu?

Het Bisdom Münster brongebied vanaf de Waddenzee, via de Lauwers, via de Westkern, via Jistrum tot en met de Burgumermar, kan een **groot cultuur voorbeeld zijn voor Fryslân, Nederland en tegelijkertijd ook voor Europa!**

Niet voor niets is Leeuwarden uitgeroepen **tot Culturele Hoofdstad van Europa!** Niet voor niets is **het Wad** uitgeroepen door **UNESCO** tot **wereld-erf-goed gebied**. **Het Wad** had destijds een **natuurlijke rivierstroom in verbinding met het hart van de Fryske Wâlden**: de **Burgumermar!** Maar nu nog steeds een **Wad zonder hart!** We hebben ons best gedaan om **bidboek Lauwersmeer-Burgumermar** in te dienen bij **UNESCO Werelderfgoed**.

Prof. ██████████, Hoogleraar Landschapsgeschiedenis / Hoofd Kenniscentrum Landschap RUG schreef: "Binnen de verkiezing van natuurgebieden van wereldklasse is uw streek helaas door niemand voorgedragen." Ook programmadirecteur ██████████ van Nationale Parken van Ministerie van Economische Zaken vertelde per mail: "Het zou echter in mijn ogen zonde zijn als deze ideeën daardoor buiten wal en schip zouden vallen." Ook ██████████ met bidboek Waddengebied stond open voor samenwerking. ██████████ was hierbij ook betrokken met de bidbooks op de tv. Het kon echter niet ingediend worden vanwege dat beide Gemeenten geen medewerking hebben verleend, was bij voorbaat daarom geen enkele kans van slagen had. (M)

Leeuwarden en Groningen is van ouds al verbonden met in het centrale midden de Burgumermar in verbinding met de Lauwerszee vlak langs/over het woongebied destijds, nu industriegebied de Westkern.

Ook met het oog op raadsvergadering Achtkarspelen op 18 oktober omdat er op deze datum er een definitief besluit komt over het wel of niet verlenen van toestemming van huuroverdracht Gemeente Achtkarspelen van NAM aan Vermillion. Ook dan een zeer belangrijke antwoord op de kernvraag: Meer of minder kans op aardbevingen nu Vermillion doorgaat met winning van restgas op de 9 ex-boorlocatie's van de NAM? Meer of minder gezondheidsklachten van kinderen en mensen, vanwege de Co-vergister? De huidige normen voor fijnstof en stikstofdioxide zorgen voor grote gezondheidsrisico's. Op 15-10-2018 te zien op Radar TV. Wordt de stikstofdioxide uitstoot ook aangepast op de Westkern hierdoor?

We wensen graag in constructief overleg met u burgemeesters die de verplichting uitvoeren voor archeologische onderzoek. "Een lawine aan bewijzen" die de belangrijke waarden van de Westkern en directe omgeving aantonen: de verborgen rivier (M1) en niet te vergeten de geschiedenis van het ontstaan van het recht in Frisia, (Lex Frisionum) waar later de naam Nederland aan is gegeven. De ontstaans-rechtsgeschiedenis vanuit Bisdom Münster, Eestrum/Jistrum, het Wad, de Burgumermar, Westkern, Leeuwarden de culturele hoofdstad en Groningen zijn nu nog allemaal nog losse elementen. Wat zoeken we? Verbinding met elkaar, voor ons aller leefbaarheid waarin de belangen van cultuur erfgoed en tegelijk grondwettelijke rechten voor burgers m.n. de burgers van Kootstertille ook mee gaan doen!

De burgers van Kootstertille met 1300 handtekeningen was een groot bewijs dat ze tegen de bouw van de co-vergister waren:
<https://www.hartvannederland.nl/gemeenteraadsverkiezingen-2018/2018/gemeenteraadsverkiezingen-2018-wat-speelt-er-friesland/>

<https://youtu.be/vdhorYIKsyk&feature=youtu.be>

Maar heeft helaas geen democratisch vervolg gekregen. Oorzaak?

<https://eur04.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.hartvannederland.nl%2Fnieuws%2F2018%2Fcharlot-te-zoekt-uit-is-de-biovergister-er-echt-niet-gekomen-na-de-verkiezingen%2F&data=02%7C01%7C%7Cbfdf401038fc426126d808d633706c5c%7C84df9e7fe9f640afb435aaaaaaaaaaaa%7C1%7C0%7C636752955280471583&data=TbipqEj2KlxNanVtputVI7bpuGtXPI1dl6H0pHznzE4%3D&reserved=0>

Nu lijkt het dat er ook geen archeologisch onderzoek hoeft worden gedaan terwijl de wet dat zeker wel verplicht en Provincie Fryslân hier nu een opening aan geeft. (zie brief ██████████) Bovendien heeft Burgemeester ██████████ onlangs op 14 oktober 2018 om 12.00 uur duidelijk uitgesproken op radio uitzending van Omrop Fryslân dat we zeer zeker een grondwet hebben. Rara, begrijpen we het dan nog? Moeten wij dan de conclusie trekken: wij worden als burgers van Kootstertille en omliggende dorpen opgezadeld met de bouw van een grote mestvergister van bijna 70 miljoen euro (SDE Subsidie) waar 150 vrachtwagens met mest per dag naar toe vervoerd mag gaan worden terwijl de burgers en diverse politieke partijen tegen zijn (zie standpunten van afgelopen van politieke partijen van Gemeenteraadsverkiezingen) en bovendien archeologische onderzoek nog steeds niet is uitgevoerd. (zie inspraak reactie op 15 maart 2018 bij Gemeente Achtkarspelen over co-vergister) Daarbij de oorspronkelijke geschiedenis toch niet langer op een misverstand mag berusten. Hoelang nog beste mensen? Hoe lang wordt de onlangs genoemde grondwet nog langer genegeerd m.b.t. de bouw van deze co-vergister en het nog steeds niet uitgevoerde archeologisch onderzoek t.a.v. de ██████████

Succes wensen wij u en iedereen die vanuit een eerlijke culturele grondslag bezig is met de belangen van zo'n uniek & oeroud-historisch gebied met de mogelijkheid van een wereld-erf-goed status, vanuit de kern van het bestaan van Fryslân: de Fryske Wâlden die toekomst geeft voor ons en ons nageslacht!

We wensen graag antwoorden op de vragen in deze brief en dat er toch nog een Archeologisch onderzoek komt met vervolg gesprek en wensen u alle wijsheid toe!

Met vriendelijke groet,

██████████

Re: Frisia kom ta nije libben (titel cursus dhr. Tulp)

Vries, [REDACTED]

Di 7-6-2016, 12:45

Aan: [REDACTED]

Bêste hast-nammegenoat!

It krante-artikel dêr't jo nei ferwize, is in besprekking fan it boek fan [REDACTED], Bijdragen voor de geschiedenis der gemeene dorpsgronden in Oostergo. Ha jo dat boek al ynsjoen? [REDACTED] wiist persiel 244 oan as 'dos' fan de tsjerke fan Jistrum.

Neffens my giet it jo om de alde wei. Is dy wei dan miskien de fuortsetting fan de Alddyk tusken Bûtenpost en Koatstertille? As dat sa is, dan is dy alde wei belangryk, want dan is dat in oerbliuwsel fan in âld rivierke dat uteinlik yn de Lauwers utkaam, te witten de Alde Ryd, in rivierke dat letter droechfallen is.

Ha jo ek it folgjende boek wol ynsjoen (dêr fine jo noch wer mear).

Achtkarspelen-Zuid/ Eestrum. Een historisch-geografisch onderzoek voor de landinrichting. / Mol, J.A.; Noomen, P.N.; van der Vaart, J.H.P.

Leeuwarden : uitg. in opdracht van de Landinrichtingsdienst te Utrecht van het Ministerie van Landbouw en Visserij, 1990.

Mei freonlike groetnis,

[REDACTED]

2016-05-28 13:22 GMT+02:00 [REDACTED]

Goedemiddag [REDACTED]

Zoals afgesproken bericht ik u graag t.a.v. de rijke Friese Historie:

<http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identificator=ddd%3A010610601%3Ampeg21%3Ap005>

Deze bron informatie gaat over het feit dat het bouwland 244 wortel van alle publieke rechten is.

Via een historische vereniging heb ik ook te horen gekregen dat de wet uit de Lauwersee voort gekomen is.

De alde dyk is de verbinding tussen Lauwersee en Burgumermeer.

Naast de woning van mijn moeder, loopt deze oudeweg, die nog steeds zichtbaar is.

Deze weg heb ik ook gevonden in het

Florenkohier van de gemeente Tytsjerksteradiel, jaar 1828 samen met ambtenaar [REDACTED]

[REDACTED]

Deze weg lijkt onzichtbaar te zijn, maar ook stichting oude paden, nieuwe paden heeft deze weg in hun database opgenomen.

Graag ben ik benieuwd wat uw visie hierover is, over hoe belangrijk u 244 en deze oude weg vindt.

Met vriendelijke groet,

██████████

Bewijsweg

gemeente

tytsjerksteradiel

w
a
g
om
r
t
h
n
j
s
g
s
e
e

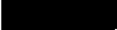

Aan

Burgum, 3 december 2007

ons kenmerk : BMO/gemeentearchief
 behandeld door :
 telefoonnummer :
 uw brief van : @
 uw kenmerk : @
 onderwerp : bewijslevering aanwezigheid weg.

Geachte heer ,

Hierbij de schriftelijke bevestiging van het resultaat van het door u verrichte onderzoek op 3 december jl.

De kadastrale omschrijving "kadastrale gemeente Oostermeer, sectie voorheen sectie correspondeert of sluit aan met de omschrijving zoals die is te vinden in het "Floreenkohier van de gemeente Tytsjerksteradiel, jaar 1828 (boek II), dorp Eestrum, nr. 3, post Ø". Dit is de post betreffende het eigendom van , tevens gebruiker van het eigendom. In 1832 krijgt dit perceel de kadastrale aanduiding: sectie .

Met vriendelijke groet,

De ambtenaar Openbaar Archief

Details Basiskaart

Delen

Afdrukken

Meten

Adres of plaats zoeken

Legenda

Cultuurhistorische Kaart
Fryslân (CHK2)

Oude Paden Nieuwe Wegen

Inventarisatie OPNW (punt)

Inventarisatie OPNW (lijn)

Inventarisatie Provinciale
Planologische Dienst (1979)

•• 1 = verdwenen pad

— 2 = verharde weg

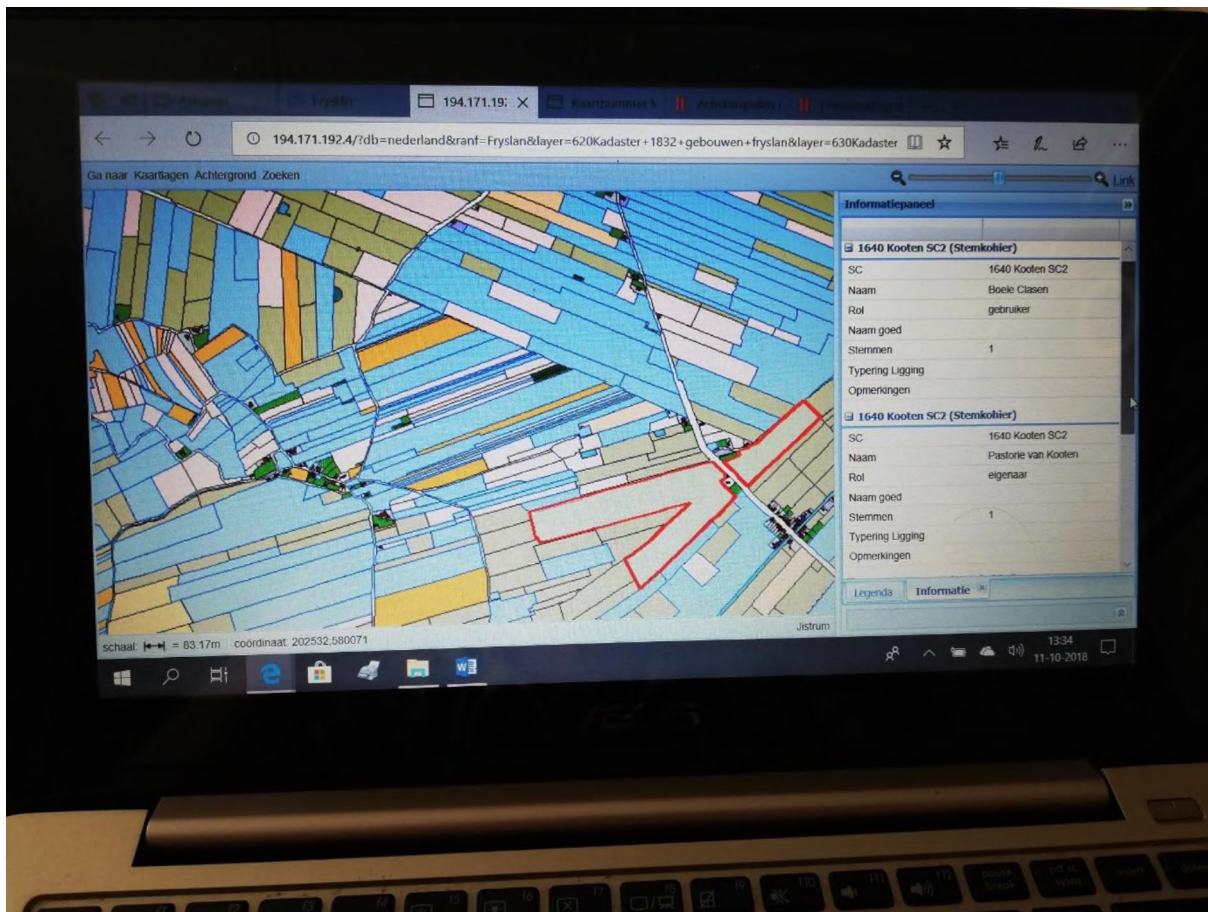
[Esri.com](#) [Help](#) [Gebruikvoorwaarden](#) [Privacy](#)
[Contact opnemen met Esri](#) [Misbruik melden](#)

Kaarten uit de collectie van Tresoar
Kaartnummer MIN02048C01

Sluiten

Google Maps

Afbeeldingen ©2018 Google, Kaartgegevens ©2018 Google 200 m

Kom op tijd met behulp van meldingen

Ontvang een herinnering wanneer je moet vertrekken naar je volgende bestemming.

[Meer informatie](#)

NEE, BEDANKT

INSCHAKELEN

[Een thuisadres instellen](#)

[Een werkadres instellen](#)

1 minuut geleden geüpdatet

Weinig verkeer in deze omgeving

Typische verkeerssituaties

Dit gebied doorzoeken

Restaurants Hotels Cafés Koffie Meer

Verbergen

↑
grens tussen beide gemeenten
"schuifloot"

Terug naar resultaten

Leeuwarder courant : hoofdblad van Friesland

09-04-1949

Zoomen en navigeren

Navigation controls including zoom in (+), zoom out (-), and a scale indicator showing 1:1.

Gevonden in deze krant

244 eestrum

Navigation icons for back, forward, and search.

Zoeken in deze krant

Ligging van het oudste stuk kerkland ('doe') van Eestrum L.v. V. het kerkland van Kooten.

Typisch aan is het te zien, hoe geheel panning de oppervlakte van de bouwland was en hoe groot naar tegenover de omliggende gronden. Maar iedere eigenaar, ook dat van het kleinste stuk bouwland, heeft mee in 1 gemeentelijke bebouwing.

Verder hebben aan de eigenaren van dit bouwland versterkt recht van te maken, al. Een opzicht van het stem-

den Inzucht vooral is, ook Postma werkte reeds in deze geest te kunnen zien, hoe men de schenkingen aan het slouder van Nt. 'ontlasten' in Fulda heten versmaad, wanneer men al in de jaren 700-800 bouwland te eigenom met gemeen gebruik van de overige gronden versierde. Dit laatste geeft de mar. die afzakt proprietaten in agris, slijv en de prath ad XX eezrde deel. sijn

bladen van de Bergumermeer geweest zou zijn. Zoals hij ook vaststelt, dat de eerste vestiging in Eestrum in de Germaanse tijd van Kooten of Twizel uit zal hebben plaats gevonden.

Maar is dan de kerk van Eestrum wellicht ook niet een dochter (filia) van de moederkerk in Kooten? En hoe ging in de vroege middeleeuwen zo'n afsplitsing in zijn werk in een niet welvarende streek? De parochie wordt te groot, de reis van de gelovigen naar de kerk te bezwaarlijk. Een kapel wordt gesticht, maar dopen en trouwen gebeurt nog altijd in de moederkerk. Zo zien wij elders in 1148, dat de kerk in Aalburg aan het dorp Herpt een kapel toestaat met een eigen priester. De pastoor van de hoofdkerk krijgt de aalmoezen en offeranden, maar moet ze deels aan de vicaris afstaan. Dit is duidelijk, daar deze gaven komen van zijn eigen gelovigen. De moederkerk boedelt haar dochter dus uit.

Bekijkt men nu nog eens de ligging van Eestrum herkehand, dat als een enclave ligt tussen het kerkgebied van Kooten, zodat de dorps-, griseftij- en bischopsgrens merkwaardig inspringt, dan geloven wij hier veel eerder met oodkerkegebied van Kooten te doen te hebben, als kleine 'doe' aan de jongedochter Eestrum meegegeven. En is dan bovendien de eigenaardige, opvallende vorm van dit 'blok' niet uitsluitend verklaard?

Zou dit juist zijn, hetgeen niet onwaarschijnlijk is, gezien de gang der kerkrichtingen, dan faalt de theorie van mr. Cuipers op dit zwaarichtige punt en dat Kooten, waar inderdaad dezelfde meenschegebruiken bestonden als in Eestrum, bedongen heeft, dat naar land in Eestrum dezelfde rechten moesten worden toegekend.

Dit alles mag niet afstaan aan onze beoogden voor dit boek dat met de bodemgeschiedenis van Eestrum ook beschrijvingen inhoudt voor deelien andere Friese dorpen.

M. P. v. BULTJENEN.

*dit gaat over de weide van mijnheer
9 apr. 1949*

Door Oostergo's agrarisch verleden

Grond moet geheimen prijsgeven

Een van de meest verrassende staatjes van de moderne techniek is de bodemkartering van de lucht uit. Wanneer men speurt in het veld naar verzande rivierarmen, alleen uit oude kaarten soms bekend, levert het terrein vaak geen noemenswaardige resultaten. Zet een „fotokist“ van de luchtkarteringsdienst het oog van de camera erop, zie dan geschiedt het wonder. Door voor het ongewapende oog onzichtbare kleurnuances tekent op de foto het gehele beloop van een verdwenen rivier zich af.

Maar hoger dient onze bewondering te stijgen, wanneer het een man gelukt door jarenlang vorens geestelijk zo hoog boven een schijnbaar chaotisch studie-materiaal uit te komen, dat wij in zijn geschrift als op een luchtfoto dwars door alles heen de oorspronkelijke toestanden voor ogen getoefd krijgen. Een enkele maal gelukt zo iets en het is de recensent dan een feest dit te mogen aankondigen.

Soorten agrarische studies

Onnoemelijk groot is de literatuur in binnen- en buitenland over de geschiedenis van de grond. Boekenkasten vol zijn er geschreven over de vroegste bewonings- en bebouwingsvormen. Wie treedt oudtijds op de voorgrond bij de bewerking van de grond: ontkleining of gemeenschap? Over de „markenwastie“ is hevig gestreden.

Ook Friesland kreeg ruilmachtoos zijn deel. Wij herinneren hier alleen maar aan het dien-indringende werk van Prof. Van Apeldoorn en aan Dr. O. Postma's doorwrochte studies, welke culmineerden in diens „Friesche kleihoeve“. Een bezwaar tegen deze studies — hoe knap overlegd ook — blijft voor velen, dat het al het ware overzichtsfoto van relatief grote gebieden zijn, waarbij het detail in het vage blijft.

De nieuwste opname

Dezer dagen deonneert dan in kloek formaat, ruim 300 biz. bijna luxe uitgegeven met rijk kaartenmateriaal de fa. Nijhoff te 's Gravenhage op tafel: Bijdragen voor de geschiedenis van de gemeene gronden in Oostergo, door de oud-kantonrecht-er in Harlingen mr. D. J. Cuijpers.

Een moeilijk leesbaar, voor sommigen in eerste aanzig misschien een onverstaanbaar boek. En toch een boek, waar-over wij na eerste kennismaking enthousiast zijn, want hoe doorzichtig liggen tusschen de rijke conclusies voor ons.

Slechts een klein en goed te overzien gedeelte laat hij ons ter kennismaking over, doch welk een perspectieven opent hij van dit punt uit over een ander deel van Friesland en misschien zelfs daar buiten!

E e t i u m, het dorpje in Tietjerksteradeel wordt een klassiek beeld van een Germaanse buurschap. Op drie kleine velden — het enige bouwland in Oostergo: de Ee, de Geesten en het Kortland zien wij enige weinige op een rij liggende „hornleggers“ (saten) met de daarbij gezocht wordende bouwlanden in verspreid eigendom. Op de kaart ziet men deze „hornleggers“ om te later gebouwd kerk tussen de oude wegen.

Merkwaaardigheid: deze bouwlanden vormden het enige privaat-grond-eigendom! Alle overige grond er om heen: weiden, hooiland, heiden en water was gemeenschappelijk bezit.

Bouwland wortel van alle publieke rechten

Uitgangspunt voor de auteur waren de archiefstukken, die betrekking hadden op de verdeling van dit gemeenschappelijk bezit in 1638 voor het Friesche Hof. Hij bevond, dat vóór dat jaar in Oostergo geen weiland in eigendom bij de boezemers werd aangevonden, doch alles gemeenschappelijk bezit was. Hij begon met een zeer oude toestand te doen te hebben, zoals nergens ooit meer werd aangevonden. Deze unieke gelegenheid werd ten volle benut. Scherpzinnig en met een lawine van bewijzen wordt het verleden de geheimen afgedwongen, waaruit hier slechts een greep kan worden gedaan.

De voornaamste stelling, waaruit nog andere belangrijke gezichtspunten verder naar voren komen, luidt:

De eigenaar van ieder stuk bouwland had naar gelang de grootte van dit land een collectief gebruik- en eigendomsrecht op de gemeenschappelijke weiden, hooilanden, heiden, venen en wateren.

Typisch nu is het te zien, hoe uiterst ge-

„wappelijke onbebouwde“
Verder blijken aan de eigendom van dit bouwland verdere rechten vast te zitten, nl. ten opzichte van het stem-

recht in 't kerkelijk en burgerlijk leven. Doch dit laatste geldt alleen voor het geval het land ook „behuud“ is. En hier breekt dan dit werk geheel met de oude theorieën. Des „schötschietende huizen“ worden altijd beschouwd als de basis voor de stemrechten voor kerk en gemeente, maar thans blijkt, dat het „hornleger“ als zodanig niet de minste invloed had, want een los hornleger geeft geen enkel, maar een los land wel rechten in de meenschar.

Uitgangspunt blijft dus het „bouwland“ al moet dit om stemrecht te hebben, wel „behuud“ zijn. Dit laatste is zeer rationeel, daar in het huis zetel de kern van de levende gemeenschap

Verregaand democratisch

Het stemrecht van de man, dat in de oudere tijd, aldus een van de conclusies, aan de eigendom en zelfs het gebruik van het behuude bouwland vastzat was zeer democratisch en voor die tijd een waarlijk volksstemrecht.

In 1618 kende Eestrum nog behuud bouwland (= sate) van pl.m. 0.60 hectare en 2½ koeweide in de dorpsgemeenschap met stemrecht. En verder nog reikt de democratie tijdens dit oude bezit, want zolang het Germaanse huurrecht gold, bracht ook de h u u r d e r van de sate een stem uit. Zelfs veraschen zoeken op de Landdag, zodat de uitdrukking kon blijven bestaan: „hij gevoelde zich als de wever op den Landdag“!

Grond in diepvries toestand

Terecht houdt het boek zich bezig met de vraag van wanneer dateren deze toestanden? Aan de hand van allerlei gegevens over de pastoriegoederen in Register en Aanbreng 1511 en Beneficial-boeken daalt de schrijver af naar veel oudere tijden. Hij tracht op grond van een vernuftige constructie van het ontstaan van het kerkegoed in pl. m. 1230 aan te tonen, dat er vóór de verdeling van 1638 reeds drie andere plaats von-

den. Instru-tief vooral is, ook Postma werkte reeds in deze geest te kunnen zien, hoe men de schenkingen aan het klooster van St. Jozefius in Fudla beter verstaat, wanneer men al in de jaren 750-900 bouwland in eigendom tot gemeen gebruik van de overige gronden veronderstelt. Dan Imiërs geeft de man, die afstaat „propietatem in agris, silvis et de pratis ad XX carradas fan:“ zijn

eigendom aan (bouw)land en bos en zijn gerechtigheid (alles waar hij recht op heeft in de opbrengst van de weide) tot een maximum van 20 wagens hooi, evenals men dat in 1438 vindt.

Zo zijn er vele voorbeelden, die de oerouderheid van deze tot 1638 vast gevoren toestand, demonstreren en de grondslagen tonen van de gehele samenleving dezer agrariërs in meenschar, parochie en gemeente.

De kerk van Eestrum

Het is algemeen bekend en ten overvloede constateert in 1572 Leeuwardens bisschop Cunerus Petri dit nog eens in een rapport naar Rome, dat in Friesland de s e e n t e de pastoor benoemt.

Weer grijpt mr. Cuijpers naar zijn uitgangspunt: de collectiviteit van de landbouwbezitters. Zij, die de kerk stichtten, bouwden en grond (als enig bestaande vermogensobject) er voor afstonden (als „bruidschap“) voor het onderhoud, hebben dit beoemgerecht.

De kerk van Eestrum 1230 pl.m. 1230

Alle bouwland in de drie landen Ee, Geesten en Kortland was benut. Welnu:

uit de gemene gronden maakte men een stuk bouwland aan. Hierop werd een huis geplaatst en de kerk was gelijk lid van de collectiviteit der bouwland-eigenaren en deelde dus voortaan mede in alle rechten en bij latere verdelingen. Bovendien was te gemeenschap de stichters en in den vervolge de Eestrumergemeente in zijn geheel patroon van de kerk met stemrecht van de pastoor. Op ingenieuze wijze wordt ons getoond, dat onder de kerkelijke bezittingen, die door drie latere verdelingen verspreid liggen, het kadastraal no 444 aan de uiterste grens van het dorp tegen Kootens gebied aan de „dos“ moet zijn. De blok-vorm van dit perceel in deze omgeving wuist er op, dat het niet verkregen is bij een deling, doch door dotatie, d.w.z. dat dit het oudste bouwland van de Pastorie is en dus de verdeling van de woeste gronden hier begonnen is.

Aan dit rechtsfeit, n.l. de dotering der kerk, zat het kerkelijk stemrecht vast in d i r e c t door de dotering van de kant van de (behuide) bouwland-eigenaren verkreeg men dit, zoals 't wereldwijd stemrecht aan behuud land r e c h t e n s z e r v e r b o n d e n z a t. Derhalve, concludeert de schrijver tegen van Apeldoorn, volgt dus later niet het kerkelijk het wereldwijd stemrecht, doch staan deze los van elkaar.

Toch een gevallen steek?

Tegen deze constructie van het ontstaan van Eestrum kerkegoed zijn ernstige bezwaren in te brengen. Gesteld, dat Eestrum in pl.m. 1230 een kerk stichtte — vermoedelijk ging aan dit gebouw ten of meer andere vooraf — verliep het dan, zoals men ons hier wil doen geloven?

De dorpsgrens tussen Eestrum en Kooten is niet alleen dorps- maar ook grietenijngrens met Achtikarspleen en bisdomgrens tussen Utrecht en Munster. De schrijver zelf deelt mede, dat Eestrum zeer waarschijnlijk bij Munster heeft behoord en dat de grens van de bisdommerce de Ruzumermeer geweest zou zijn. Zoals hij ook vaststelt, dat de eerste vestiging in Eestrum in de Germaanse tijd van Kooten of Twijzel uit zal hebben plaats gevonden.

Maar is dan de kerk van Eestrum wellicht ook niet een dochter (filia) van de moederkerk in Kooten? En hoe ging in de vroege middeleeuwen zo'n splitsing in zijn werk in een niet welvarende streek? De parochie wordt te groot, de reis van de gelovigen naar de kerk te bezwaarlijk. Een kapel wordt gesticht, maar dopen en trouwen gebeurt nog altijd in de moederkerk. Zo zien wij elders in 1148, dat de kerk in Aalburg aan het dorp Herpt een kapel toestaat met een eigen priester. De pastoor van de hoofdkerk krijgt de aalmoezen en offeranden, maar moet ze deels aan de vicaris afstaan. Dit is duidelijk, daar deze gaven komen van zijn eigen gelovigen. De moederkerk boedelt haar dochter dus uit.

Bekijkt men nu nog eens de ligging van Eestrum kerkeland, dat als een enclave ligt tussen het kerkegoed van Kooten, zodat de dorps-, grietenij- en bischopsgrens merkwaaardig inspringt, dan geloven wij hier veel eerder met oud kerkegoed van Kooten te doen te hebben, als kleine „dos“ aan de jongedochter-Eestrum meegegeven. En is dan bovendien de eigenaardige opvallende vorm van dit „blok“ niet uitstekend verklaard?

Zou dit juist zijn, hetgeen niet onwaarschijnlijk is, gezien de gang der kerkstichtingen, dan faalt de theorie van mr. Cuijpers op dit gewichtige punt en valt alleen te redden door aan te nemen, dat Kooten, waar inderdaad dezelfde meenschargebruiken bestonden als in Eestrum, bedongen heeft, dat naar analogie van Kooten aan dit stuk bouwland in Eestrum dezelfde rechten moesten worden toegekend.

Dit alles mag niet afdoen aan onze bewondering voor dit boek dat met de bodemgeschiedenis van Eestrum ook

*M r' van
Bijzaken*

Geachte College B&W en Gemeenteraad Achtkarspelen,

Kiezen tussen twee kwaden, een duivels dilemma!

Mijn naam is [REDACTED]

Ook steeds meer mensen uit de dorpen Jistrum, Skûlenboarch, Heechsân, Eastermar, Drogeham en Twijzel en Burgum maken zich ernstige zorgen over de komst van de co-mestvergister in Kootstertille.

Vraag 1: Heeft plezierig wonen en recreatie in Kootstertille en in alle genoemde dorpen nog wel toekomst?

Antwoord: Nee, vakantiebestemmingen, campings, pleziervaart, fietsen, wandelen, zwemmen en vissen in dit aantrekkelijke woongebied van Fryslân, is straks verleden tijd want geur en gezondheid bepaald alles. ((Deze co-mestvergisters in Nederland en Duitsland veroorzaken heel veel problemen. Maar bijv. Sonac Burgum BV had vroeger ook ongezonder lucht wat slachtoffers heeft veroorzaakt))

Vraag 2: Is het niet de plicht van de Provincie/Gemeente Achtkarspelen om alle burgers van de omliggende dorpen op de hoogte te brengen en aanvullend onderzoek te doen naar wat de burgers van de bouw van een co-mestvergister vinden die niet duurzaam is?

((Antwoord: mij onbekend, maar geur en overlast zijn klachten waar geen dorp op zit te wachten...))

Vraag 3: Is er voldoende rekening gehouden met de zeer oude cultuurgronden op de Westkern? Was dit de plek waar vroeger de eerste woestegronden en keurgronden begonnen zijn? Was Fryslân de Goddelijke oorsprong waaruit Nederland is ontstaan in verbinding met Europa? Leeuwarden is toch niet voor niets uitgeroepen tot: Culturele Hoofdstad van Europa?

Antwoord: De geschiedenis leert ons dat de Fryske wetten de eeuwenoude basis zijn van de Nederlandse wetten nu. In het boek Mieden van Theo Spek staat: *Het landschap van de Noordelijke Fryske Wouden is één van de mooiste en best bewaarde historische cultuurlandschappen van ons land met duidelijke titel: "ACHTKARSPELEN ALS APART RECHTSGEBIED"*. Het hart van Fryske Walden, liggende centraal tussen deze 7 dorpen, is het gebied tussen Eestrum en Kootstertille, is brongebied van Fryslân, die via de Lauwers met Rome verbonden was en is.

Vraag 4: Is er voldoende archeologisch onderzoek gedaan?

Antwoord: Nee, want in ontwerpbestemmingsplan, 724 blz dik, informeert RAAP Rapport Skulenboarch-Westkern als het bestemmingsgebied groter is dan 2,5 hectare, dan is vervolg onderzoek voorgeschreven, zeker het geval op percelen van [REDACTED] en [REDACTED] lijkt mij. Niet te vergeten dat in een boring 549 op de Westkern een veenlaag is aangetroffen die dateert uit het Laat Glaciaal (Allerød of Late Dryas) verleden van meer dan 10.000 jaar voor Chr.

Na 8 jaar komt de Burgemeester ██████ in het dorpshuis van Kootstertille en sprak op 1 juni 2017 de bewoners met de volgende woorden toe:

“Daar moeten de mensen op ondervraagd worden, als het niet deugt, deugt het niet en kan het niet. Ik kan het niet helderder zeggen....dan zijn we in een rechtstaat en dan wordt er gezeqd dan toetsen wij een RECHTER...

Dan uw vraag: komt u nog een beetje voor de mensen op of niet? Dan zitten wij op het vinkentouw om te kijken wat er gebeurt is. En dit is niet flauw bedoelt: Want 8 jaar geleden heeft het ter inzage gelegen. U zei dan moet je wel professor zijn om te onderzoeken wat er allemaal gebeurde. Het mag zo zijn, maar het heeft ter inzage gelegen. Iedereen kon zich daarmee bemoeien, wat niet gebeurt is. Daar kun je uit constateren dat er niet goed acht is opgeslagen, of wat dan ook....kan het dan nog duidelijker? Nee! Nou dat is het. Burgemeester en de veiligheid van zijn inwoners staat op een hoog plan..dus de veiligheid is één van die aspecten geweest, waar ik ook vind dat die belangrijk is...die is PASSEERT. En horen jullie: Er komen hele nieuwe plannen, nou mensen als die niet passen, gaan ze NIET DOOR! WAT WILLEN WE NU NOG?

STOP!!!...Het lijkt dat Burgemeester ██████ er helemaal vanuit ging dat iedereen het duidelijk heeft kunnen lezen in de advertentie dat er voor de bouw van een mestvergister een vergunning is aangevraagd door de betrokken partijen. Ik weerspreek dat omdat dit helemaal niet op een juiste manier is gegaan. Zie bijlage; advertentie van zaterdag 18 juli 2009 in zowel Leeuwarder Courant als Friesch Dagblad. Daar staat niets in advertentie van de vergunning beschreven over een mestvergister. Inwoners kregen zo helemaal niet het besef om bezwaar te kunnen maken tegen een mestvergister. Op welke grondwet, op welke Europese wet is dit geldig te verklaren?

Op dat moment is er volgens mij een ernstige fout in de procedure geslopen...

Met deze fout in de procedure wordt duidelijk waarom er zo'n groot verzet is bij de bewoners van Kootstertille tegen deze enorme co-mestvergister! 1300 handtekeningen zegt genoeg!De inwoners voelen zich daarom al vanaf het begin van deze procedure bedrogen!

Dit voelt aan als volksverlakkerij beste mensen want de inwoners van Kootstertille voelen zich buitengesloten. Waar hebben we het hier nog over als dit over de ruggen van mensen en niet te vergeten weerloze kinderen gaat?? Vele vlaggen vanavond half stok op de Tille!

Geacht College B&W en Gemeenteraadsleden van Achtkarpelen, het lijkt of democratische recht nu onder druk staat van macht en geld, compensatie of manipulatie....aan u de taak: >> kaats de bal terug, waar die vandaan is gekomen is mijn advies!

De Provincie Fryslan hoort antwoord te geven waarom er op 18 juli 2009 geen aanvraag voor een mestvergister in deze advertentie valt te lezen?

Niet voor niets noemt de media dit een hoofdpijndossier! Op weg naar een landelijk schandaal?

Deze alsmaar meer stinkende procedure hoort zo spoedig mogelijk te worden gestopt.

Wie durft te gaan voor enkel en alleen dan de waarheid?

Ga niet voor 10, ga niet voor 6, maar voor een eerlijk proces!

Mei myn hân op myn hert, der is een falske start makke mei disse mestvergister!

It paad werom soe ik sizze, it kin hjoed noch! Of binne we fan God los? Jimme meie it sizze!!

HOOFDSTUK XVI

DE BUURSCHAP VAN EESTRUM
IN DE TIJDEN DER
EERSTE FRIESCHE NEDER-ZETTING

De grenzen van E. zijn nauwkeurig bekend ¹⁾, ook doordat deze grootendeels óf natuurlijke grenzen waren n.l. de Grootte Meer (later de Bergumer Meer genaamd), het stroompje de Zwemmer (later gekanaliseerd en sindsdien het Kuikhornster kanaal genoemd) en de Barge-sloot, — óf doordat deze gevormd werd door een voetpad (de Spooklaan) of door een weg (een deel van den Hoogelandschen weg). Bovendien was de Noord- en ook de Oost-grens van E. tevens de grens tusschen de grietenijen (thans de gemeenten) Tietjerksteradeel en Achtkarspelen, welke tevens de grens was tusschen de sprengels der bisdommen Utrecht en Munster ²⁾.

De Noord-grens van E. begint aan den Zwemmer en loopt in een kaars-rechte lijn door naar de Oost-grens van het dorpsbehoor. Deze grenslijn liep over een oudtijds uitgestrekte heide; ten Zuiden daarvan lagen de, deels in 1638, deels (n.l. de Marren en het Oostelijke veld, zie pag. 104–116) reeds vroeger (vóór 1581) verdeelde, Eestrummer heiden; ten Noorden van die grens lagen de heiden van het dorp de Kooten in de grietenij van Achtkarspelen ³⁾. Dit uitgestrekte eenzame heideveld moet in de mid-

¹⁾ De grenzen der dorpen in midden-Friesland zijn in den tegenwoordigen tijd dikwijls nog nauwkeurig bekend, ook al hebben zij geen staatkundige beteekenis meer, daar hunne politieke en administratieve zelfstandigheid is opgegaan in die der Gemeenten (welke over het algemeen dezelfde grenzen hebben als de voormalige Grietenijen of „Deelen“; Tietjerksteradeel b.v. had 14 dorpen; dezelfde als thans, doch tegenwoordig zijn die dorpen zonder politieke beteekenis). Daar de meeste dorpen nog steeds Kerk-dorpen zijn, zijn hunne voormalige grenzen veelal nog als kerkelijke grenzen bewaard gebleven. — Ook al wordt de grens tusschen twee dorpen slechts gevormd door een greppel tusschen de bouwlanden of een sloot tusschen de weilanden, dan zal een, in het dorp geboren boer of veld-arbeider niettemin meestal nauwkeurig kunnen aanwijzen waar de grens van het dorp in de landen ligt. Daar uiteraard bij de bouwlanden de kadastrale indeeling aan weerszijden van de grens der dorpen een geheel andere is, omdat deze indeelingen, gelijk wij gezien hebben, geheel onafhankelijk van elkaar zijn tot stand gebracht, wordt de dorps-grens hierdoor dikwijls nog bovendien verduidelijkt.

²⁾ Mogelijk hebben de beide dorpen van Tietjerksteradeel, Eestrum en Oostermeer tevoren onder het bisdom Munster behoord en zijn zij eerst later onder het bisdom Utrecht gekomen. Zie: J. G. C. Joosting, *De bisdommen Munster en Osnabruck (in Groningen en Friesland)*; 's-Gravenhage, Mart. Nijhoff, 1921, 64 (4) blz. *Gesch. Atl. v. Nedl.*: De kerkelijke indeeling omstr. 1550, tevens kloosterkaart II, pag. 26, waar hij verwijst i.v. Kooten naar een 15e eeuwsch Munstersch Dekanaats-register, in hetwelk vermeld worden „Asterham alias Drogeham“ en „Westerham alias Cottum“. — Mr. S. Muller Hzn., *Kerkelijke Rechtspraak in het Bisdom Utrecht*, Dl. II pag. 92 noot 2 stelt de suppositie ten aanzien van Oostermeer en Eestrum, dat deze dorpen eertijds onder het bisdom Munster zouden hebben geëssorteed (Werken v.d. Ver. tot uitgave der Bronnen van Oud Vaderl. Recht). — De door v. Richthofen, *Unters. Theil II*, band 2, pag. 765 verkeerdelijk geciteerde plaats „Kötera Hammerke“ uit 1390, heeft niet betrekking op het dorp de Kooten, doch op de buurschap Kooterhuizen onder Wierum gelijk ik heb aangegeend (pag. 156).

³⁾ In welk jaar de Kootster heide is verdeeld, is mij onbekend; dat echter de verdeelingen van de Eestrummer en van de Kootster heide onafhankelijk van elkaar hebben plaats gehad, is ook wel te zien aan beider kadastrale

Bestemmingsplan Kootstertille

Inhoud

Toelichting + bijlagen
Regels + bijlage
Verbeelding

V A S T G E S T E L D

16 mei 2013
Projectnummer 005.00.08.40.00

4.4

Archeologische waarden

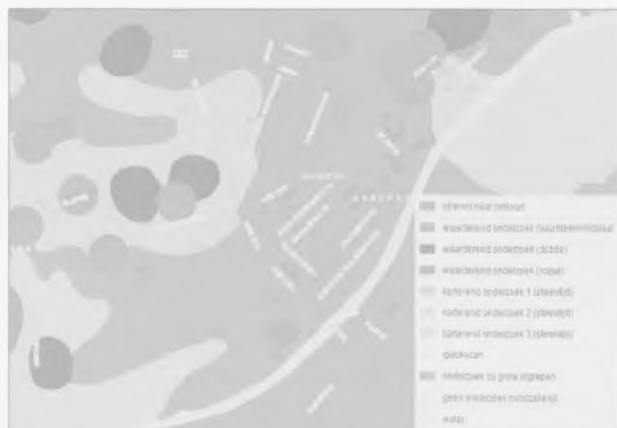
WET EN REGELGEVING

Op 1 september 2007 is de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Met deze inwerkingtreding werd het Verdrag van Malta, dat op 16 april 1992 onder andere door Nederland is ondertekend, in de Nederlandse wet- en regelgeving verwerkt. Het Verdrag van Malta is gericht op het behouden van archeologische waarden in de bodem. Uitgangspunt hierbij is onder andere het uitvoeren van een onderzoek naar archeologische waarden in het plangebied voor het vaststellen van een bestemmingsplan. Ook het zogenoemde veroorzakerprincipe is een uitgangspunt van het Verdrag van Malta. Dit betekent dat degene die mogelijke archeologische waarden in de bodem verstoort, financieel verantwoordelijk is voor voldoende onderzoek naar en het behoud van die archeologische waarden.

In Nederland dient op basis van het verdrag van Malta in alle ruimtelijke plannen een archeologische paragraaf te worden opgenomen. Als handreiking hier toe heeft de Provincie Fryslân een cultuurhistorische waardenkaart (CHW-kaart) opgezet.

Op de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE), onderdeel van de CHW-kaart, is informatie opgenomen over archeologische waarden. Op deze kaart is voor vrijwel de hele provincie per locatie aangegeven wat de archeologische verwachtingswaarden zijn. Daarbij worden twee verschillende periodes onderscheiden; de periode steentijd-bronstijd en de periode ijzertijd-middeleeuwen.

ONDERZOEK

Figuur 13. Fragment FAMKE-Kaart periode steentijd-bronstijd (bron: Provincie Fryslân, 2010)

Het grootste deel van het dorp is met groen aangegeven. Voor dit gebied wordt op basis van eerder onderzoek verwacht dat eventueel aanwezige archeologische resten uit de steentijd al ernstig verstoord zijn. Voor de meeste ontwikkelingen is dan ook geen onderzoek noodzakelijk, behalve voor de ontwikkelingen van meer dan 2,5 ha.

In het noordelijk en noordoostelijke deel van het dorp zijn gebieden aangegeven als 'karterend onderzoek-2 (steentijd)' (donkergeel). In deze gebieden kunnen zich op enige diepte archeologische lagen uit de steentijd bevinden die zijn afgedekt door een veen- of kleidek. Mochten zich hier archeologisch resten bevinden, dan zijn deze waarschijnlijk goed van kwaliteit. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 2.500 m² een karterend (boor)onderzoek uit te laten voeren, waarbij minimaal zes boringen per hectare worden gezet, met een minimum van zes boringen voor gebieden kleiner dan 1 ha.

Op het bedrijventerrein Westkern is een deel van de gronden aangeduid als 'karterend onderzoek-3 (steentijd)' (lichtgeel). In dit gebied kunnen zich op enige diepte archeologische lagen bevinden uit de steentijd, die zijn afgedekt door een veen- of kleidek. Mochten zich hier archeologisch resten bevinden,

dan zijn deze waarschijnlijk goed van kwaliteit. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 5.000 m² een karterend (boor)onderzoek uit te laten voeren, waarbij minimaal drie boringen per ha worden gezet, met een minimum van drie boringen voor gebieden kleiner dan 1 ha.

Opvallend zijn de relatief kleine locaties op de kaart ten noorden van de Jis-teboerewei en het gebied rond de Alde Dyk. Het betreft locaties die zijn aangeduid als 'waarderend onderzoek (dobbe)' (in het paars aangegeven) en 'waarderend onderzoek (vuursteenvindplaats)' (roze). De eerste categorie zijn de locaties van de nu bekende dobben en de directe zone daaromheen. Dobben (pingoruïnes en soms ook vennen) en de directe omgeving daarvan kunnen belangrijke archeologisch en paleobotanische resten herbergen. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 500 m² deze dobben te laten onderzoeken. De tweede categorie zijn de reeds bekende vuursteenvindplaatsen. Een gedeelte van deze locaties is mogelijk al verstoord. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 50 m² waarderend archeologisch onderzoek te verrichten. Voor deze categorie (dobbe en vuursteenvindplaatsen) is in het onderhavige plan een dubbelbestemming opgenomen. Ten aanzien van de locaties in de Oostkern, waar nog bouwmogelijkheden liggen, is aanvullend onderzoek uitgevoerd (zie verder in deze paragraaf).

IJzertijd-middeleeuwen

WAARDEN PERIODE
IJZERTIJD-MIDDELEEUEWEN

Voor de periode ijzertijd-middeleeuwen is het gehele plangebied van voortliggend bestemmingsplan aangeduid als 'karterend onderzoek 3 (middeleeuwen)'. In deze gebieden kunnen zich archeologische resten bevinden uit de periode ijzertijd-middeleeuwen. Het gaat hierbij met name om vroeg- en vol-middeleeuwse veenontginningen. Daarbij bestaat de kans dat er zich huisterpjes uit deze tijd in het plangebied bevinden. Ook de wat oudere boerderijen kunnen archeologische sporen of resten afdekken, hoewel de omliggende veengronden al afgegraven zijn. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van 5000 m² een historisch en karterend onderzoek te verrichten, waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan eventuele Romeinse sporen en/of vroeg-middeleeuwse ontginningen.

Figuur 14. Fragment FAMKE-Kaart periode ijzertijd-middeleeuwen (bron: Provinsje Fryslân, 2010)

Op de Oastkern zijn nog uitgeefbare gronden aanwezig. Voor een deel liggen die op de locaties waarvan FAMKE aangeeft dat hier vuursteenvindplaatsen aanwezig zijn. Om die reden is archeologisch onderzoek uitgevoerd door archeologisch adviesbureau RAAP. Het betreffende onderzoek (zie bijlage 2 bij de voorliggende toelichting) trekt de conclusie dat er geen bijzonderheden aangetroffen zijn. Derhalve is voor deze locatie geen dubbelbestemming opgenomen.

AANVULLEND ONDERZOEK

Het voorliggende bestemmingsplan is voornamelijk een conserverend plan. Ten opzichte van de vigerende mogelijkheden worden geen nieuwe grote ingrepen mogelijk gemaakt.

CONCLUSIE

Gelet op de geconstateerde archeologische waarden is een dubbelbestemming opgenomen voor de locaties die als dobbe dan wel vuursteenvindplaats zijn aangemerkt, zodat bij voorkomende werken alsnog eventueel archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Vanwege het uitgevoerde onderzoek op de Oastkern zijn de daar aanwezige dobben en vuursteenvindplaatsen niet voorzien van een dubbelbestemming.

4.5

Cultuurhistorische waarden

De Modernisering Monumentenwet (MoMo) heeft op 1 januari 2012 tot een wijziging van art. 3.6.1, lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) geleid. Sindsdien moet ieder bestemmingsplan tevens een analyse van cultuurhistorische waarden van het plangebied bevatten. In de toelichting van een bestemmingsplan dient hiertoe een beschrijving opgenomen te worden van de wijze

WET- EN REGELGEVING

waarop met de eventueel in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Hierbij dient tevens de historische (stede)bouwkunde en historische geografie te worden meegenomen in de belangenafweging. Aangegeven dient te worden welke conclusies aan de geanalyseerde waarden worden verbonden en op welke wijze deze zijn geborgd in het bestemmingsplan.

ONDERZOEK

Op de Cultuurhistorische Kaart Fryslan 2 (CHK2) van de Provinsje Fryslan is informatie opgenomen over cultuurhistorische waarden. Hiervan is een fragment in figuur 15 weergegeven.

Figuur 15. Cultuurhistorische gegevens Kootstertille (bron: Provinsje Fryslan)

Op het fragment is te zien dat verschillende elementen als cultuurhistorisch kenmerken worden weergegeven. Aan de Koaten en de Hege Dyk komen veel oude 'boerderijplaatsen' voor (brulne vlakken). Deze locaties zijn lang niet altijd meer bovengronds zichtbaar. De boerderij aan de Koaten 26 en de kerk aan de Tillebuorren hebben de status van rijksmonument. Ook zijn er in dit lint verschillende voorbeelden van 'Jongere Bouwkunst' uit de periode 1850-1940 te vinden (stippen). De Caspar de Roblesstrjitte is aangeduid als 'Wederopbouwwijk 1950-1960' en de Prins Willemstrjitte en de omgeving van de Dahliastrjitte zijn beide aangeduid als 'Wederopbouwwijk 1960-1970'.

In dit bestemmingsplan worden de cultuurhistorische kenmerken voornamelijk geregeld via de wijze van bestemmen en het uittekenen van bouwvlakken zodat de hoofdvolumes herkenbaar blijven. Binnen het plangebied staan twee rijksmonumenten die als zodanig voldoende bescherming genieten.

Het planvoornemen mag wat betreft cultuurhistorische waarden uitvoerbaar worden geacht. CONCLUSIE

5.5

Overige aspecten

14. Ten einde de binnen het plangebied voorkomende archeologische waarden te beschermen, acht de gemeente voor het gebied dat op FAMKE is aangegeven als vuursteenvindplaats dan wel dobbe, een beschermingsregeling wenselijk. Voor locaties waar op grond van nader onderzoek geen bijzondere archeologische waarden aan de orde zijn, is dit achterwege gelaten. Dat betreft in dit geval locaties op de Oastkern. Hiermee wordt voorkomen dat het bodemarchief ter plaatse op een onacceptabele wijze wordt verstoord.

18-9-2016

Outlook.com bericht afdrukken

[Afdrukken](#)[Sluiten](#)**RE: Brongeschiedenis Fryslan**

Van: [REDACTED]
Verzonden: zondag 18 september 2016 16:19:48
Aan: [REDACTED]

Geachte [REDACTED]

Dank voor dit bericht. Het landschap rond Eestrum is inderdaad heel interessant en waardevol, waaronder ook de Alde Dyk. Om tot UNESCO Werelderfgoed te worden uitgeroepen is een dijk alleen veel te klein, hoe waardevol ook. Alleen grotere gebieden kunnen bij een hele zware evaluatieprocedure soms worden uitgeroepen tot werelderfgoed. Voor de komende tien jaar ligt dit beleid in Nederland al vast, dus daar heeft u weinig kans. Ook binnen de verkiezing van natuurgebieden van wereldklasse (Commissie van Vollenhoven) is uw streek helaas door niemand voorgedragen. De inschrijving is vorige week gesloten. De bescherming van de Alde Dyk is voor alles een zaak van provincie en gemeente. Richt uw oproep vooral aan hun adres.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

RE: bidbook Lauwersmeer-Burgumermeer

[REDACTED]
Di 27-9-2016, 12:22
[REDACTED]

3 bijlagen (381 kB)

prijsvraag waddengebied definitief 140916 docx.docx; Bijlage A bij bidbook Waddengebied.docx; Bijlage B Bidbook Waddengebied kosten.docx;

Beste [REDACTED],

Natuurlijk wil ik dit met alle plezier doen. Lauwersmeer-Burgumermeer ligt binnen het Nederlandse Waddengebied zoals we dat breed geformuleerd hebben en goede ideeën voor verder neerzetten van gebieden zijn altijd welkom. Ik werk daar graag aan mee. Weet niet hoe we het precies gaan doen en we moeten ook nog verkozen worden, maar we verzinnen wel wat.

[REDACTED]
Voor uw informatie sluit ik u het bidbook en bijlagen A en B bij zoals wij die hebben ingediend. Ik stel voor hier in eerste instantie over te bellen. Wat is uw telefoonnummer? U kunt mij het makkelijkste bereiken op [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

From: [REDACTED]
Sent: dinsdag, september 27, 2016 12:00
To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Subject: bidbook Lauwersmeer-Burgumermeer

[REDACTED]
Zoals je weet sta ik nu geheel buiten het proces van de selectie van genomineerde bidbooks, dat ligt nu in handen van de vakjury. Wel heb ik een overzicht gekregen van ingediende bidbooks, en van de bidbooks die aan de vakjury zijn doorgestuurd. Bij de ingediende bidbooks was er één dat raakt aan het bidbook voor de Waddenzee, namelijk een bidbook voor het gebied Lauwersmeer-Burgumermeer. Dit bidbook voldeed echter niet aan alle criteria en is daarom niet voorgelegd aan de vakjury. Het zou echter in mijn ogen zonde zijn als deze ideeën daardoor buiten wal en schip zouden vallen. Ik heb daarom in overleg met de indiener van het bidbook, de heer [REDACTED] (zie CC), afgesproken dat ik jullie met elkaar in contact zou brengen, zodat jullie kunnen bezien of er een samenwerking mogelijk is. Bij deze leg ik dit contact, en ik zou het op prijs stellen als jij contact wilt opnemen met de heer de Vries. Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

 cid:i
ma
ge0

[REDACTED]
[REDACTED]

HOOFDSTUK I DE VROEGSTE GESCHIEDENIS

Inleiding.

Als men zich verdiept in de ontstaansgeschiedenis van de kerk in Kootstertille, ontdekt men snel, dat deze verborgen ligt in de nevelen van vroeger eeuwen. Men kan slechts gissen naar de toedracht van bepaalde gebeurtenissen, en vele vragen zullen waarschijnlijk nooit beantwoord worden.

*Zo lag het land er in Achtkarspelen bij toen omstreeks het jaar 1000 de blijvende vestiging van mensen in het gebied een aanvang nam.
(Dit kaartje is overgenomen uit de Leeuwarder Courant).*

Tegenwoordig neemt men aan, dat zich omstreeks het jaar 1000 in onze streken een aantal kleine huurtschappen van boerehoeven hebben gevormd op de hoger gelegen zandgronden. De bewoners brachten een deel van het land in kultuur om daarop wat graan, erwten en bonen te verbouwen. Elke hoeve had zijn eigen akkers. De rest van de heide- en moerasgronden werden gemeenschappelijk gebruikt voor het weiden van runderen en schapen. Een mooie aanvulling op de voedselvoorziening werd door de jacht en de visvangst geleverd.

Ten noorden van de Alde Dyk sluit de verkaveling op die van Twijzel aan, ten zuiden en westen op die van Drogeham en Eestrum. Hieruit kan men konkluderen, dat vanuit de buurtschap Twijzel een eerste vestiging op Kootstermolen en de Opperkoten heeft plaatsgevonden. Zijn er misschien ook vanuit Drogeham en/of Eestrum toekomstige bewoners ons dorpsgebied binnengetrokken? Voor de vestiging vanuit Drogeham zou naast het verkavelingspatroon een aanwijzing kunnen zijn het feit, dat de Koten en Drogeham als één parochie voorkomen in het Münsterse Dekanaatsregister (dat van vóór 1441 dateert). Daarin wordt de Koten 'Westerham' genoemd en Drogeham 'Asterham', hetgeen eveneens een zekere verbondenheid doet veronderstellen. Op de band van de Koten met Eestrum duiden de ligging van de pastoriegoederen en een overlevering uit de late Middeleeuwen, dat de Koten indertijd geestelijk tot Eestrum heeft behoord.

Omdat reeds ten tijde van Karel de Grote vooral door de inzet van de zendeling Liudger en de zijnen de bewoners van Friesland definitief tot het christendom gebracht waren, kan men er gerust van uit gaan, dat de mensen die zich omstreeks het jaar 1000 in de Koten vestigden, officieel tot de kerk behoorden. In hoeverre zij het geloof in praktijk brachten, en in hoeverre zij nog ijverig de heidense gewoonten beoefenden, is niet meer na te gaan. Evenmin is met zekerheid te zeggen of in deze tijd er reeds te Augustinusga een kerk was. Er zijn geleerden die aannemen, dat er 200 jaar tevoren op initiatief van

Achterhoekse Heide in de late Middeleeuwen.
 Aangegeven zijn de oostere provinsen, de dorpsgebieden en
 het systeem van heidekoninging.
 Het kaartje is aangegeven uit de Levenswijze (1900).

Lidger een van Augustinus gewijde kerk was gebouwd.
 Op deze manier is dan ontstaan een verhoging gevonden
 voor het feit, dat Achterhoekse als enige priesterij toe
 wisten van de Lauwers in de Middeleeuwen onder het
 geestelijk gezag van het bisdom Münster viel en niet
 onder dat van Utrecht, zoals de rest van Friesland.
 Lidger was, toen hij in 805 bisschop van Münster werd,
 als gevolg van zijn Nijverdier bezettingen. Dit gebied
 rond Augustinus is hij gekregen hebben, samen met de
 vijf graven ten noorden van de Lauwers. Of dit juist is,
 wie zal het zeggen, maar men mag wel aannemen, dat
 lidger of een van zijn opvolgers het jaar 1000 te Augustinus een
 kerk stond, de misgekoome kerksteden onder haar
 geestelijk gezag rekwarteerden.

Bijdragen voor de Rechtsgeschiedenis van de Gemeene Dorps-gronden in Oostergo

Uitg. Martinus Nijhoff, 's Gravenhage 1949, met steun van de Fryske Akademy en van het Genootschap Pro Excolendo Jure Patrio te Groningen
312 pp. met kaarten

Toelichting

Dit boek behandelt de agrarische rechtsgeschiedenis van Oostergo, waarbij Jistrum een centrale plaats inneemt. Ook andere dorpen worden echter in deze studie betrokken, waaronder Eastermar. De schrijver betoogt dat de gemene dorpsgronden (heiden en weiden) in Jistrum (en naar analogie: ook in Eastermar) vanouds het eigendom waren van alle bouwlandeigenaren, onverschillig of de bouwlanden in een sate gelegen waren, dan wel 'los land' waren. Het schaarrecht c.q. een aandeel in die te later te verdelen heiden en weiden kwam dus ook toe aan de eigenaren van 'los land', zoals blijkt bij de verdeling die in Jistrum in 1638 plaatsvond. Tevens reconstrueert Cuipers een Oostergo'se marke (zonder gewaarde erven), anders dan de Drentse marke (met gewaarde erven, dwz. een hoevenstelsel).

In zijn bespreking van Cuipers' boek - De Vrije Fries nr. 40 (1950) – gaat P. Gerbenzon in op de vraag of het stemrecht in de kerk toekomt aan zowel de eigenaren van saten alsook aan de eigenaren van 'los land'. Op grond van Cuipers' studie moet worden aangenomen dat dit stemrecht alleen toekwam aan de eigenaren van sates. Welke dit waren werd van overheidswege vastgelegd in de Stemkohieren van 1640. De schrijver besluit met op te merken dat Cuipers een buitengewoon belangrijk boek heeft geschreven, maar dat hij hem in zijn reconstructie van oude en zeer oude marketoestanden niet kan volgen. Hij ziet i.t.t. Cuipers de marke met gewaarde erven als de oorspronkelijke vorm.

Inhoudsopgave

Voorrede

Betekenis van gebezigde afkortingen

Hoofdstuk I - Het kadaster van 1511 (Het Register van den Aanbreng)

Hoofdstuk II - Der Archief-bronnen

- De ligging der gemeene dorps-landen in het buurschapsbehoor
- De Schaarbrief van 1612

Hoofdstuk III - De Scharren

- Hoofden, grasingen, koeweiden, koegangen, etc.
- De Traditiones van Fulda en Werden
- Het hoevenstelsel in Friesland
- Pes en Virga

Hoofdstuk IV - De Pertinente Schaarbrief of het Meetcedul van 24 October 1638 in verband met het Proces-Verbaal der Verdeeling van 31 October daarna

Hoofdstuk V - De rechten der losse bouwlanden

Hoofdstuk VI - De Verdeeling der Meenscharren door den raadsheer Dr. Gajus Nauta

Hoofdstuk VII - Oudere Verdeelingen van Gemeente Dorps-landen in Eestrum voor 1638

Hoofdstuk VIII - Het belang voor het patronaatsrecht en het oude Germaansche wereldlijk stemrecht van voor 1640

- Het samensmelten van Saten
- Het verdwijnen van Saten
- Het ontstaan van Saten

Hoofdstuk IX - De Marke

- Het beweerde vrije rodings-recht uit de Almende

Hoofdstuk X - Het bouwland en het patronaatsrecht

Hoofdstuk XI - De Collectiviteit der bouwlandeigenaars, de gemeene landen, het verspreid eigendom der bouwlanden en het patronaatsrecht in andere dorpen in Oostergo

Hoofdstuk XII - De Sate Landes als oeconomisch organisme

Hoofdstuk XIII - Het stemrecht in het wereldlijke dorp en de Husman

- De Buurschap of Mark in Oostergo
- De Huisschatting en Schotschietende huizen of ploeggangen

Hoofdstuk XIV - Buurschap, kerkelijke Parochie en wereldlijk dorp in onderlinge verhouding

Hoofdstuk XV - De wegen in het dorps-behoor van Eestrum

Hoofdstuk XVI - De Buurschap van Eestrum in de tijden der eerste Friesche nederzetting

- De eerste nederzetting

Hoofdstuk XVII - Woord-afleidingen van plaatselijke benamingen in Eestrum

BIJLAGEN

- A. Schaarbrief van Eestrum van 1612
- B. Pertinente Schaarbrief of Meetcedul van Eestrum van 24 October 1638

C. Proces-Verbaal der Scheiding en Deeling der Eestrumer Dorps-meenscharren aan weiden en heiden d.d. 31 October 1638

D. Specificatie en respectieve opstel van de hornlegers tot Eestrum in conformite van het register der scheidings van het mandeligh meenschar aldaer gelegen met specificatie der tegenwoordige (n.l. in 1696) eygenaren (eenzijdig door een der procedeerende partijen opgemaakt)

E. Tabellen I-VII, bevattende de verwijzing der Saten en losse bouwlanden in Eestrum van 1612 naar die van 1638 met aanwijzing der stemhebbende plaatsen (Saten) van het stemcohier van Eestrum van 1640 sqq

Losse kaarten:

F. Kaart aanwijzende de ligging der hornlegers der stemhebbende plaatsen (saten) van het stemcohier van Eestrum van 1640

G. Kaart van Eestrum gebruikt door den landmeter 's Hofs C.J. Engenhuis, waarop aangebracht diens verdeeling der meenscharren aan weiden en heiden in 1638

H. Oudste kadastrale plan van Eestrum van 1809 waarop overgebracht de perceelen der scheiding en deeling der meenscharren van 1638

I. Kaart van den Ees in Eestrum met aanwijzing van sommige eigenaars

Alfabetisch register

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: FW: Ontvangstbevestiging KCC-357572-P0V4W4 - TENNET IN NIJE 380KV-
HEECHSPANNINGSFERBINING N2 OF N3
Date: 03.08.2023 15:14:32 (+02:00)
Goedemiddag [REDACTED],

Bij deze laat ik u weten dat ook Provincie Fryslân op de hoogte is van mijn visie en u ik deze mail als bijlage Registratienummer: 202302485. bijvoeg.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: Provincie-Fryslân <provincie@fryslan.frl>
Verzonden: woensdag 12 juli 2023 14:51
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Ontvangstbevestiging KCC-357572-P0V4W4 - TENNET IN NIJE 380KV-
HEECHSPANNINGSFERBINING N2 OF N3

Geachte [REDACTED]

Hartelijk dank voor uw bericht aan provincie Fryslân.

Uw vraag is geregistreerd onder zaaknummer KCC-357572-P0V4W4.

Dit bericht, met als onderwerp 'TENNET IN NIJE 380KV-HEECHSPANNINGSFERBINING N2 OF N3', is intern doorgestuurd met het verzoek om u een reactie te sturen. Bij correspondentie over deze zaak verzoek ik u het eerdergenoemde zaaknummer te vermelden.

Heeft u nog vragen? Neem dan gerust contact met ons op, wij helpen u graag.

Mei freonlike groetnis,

<https://fryslan.kcc.microsoft.com/PF/loco>

[REDACTED]

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31

[REDACTED]
Ofdieling Publyksplein

www.fryslan.frl

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hier](#) ús Privacyferklearring.

Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: registratienummer 202302485 FW: Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)
Date: 03.08.2023 15:16:21 (+02:00)
Goedemiddag [REDACTED],

Bij deze laat ik u weten dat ook Provincie Fryslân op de hoogte is van mijn visie en u ik deze mail als bijlage Registratienummer: 202302485. bijvoeg.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: Provincie-Fryslan <provincie@fryslan.frl>

Verzonden: dinsdag 22 maart 2022 11:29

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)

Geachte [REDACTED],

Hartelijk dank voor uw bericht aan provincie Fryslân.

Uw e-mail over 'Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)' is in goede orde ontvangen en uitgezet binnen onze organisatie. Uw vraag of melding is bij de provincie geregistreerd onder zaaknummer KCC-329285-D5B2H2. Bij verdere correspondentie verzoek ik u om dit zaaknummer te vermelden.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Mei freonlike groetnis,

[REDACTED]

[REDACTED]

Ofdieling Publyksplein

https://fryslankcc.microsoft.com/RF_logo_120

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hier](#) ús Privacyferklearring.

Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

From: [REDACTED] >
To: [REDACTED] >
Subject: 202302485 FW: Ter inzage legging 380 kV Vierverlaten-Ens
Date: 03.08.2023 15:19:19 (+02:00)
Goedemiddag [REDACTED]

Bij deze laat ik u weten dat ook Provincie Fryslân op de hoogte is van mijn visie en u ik deze mails als bijlage Registratienummer: 202302485. bijvoeg.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 19 juli 2023 11:40
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Ter inzage legging 380 kV Vierverlaten-Ens

Geachte [REDACTED]

Dank voor uw mail en ook voor uw betrokkenheid. Indien u namens andere betrokkenen een zienswijze wilt indienen mag dat maar moet u wel door hen schriftelijk gemachtigd zijn. Die moet worden meegezonden met uw zienswijze. Ook kunt u in uw eigen zienswijze natuurlijk de belangen van andere betrokkenen betrekken, uw zienswijze hoeft niet alleen over uw eigen belangen te gaan.

Zoals aangegeven in mijn vorige mail gaan we graag in antwoord op uw zienswijze(n) in op uw vragen en suggesties t.a.v. de communicatie rondom de publicatie. Voor deze fase van het project, waarin nog diverse tracéalternatieven mogelijk zijn, vinden wij de wijze van communicatie passend. Betrokkenen krijgen op verschillende momenten in de procedure, maar ook in de periodes buiten de ter inzage leggingen, nog mogelijkheden om te participeren in dit project. Op de website van RVO is aangegeven hoe we dat van plan zijn voor de komende periode tot en met de voorkeursbeslissing (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-06/Participatieplan-12-mei-2023-HSV-380-kV-Vierverlaten-Ens.pdf>). Ook hierop kunt u vanzelfsprekend reageren.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

.....
Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 19 juli 2023 10:56
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Ter inzage legging 380 kV Vierverlaten-Ens

Geachte [REDACTED],

Dank voor uw antwoord, ik zal mijn best doen om vandaag/morgen een pro forma zienswijze in te dienen.

Waar ik nu nog mee zit zijn alle direct betrokken die persoonlijk bericht horen te krijgen vanwege dat het bijvoorbeeld mogelijk is dat zij te dicht bij de masten wonen hun woning verdwijnen moet etc. Via Gemeente Belangen Achtkarspelen, [REDACTED] heb ik vernomen dat direct betrokken wel persoonlijk op de hoogte zijn gesteld, aldus wethouder Gemeente Achtkarspelen. Echter heb ik 5 adressen bezocht die dicht bij de masten wonen aan en nabij de Ald Dyk tussen Buitenpost en Kootstertille. Allen hebben mij laten weten geen persoonlijk brief te hebben ontvangen over deze verandering. Dit vind ik een zeer merkwaardige gang van zaken omdat het indienen van de zienswijze as donderdag al verloopt. Een fout in de procedure? Zeker niet in het belang van de burgers.

Mijn vraag aan u is, hoe ziet u dit met het oog op zeker de direct betrokken burgers? Ziet u dit ook zo en zo ja wie is hier verantwoordelijk voor om deze ernstige fout te erkennen cq te herstellen? Ook liet deze week [REDACTED] mij weten dat zij zich beraden om ook de dorpsbelangen (nog) te benaderen. Opzich een goede actie, maar wel te laat in mijn ogen...

Idee oplossing:

Is het mogelijk dat ik ook nog een tweede proforma brief schrijf, namens de direct betrokken?

Mogelijk weet u een betere onafhankelijker oplossing voor dit probleem. Mijn voorkeur gaat daar natuurlijk naar uit.

Alvast dank voor uw spoedig antwoord.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Op 19 jul. 2023 09:57 schreef [REDACTED]

Geachte [REDACTED]

Van [REDACTED] van TenneT begreep ik dat u enkele vragen en opmerkingen heeft over de ter inzage legging van de concept notitie reikwijdte en detailniveau van het project "Hoogspanningsverbinding 380 kV Vierverlaten-Ens". De laatste dag van de ter inzage legging is donderdag 20 juli 2023.

Ik heb begrepen dat u vindt dat er onvoldoende is gecommuniceerd over de ter inzage legging en dat u verzoekt de termijn te verlengen. Mevrouw [REDACTED] heeft aan u toegelicht via welke kanalen kenbaarheid is gegeven aan dit project en de ter inzage legging. In uw zienswijze kunt motiveren waarom u vindt dat er onvoldoende is gecommuniceerd en suggesties aandragen. Dan kunnen wij hierop inhoudelijk reageren en overwegen om kanalen toe te voegen voor de ter inzage legging van volgende mijlpalen. Daarbij geldt overigens al dat de communicatie gericht en uitgebreider wordt naar mate het tracé concreter wordt. Wij zien op dit moment geen aanleiding om de ter inzage termijn te verlengen.

Wel is het mogelijk om, uiterlijk donderdag 20 juli, een pro forma zienswijze in te dienen. Hierin kunt u verzoeken om later uw zienswijze te mogen aanvullen. U ontvangt vervolgens bericht van ons over de termijn die u heeft om de zienswijze aan te vullen. Die termijn is doorgaans twee weken.

Ik hoop dat ik u hiermee voor nu voldoende heb geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

.....
Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T

E

www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: 202302485 FW: Ter inzage legging 380 kV Vierverlaten-Ens
Date: 03.08.2023 15:24:22 (+02:00)
Goedemiddag [REDACTED],

Bij deze laat ik u weten dat ook Minezk op de hoogte is van mijn visie en u ik deze mail als bijlage Registratienummer: 202302485. bijvoeg.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 19 juli 2023 11:40
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Ter inzage legging 380 kV Vierverlaten-Ens

Geachte [REDACTED],

Dank voor uw mail en ook voor uw betrokkenheid. Indien u namens andere betrokkenen een zienswijze wilt indienen mag dat maar moet u wel door hen schriftelijk gemachtigd zijn. Die moet worden meegezonden met uw zienswijze. Ook kunt u in uw eigen zienswijze natuurlijk de belangen van andere betrokkenen betrekken, uw zienswijze hoeft niet alleen over uw eigen belangen te gaan.

Zoals aangegeven in mijn vorige mail gaan we graag in antwoord op uw zienswijze(n) in op uw vragen en suggesties t.a.v. de communicatie rondom de publicatie. Voor deze fase van het project, waarin nog diverse tracéalternatieven mogelijk zijn, vinden wij de wijze van communicatie passend. Betrokkenen krijgen op verschillende momenten in de procedure, maar ook in de periodes buiten de ter inzage leggingen, nog mogelijkheden om te participeren in dit project. Op de website van RVO is aangegeven hoe we dat van plan zijn voor de komende periode tot en met de voorkeursbeslissing (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-06/Participatieplan-12-mei-2023-HSV-380-kV-Vierverlaten-Ens.pdf>). Ook hierop kunt u vanzelfsprekend reageren.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

.....
Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 19 juli 2023 10:56
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Ter inzage legging 380 kV Vierverlaten-Ens

Geachte [REDACTED],

Dank voor uw antwoord, ik zal mijn best doen om vandaag/morgen een pro forma zienswijze in te dienen.

Waar ik nu nog mee zit zijn alle direct betrokken die persoonlijk bericht horen te krijgen vanwege dat het bijvoorbeeld mogelijk is dat zij te dicht bij de masten wonen hun woning verdwijnen moet etc. Via Gemeente Belangen Achtkarspelen, [REDACTED] heb ik vernomen dat direct betrokken wel persoonlijk op de hoogte zijn gesteld, aldus wethouder Gemeente Achtkarspelen. Echter heb ik 5 adressen bezocht die dicht bij de masten wonen aan en nabij de Ald Dyk tussen Buitenpost en Kootstertille. Allen hebben mij laten weten geen persoonlijk brief te hebben ontvangen over deze verandering. Dit vind ik een zeer merkwaardige gang van zaken omdat het indienen van de zienswijze as donderdag al verloopt. Een fout in de procedure? Zeker niet in het belang van de burgers.

Mijn vraag aan u is, hoe ziet u dit met het oog op zeker de direct betrokken burgers? Ziet u dit ook zo en zo ja wie is hier verantwoordelijk voor om deze ernstige fout te erkennen cq te herstellen? Ook liet deze week [REDACTED] mij weten dat zij zich beraden om ook de dorpsbelangen (nog) te benaderen. Opzich een goede actie, maar wel te laat in mijn ogen...

Idee oplossing:

Is het mogelijk dat ik ook nog een tweede proforma brief schrijf, namens de direct betrokken?

Mogelijk weet u een betere onafhankelijker oplossing voor dit probleem. Mijn voorkeur gaat daar natuurlijk naar uit.

Alvast dank voor uw spoedig antwoord.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Op 19 jul. 2023 09:57 schreef [REDACTED]

Geachte [REDACTED]

Van [REDACTED] van TenneT begreep ik dat u enkele vragen en opmerkingen heeft over de ter inzage legging van de concept notitie reikwijdte en detailniveau van het project "Hoogspanningsverbinding 380 kV Vierverlaten-Ens". De laatste dag van de ter inzage legging is donderdag 20 juli 2023.

Ik heb begrepen dat u vindt dat er onvoldoende is gecommuniceerd over de ter inzage legging en dat u verzoekt de termijn te verlengen. Mevrouw [REDACTED] heeft aan u toegelicht via welke kanalen kenbaarheid is gegeven aan dit project en de ter inzage legging. In uw zienswijze kunt motiveren waarom u vindt dat er onvoldoende is gecommuniceerd en suggesties aandragen. Dan kunnen wij hierop inhoudelijk reageren en overwegen om kanalen toe te voegen voor de ter inzage legging van volgende mijlpalen. Daarbij geldt overigens al dat de communicatie gericht en uitgebreider wordt naar mate het tracé concreter wordt. Wij zien op dit moment geen aanleiding om de ter inzage termijn te verlengen.

Wel is het mogelijk om, uiterlijk donderdag 20 juli, een pro forma zienswijze in te dienen. Hierin kunt u verzoeken om later uw zienswijze te mogen aanvullen. U ontvangt vervolgens bericht van ons over de termijn die u heeft om de zienswijze aan te vullen. Die termijn is doorgaans twee weken.

Ik hoop dat ik u hiermee voor nu voldoende heb geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

.....
Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T

[Redacted]

E

www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: 202302485 FW: Zitting Rechtbank Groningen-FW: Ofhannelfersyk KCC-332135-B3F7Y6 - FW: Behoud/Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)
Date: 03.08.2023 15:43:30 (+02:00)
Goedemiddag [REDACTED],

Bij deze laat ik u weten dat ook Provincie Fryslân, [REDACTED] op de hoogte is van mijn visie en u ik deze mail als bijlage Registratienummer: 202302485.
bijvoeg.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: zondag 22 mei 2022 23:00
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Zitting Rechtbank Groningen-FW: Ofhannelfersyk KCC-332135-B3F7Y6 - FW: Behoud/Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)

Beste [REDACTED],

Hieronder mijn antwoorden in blauw in de mail met uw vragen. Door tijdgebrek en het feit dat wij in de rechtszaak geen partij zijn, kan ik mij helaas niet verder verdiepen in uw inbreng bij de rechtzitting.
Ik hoop dat de antwoorden op uw vragen duidelijk zijn.

Met vriendelijke groet/mei freonlike groetnis,
[REDACTED]

provinsje fryslân
provincie fryslân

Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 5 mei 2022 13:22
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Zitting Rechtbank Groningen-FW: Ofhannelfersyk KCC-332135-B3F7Y6 - FW: Behoud/Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)

Goedemiddag [REDACTED],

Dank voor uw bevestiging. Gaarne zie ik uw antwoorden.
Mogelijk bent u ook benieuwd naar mijn inbreng bij de afgelopen rechtzitting onlangs wat het Sinnepark Skûlenboarch aangaat. Zo ja dan stuur ik u die gaarne toe. Ben ook benieuwd naar de uitspraak van de rechter in dezen. Ook met het oog op de zeer rijke cultuur van dit unieke gebied van Fryslân/ Nederland en Europa. Eestrum had toch niet voor niets een verbond met bisdom Múnster/Rome/Friezenkerk?

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

[Outlook voor Android downloaden](#)

From: [REDACTED]
 Sent: Friday, April 29, 2022 9:21:51 AM
 To: [REDACTED]
 Subject: RE: Zitting Rechtbank Groningen-FW: Ofhannelfersyk KCC-332135-B3F7Y6 - FW: Behoud/Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)

Geachte [REDACTED],

Ik heb uw mail ontvangen en zal uw vragen beantwoorden.

Met vriendelijke groet/mei freonlike groetnis,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

provinsje fryslân
 provincie fryslân

Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
 Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.nl

Van: [REDACTED]
 Verzonden: maandag 25 april 2022 13:49
 Aan: [REDACTED]
 Onderwerp: Zitting Rechtbank Groningen-FW: Ofhannelfersyk KCC-332135-B3F7Y6 - FW: Behoud/Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)

Goeiemiddei [REDACTED],

De zitting is geweest afgelopen vrijdag en het is nu afwachten wat de rechter beslist.

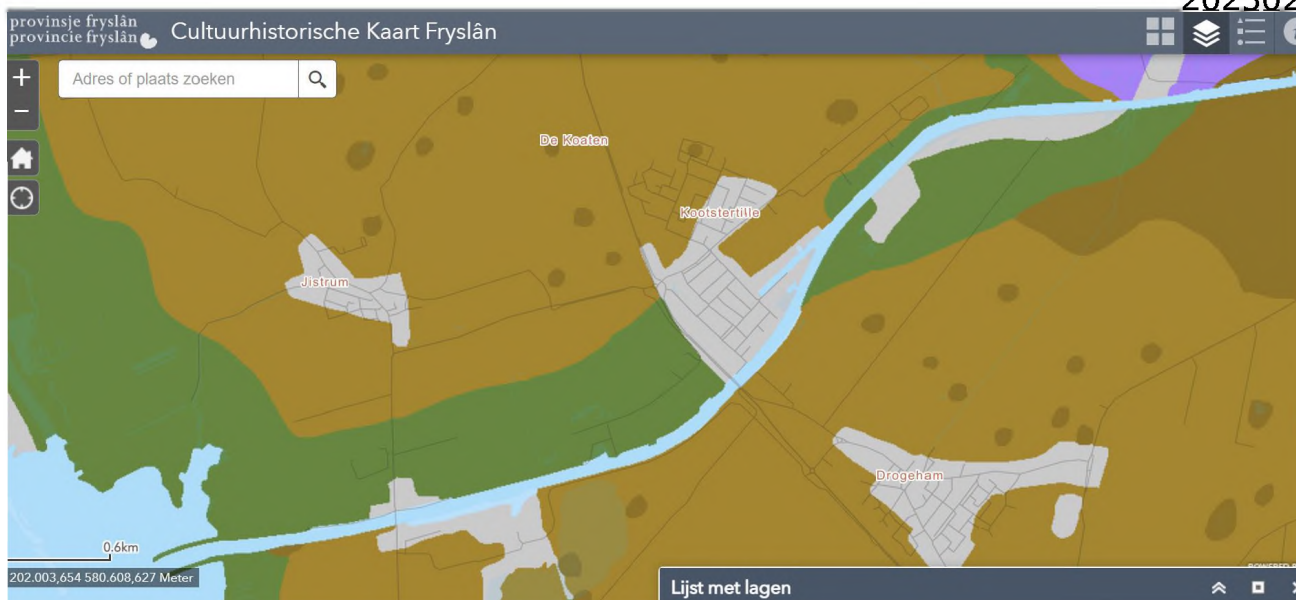
We hebben volgens ons hier te maken met werelderfgoed.

De oude weg, voorheen oude EE=stroom rivier die voor de woning van mijn moeder [REDACTED] ligt op [REDACTED] heeft een parallelle weg gekregen in 1971: de [REDACTED]. Zo zie ik het ook met de waddeneilanden die nu Unesco werelderfgoed zijn en hopelijk nog héél lang blijven. Toen de eilanden nog niet bestonden, zie ik parallel de 4 zandgebieden, eigenlijk ook als eilanden/waarden waar het water van noord, oost, west en zuid door heen stroomde met als gevolg het centrale gemeene meer: Burgumermeer nu/ voorheen Eestrumer Grootmeer.

Precies in het verlengde van deze oude weg, parallel aan de [REDACTED] nu door Gemeente Tytskerkerdialdiel 4 a 5 percelen met bedrijfsgrond gekwallifasseerd zijn op de [REDACTED] terwijl het eerst agrarische bestemming had, waar de oude weg/rivier doorheen heeft gestroomd. (zie pleidooi bij rechtbank afgelopen vrijdag. Juridisch heb ik vernomen dat Provincie Fryslân terdege verantwoordelijk is en ik vraagtekens zet bij dat u mij terug verwees naar beide Gemeenten. Dat had volgens mij uw taak geweest omdat ik u attent heb gemaakt op de vreemde gang van zaken.

1-Wat doet u met dit uniekste brongood van Fryslân/ Nederland die naar mijn inziens niet ter tafel is gekomen? Terwijl u als Provincie Fryslân wist dat het om beekdalgronden gaat tussen nu speciaal met op het oog het gebied tussen Kootstertille en Jistrum waar de ee=stroom heeft gestroomd. (zie bijlage pleidooi) Ook met het oog op project Sinnepark+ bouwproject Jisteboerwei.

Het is een interessant oud stroomgebied en alle waardering hoe u zich voor het belang hiervoor inzet. Op onderstaande kaart is het voormalige stroomgebied op de provinciale cultuurhistorische kaart (zie vorige mail) ingetekend. Maar zo zijn er meer oude stroomgebieden in Fryslân die nog steeds herkenbaar zijn in het landschap. Over de bestemmingswijziging Jisteboerwei en de relatie met onderstaande kaart, kan ik geen antwoord geven, dan moet ik meer over de precieze percelen weten. Over de betekenis van deze kaart en de argumentatie met betrekking tot Schuilenburg, verwijs ik naar mijn vorige mail.

De door ons aangetoonde oude weg met behulp van Oude Wegen=Nieuwe wegen heeft tot heden nergens aan meegedaan terwijl deze wel ingeschreven staat volgens Burgemeester Gebben. **2-Hoe lost de Provincie dit op?**

Het laten vervallen van de openbaarheid van een weg of pad behoort tot de bevoegdheid van de gemeente (Wegenverkeerswet). Daar heeft de provincie geen bevoegdheid voor. Voor het wijzigen van een bestemmingsplan heeft de provincie wel bevoegdheden. Mocht de bestemming van een waardevolle oude weg of pad die op de cultuurhistorische kaart staat (zie kaartlaag oude paden, nieuwe wegen), dan zal de provincie de gemeente hierop wijzen. Of er sprake is van een dergelijke bestemmingswijziging kan ik uit uw mail echter niet opmaken.

Alvast dank voor uw antwoord en mogelijke samenwerking en wijsheid met hoe verder....

Met vriendelijke groet,

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 13 april 2022 13:19

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: FW: Ofhannelfersyk KCC-332135-B3F7Y6 - FW: Behoud/Ontwikkeling Waddenzee; Cultuur Rechtsbron, Lauwersmeer(zee destijds) in verbinding met Burgumer (Eestrumer Groot Meer)

Achte [REDACTED],

Sa as ôfpraat soenen jo fan my noch ynformaasje krije oer it provinsjaal belied oangeande kultuerlânskip en spesifyk oer it sinnepark Skûlenboarch. Fannemiddei 15.00 oere ha wy tillefoanysk oerlis. Spitigernoch hie ik gjin tiid jo earder te mailen.

De kultuerlânskiplike struktueren fan provinsjaal belang stean yn de thematyske struktuerfisy *Grutsk op 'e Romte*. Ik gean no efkes oer yn it Nederlânsk fanwege in besteande tekst.

Wat betreft provinciaal beleid en regelgeving worden deze waarden beschermd via doorwerking in gemeentelijke bestemmings-/omgevingsplannen of afwijkingsprocedures via de provinciale Verordening Romte. Zie [Ruimtelijke plannen | Fryslân](#)

Basis voor de doorwerking van aardkundige waarden is de Omgevingsvisie *De Romte Diele* en de daaraan gekoppelde thematische structuurvisie *Grutsk op 'e Romte (Grutsk)*. In *Grutsk* staat in de top 10 van landschappelijke en

cultuurhistorische structuren van provinciaal belang. Ook in de gebiedsbeschrijvingen, zoals de Friese Wouden, worden de structuren van provinciaal belang benoemd. Voor een verdere toelichting op deze structuren kan de cultuurhistorische kaart te worden benut. Voor meer informatie over deze structuren en elementen dienen de bronnen, die voor Grutsk gebruikt zijn, zoals de Cultuurhistorische Kaart, de Landschapstypenkaart en de Friese Arche[1] ologische Monumenten Kaart Extra (FAMKE) te worden gebruikt.

Alle genoemde documenten en kaarten zijn te vinden via: [Ruimtelijke kwaliteit, Erfgoed en Landschap | Fryslan](#)

Op grond van de genoemde verordening Romte moeten gemeenten in hun ruimtelijke plannen rekening houden met de genoemde provinciale belangen. Als het goed zijn deze waarden in het geldende bestemmingsplan verwerkt. Wanneer er afgeweken moet worden van het bestemmingsplan zal de gemeente op grond van de Verordening Romte rekening moeten houden met *Grutsk*. Bestemmingsplannen en afwijkingen daarvan worden door de provincie hierop beoordeeld.

Dat is ek bart mei it plan Skûlenboarch. Taheakke it adfys fan de provinsje oan de gemeente. Sa as jo lêze kinne, wie der fanút kultuerlânskiplik eachpunt gjin beswier mar binne der wol in pear oandachtspunten adfisearre.

Ik hoop jo sa foldwaande ynfoarmearre te hawwen en oant fannemiddei.

Met vriendelijke groet/mei freonlike groetnis,

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

provinsje fryslân
provincie fryslân

Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.nl

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoonsgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hier](#) ús Privacyferklearring.

Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoonsgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hier](#) ús Privacyferklearring.

Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoonsgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês [hier](#) ús Privacyferklearring.

Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees [hier](#) onze Privacyverklaring.

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: 202302485 FW: cultuurlandschap Beekdal
Date: 03.08.2023 15:48:28 (+02:00)
Goedemiddag Heer [REDACTED],

Bij deze laat ik u weten dat ook Provincie Fryslân/cultuurlandschap op de hoogte is van hoe Fryslân is ontstaan, deze mail als bijlage Registratienummer: 202302485. bijvoeg.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 januari 2021 21:32
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Beekdal

<https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=7c86ccf26d82486d9f9425e874d52474#map>
[Outlook voor Android downloaden](#)

From: [REDACTED]
To: [REDACTED]
Subject: 202302485 FW: RE: Beekdallandschap met oude weg
Date: 03.08.2023 15:52:19 (+02:00)
Attachments: IMG-20200805-WA0003 twee stroom.jpg (1 page), Screenshot_20180907-004152 Burgumermar_Eestrumer Grootmeer.jpg (1 page), thumbnail_IMG_20190129_121740 bewijs oude weg.jpg (1 page), IMG-20200805-WA0004 waterstromen langs pastorielanden.jpg (1 page), velthuis 1924 stroompje met twee monden zijn water loosde in BM.png (1 page), nr 4 Archeologie Ontstaansgeschiedenis bewijs oude weg a.jpg (1 page), 2022-02-10 beekdal van lauwers naaar burgumermeer.png (1 page), 244 met ongenummerd deel.jpg (1 page), thumbnail_IMG_20190129_133956 buurschap van Eesterum eerste friesche nederzetting.jpg (1 page), 21 04 1934 verduistering door waterschapsontvanger.jpg (1 page), 28 04 1934 ontrouw waterschapsontvanger.jpg (1 page), 28 12 1934 verharding zandwegen.jpg (1 page), Gemene Dorpsgronden in Oostergo Archiefbronnen Schaarbrief Hof van Frieland blz 218 deel 1.jpg (1 page), Gemene Dorpsgronden in Oostergo Archiefbronnen Deel 243 en 244 blz 218 deel 2.jpg (1 page), De Gemeene Dorpsgronden in Oostergo.jpg (1 page), bijzondere ligger Hooglandse weg of Tilleweg 19 oktober 1932.jpg (1 page), verharding hooglandse weg en tilleweg 3 april 1933.jpg (1 page)

Goedemiddag [REDACTED],

Bij deze laat ik u weten dat ook Provincie Fryslân op de hoogte is van mijn visie en u ik deze mail als bijlage Registratienummer: 202302485. bijvoeg.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 10 oktober 2022 15:13
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Re: RE: Beekdallandschap met oude weg

Geachte [REDACTED],

Bedankt voor uw reactie en nogmaals dank wat u schreef over Beekdalgebied waar volgens ons de twee waterstromen in Jistrum terug te vinden zijn naar Burgumermeer toe (zie bijlagen)

1-Vóór de ruilverklaving was de eerste nederzetting, oorsprong van Fryslan/Recht, incl reed en drift (perceel 244) (zie bijlage)

2-Vóór de ruilverkaveling was het gemeentelijk bewijs van deze reed/weg er. (zie bijlage)

3-Vóór de ruilverkaveling was het provinciaal bewijs van weg er. (zie bijlage)

Met deze belangrijke bewijzen is tot heden niets gedaan. De belastingdienst hoort dit ook te weten, zodat zij een correctie kunnen maken in hun aanslag aan [REDACTED].

Advocaat stuurde ons vorige week: "Het Rijk en Provincies hebben een opgave tot natuurontwikkeling, waaronder een opgave tot het bebossen van gebieden. Ik kan me voorstellen dat de omgeving rondom Heechsân zich leent voor de realisatie van deze opgave, aangezien veel gronden reeds in bezit zijn van natuur beherende organisaties, zoals Staatsbosbeheer en zoals u

terecht stelt dat het een bijzonder gebied is met ecologische waarde. Mijn advies is daarom om contact te zoeken met de Provincie om te vernemen of de Provincie ook kansen ziet om haar natuuropgaven o.a. te verwezenlijken in dit gebied.

Nu schrijft u: vanwege ouderdom heeft de Provincie geen rol en kan daarom helaas niets voor u betekenen.

a- Ziet u mogelijk toch kans om alsnog deze (wereld) erfgoed-zaak te openen omdat de Gemeente/Kadaster deze bewijzen niet heeft meegenomen in de Geldelijke Regeling van de Ruilverkaveling Oostermeer?

b- Zo nee, aan wie kunnen we ons dan richten?

Wij verbazen ons erover dat we zo'n lange weg hebben moeten bewandelen voor dat de Overheid opening erkenning geeft in fouten in procedures. Te weten dat rond 1930 er al een waterschapsfraude was duizenden guldens in Eestrum, omdat het zandpad niet verhard werd gemaakt waar de genoemde oude weg liep. De secretaris die er mee bevlekt was, woonde in Burgum. (zie bijlagen) Dankzij Rechter Cuipers met zijn boek over de archiefbronnen Schaarbrief aan Hof van Friesland zijn wij er achtergekomen hoe belangrijk het gebied bij Jistrum/Eestrum/Eestroom voor Fryslân & Nederland is.

Alvast dank voor uw antwoord.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Verzonden vanuit [Outlook](#)

Van: [Redacted]
Verzonden: zaterdag 8 oktober 2022 09:17
Aan: [Redacted]
Onderwerp: Fwd: RE: Beekdallandschap met oude weg

Tot maandag

-

----- Oorspronkelijke bericht -----
Onderwerp: RE: Beekdallandschap met oude weg
Datum: 2022-10-07 18:11
Afzender: [Redacted]
Ontvanger: [Redacted]

Geachte [Redacted]

Na mijn laatste mail van 16-9 heb ik zoals toegezegd bij mijn collega landinrichting en bij het Kadaster nagegaan of het klopt dat de provincie hoogstwaarschijnlijk geen rol in deze belastingzaak meer heeft. Intussen heb ik antwoord gekregen en dit blijkt te kloppen. Het heeft betrekking op de Lijst Geldelijke Regeling van de ruilverkaveling

Oostermeer die al vastgesteld is in 1998-2000 is.
 Vanwege de ouderdom heeft de provincie geen rol en kan daarom helaas niets voor u betekenen. Een gesprek heeft daarom ook geen zin en ik adviseer u om u verder tot de Belastingdienst te richten die hierin bevoegd is.

Over de onderwerpen waar de provincie wel een taak heeft, heb ik u reeds geïnformeerd in eerdere mailberichten.

Met vriendelijke groet/mei freonlike groetnis,
 [REDACTED]
 senior adviseur erfgoed en cultuurlandschap

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
 Verzonden: maandag 26 september 2022 11:44
 Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Beekdallandschap met oude weg

Geachte [REDACTED],

Bedankt voor uw mail van 16 september.

1-Ben benieuwd of wij nog een voor-gesprek met elkaar hebben over deze zeer belangrijke zaak om beter af te stemmen?

2-Ben ook benieuwd of u genoeg bewijsstukken van onze kant heeft ontvangen? Zo ja welke?

Tijdens het debat in de tweede kamer gisteren vertelde Premier Rutte op tv:

"..._hele infrastructuur, hele netwerk wat rondom de agrarische sector zit. We hebben dit vraagstuk vaker aan de orde gehad, bij de grote operatie van de ruilverkaveling 20 jaar geleden (oa.ons perceel met toebehoren)...dat speelt nu weer. Dat is ook de reden dat het zo belangrijk is dat die gesprekken, gebiedsgericht ook in de provincies plaats vinden_..." Verbinden en samenwerken is belangrijk in dezen.

In het boek van de Gemene Dorpsgronden van Cuipers:

Blz 25: _...1230 daar de Pastorie bij de Kerkstichting haar stam-bouwland als "Dos" had ontvangen. En blijktens Prof. Reitsma "Oostergo" om 1581 het laatste deel der Oostelijke velden n.l. de Marren toen reeds in privaat-eigendom waren... _

Blz 27:_Bij de Kerk-Stichting kreeg de Pastorie als "Dos" het perceel kad. 244 (perceel voor onze woning met oude weg) op het Hoogeland. (Blijkens het "Biljet van Verkopinge van Pastoriegoederen" in 1764 groot: 2,5 Lop.... _

Blz 107: _...het oudste bouwland-complex van buurschap of van dorp en

grote kavels met Engels raaigras, boomwallen verdwijnen en er verrijzen grote stallen (en ook industrie bij Eestrum op unieke grond)

Vandaar ons speciaal verzoek aan u over dit unieke(ste) gebied van Fryslân. Het gaat niet alleen om erkenning van deze belangrijke weg, maar ook om het speciale gebied incl dos, waar deze beekdalgronden, stroomden naar het Burgumermeer toe, en zich ondergronds nog steeds bevinden.

We kijken graag uit om te verbinden en om samen te werken betreffende dit unieke erfgoed incl. oude weg.

Afwachtend op uw antwoord,

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy

De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannellet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês

hier<https://nam12.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.fryslan.frl%2Fhome%2Fpersoonsgegevens-privacy_42911%2F&data=05%7C01%7C%7C6f6b51307d564043cde208daa8fd3674%7C84df9e7fe9f640afb435aaaaaaaaaaaa%7C1%7C0%7C638008102735059758%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=w0%2FL5cVuoonbpNzKNIXj1HqLqVVbL1qRBPfZXOsAIQ%3D&reserved=0> ús

Privacyferklearring.

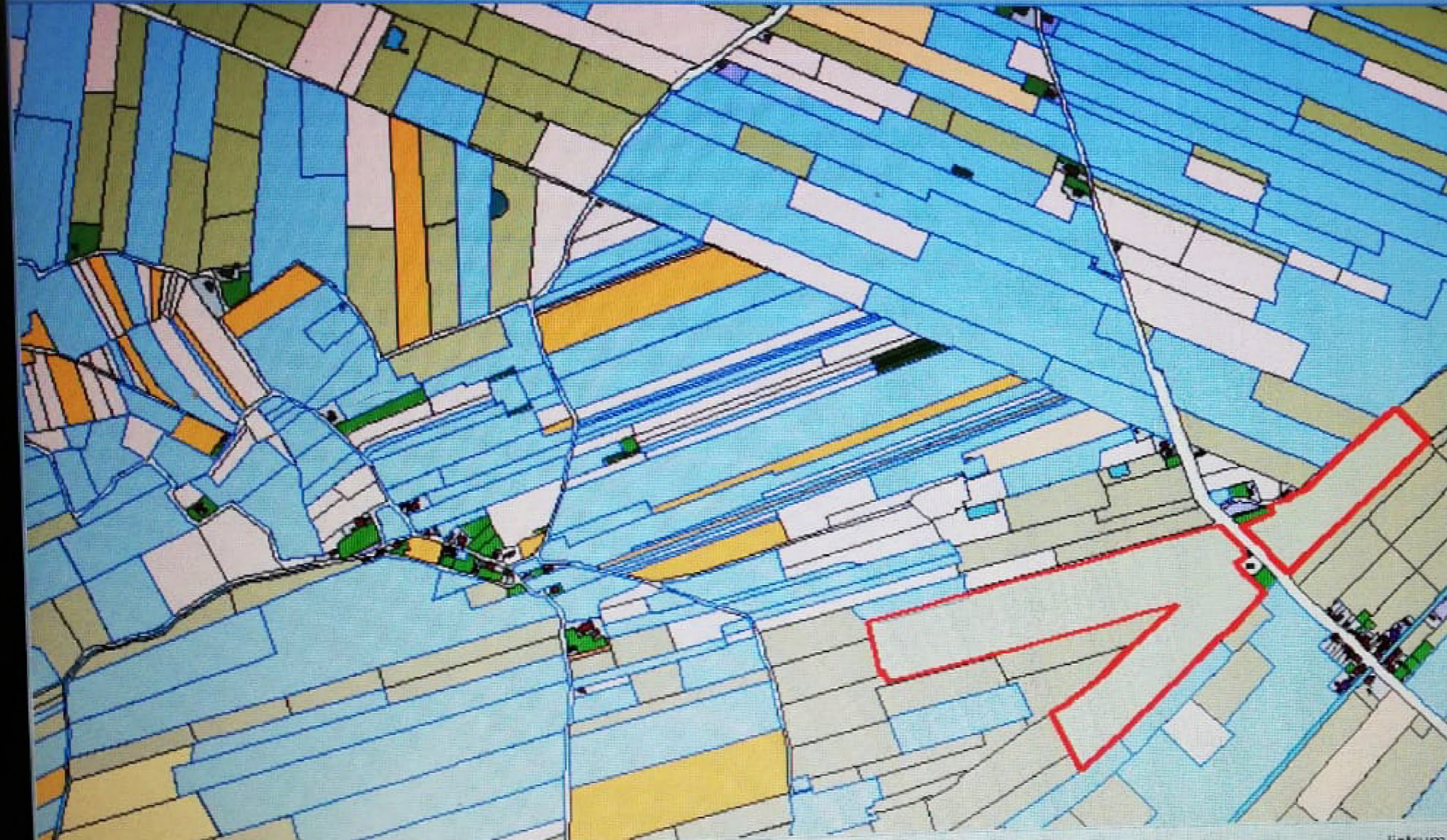
Persoansgegevens en privacy

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoansgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet

Algemene verordening gegevensbescherming. Lees

hier<https://nam12.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.fryslan.frl%2Fhome%2Fpersoonsgegevens-privacy_42911%2F&data=05%7C01%7C%7C6f6b51307d564043cde208daa8fd3674%7C84df9e7fe9f640afb435aaaaaaaaaaaa%7C1%7C0%7C638008102735059758%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=w0%2FL5cVuoonbpNzKNIXj1HqLqVVbL1qRBPfZXOsAIQ%3D&reserved=0> onze

Privacyverklaring.

Informatiepaneel

1640 Kooten SC2 (Stemkohier)

SC	1640 Kooten SC2
Naam	Boele Clasen
Rol	gebruiker
Naam goed	
Stemmen	1
Typering Ligging	
Opmerkingen	

1640 Kooten SC2 (Stemkohier)

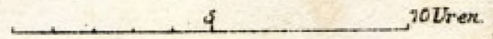
SC	1640 Kooten SC2
Naam	Pastorie van Kooten
Rol	eigenaar
Naam goed	
Stemmen	1
Typering Ligging	
Opmerkingen	

Legenda Informatie

NEDERLAND

IN DE 1^e EEUW.

Heerbanen.

A A N S C H E

Z E E

Noorder-Rijmond

Middelste of Rommelp

Janaper-ree

Eems

Castellum

Badukenna
moo

Zelw-
vanden

TENKTEREN

ESTRETEN

Home ▾ Cultuurhistorische Kaart Fryslân (CHK2) - Oude Paden Nieuwe Wegen

[Kaart wijzigen](#) & [Aanmelden](#)

Details | Basiskaart

[Delen](#) | [Afdrukken](#) | [Meten](#) |

[Over](#) | [Content](#) | [Legenda](#)

Legenda

Cultuurhistorische Kaart Fryslân (CHK2)

Oude Paden Nieuwe Wegen

Inventarisatie OPNW (punt)

Inventarisatie OPNW (lijn)

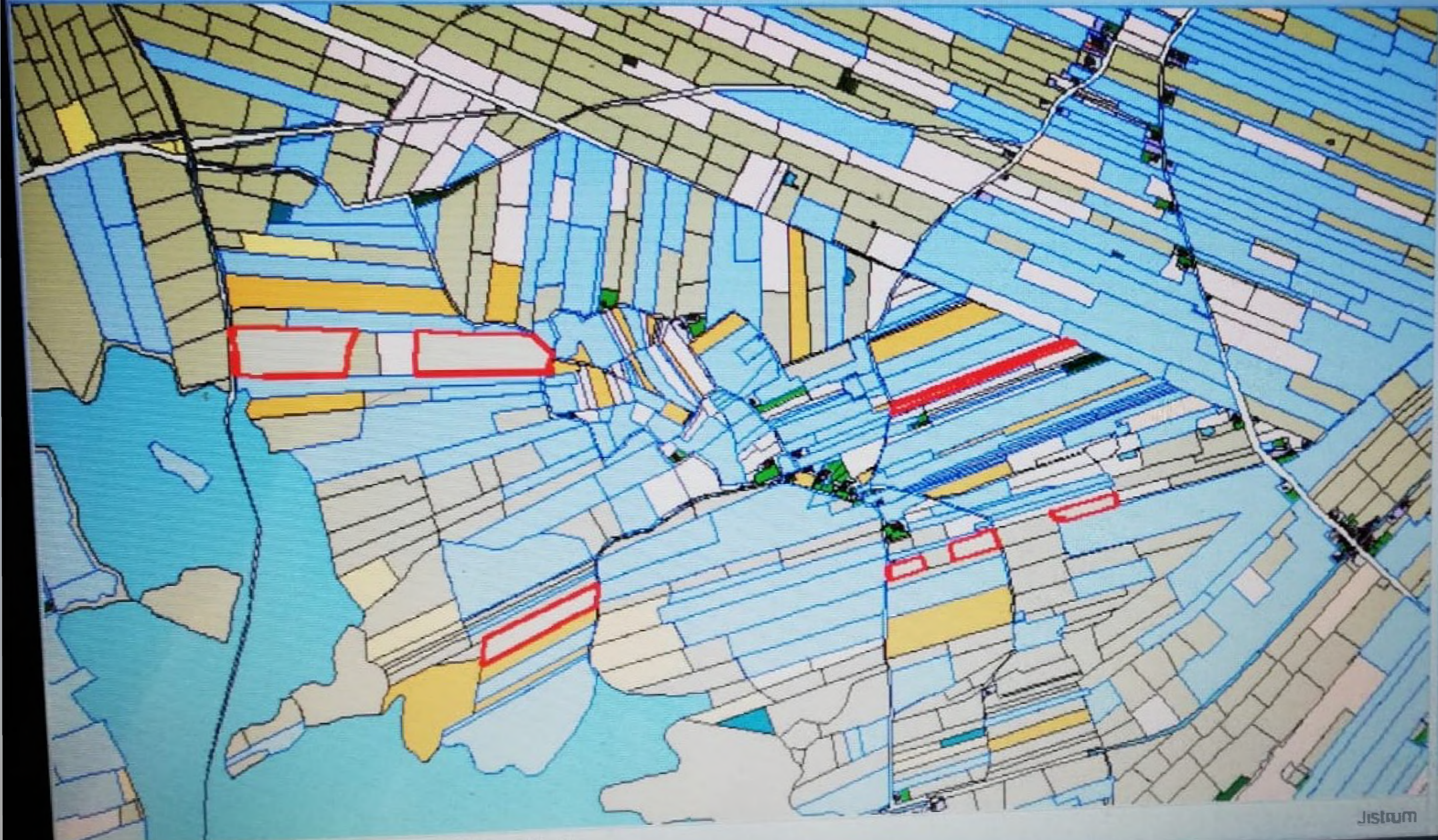
Inventarisatie Provinciale Planologische Dienst (1979)

- 1 = verdwenen pad
- 2 = verharde weg
- 3 = verhard fiets-voetpad
- 4 = onverhard fiets-voetpad
- 5 = pui/reed
- 6 = onverharde reed
- 7 = landschaps pad

[Esri.com](#) | [Help](#) | [Gebruiksvoorwaarden](#) | [Privacy](#)
[Contact opnemen met Esri](#) | [Misbruik melden](#) | [Contact](#)

Ga naar Kaartlagen Achtergrond Zoeken

Informatiepaneel

1640 Jistrum SC9 (Stemkohier)

SC	1640 Jistrum SC9
Naam	Haye Pieters
Rol	gebruiker
Naam goed	
Stemmen	1
Typering Ligging	
Opmerkingen	

1640 Jistrum SC9 (Stemkohier)

SC	1640 Jistrum SC9
Naam	Pastorie van Eestrum
Rol	eigenaar
Naam goed	
Stemmen	1
Typering Ligging	
Opmerkingen	

Legenda Informatie

Jistrum

geacht, want alles was nog bosch en heide.

Deze gronden lagen in de onmiddellijke nabijheid van de huizen, en werden aanvankelijk ieder jaar opnieuw verdeeld. Later schafte men deze jaarlijksche verdeling der bouwlanden af en behield ieder, wat hem eens was toegewezen.

De eigendommen waren gescheiden door dijken, hooge aarden wallen, die tevens moesten dienen om het vee te keeren, dat in de gemeenschar liep; bovendien deden ze dienst als waterkeering, telkens als de zee de lagere landen overstroomde.

't Gebied, dat tusschen de dijken lag, heette ham of hem, welk woord dezelfde beteekenis heeft als *heem* n.l. „afgepaalde ruimte”; in een weer uitgebreide beteekenis komt het thans nog voor in: Drogelham. Deze dijken zijn tot op heden blijven bestaan; tal van landerijen op de hoogere gronden zijn nog steeds door zoo'n aarden wal omgeven.

Rondom dit gebied van bouwland, bosch en heide strekten zich, zooals reeds werd opgemerkt, in halven cirkelvorm de lage weidelanden uit, die samen de „hemmerk” vormden, waarin ieder zijn vee mocht weiden. De Oostermeerder hemmerk was van die van **Eestrum** gescheiden door de waterlossing van de „Bargelille” een stroompje, dat zijn oorsprong had in de hooge gronden van Achtkarspelen en met twee monden zijn water loosde in het Bergumermeer. Dicht

tytsjerksteradiel s b g

Aan [redacted]

Burgum, 3 december 2007

ons kenmerk	BMO gemeentearchief
behandeld door	[redacted]
telefoonnummer	: 0511-460523
uw brief van	[redacted]
uw kenmerk	[redacted]
onderwerp	bewijslevering aanwezigheid weg.

Geachte [redacted]

Hierbij de schriftelijke bevestiging van het resultaat van het door u verrichte onderzoek op 3 december jl.

De kadastrale omschrijving "kadastrale gemeente Oostermeer, sectie [redacted], voorheen sectie [redacted] correspondeert of sluit aan met de omschrijving zoals die is te vinden in het "Florenkohier van de gemeente Tytsjerksteradiel, jaar 1828 (boek II), dorp Eestrum, nr. 3, post Ø". Dit is de post betreffende het eigendom van [redacted], tevens gebruiker van het eigendom. In 1832 krijgt dit perceel de kadastrale aanduiding: sectie [redacted]

Met vriendelijke groet,

De ambtenaar Openbaar Archief

Delen

Favoriet

Bewerken

Verwijderen

Meer

A story map

Cultuurhistorische Kaart Fryslân

Daarnaast is er nog een aantal specifieke gebieden van bijzondere aardkundige betekenis.

Aardkundige landschappen met erbij horende bodemstructuren.

Zandlandschap

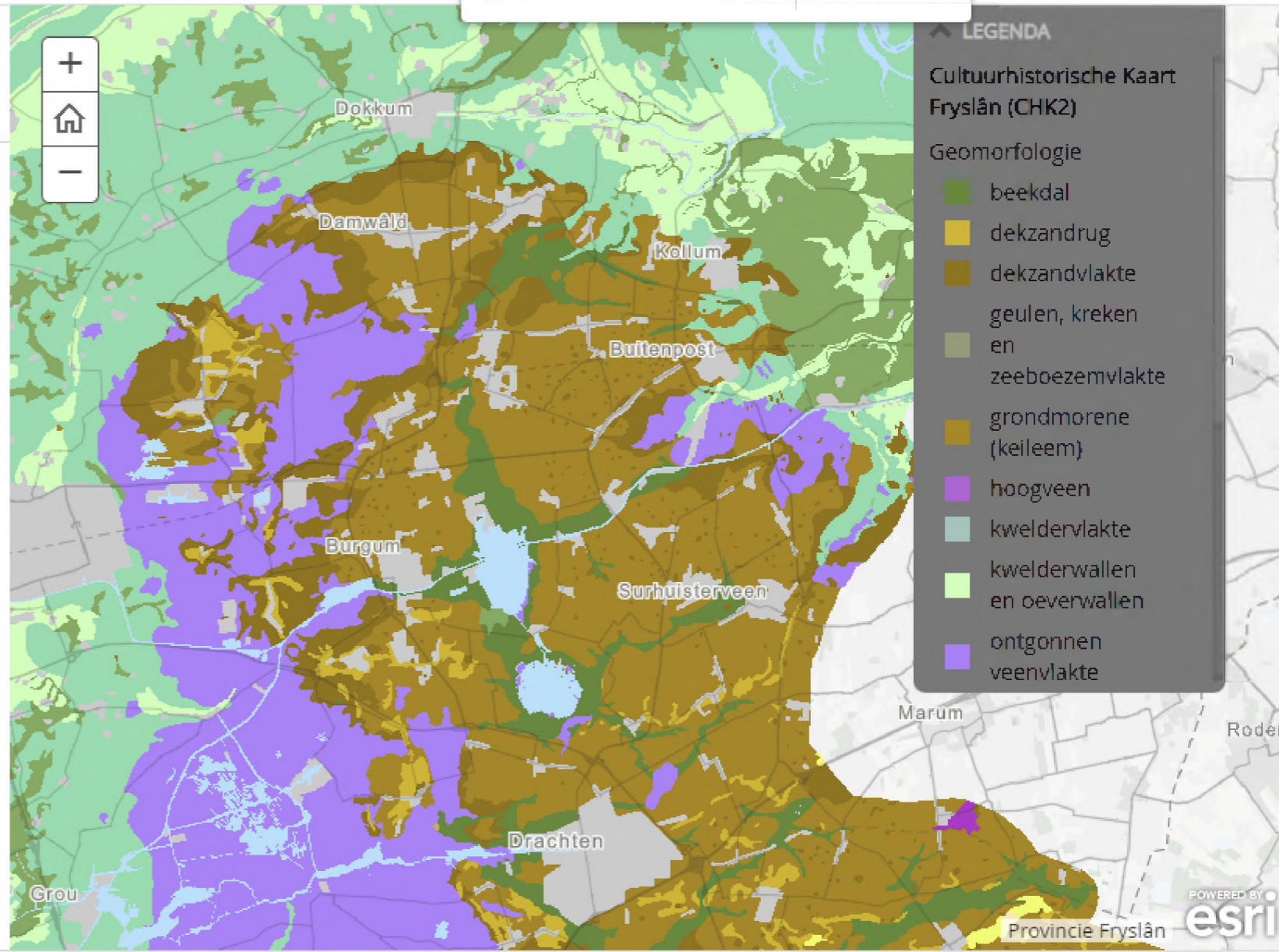
- Grondmorene (keileem)
- Stuwwal
- Dekzandrug
- Dekzandvlakte
- **Beekdal**
- Stuifzanden

Kustlandschap

- Strandwallen en duinen
- Geulen, krek en zeeboezemvlakte
- Strandvlakte, zandplaat of slik
- Kwelderwallen
- kweldervlakte

Veenlandschap

- Ontgonnen veenvlakte
- Hoogveen

veente

Leeuwarden

Sectie *A.*

NOMMERS VAN DEN PERCEELSGEWIJZEN LEGGER.

2. 8. 2669. 4918. 4920.

Lator

972. 973.

" " 4351. 4948.

244, ongrind.

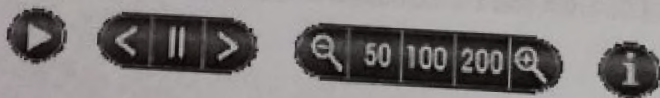
" 7 4352

1202. 489. 1366. 233.

234. 235. 991. 992.

993. 995. 1482. 325.

106. 502. 1121. 1142.

g + Bisdóm múnster

+ Bergumermeer

HOOFDSTUK XVI

DE BUURSCHAP VAN EESTRUM IN DE TIJDEN DER EERSTE FRIESCHE NEDER-ZETTING

De grenzen van E. zijn nauwkeurig bekend ¹⁾, ook doordat deze grootendeels of natuurlijke grenzen waren n.l. de Grootte Meer (later de Bergumer Meer genaamd), het stroompje de Zwemmer (later gekanaliseerd en sindsdien het Kuikhornster kanaal genoemd) en de Barge-sloot, — of doordat deze gevormd werd door een voetpad (de Spooklaan) of door een weg (een deel van den Hoogelandschen weg). Bovendien was de Noord- en ook de Oost-grens van E. tevens de grens tusschen de grietenijen (thans de gemeenten) Tietjerksteradeel en Achtkarspelen, welke tevens de grens was tusschen de sprengels der bisdommen Utrecht en Munster ²⁾.

De Noord-grens van E. begint aan den Zwemmer en loopt in een kaars-rechte lijn door naar de Oost-grens van het dorpsbehoor. Deze grenslijn liep over een oudtijds uitgestrekte heide; ten Zuiden daarvan lagen de, deels in 1636, deels (n.l. de Marren en het Oostelijke veld, zie pag. 104-116) reeds vroeger (vóór 1581) verdeelde, Eestrummer heiden; ten Noorden van die grens lagen de heiden van het dorp de Kooten in de grietenij van Achtkarspelen ³⁾. Dit uitgestrekte eenzame heideveld moet in de mid-

¹⁾ De grenzen der dorpen in midden-Friesland zijn in den tegenwoordigen tijd dikwijls nog nauwkeurig bekend, om al hebben zij geen staatkundige betekenis meer, daar hunne politieke en administratieve zelfstandigheid is opgegaan in die der Gemeenten (welke over het algemeen dezelfde grenzen hebben als de voormalige Grietenijen of „Tieden“; Tietjerksteradeel b.v. had 14 dorpen; dezelfde als thans, doch tegenwoordig zijn die dorpen zonder politieke betekenis). Daar de meeste dorpen nog steeds Kerk-dorpen zijn zijn hunne voormalige grenzen veelal nog als kerkelijke grenzen bewaard gebleven. — Ook al wordt de grens tusschen twee dorpen slechts gevormd door een greppel tusschen de bouwlanden of een sloot tusschen de weilanden, dan zal een, in het dorp geboren boer of veld-arbeider althans meestal nauwkeurig kunnen aangeven waar de grens van het dorp in de landen ligt. Daar uiteraard bij de bouwlanden de kadastrale inleiding aan weersijden van de grens der dorpen een geheel andere is, omdat deze inderdaad, gelijk wij gezien hebben, geheel onafhankelijk van elkaar zijn tot stand gebracht, wordt de dorps-grens hierdoor dikwijls nog bovendien verduidelikt.

²⁾ Hoofdzakelijk hebben de beide dorpen van Tietjerksteradeel, Eestrum en Oostermooit tevens onder het bisdom Munster behoord en zijn zij eerst later onder het bisdom Utrecht gekomen. Zie: J. G. C. Joosting, *De bisdommen Munster en Gronauw (in Groningen en Friesland)*; 's-Gravenhage, Mart. Nijhoff, 1921, 64 (4) M. Gesch. Arch. v. Noll: *De kerkelijke inderdaad omst. 1700, toenme klosterkaart II*, pag. 26, waar hij verrijkt i.v. Kooten naar een 15e eeuwsch Munster'sch Decanaats-register, in hetwelk vermeld worden „Asterham alias Drogham“ en „Westerham alias Grotum“. — Mr. A. Muller Haz., *Kerkelijke Rechtspraak in het Bisdom Utrecht*, De. II pag. 92 noot 2 staat de oppositie ten aanzien van Oostermooit en Eestrum, dat deze dorpen oortijds onder het bisdom Munster stonden hebben gemensteerd (Werken van Ver. tot uitgave der Bronnen van Oud-Ydell. Recht). — De door v. Rindshofen, *Veren. 1841/11*, band 2, pag. 715 verhandelde en in 1841 door v. Rindshofen „Kortere Handelingen“ uit 1396, heeft niet betrekking op het dorp de Kooten, doch op de buurschap Kootenhuizen onder Wierum gelijk ik heb aangegeven (pag. 100).

³⁾ In welk jaar de Kooten 1-4-15 is verdeeld, is mij onbekend; dat echter de verdeelingen van de Eestrummer en van de Kooten beide onafhankelijk van elkaar hebben plaats gehad, is ook wel te zien aan beider kadastrale

VERDUISTERING DOOR WATERSCHAPPEN 85 ONTVANGER.

Een 2-tal waterschappen voor ruim f 30.000
bendeeld.

Zooals we gisteren hebben gemeld, is Sj. B., zaakwaarnemer te Bergum, die aanspraak van betaling had gevraagd, in staat van faillissement verklaard.

Reeds eenigen tijd geleden deed de justitie alhier een onderzoek instellen naar vermoedelijk gepleegde verduisteringen ten nadeele van een aantal waterschappen, waarvan B. ontvanger was.

Het resultaat van het voorloopig onderzoek was, dat de rechter-commissaris deze week een instructie tegen B. opende. O. a. wordt hij verdacht van verduistering van ruim f 30.000 ten nadeele van de waterschappen Eernewoude, Nijegasterfennen en **Eestrum**.

Hedenochtend zette de rechter-commissaris het onderzoek voort. Het einde was, dat B. werd aangehouden en naar het huis van bewaring vergebracht.

In verband met de aanhouding van B. te Bergum, den vroegeren ontvanger van een aantal waterschappen en verdacht van verduistering, deelt men ons mede, dat de waterschappen Fernewoude en **Eestrum** niet bij den contrôle-dienst van den Frieschen Waterschapsbond waren aangesloten.

Wat het **waterschap** de Nijegasterfennen aangaat, dat wel is aangesloten, werd aan B. reeds

het vorig jaar ontslag verleend. Door hem was toegezegd het toen reeds bekende tekort binnen een bepaalden tijd aan te zuiveren. Dit heeft op een klein gedeelte na plaats gehad. Het **waterschap** de Gaelanden, waarvan B. ook ontvanger was en dat ook was aangesloten, heeft geen schade geleden.

Ingekomen is:

Adres met toelichting van de oudercommissie en de vereeniging voor Dorpsbelangen te Oudkork, verzoekende te willen bevorderen, dat een geschikt speelterrein voor de schoolgaande kinderen beschikbaar worde gesteld.

Om prae-advies in handen van B. en W.

Adres van de afdeeling **Eestrum** van den modernen landarbeidersbond, verzoekende te willen bevorderen, dat de zandwegen in en om **Eestrum** grondig worden verbeterd, mede uit een oogpunt van werkverschaffing.

Het betreft wegen, die in onderhoud zijn bij het **waterschap B. en W.** zijn gaarne bereid onderzoek in te stellen en zoo noodig overleg ter plaatse te plegen of hierin mogelijk iets ter verbetering en werkverschaffing te bereiken is. Zij stellen voor hun het adres daartoe over te geven. **Accoord.**

Adres van de S. D. A. P. Noordbergum, moderne landarbeidersbond Noordbergum en Chr. landarbeidersbond idem, verzoekende verbetering van de z.g.n. Veltmansreed aldaar uit een algemeen verkeersoogpunt en ter werkverschaffing.

Ook dit adres bepleit een zaak, waaraan B. en W. gaarne nadere aandacht wijden. Wanneer ze levensvatbaarheid blijkt te bezitten stellen zij zich voor ze de gewone methode van behandeling te geven (opmaking plan, aanvraag goedkeuring der regeering enz.).

De heer Wassing vestigt er de aandacht op, dat de reed vooral verbreed moet worden. Belanghebbenden willen dien grond gratis afstaan.

HOOFDSTUK II

DE ARCHIEF-BRONNEN

De plaatselijke gegevens omtrent de saten in het dorp E., voor zooverre van belang voor het wetenschappelijk onderzoek in dit opstel, bestaan uit de volgende acten: 1e: het Register van den Aanbreng van 1511, waarvan de oorsprong en de bedoeling hiervóór op pag. 1-2 is beschreven ¹⁾; 2e. de Schaarbrief van 22 September 1612, Rijksarchief Leeuwarden, Civiele Proces-stukken Hof van Friesland 1700 Mei 14 no. 2, Blad 41 sqq. Copia dd. 18.1. 1662 (Bijlage A); 3e. de Pertinente Schaarbrief of het Meetcedul van 24 October 1638, Rijksarch. ibid. Civ. Pr. St. Hof v. Fr. 1739 Octob. 27 no. 1, Blad 289 sqq. Copia Copiae (zie het stuk in dorso) dd. . . I. 1735 (Bijlage B) met de daarbij behoorende kaart (copia copiae) door den hiervoor vermelden landmeter Engehuis ten behoeve van de verdeeling der meenscharren in weide en in heide vervaardigd op bevel van den Raadsheer-Commissaris 's Hof van Friesland Dr. Gajus Nauta ²⁾. Zie omtrent deze kaart pag. 199 noot 1; en 12 (Bijlage G); 4e. het Proces-verbaal der scheiding en verdeling der meenscharren voor genoemden Raadsheer van 31 October 1638, Rijks Arch. ibid. Civ. Pr. St. Hof v. Fr. 1700 Mei 14 no. 2, Blad 5 sqq. n.l. simpel ongeteekend afschrift door een der advocaten in iudicio overgelegd *benavens*: ibid. 1739 Octob. 27 no. 1, Blad 309 sqq., Copia dd. 13 XII 1734 (Bijlage C) ³⁾. Zie omtrent deze copie pag. 86. Deze hierboven bedoelde proces-stukken zijn nader omschreven pag. 98 noot 3.

Door een gelukkig toeval is bewaard gebleven: 1e een gerechtelijke copia copiae ⁴⁾ van „de Pertinente Schaerbrief” of „t principale meetzedulle” waarop later, n.l. kort vóór 1698, in margine bij ieder in de loting deelhebbend „hornleger met Lopenstallen” is bijgeschreven (stem no. VII is door den copiiist vergeten) het nummer dat dit hornleger op het éérste stemcohier n.l. van 1640 d.i. dus slechts twee jaren na de verdeling, gekregen had; bovendien is bewaard gebleven: 2e. een gerechtelijke copie van een „specificatie en respectieve opstel van de hornlegers tot Eestrum in conformite van het register der scheidinge van het mandeligh meensehar aldaer

¹⁾ Zie het hoofd van pag. 1 hiervóór; Eestrum is als „Eedstrum” aldaar vermeld: Deel I, 243, 244.

²⁾ Een geleerd Prinsch jurist, Raadsheer in het Hof van Friesland (niet te verwarren met den Frieschen jurist Gijbertus Nauta); lang na zijn overlijden verscheen in 1779 van hem te Leeuwarden in druk: *De Decreten van het Hof van Friesland vergaderd en bij geschrift nagelaten van Dr. Gajus Nauta, overzietend door Antonius Kana.* — Verder liet hij in M. S. na: „*Commentaria in quatuor libros Statutorum Frisiorum*”.

³⁾ Dit Proces-verbaal der verdeling der gemeene weiden en heiden is, daar het een uitvoerig stuk is, kortbeidshalve alhier voor een deel als Bijlage C hierachter afgedrukt; zie echter pag. 81 sqq. Het hoofd dezer acte is vooral van belang voor de familieverhoudingen der partijparten en dienshalve voor het later verloop der landerijen.

⁴⁾ Dit is hetzelfde stuk als hierboven sub 3e bedoeld.

„Staten ... 1640
dat dit hornleger op het éérste stemcohier n.l. van 1640 d.i. dus slechts twee jaren na
de verdeeling, gekregen had; bovendien is bewaard gebleven: 2e. een gerechtelijke
copie van een „specificatie en respectieve opstel van de hornlegers tot Eestrum in
„conformite van het register der scheidinge van het mandeligh meenschar aldaer

1) Zie het hoofd van pag. 1 hiervóór; Eestrum is als „Eesdrum” aldaar vermeld: Deel I, 243, 244.

2) Een geleerd Friesch jurist, Raadsheer in het Hof van Friesland (niet te verwarren met den Frieschen jurist Gijsbertus Nauta); lang na zijn overlijden verscheen in 1779 van hem te Leeuwarden in druk: *De Decisies van het Hof van Frieslandt vergadert en bij geschrijfte nagelaten van Dr. Gajus Nauta, vermeerderd door Anthonius Kann.* — Verder liet hij in M.S. na: „*Commentaria in quattuor libros Statutorum Frieslandi*”.

3) Dit Proces-verbaal der verdeeling der gemeene weiden en heiden is, daar het een uitvoerig stuk is, kortheidshalve alleen voor een deel als Bijlage C hierachter afgedrukt; zie echter pag. 61 sqq. Het hoofd dezer acte is vooral van belang voor de familieverhoudingen der participanten en dierhalve voor het later verloop der landerijen.

4) Dit is hetzelfde stuk als hierboven sub 3° bedoeld.

Bijdr. Dorpsgronden

CUIPERS
—
DE GEMEENE
DORPS · GRONDEN
IN OOSTERGO

WATERSCHAP „EESTRUM“⁴⁸⁵

Het **BESTUUR** van het waterschap „Eestrum“ in de gemeenten Achtkarspelen en Tietjerksteradeel maakt bekend, dat gedurende 30 dagen, van 19 October 1932 af, ten huize van den **SECRETARIS** te **Borkum** voor belanghebbenden ter inzage ligt het

BESLUIT

van Gedeputeerde Staten van Friesland d.d. 12 October 1932, no. 18, 2e afd. W., houdende gewijzigde vaststelling van den bijzonderen ligger van den Tilleweg of Hooglandsweg.

Tot aan het einde van gemelden tijd van 30 dagen kunnen belanghebbenden van het besluit van Gedeputeerde Staten in beroep komen bij de Koningin. Het adres van beroep, aan de Koningin gericht, behoort te worden ingediend bij den Commissaris der Koningin in Friesland.

Het bestuur voornoemd.

S. D. KOOL, voorzitter.

S. BREEUWSMA, secr.

Waterschap 202302485
„EESTRUM”.

ALGEMEENE VERGADERING

van Stems. Ingelanden op **MAANDAG**
3 APRIL 1933. des nam. halftwee uur.
bij **TJEERDSMA** te Schullenburg.

AGENDA:

1. Opening. 2. Presentielijst. 3. Notulen. 4. Mededeelingen en ingekomen stukken, o. a. inzake vischrecht, van de poldertochten, en verharding Hooglands- en Tilleweg. 5. Vaststelling rekening 1932—1933. 6. Idem begrooting 1933—1934. 7. Ben. fin. commissie met plaatsverv. 8. Ben. van een bestuurslid wagens per. afr. van den heer S. D. Kooij Cherk. 9. Rondvraag. 10. Sluiting.

Stukke. ter inzage bij den Secretaris.

Het bestuur:

S. D. KOOIJ, voorz.

S. BREEUWMA, secr.

Verzonden: 7/19/2023 1:13:18 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 3
Postcode: 9244 ZN
Woonplaats: Beetsterzwaag
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Maatschappelijke organisatie
(Mede) namens:
Organisatie: It Fryske Gea

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

It Fryske Gea voegt zich als mede-afzender bij de reactie van de Friese Milieufederatie en anderen, die reeds bij u is ingediend en geregistreerd onder nummer 202302484. Dit is afgestemd met de indieners. U kunt dat desgewenst navragen bij [REDACTED] [REDACTED] van de Friese Milieufederatie.
[REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

It Fryske Gea voegt zich als mede-afzender bij de reactie van de Friese Milieufederatie en anderen, die reeds bij u is ingediend en geregistreerd onder nummer 202302484. Dit is afgestemd met de indieners. U kunt dat desgewenst navragen bij [REDACTED] [REDACTED] van de Friese Milieufederatie.
[REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

It Fryske Gea voegt zich als mede-afzender bij de reactie van de Friese Milieufederatie en anderen, die reeds bij u is ingediend en geregistreerd onder nummer 202302484. Dit is afgestemd met de indieners. U kunt dat desgewenst navragen bij [REDACTED] [REDACTED] van de Friese Milieufederatie.
[REDACTED]

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

It Fryske Gea voegt zich als mede-afzender bij de reactie van de Friese Milieufederatie en anderen, die reeds bij u is ingediend en geregistreerd onder nummer 202302484. Dit is afgestemd met de indieners. U kunt dat desgewenst navragen bij [REDACTED] [REDACTED] van de Friese Milieufederatie.
[REDACTED]

Verzonden: 7/19/2023 1:22:27 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Postbus 100

Huisnummer: -

Postcode: 9350 AC

Woonplaats: Leek

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Overheid

(Mede) namens: burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

B. Nederveen, loco-burgemeester

R. Kleijnen, secretaris

Organisatie: gemeente Westerkwartier

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie complete reactie in pdf-zienswijze bijlage 4

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie complete reactie in pdf-zienswijze bijlage 4

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie complete reactie in pdf-zienswijze bijlage 4

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie complete reactie in pdf-zienswijze bijlage 4

95803495_9206863_Zienswijze_concept-NRD_en_NKA_380_kv-hoogspanningsverbinding_Vierverlaten-Ens.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding

Contactpersoon

Kenmerk

1969102429

Zuidhorn

18 juli 2023

Onderwerp

Zienswijze conceptnotitie NRD en NKA 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Geachte mevrouw, heer,

Met deze brief deze willen wij gebruik maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de conceptnotitie Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en Nota Kansrijke Alternatieven (NKA) voor de 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.

Wij onderschrijven de noodzaak en de urgentie van dit project, maar willen het belang van een goede integrale benadering en zorgvuldige afweging blijven benadrukken. De aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding raakt onze gemeente. Er lopen twee zoekgebieden met een grote overlap dwars door het Westerkwartier; het project zal een grote impact hebben op ons landschap en onze belangen en ambities.

In maart hebben wij ambtelijk kunnen reageren op een eerste versie van concept-NRD. Op 12 mei heeft nog een bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Wij constateren dat opmerkingen en reacties die in dat kader zijn gemaakt, deels zijn verwerkt. Er is ingegaan op de toekomstbestendigheid van de hoogspanningsverbinding en ook de visualisatie van de begrippen bundelen en combineren zijn verbeterd. Maar op andere punten zien wij onze inbreng onvoldoende terug en hebben wij alsnog opmerkingen en aandachtspunten. In deze zienswijze gaan wij daar verder op in.

Samenhang met andere projecten op nationaal, regionaal en lokaal niveau

De nader te onderzoeken tracés lopen door gebieden waar ook veel andere opgaven projecten aan de orde zijn die koppelkansen bieden, maar ook grote belemmeringen kunnen opleveren. In de concept-NRD wordt aangegeven dat er continu en in alle fasen van het project afstemming zal zijn met andere projecten zoals (lokale) plannen voor woningbouw en bedrijventerreinen, projecten van het waterschap, regionale projecten (regionale energie-strategieën of NOVEX-projecten) en andere rijksprojecten, waaronder de Lelylijn.

Postadres

Postbus 100
9350 AC Leek

Contact

Telefoon 14 0594
info@westerkwartier.nl

www.westerkwartier.nl

Pagina

1 van 4

In deze NRD-fase van het project, wordt echter alleen nog rekening gehouden met ruimtelijke ontwikkelingen waar al planprocedures voor zijn gestart, of waarover al besluitvorming heeft [REDACTED] den. [REDACTED]

Dit doet onvoldoende recht aan ontwikkelingen en ambities die zijn vastgelegd in regionale afspraken en ander beleid, zoals de Omgevingsvisie van onze gemeente. Wij werken op diverse beleidsterreinen dagelijks aan het waarmaken van onze ambities, dat werk gaat door en kan niet worden stilgezet. Deze ontwikkelingen zullen in de periode tot 2030 (wanneer de 380 kV [REDACTED] verbinding gerealiseerd moet worden) vorm gaan krijgen. Maar keuzes die nu worden gemaakt

[REDACTED] de mogelijke realisatie [REDACTED] mogelijke [REDACTED] lange termijn gaat [REDACTED] natieven zijn afgevallen.

Wij verwachten dat de mogelijke aanleg van een 380 kV-hoogspanningsverbinding met name in de zone van de A7 onze ambities in dit gebied op slot zou kunnen zetten. In onze Omgevingsvisie is de A7 aangemerkt als een belangrijke ontwikkelzone voor bedrijvigheid en infrastructuur en voor een goede ontsluiting van bedrijventerreinen en aangrenzende woongebieden van Leek en Marum. Met name in Leek is ontwikkelingsruimte in deze zone nodig om bijvoorbeeld bedrijven uit te kunnen plaatsen, waardoor vervolgens in de kern woningbouw mogelijk wordt. Dit heeft samenhang met een NOVEX-project met betrekking tot de (versnelde) woningbouwopgave vanuit de Regiovisie Groningen Assen (RGA). Leek is een van de kernen die vanuit de RGA een belangrijke woningbouwopgave kent.

Wij waarderen het overigens dat met de voorgenomen QuickScan naar de haalbaarheid van zowel de Lelylijn als de 380 kV-verbinding langs het tracé A6/A7 wordt getoetst. Wij gaan er vanuit dat dit de kansen en belemmeringen in deze zone beter in beeld brengt en blijven daarover graag in gesprek.

Natuur en landschap

De tracé-varianten door het Westerkwartier hebben invloed op het project Waterberging Zuidelijke Westerkwartier. Hierin wordt gewerkt aan waterberging en natuurontwikkeling in het stroomgebied van onder meer het Dwarsdiep ten noorden van de A7. Het noordoostelijke deel hiervan is grotendeels gerealiseerd, het zuidwestelijke deel wordt de komende jaren verder ontwikkeld en zal in de toekomst onderdeel gaan uitmaken van het NNN. Wij vragen ons af of de (toekomstige) NNN-status in dit stadium van de verkenning wel voldoende is meegewogen.

Naast waterberging en natuurontwikkeling wordt in het Zuidelijk Westerkwartier ook ingezet op landschapsbeleving. De waarde van het landschap is in onze hele gemeente een belangrijk uitgangspunt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Met betrekking tot het landschap is in deze fase globaal getoetst aan ontwerpprincipes voor de lijnopstelling zelf (mogelijkheden voor rechtstand en mate van doorsnijding aan de hand van de begrippen 'bundelen' of 'combineren'). De waarde van het landschap is voorsnog niet in beeld gebracht en blijft daarmee onderbelicht. Zo worden nationale landschappen slechts kort in algemene zin genoemd, maar verder niet meegewogen in criteria. Wij betreuren het dat deze waardering van het landschap in dit stadium niet nauwkeuriger is getoetst, maar dat de mogelijke impact daarvan pas in een volgend stadium wordt meegewogen.

Met betrekking tot landschappelijke inpassing zijn wij van mening dat binnen de brede corridors de waarde van het landschap beter in beeld kan worden gebracht om een meer zorgvuldige [REDACTED] kunnen maken. De breedte van de corridor [REDACTED] de suggestie wekken dat er sprake is van een marge van 2,5 km aan weerszijden van de hoogspanningslijn waarin bundelen of combineren een optie is. Maar hoe groter de afstand tussen de lijnen is, hoe minder visuele samenhang daartussen is en hoe groter en negatiever de visuele impact zal zijn. Deze samenhang bij het bundelen of combineren is dus zeer belangrijk – zeker in de meer open [REDACTED] landschappen waar de hoogspanningsleiding vanuit een zeer groot gebied goed zichtbaar is.

[REDACTED] gronds wordt [REDACTED] ng technisch zeer [REDACTED] ondergronds aan te [REDACTED] iten er voor om hier [REDACTED] rminantig mee om te gaan en de mogelijkheden zeker in te zetten waar dat een meerwaarde heeft; zeker ook vanuit landschappelijk oogpunt.

Participatie en regionale meerwaarde

De gemeente Westerkwartier is betrokken geweest bij werksessies, bestuurlijk overleg en heeft op verschillende momenten informatie aangedragen. Het participatieverslag geeft van onze inbreng en van die van andere partijen een samenvatting op hoofdlijnen. Deze kunnen wij in algemene zin volgen. Maar daarbuiten is onze inbreng niet altijd herkenbaar terug te vinden. Wij blijven daarom aandacht vragen voor lokale en regionale belangen en een goede waardering daarvan, zeker in de komende stappen in het proces. Een goede weging van landschappelijke waarden, een excellente landschappelijke inpassing en ruimte voor lokale en regionale ambities zijn wat ons betreft speerpunten.

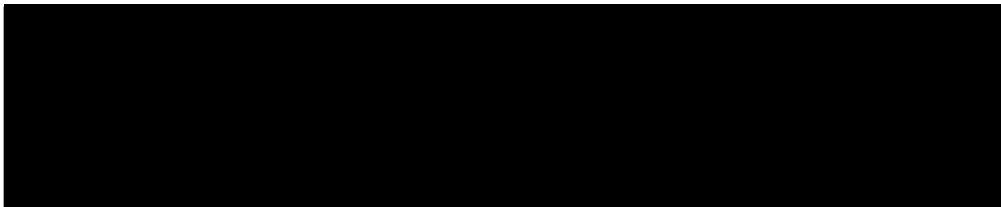
Naarmate meer wordt ingezoomd op concrete tracés, wordt de interactie met de juiste partijen, organisaties en vooral ook inwoners, steeds belangrijker om de mogelijke impact van een nieuwe hoogspanningsleiding op de omgeving echt goed in beeld te krijgen. Dat gaat verder dan informeren en het raakt ook onderwerpen die wellicht buiten de scope van een NRD vallen, maar die voor onze regio veel waard zijn; een goede compensatie voor landschap en natuur en de mogelijkheden voor aansluiting op het onderliggende net waardoor ruimte kan ontstaan voor (het voorzien in) de regionale energie-opgaven. Dan krijgt de verbinding via de noordelijke regio's pas echt toekomstwaarde.

Tot slot constateren wij dat de varianten in deze concept-NRD overeen komen met de tracés die in de periode 2008-2014 onderzocht zijn en die destijds eerst niet zijn doorgezet. Wij vinden het belangrijk dat met name de inwoners die toen in beeld waren, opnieuw goed bij dit project worden betrokken.

Als u meer wilt weten of nog vragen hebt, neemt u dan gerust contact op met mevrouw [REDACTED]. Zij is bereikbaar via telefoonnummer [REDACTED]. Wilt u graag per e-mail reageren, vermeldt u dan het kenmerk van deze brief. Het algemene e-mailadres is info@westerkwartier.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

[REDACTED]

Verzonden: 7/19/2023 2:06:42 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Leg de verbinding langs de vierbaansweg naar Ens of anders ondergronds.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

De magneetstraling is hoger dan TenneT denkt

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Op de tekening komt de verbinding veel dichters langs mijn perceel dan de bestaande verbinding en hiertoe maak ik bezwaar.

Verzonden: 7/19/2023 2:25:13 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Harmen Visserplein
Huisnummer: 1
Postcode: 8302 BW
Woonplaats: Emmeloord
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Noordoostpolder

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, zie bijlage.

95804455_9207259_Zienswijzebrief_Gemeente_Noordoostpolder_concept_NRD_380_kV_Vierverlaten-Ens_(ondertekend_19-07-2023).pdf

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

ja, zie bijlage

95804455_9207261_Zienswijzebrief_Gemeente_Noordoostpolder_concept_NRD_380_kV_Vierverlaten-Ens_(ondertekend_19-07-2023).pdf

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Directoraat-generaal Klimaat en Energie
 Directie Realisatie en Energietransitie

Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Uw brief van 7 juni 2023	Uw kenmerk DGKE-DRE / 27560920	Zaaknr. 2022112878001	Datum 18-07-2023
Onderwerp Zienswijze concept NRD 380 kV Vierverlaten-Ens	Bijlagen geen	Inlichtingen [REDACTED]	

Beste mevrouw [REDACTED]

Op 7 juni 2023 ontvingen wij uw brief met informatie over de raadpleging van de concept notitie reikwijdte en detailniveau 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens. U geeft de mogelijkheid om, in de periode van 9 juni 2023 tot en met 20 juli 2023, door middel van een zienswijze te reageren. Gemeente Noordoostpolder wil haar zienswijze met deze brief bij u kenbaar maken.

Een gemeentelijke zienswijze is gewenst

In de concept NRD zijn 3 tracéalternatieven beschreven die door gemeente Noordoostpolder lopen en aansluiten op het TenneT station aan de Ramsweg in Ens. Een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding door de polder heeft een flinke impact op het woon- en leefklimaat van de directe omgeving, de bestaande ruimtelijke kwaliteit en heeft invloed op geplande en gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen in onze gemeente. Dit geeft aanleiding om vanuit gemeentelijk belang een afweging te maken op de 3 tracéalternatieven en via een zienswijze onderbouwd aan te geven welk alternatief de voorkeur van gemeente Noordoostpolder geniet.

De gemeentelijke voorkeursvolgorde van tracéalternatieven

Gemeente Noordoostpolder komt tot de volgende voorkeursvolgorde van tracéalternatieven.

1. Alternatief Z4 gecombineerd met Alternatief Z3 heeft voor gemeente Noordoostpolder het minst impact en **daarmee de voorkeur**. (zie rode lijn in onderstaande afbeelding)
2. Alternatief Z4 van Ens naar Lemmer heeft impact maar minder dan Alternatief Z3
3. Alternatief Z3 heeft grote impact maar minder dan Alternatief Z2
4. Alternatief Z2 heeft verregaande consequenties en is daarmee voor gemeente Noordoostpolder **niet bespreekbaar**.

De gemeentelijke afweging per tracéalternatief

De basis voor de voorkeursvolgorde wordt per tracéalternatief in onderstaande afweging gemaakt.

- **Alternatief Z2**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Het volgen van de N50 en A6 past bij de uitgangspunten van het bundelen met bestaande bovenregionale infrastructuur. Voor de Noordoostpolder heeft dit echter een grote impact op de beleving van het open middengebied. De hoogspanningsmasten zullen vanaf grote afstand zichtbaar zijn en de route van de A6 en N50 markeren, waar dat nu niet het geval is.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Door de A6 en N50 te volgen zal er een tracé met hoogspanningsmasten ontstaan, dicht langs de kernen Bant, Emmeloord en Ens. Dit zal impact hebben op het bestaande woon- en leefklimaat, maar ook beperkend werken op geplande en gewenste ontwikkelingen zoals uitbreiding van potentiële woonwijken en bedrijventerreinen. Daarnaast is de Lelylijn een grote ontwikkeling die langs dezelfde route wordt verkend. Voor Noordoostpolder is de aanleg van de Lelylijn van vitaal belang. Een hoogspanningstracé dat grotendeels dezelfde route volgt als die van het gewenste spoortracé leidt mogelijk tot aanzienlijke beperkingen voor de aanleg van de Lelylijn en bijbehorende stationslocaties. Verder zal het impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied waar het tracé langs loopt.

Impact cultuurhistorie:

Om de impact van het hoogspanningstracé Diemen-Lelystad- Ens en dat van Vierverlaten-Ens op Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving te kunnen bepalen, is inmiddels een HIA (Heritage Impact Assessment) uitgevoerd. Er is beoordeeld op 2 kernkwaliteiten, namelijk

1. Impact op de unieke archeologische overblijfselen die getuigen van zich aanpassende prehistorische en (vroeg)historische bewoning in een natter wordende omgeving
2. Impact op het cultuurlandschap dat herinnert aan de eeuwige strijd tegen het water, met de inpoldering van de voormalige Zuiderzee als een van de grootste en meest visionair prestaties van de mensheid in de twintigste eeuw.

Uit de beoordeling blijkt dat tracéalternatief Z2 het meest negatief scoort van de 3 alternatieven. Er is met name sprake van een negatief effect op onderdeel authenticiteit van kernkwaliteit 2.

(uit HIA rapport)

Tracéalternatief Z2 betreft een nieuwe verbinding die zich relatief dicht bij het Werelderfgoed Schokland en omgeving bevindt. De noordelijke horizon is hier grotendeels vrij van opgaande doorsnijdingen van hoogspanningslijnen en windturbines. Omdat hier in de huidige situatie nog geen hoogspanningstracé loopt, zal deze nieuwe toevoeging de horizon bepalen. Er is sprake van marginalisatie van het Werelderfgoed: de beleving van de openheid van het agrarische landschap wordt beperkt aangetast. Bovendien leidt de opstelling van de nieuwe hoogspanningslijn tot schaalverstoring. De hoogspanningslijn is concurrerend met de opgaande elementen die behoren bij Schokland en omgeving zoals de erven en boerderijen met schuren en erfbeplanting. De beoordeling op de authenticiteit van deze kernkwaliteit is daarom groot negatief

- **Alternatief Z3**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Het volgen van de bestaande 220 kV verbinding past bij de uitgangspunten van het combineren met bestaande hoogspanningsverbindingen. Een extra tracé met hoogspanningsmasten naast het al bestaande tracé heeft wel een grote impact. Het zorgt ervoor dat deze route door Noordoostpolder wordt versterkt en nadrukkelijker zichtbaar aanwezig is. De hoogspanningsmasten zullen vanaf grote afstand zichtbaar zijn.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Alternatief Z3 loopt via het bestaande tracé met 220 kV op korte afstand langs de dorpen Ens en Luttelgeest. Een extra hoogspanningsverbinding zal impact hebben op het bestaande woon- en leefklimaat van Ens en Luttelgeest, maar ook beperkend werken op geplande en gewenste ontwikkelingen. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van glastuinbouwgebied Luttelgeest waar het tracé dwars doorheen loopt. Verder zal het impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied waar het tracé langs loopt.

Impact cultuurhistorie:

Alternatief Z3 heeft beperkt effect op Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving.

(uit HIA rapport)

Voor tracéalternatief Z3 is er nauwelijks tot geen sprake van een negatief effect op de uitzonderlijke universele waarde.

- **Alternatief Z4**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Het volgen van de bestaande 110 kV verbinding past bij de uitgangspunten van het combineren met bestaande hoogspanningsverbindingen. In dit geval wordt de bestaande 110 kV verbinding zoveel mogelijk ondergronds gebracht en worden er nieuwe masten voor 380 kV langs het zelfde tracé geplaatst. De bestaande situatie blijft daarmee zo goed als gelijk. Het formaat van de 380 kV masten is wel fors hoger wat wel een toename van zichtbaarheid geeft. De ruimtelijke impact is daarmee aanzienlijk kleiner dan bij alternatief Z2 en Z3. Bovendien kan met dit alternatief, ter hoogte van de Uiterdijkenweg ook de combinatie worden gemaakt met tracé Z3 dat op dat punt onze gemeente verlaat. Hiermee wordt de ruimtelijke impact nog minder.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Alternatief Z4 loopt via het bestaande tracé met 110 kV op korte afstand langs de dorpen Ens en Kraggenburg. Een hoogspanningsverbinding met grotere masten zal impact hebben op het bestaande woon- en leefklimaat van Ens en Kraggenburg. Omdat het een tracé betreft op een al bestaande hoogspanningsroute, zal de impact op geplande en gewenste ontwikkelingen beperkt zijn. Aandachtspunt is de ontwikkeling van MITC, waar ook de bestaande 110 kV verbinding doorheen loopt. Verder zal het ondergronds leggen van de bestaande 110 kV verbinding en aanbrengen van nieuwe 380 kV masten,(tijdelijk) impact hebben op grondeigenaren boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied waar het tracé langs loopt.

Impact cultuurhistorie:

Alternatief Z4 heeft geen impact op Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving.

Aandachtspunt is wel het Rijksmonument Waterloopbos aan de Voorsterweg in Marknesse. De bestaande 110 kV verbinding loopt hier via het Vollenhoverkanaal en TenneT station Vollenhove langs.

Heeft u nog vragen? Neem dan contact met ons op

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met [REDACTED] van cluster Beleidsontwikkeling. Het telefoonnummer is [REDACTED]. Of stuur een e-mail naar:

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester én wethouders van de gemeente Noordoostpolder,
de secretaris, [REDACTED] de burgemeester, [REDACTED]

Verzonden: 7/19/2023 2:44:21 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Buurt en/of bewonersorganisatie

(Mede) namens: [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Organisatie: Bewoners het [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Het Combineren van de bestaande N2 verbinding en de nieuwe 380 kv verbinding samen op een mast

95805396_9207402_Zienswijze_V2_N2-N3.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

De impact van magnetisme op bestaande en eventueel nieuw te realiseren bebouwing

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

De maatschappelijke kosten van de verbinding zoals bijvoorbeeld de impact op bewoners, de te verwachten impact van vergunnen en de te verwachten exploitatiekosten van de varianten

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

In hoeverre dragen de verbindingen bij aan bestaande knelpunten op het net en hoe snel kunnen deze bijdragen aan een oplossing bij de verschillende varianten

Betreft: Zienswijze 380 kV verbinding

19-07-2023

Geachte lezer,

Recent hebben wij kennisgenomen van het plan van Tennet om een nieuwe 380kv hoogspanningsverbinding aan te gaan leggen tussen Vierverlaten en Ens.

Voor het gedeelte van Vierverlaten naar Oudehaske zijn er 2 kansrijke tracéalternatieven over gebleven:

- De N2 verbinding langs de bestaande 220kv hoogspanningsverbinding via Leeuwarden naar Oudehaske.
- De N3 verbinding langs de A7 via Drachten naar Oudehaske.

De N3 lijn is de kortste verbinding en daarmee tevens de goedkoopste optie. Echter, ondanks dat de N2 route in aanleg duurder is, biedt deze wel meer voordelen:

- De nieuwe N2 380kv verbinding kan gecombineerd worden met de bestaande 220kv verbinding. Het samenvoegen van deze lijnen veroorzaakt de minste impact op de omgeving, de bestaande route kan immers gehandhaafd worden.
- De N2 verbinding is het meest toekomstbestendig omdat op deze verbinding makkelijk koppelingen gemaakt kunnen worden met het bestaande net.

In de Concept notitie reikwijdte en detailniveau 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens vermeldt u in paragraaf 3.2 dat bij het combineren met een bestaande verbinding, de nieuwe verbinding samen met de oude verbinding op één mast geplaatst kan worden. We realiseren ons dat de kosten voor deze optie hoger zullen uitvallen, het voordeel is wel dat de maatschappelijke impact voor deze variant het laagst is omdat de bestaande verbinding al aanwezig is in het landschap.

Ook blijkt dat er op de N2 verbinding makkelijker koppelingen gemaakt kunnen worden met het bestaande net. Dit zorgt ervoor dat we als maatschappij ook makkelijker en sneller profijt kunnen ervaren van de nieuwe verbinding als deze via de N2 verbinding wordt aangelegd.

In de nabije toekomst krijgen wij in ons gebied al te maken met een inpassing van de Lelylijn. De Lelylijn heeft een grote impact voor onze regio, als deze ook nog gecombineerd wordt met 40 meter hoge hoogspanningsmasten wordt die impact fors groter.

In uw concept wordt melding gemaakt van de kosten van aanleg, wij zijn naast de kosten ook benieuwd wat de opbrengst is van beide varianten. Zo is naar onze mening de maatschappelijke prijs van de N3 verbinding fors hoger omdat hier nog geen bestaande verbinding aanwezig is. De impact voor bewoners is veel groter als er vanuit het niets grote masten worden geplaatst. Bij de N2 verbinding is dit in veel mindere mate aanwezig omdat er een bestaande route gebruikt kan worden.

Wij vragen ons ook af of de exploitatiekosten gunstiger zijn bij de N2 verbinding omdat deze makkelijker aan het bestaande net gekoppeld kan worden.

Tot slot zijn we benieuwd of de complexiteit van vergunning van de route ook meegenomen is in de studie. Wij kunnen ons voorstellen dat het makkelijker is om de bestaande route te upgraden dan een volledig nieuwe verbinding met alle te verwachten bezwaren en hieruit volgende procedures.

Bovenstaande punten in acht genomen gaat onze voorkeur uit naar de N2 verbinding.

Namens de bewoners van [redacted] te [redacted] en met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Verzonden: 7/19/2023 2:56:36 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: Gemeente Heerenveen
Tussenvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Crackstraat
Huisnummer: 2
Postcode: 8441 ES
Woonplaats: Heerenveen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Politiek
(Mede) namens: College van B&W Heerenveen
Organisatie: Gemeente Heerenveen

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

zie zienswijze

95805613_9207503_Getek-_Zienswijze_NRD_380_KKV-verbinding_college_BW.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

zie zienswijze

95805613_9207504_Getek-_Zienswijze_NRD_380_KKV-verbinding_college_BW.pdf

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

zie zienswijze

95805613_9207505_Getek-_Zienswijze_NRD_380_KKV-verbinding_college_BW.pdf

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

zie zienswijze

95805613_9207506_Getek-_Zienswijze_NRD_380_KKV-verbinding_college_BW.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

datum: 18 juli 2023

Onderwerp:

Zienwijze concept NRD 390-kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Geachte mevrouw/heer,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerenveen dienen wij onze zienswijze in met betrekking tot de concept notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de voorgenomen aanleg van de hoogspanningsverbinding 380 kV van Ens naar Vierverlaten. In de concept-NRD staat beschreven welke tracéalternatieven er onderzocht gaan worden, hoe u dat onderzoekt en hoe de beoordeling plaatsvindt. Met deze zienswijze willen wij onze reactie geven op de tracéalternatieven.

Tracéalternatief N3 en Z3

Het tracédeel N3 verbindt het hoogspanningsstation Vierverlaten via de A7 met Oudehaske. De gemeente Heerenveen acht dit tracé niet wenselijk. Het tracédeel N3 wordt ook beschouwd als een mogelijke optie voor de Lelylijn, een voorgestelde spoorwegverbinding tussen Lelystad en Groningen. Op dit moment wordt er een quickscan uitgevoerd om de mogelijkheden en beperkingen van het combineren van het N3 tracé met de Lelylijn te onderzoeken. Naast dit gegeven brengt dit tracé ook aanzienlijke ruimtelijke beperkingen met zich mee voor de ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de gemeente Heerenveen. Dit heeft een negatieve impact op de economische groei en ontwikkeling van onze gemeente en beperkt tevens de mogelijkheden voor de gehele regio. Wij begrijpen echter dat het combineren van een hoogspanningsnet met onderliggende infrastructuur een aspect is dat zeker onderzocht dient te worden.

Het tracé langs de Rijksweg A7 veroorzaakt aanzienlijke problemen voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente, met name met betrekking tot de geplande woningbouw. De beschikbare ruimte naast deze snelweg is beperkt en grotendeels al in gebruik. Het toewijzen van ruimte voor de 380 kV-kabel langs deze weg zou aanzienlijke belemmeringen opleveren voor het realiseren van nieuwe woningen en het uitbreiden van de wooncapaciteit in Heerenveen. Dit heeft directe negatieve gevolgen voor de groei en ontwikkeling van onze gemeente en beperkt tevens de mogelijkheden voor het creëren van een leefbare en duurzame woonomgeving voor onze inwoners.

Het tracédeel Z3, dat Oudehaske verbindt met het hoogspanningsstation Ens, wordt door de gemeente Heerenveen tevens als onwenselijk beschouwd. Net als bij tracédeel N3, zijn er aanzienlijke beperkingen voor de groeimogelijkheden van Heerenveen verbonden aan dit tracé.

Wij willen benadrukken dat het behoud van ruimte voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente van cruciaal belang is. Het toewijzen van ruimte langs de Rijksweg A7 en andere delen van het tracé N3 en Z3 voor de 380 kV-kabel zal aanzienlijke gevolgen hebben voor onze economische groei, wooncapaciteit en leefbaarheid.

Als na vervolgonderzoek toch wordt besloten voor deze voorkeurstracés, stellen wij als absolute voorwaarde dat de 380 kV-kabel (deels) ondergronds wordt aangelegd.

Tracéalternatief N2 en Z2

Het tracédeel N2, dat het hoogspanningsstation Vierverlaten noordelijk verbindt met Oudehaske, geniet de voorkeur van de gemeente Heerenveen. Ten eerste vormt dit tracé geen belemmering voor de lokale en regionale ontwikkeling van de regio. Het staat de groei en vooruitgang van het gebied niet in de weg. Daarnaast is een belangrijk aspect van deze voorkeur gelegen in het algemeen belang. Het N2 tracé biedt namelijk de mogelijkheid om nieuwe duurzame energiebronnen, met name wind op zee, aan te sluiten. De nabijheid van de kustlijn maakt het mogelijk om windenergie te integreren in het elektriciteitsnetwerk via deze kabelverbinding. Dit draagt bij aan de bevordering van duurzame energievoorziening en het behalen van klimaatdoelstellingen. Bovendien heeft dit tracé als extra voordeel dat een deel van de benodigde infrastructuur al aanwezig is, waardoor geen langdurige procedures nodig zijn als in de toekomst aansluiting vanuit zee wenselijk wordt geacht.

Het tracédeel Z2, dat Oudehaske verbindt met hoogspanningsstation Ens, wordt ook als wenselijk beschouwd door de gemeente Heerenveen. Het Z2 tracé is tevens een kansrijke optie omdat het mogelijk is om dit tracé te upgraden naar een configuratie waarbij de bestaande 110 kV-verbindingen kunnen worden gecombineerd in één mast met de 380 kV-voorziening.

Van corridor naar tracé

Voor ons is het van groot belang om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over het exacte tracé. Momenteel wordt gewerkt met een corridor (zoekgebied) met een bandbreedte van 5 kilometer, wat betekent dat het afwegen van lokale effecten en belangen (kansen en beperkingen) slechts op hoofdlijnen mogelijk is.

Met deze zienswijze hopen wij u voldoende geïnformeerd te hebben over onze standpunten. Mocht u nog vragen hebben of aanvullende informatie wensen, dan kunt u contact opnemen met mevrouw [REDACTED], via e-mailadres [REDACTED] of telefoon [REDACTED].

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De gemeentesecretaris,

De burgemeester

[REDACTED]

[REDACTED]

Tjeerd van der Zwan

Verzonden: 7/19/2023 3:19:45 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Herema State
Huisnummer: 1
Postcode: 8501 AA
Woonplaats: Joure
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: info@defryskemarren.nl
Als: Overheid
(Mede) namens: B&W
Organisatie: gemeente De Fryske Marren

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ondergronds aanleggen van delen van de hoogspanningslijnen bij Oudehaske en Rottum, zie bijgevoegde algemene brief met zienswijzen van 18 juli 2023, verzonden 19 juli 2023.

Met verzoek deze brief van B&W volledig als zienswijzen brief op het geheel te beschouwen.

95807340_9207650_230719-Brief_De_Fryske_Marren-zienswijzen_concept_notitie_Reikwijdte-Z-752518.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zoals gezondheidsaspecten waar de GGD in dit kader ook aandacht voor vraagt met het hanteren van veiligheidzone van minimaal 140 m. tot gevoelige bebouwing, zie de bijgevoegde brief van B&W

95807340_9207651_230719-Brief_De_Fryske_Marren-zienswijzen_concept_notitie_Reikwijdte-Z-752518.pdf

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Het tracé langs de snelwegen A6/A7 vormt een nieuwe verstoring van de openheid van het landschap. De Fryske Marren wil geen hoogspanningslijnen langs de A6 /A7 en het knooppunt Joure vanwege de landschappelijke Aantasting van het open gebied en de industriële uitstraling van de hoge masten, die van afstand duidelijk zichtbaar zijn bij deze entree van Fryslân. Een bundeling van de 380 kV hoogspanningslijnen met deze infrastructuur leidt tot een onevenredige landschappelijke en visuele doorsnijding van het gebied, waar bovendien geen noodzaak voor is vanwege de beschikbaarheid van het zuidelijke tracé via route Z3.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Met de Stuurgroep Lelylijn zijn we het eens dat eerst de quickscan moet worden uitgevoerd voordat het proces tot een 380 kV verbinding wordt doorgezet.

Het is van groot belang om de twee nationale ontwikkelingen - de 380 kV verbinding en de Lelylijn - goed op elkaar af te stemmen. Mocht uit de quickscan Lelylijn blijken dat de Lelylijn en de 380 kV wel te combineren zouden vallen, dan blijft onze voorkeur liggen bij tracé Z3. We sluiten niet uit

dat op basis van de uitkomsten van de quickscan er mogelijk nog een aanvulling komt op onze zienswijzen.

95807340_9207653_230719-Brief_De_Fryske_Marren-zienswijzen_concept_notitie_Reikwijdte-Z-752518.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Joure, 19 juli 2023

Verz.: 19 JUL 2023

Zaaknummer : Z.752518
Uw kenmerk : DGKE-DRE/27560920
Beh. door : team RO
Bijlage(n) :

Onderwerp:

zienswijzen concept notitie reikwijdte en detailniveau
hoogspanningsverbinding 380 kV Vierverlaten - Ens

Geachte dames en heren,

Als reactie op de mail van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat van 6 juni 2023 en uw bijbehorende brief over de concept notitie reikwijdte en detailniveau 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens, maken wij hierbij gebruik van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. De drie tracés Z2, Z3 en Z4 liggen binnen gemeente De Fryske Marren.

We onderschrijven de noodzaak van een nieuwe verbinding in verband met energietransitie en congestie. Vanuit die noodzaak willen we meewerken aan een verbinding. Tot nu toe zijn de gemeenten goed op de hoogte gehouden van het proces.

In het laatste bestuurlijk overleg heeft onze gemeente geadviseerd om de concept notitie reikwijdte en detailniveau nog niet in de inspraak te brengen, vanwege de quickscan die op dit moment plaatsvindt naar de effecten die dit traject en het traject van een mogelijke Lelylijn op elkaar kunnen hebben. Helaas waren wij toen nog de enige gemeente die er zo in stond.

Een zienswijze van onze kant moet dan ook worden gelezen met de zorg ten aanzien van de invloed van beide trajecten op elkaar in ons achterhoofd.

Wij sluiten niet uit dat onze zienswijzen nog aangevuld worden wanneer de uitkomsten van de quickscan bekend worden in het najaar.

Lelylijn

Op 7 juli 2023 vond een vergadering van de Stuurgroep Lelylijn plaats. Daar werd ook de conclusie getrokken dat de quickscan eerst moet worden uitgevoerd voordat het proces tot een 380 kV verbinding wordt doorgezet.

Daarnaast werd opgeroepen de inhoud van de zienswijzen af te stemmen met de Friese overheden. Wij onderschrijven dit volledig.

Wij zijn positief over het feit dat er binnen de procedure tot ontwikkeling van een nieuwe 380 kV verbinding een quickscan over de A6/A7 tracévariant wordt uitgevoerd in samenwerking met het traject van de ontwikkeling tot de Lelylijn.

Het is belangrijk om de twee nationale ontwikkelingen – de 380 kV hoogspanningsverbinding en de Lelylijn – goed op elkaar af te stemmen.

Wij zijn van mening dat er middels de quickscan eerst moet worden onderzocht of de twee ontwikkelingen naast elkaar inpasbaar zijn langs het tracéalternatief, voordat het proces tot ontwikkeling van een 380 kV verbinding kan worden doorgezet.

Wij verzoeken u daarom nadrukkelijk om eerst de quickscan ten behoeve van de Lelylijn uit te voeren en daarna het afwegen van tracéalternatieven voor de 380 kV hoogspanningsverbinding verder voort te zetten.

Voorkeurstracé Z3

Het tracé Z2 en Z4 liggen in de nabijheid van het stedelijk gebied Joure en Lemmer.

Tijdens de afgelopen ambtelijke en bestuurlijke overleggen, hebben we nadrukkelijk ingebracht dat het tracé Z2 langs Lemmer en Joure, de ontwikkelingsmogelijkheden, de landschappelijke waarden en de veiligheid van de bewoners in hoge mate aantast.

Variant Z3 ontlast het knooppunt Joure dat we beschikbaar willen houden voor ontwikkelingen. In de omgeving van de route Z2 en Z4 liggen veel meer woonadressen dan bij route Z3.

Hierdoor is een negatieve impact van het magneetveld voor mensen die in de nabijheid wonen van de hoogspanningslijnen voor Z2 en Z4 aanzienlijk hoger dan bij Z3.

Verder merken we hierbij op dat in Joure Zuid ten westen van de A6 nieuwe ontwikkelingen in voorbereiding zijn. Het gaat hier om het voormalig tracé van de A7 en de Driehoek Joure Zuid.

Plaatsing van hoogspanningslijnen in en nabij het gebied is wat ons betreft beslist niet aan de orde.

Het tracé langs de snelweg A6/A7 vormt een nieuwe verstoring van de openheid van het landschap.

Onze gemeente wil geen nieuwe hoogspanningslijnen langs de A6/A7 en het knooppunt Joure vanwege de landschappelijke aantasting van het open gebied en de industriële uitstraling van de hoge masten.

Een nieuwe hoogspanningsverbinding met zijn hoge masten en lijnen is van afstand duidelijk zichtbaar. Een bundeling van de nieuwe 380 kV hoogspanningslijn met deze infrastructuur leidt tot een nieuwe visuele doorsnijding van het landschap, waar bovendien ruimtelijk geen noodzaak voor is vanwege de beschikbaarheid van het zuidelijke tracé via route Z3.

Mocht uit de quickscan blijken dat de Lelylijn en de 380 kV wel te combineren vallen, dan blijft onze voorkeur liggen bij tracé Z3.

Knooppunt Joure dient naar onze mening te worden ontzien in de plannen voor een nieuwe hoogspanningsverbinding.

We verzoeken u met onze zienswijzen nadrukkelijk rekening te houden.

Ruimtelijke kwaliteit

Punt van verdere aandacht is wat ons betreft het gebied tussen Oudehaske, Nijhaske en Heerenveen waar nu ook een verbinding van Tennet doorheen loopt. Hier staan diverse woningen op korte afstand van de hoogspanningsmasten.

Hier moet bij de aanleg van een nieuw tracé nadrukkelijk aandacht voor zijn, waarbij de voorkeur is het tracé onder de grond aan te brengen. Vanuit ruimtelijke kwaliteit zijn additionele masten niet wenselijk en dient ondergrondse aanleg in de notitie expliciet te worden onderzocht.

In de Randstad liggen ook grote stukken van 380 kV en 220 kV ondergronds en in Duitsland zijn ook grote stukken 380 kV ondergronds aangelegd.

We vragen u om in te zetten op stukken van de lijnen onder de grond, met name bij Oudehaske, Rottum en Rotstergaast, waar de gebouwen boven op het bestaande tracé met masten en lijnen zitten (zie bijvoorbeeld Oude Postweg in Rottum).

We gaan nadrukkelijk voor een ondergronds deel bij Nijehaske, Rottum en Rotstergaast en we vragen u bij de verdere onderzoeken dit als zodanig duidelijk vast te leggen.

Verder vragen we op het zoveel mogelijk in één mast brengen van de 220 en 110 kV, zodat drie masten naast elkaar worden voorkomen.

We dringen aan op zo laag mogelijke masten in verband met de zichtbaarheid in het landschap.

Verder zien we goede kansen om het schakelstation/verdeelstation op Oudehaske aan te haken op het 380 kV stroomnet, gezien de centrumfunctie van het station in de regio Joure / Heerenveen, gezien de netcongestie en gezien de alleen maar toenemende energie-/capaciteitsvraag.

Wij vragen u dit verder te betrekken en hieraan mee te werken.

De beste situatie in deze is het aantakken bij Burgum, Lauwsmeer (Leeuwarden) en Oudehaske, waarbij rekening wordt gehouden met de Lelylijn, waarvoor wij altijd een reserveringszone hebben moeten vrijhouden.

Gezondheidsrisico's

We maken ons grote zorgen over de gezondheidsrisico's vanwege het magnetisch veld. Wat zijn de effecten van de masten boven de grond en wat is het effect onder de grond? En wat zijn de effecten van de bundeling van de masten op een korte afstand van de woningen? Versterkt dit het magnetisch veld?

We verzoeken u inzichtelijk te maken wat bundeling van de verschillende lijnen doet.

Met name het elektromagnetische aspect vinden we belangrijk.

Als het gaat om gevoelige objecten en objecten met een woonbestemming in de nabijheid van de hoogspanningslijn, is volgens adviezen van de GGD het hanteren van een minimale bufferzone van 140 m als voorzorgsbeginsel nodig. We zien dit als voorwaardelijk.

In eerdere overleggen hebben we aangedrongen op factsheets om onze inwoners duidelijk te informeren en zo onrust weg te nemen. Wij willen deze oproep hier dringend herhalen.

Wij vragen van u hierover in de notitie reikwijdte volledige duidelijkheid te geven.

Resumé

Wij wijzen u op het belang van draagvlak bij de colleges, gemeenteraden en inwoners van de gemeenten langs de voorgenomen tracés.

Daarom hierbij de oproep om hen tijdig te informeren en bij het verspreiden van de informatie gebruik te maken van de lokale kanalen, zodat de inwoners goed bereikt worden.

Duidelijk dient geschetst te worden hoe de governance wordt gezien: wie is waar van?

Tennet is eigenaar van het proces. Wij verwachten dat de inwoners goed geïnformeerd worden conform ons participatiebeleid. We zien graag een uitgewerkt participatieplan tegemoet alvorens zaken verder in werking worden gezet.

Vragen

Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de medewerkers van het team ruimtelijke ontwikkeling via telefoonnummer 14 05 14 of via e-mail: info@defryskemarren.nl. Wilt u in uw contact met de gemeente het zaaknummer vermelden?

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren.

loco-gemeentesecretaris, burgemeester,
Fred Veenstra

Verzonden: 7/19/2023 3:20:55 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Hoge der A

Huisnummer: 5

Postcode: 9712 AC

Woonplaats: Groningen

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: info@libau.nl

Als: Maatschappelijke organisatie

(Mede) namens: Namens de leden van het Erfgoedberaad Groningen:

Boerderijenstichting Groningen, Erfgoedpartners, Erfgoedvereniging Heemschut Groningen, Groen Erfgoed Groningen, Landschapsbeheer Groningen, Libau, Monumentenwacht Groningen, Steunpunt Cultureel Erfgoed,

Organisatie: Stichting Libau Steunpunt Cultureel Erfgoed

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

voor nadere inhoudelijke informatie verwijs ik naar onze zienswijze als bijlage toegevoegd

95807362_9207664_brf_20230719_Bureau_Energieprojecten-
_Zienwijze_Erfgoedberaad__Hoogsp-verb-_Vierverlaten_Ens.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

voor nadere inhoudelijke informatie verwijs ik naar onze zienswijze als bijlage bij onderdeel 1 toegevoegd

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

voor nadere inhoudelijke informatie verwijs ik naar onze zienswijze als bijlage bij onderdeel 1 toegevoegd

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

voor nadere inhoudelijke informatie verwijs ik naar onze zienswijze als bijlage bij onderdeel 1 toegevoegd

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding
 Viervelaten – Ens concpet-NRD
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

hoge der a 5
 9712 ac Groningen
 telefoon [REDACTED]
 email: info@libau.nl

Groningen 19 juli 2023

onderwerp Betreft: Zienswijze erfgoedberaad Groningen nav de notitie kansrijke alternatieven voor de aanleg van een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding

Geachte heer/ mevrouw,

Erfgoedberaad Groningen bestaat uit diverse maatschappelijke organisaties die vakinhoudelijk betrokken zijn met onderzoek, beheer, exploitatie van het cultureel erfgoed in de provincie Groningen. Veel van de kenmerkende Groningse landschappen en de erven of de gebouwde monumenten en hun interieurs zijn in onderdeel van onze collectie, maar ook bij veel eigenaren geven wij vaak langdurig advies voor een doelmatige instandhouding van een dergelijk bezit. Op die wijze geldt ons werk als een belangrijke waarborg voor het behoud van de Groninger identiteit en karakteristiek. Toch maken wij ons zorgen.

Dit naar aanleiding van de notitie kansrijke alternatieven voor de aanleg van een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding. Daarom wil Erfgoedberaad Groningen het volgende onder de aandacht brengen betreffende de Noordelijke tracés.

In uw notitie geeft u aan dat dit tracé nodig is om de energietransitie mogelijk te maken. Tevens merkt u op dat er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met bewoning, er aangesloten wordt bij de bestaande hoogspanningsstructuur, ondergrondse aanleg een optie is wanneer er bijzondere omstandigheden zijn en tenslotte dat er naast milieu er aandacht is voor onder andere de omgeving waaronder landschappelijke inpassing en cultuurhistorie.

Echter de aandacht voor cultuurhistorie en het cultuurlandschap vinden we te beperkt en vooral gefocust op wettelijke beschermingskaders zoals Unesco Werelderfgoederen, archeologie en Natura 2000 gebieden.

In overweging nemende dat

- Het draagvlak voor nieuwe grootschalige ingrepen van het landschap zal niet groot zijn onder bewoners, sterker nog, in het nieuwe hoofdlijnenakkoord van de provincie Groningen wordt over het Groninger landschap gezegd dat het uniek is in al haar facetten en dat waardevol erfgoed behouden en versterkt moet worden. De Groninger identiteit is belangrijk en onze leefomgeving staat voorop. 'Daarom houden wij bij (nieuwe) plannen en ontwikkelingen altijd rekening met de impact die het heeft op ons prachtige weidse landschap.' (P9) En even verderop: 'In een open landschap zien wij geen ruimte voor ...nieuwe bovengrondse leidingen'

Leidt dit tot ons volgende verzoek:

- Geef meer helderheid over wat nu uiteindelijk leidend is voor de beslissing over het tracé. Specifiek betaalbaarheid is conform uw notitie een 'minder sterk gekaderd criterium', maak dit meer 'smart', bijvoorbeeld door waardevol erfgoed juist tot een zwaarwegender factor in de eindkeuze voor het tracé te maken.

- Laat bovendien aanvullend ontwerpend onderzoek uitvoeren, zodat er meer garanties aan de voorkant zijn met betrekking tot de meest optimale inpassing in termen als omgevingskwaliteit zoals cultuurhistorie, landschappelijke kwaliteit en belevingswaarde.
- Betrek stakeholders zoals het Erfgoedberaad door logische ijkmomenten in te bouwen of, nog beter, als 'coproductie' c.q. een 'ruimtelijke gedachtenontwikkeling' die de uiteindelijke ruimtelijke kwaliteit kan borgen.
- Leg in principe het tracé ondergronds aan. We spreken hier van bijzondere omstandigheden, met name daar het de cultuurhistorisch waardevolle gebieden en landschappen betreft, relevant voor de Groningse identiteit in een provincie die door gaswinning al flink aangeslagen is. Juist hier is het belangrijk zorgvuldige afwegingen te maken.

Namens de leden van het Erfgoedberaad Groningen:

Boerderijstichting Groningen, Erfgoedpartners, Erfgoedvereniging Heemschut Groningen, Groen Erfgoed Groningen, Landschapsbeheer Groningen, Libau, Monumentenwacht Groningen, Steunpunt Cultureel Erfgoed, NV Groninger Monumentenfonds, Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Noord-Nederland, Stichting De Groninger Poldermolens, Stichting Het Groninger Landschap, Stichting Oude Groninger Kerken, Tuinenstichting, Vereniging Groninger Monument Eigenaren, Archeologische Werkgemeenschap Noord Nederland (AWN)

Verzonden: 7/19/2023 3:26:59 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED]

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

via de A7 of ondergronds

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

straling betreft gezondheid mens en dier

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

landschappelijk beeld

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zo ver mogelijk van woonhuis/erf af

Verzonden: 7/19/2023 4:06:56 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 610
Postcode: 9700 AP
Woonplaats: Groningen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: info@provinciegroningen.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Provincie Groningen

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding
 Vierverlaten-Ens
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Datum : 18 juli 2023
 Documentnr. : 2023-070255
 Dossiernummer : K42035
 Behandeld door : ██████████
 Telefoonnr. : ██████████
 Antwoord op :
 Bijlage : -
 Onderwerp : Zienswijze concept nota reikwijdte en detailniveau 380 kV-
 hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Geachte heer, mevrouw

Op 9 juni jl. heeft u de concept nota reikwijdte en detailniveau 380 kV- hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens (hierna: concept NRD) en nota kansrijke alternatieven (hierna: NKA) ter inzage gelegd. Middels deze brief maken wij gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze stukken.

Van 16 tot en met 23 maart jl. hebben we de mogelijkheid gekregen om ambtelijk te reageren op de eerste versie van de concept NRD. Op 12 mei jl. heeft het bestuurlijk overleg plaatsgevonden ten behoeve van de vaststelling van de concept NRD en NKA. Zowel ambtelijk als bestuurlijk hebben wij de volgende punten aangekaart in als reactie op de concept NRD en NKA:

1. Onvoldoende samenhang met andere projecten en nationaal en regionaal beleid.
2. Toekomstbestendigheid van het elektriciteitsnet zou moeten worden meegenomen in de afweging tussen alternatieven.
3. Onduidelijkheid over het verschil tussen 'bundelen' en 'combineren'.
4. Een corridor van 5 kilometer te breed om iets te kunnen zeggen aangaande de landschappelijke impact van een nieuwe verbinding.
5. De concept NRD en NKA onderschat de juridisch-planologische bescherming van provinciale natuurwaarden zoals het 'Natuur Netwerk Nederland'.
6. In het bijzonder aandacht voor de samenhang met de Lelylijn.

Als aanvulling op de zes hierboven genoemde punten vragen we aandacht voor het ondergronds aanleggen van de 380kV Vierverlaten- Ens. We willen benadrukken dat ons uitgangspunt is dat er geen ruimte is in de provincie Groningen voor nieuwe bovengrondse leidingen, zoals staat geschreven in ons coalitieakkoord 'Veur Mekoar 2023-2027'.

Punten twee, drie en zes zijn naar aanleiding van de ambtelijke en bestuurlijke reactie meegenomen/aangescherpt in de concept NRD en/of NKA. Als reactie op punt twee is de functie en waarde van de nieuwe 380kV verbinding in het totale hoogspanningsnet meegenomen in het beoordelingskader. Op deze manier wordt toekomstbestendigheid beter geborgd in de concept NRD. Voor punt drie zijn er tekstuele aanpassingen gedaan en afbeeldingen toegevoegd waardoor de concepten 'bundelen' en 'combineren' beter worden gedefinieerd. Voor punt zes wordt er een 'quickscan' uitgevoerd waarin de (technische) haalbaarheid van het inpassen van zowel de Lelylijn als de 380kV langs het tracé A6/A7 wordt getoetst. De provincies (Groningen,

Friesland en Flevoland) worden hier vanuit het projectteam 380kV ambtelijk actief bij betrokken. Wij willen onze waardering uitspreken voor het aanpassen van de concept NRD en NKA op deze drie punten.

De overige drie punten (één, vier en vijf) zijn wat ons betreft niet of onvoldoende aangescherpt. Daarnaast onderstrepen we met het eerste punt van de zienswijze het Groningse uitgangspunt dat er geen ruimte is voor nieuwe bovengrondse leidingen.

1. De concept NRD stelt dat 380kV verbindingen bovengronds worden aangelegd tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Daarnaast moet de maatschappelijke meerwaarde van een ondergrondse verbinding duidelijke zijn en de kosten verantwoord. De concept NRD geeft onvoldoende aanknopingspunten om te constateren wanneer er sprake zou zijn van bijzondere omstandigheden. Daarnaast wordt de concept NRD ook niet concreet over wanneer de maatschappelijke meerwaarde van ondergrondse aanleg duidelijk genoeg is. Wij achten de kwaliteit van het Groninger landschap als wezenlijk onderdeel van de leefbaarheid van de provincie, en daarmee ook van grote maatschappelijk waarde. Een nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding doet per definitie af aan de landschappelijke kwaliteit in de provincie. Het aanleggen van een ondergrondse hoogspanningsverbinding zorgt er voor dat de landschappelijke kwaliteit van de provincie Groningen op peil blijft en is daarom van grote maatschappelijke waarde. Naast de landschappelijke voordelen biedt een ondergrondse verbinding ook kansen met betrekking tot het oplossen van knelpunten op andere thema's zoals natuur en bebouwde omgeving.
2. De concept NRD gaat onvoldoende in op de samenhang met andere projecten en provinciaal en nationaal beleid. Denk hierbij aan zaken als de beleidsbrief Water en Bodem sturend, ontwikkelingen bij Westpoort en Matsloot en de woningbouwopgave via de woondeals met het Rijk. De concept NRD noemt een aantal van deze ontwikkelingen, maar gaat niet in op hoe en wanneer afstemming tussen de verschillende projecten/beleidsdoelen zal plaatsvinden dan wel hoe dit regionale en landelijke beleid betrokken wordt bij de filtering van de tracés. De realisatie van de 380 kV Vierverlaten-Ens staat gepland voor omstreeks 2030. In de periode tussen nu en 2030 gaan veel ontwikkelingen plaatsvinden rondom de twee overgebleven tracés in de concept NRD. Op pagina zeven van de concept NRD worden als voorbeeld een aantal toekomstige ontwikkelingen benoemd. Echter worden deze verder niet meegenomen in het toetsingskader van de alternatievenafweging. Op pagina zeven wordt aangegeven dat in de huidige fase van het project rekening wordt gehouden met projecten en ontwikkelingen waar reeds procedures voor zijn gestart. In de verschillende (online) werksessies hebben provincies, gemeenten en waterschappen aangegeven dat er meerdere ontwikkelingen aankomen die van grote invloed kunnen zijn op de tracékeuze van de 380 kV Vierverlaten-Ens. Onzes inziens is het van belang dat óók deze projecten en ontwikkelingen een plek krijgen in de alternatievenafweging in de concept NRD.
3. In de concept NRD en NKA wordt voor ieder alternatief uitgegaan van corridors met een breedte van vijf kilometer, welke dienen als zoekgebied voor het te realiseren tracé dat in de planMER zal worden beoordeeld. Deze corridors zijn zeer breed en het nauwkeurig beoordelen van de landschappelijke effecten van een tracé met een dermate grote ruimtelijke speling is dan ook niet goed mogelijk. De landschappelijke effecten kunnen binnen deze corridor significant van elkaar verschillen, evenals de uitstraling van het tracé op het omliggende gebied of landschap. Wij zijn van mening dat de concept NRD en NKA dit onvoldoende hebben uitgewerkt om een zorgvuldige filtering van tracés mogelijk te maken. Tevens wordt er gesproken over bundeling als ruimtelijk principe, echter kan er met een mogelijke afwijking van tweeëneenhalf kilometer aan weerszijden van het tracé waarmee wordt gebundeld niet meer geloofwaardig worden gesproken van daadwerkelijke bundeling. Bij een dermate grote afwijkingmogelijkheid is het risico groot dat het nieuw aan de te leggen tracé zich (op plekken) als een nieuw individueel tracé en dus geheel extra nieuwe doorsnijding van het landschap zal manifesteren. Ook hierbij kan het ondergronds aanleggen van de verbinding een oplossing zijn. In de concept NRD wordt een notie gemaakt aangaande de waarde van nationale landschappen, echter wordt deze categorie niet meegenomen in de alternatievenafweging. De uitstraling van een 380 kV verbinding heeft mogelijk invloed op de belevingswaarde van nationale landschappen (in Groningen gaat het om Middag-Humsterland), en moet dus mee worden genomen in de alternatievenafweging.
4. De in de concept NRD beschreven alternatieven doorkruisen NNN-gebieden. Deze doorkruisingen worden bestempeld als aandachtspunten en nadrukkelijk niet als knelpunten. Dit is geen juiste kwalificatie. Het NNN kent een streng beschermingsregime dat is gebaseerd op het Besluit algemene

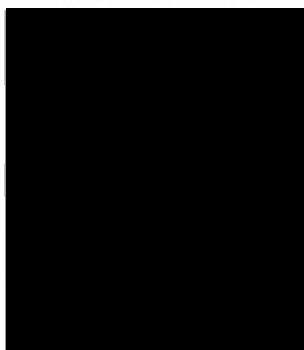
regels ruimtelijke ordening (Barro). Hierin wordt dwingend voorgeschreven dat bij provinciale verordening het NNN wordt aangewezen en dat geen activiteiten mogelijk worden gemaakt die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, tenzij er (samengevat) sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten worden gecompenseerd. De regels in onze provinciale omgevingsverordening zijn gebaseerd op deze regels van het Barro. Ook krachtens het Besluit kwaliteit leefomgevings zijn de NNN-gebieden op een vergelijkbare wijze beschermd, waarbij ook de potentiële natuurwaarden tot de wezenlijke kenmerken en waarden kunnen worden gerekend. Om een wezenlijke aantasting van het NNN slechts als aandachtspunt en niet als knelpunt te bestempelen doet geen recht aan zowel de intrinsieke waarde als aan de juridisch beschermde status van de betreffende gebieden. Wij wijzen erop dat de uitvoeringswerkzaamheden substantiële impact hebben (ecologisch, bodemkundig en waterhuishoudkundig) op wezenlijke waarden, als deze plaatsvinden in kwetsbare NNN-gebieden.

Naast deze drie inhoudelijke punten vragen we aandacht voor het proces rondom de ontwikkeling van de 380kV Vierverlaten-Ens. We hechten waarde aan goede participatie en samenwerking. Een participatief proces in de geest van de omgevingswet is meer dan alleen het informeren van de belanghebbenden. Bij actieve participatie draait het om zowel brengen als halen van informatie, om deze vervolgens zorgvuldig mee te nemen in het totale proces. Neem als voorbeeld hier de ingebrachte informatie over toekomstige projecten zoals benoemd in punt één van de zienswijze. Voor goede participatie is het ook van belang dat de communicatie tussen de betrokken partijen van hoge kwaliteit is. Een voorbeeld hiervan is dat er vanuit de initiatiefnemer adequaat wordt gecommuniceerd over momenten zoals bewonersbijeenkomsten en terinzagelegging van stukken. Participatie gaat ook verder dan alleen het betrekken van de ambtelijke belanghebbenden. Één van de volgende stappen na de vaststelling van de NRD wordt het traceren van de exacte locatie van de 380 kV verbinding binnen de vijf kilometer corridors van de overgebleven alternatieven. De exacte tracékeuze gaat van grote invloed zijn op de omwonenden. Het is daarom belangrijk dat, naast de ambtelijke werkgroep, omwonenden actief worden betrokken bij de tracering van de nieuwe 380kV verbinding.

Onze uitgangspunten voor de 380kV verbinding Vierverlaten-Ens zijn een zorgvuldige ruimtelijke inpassing en een goed participatief proces. Zowel de inhoudelijke als de procesgerichte punten die middels deze zienswijze worden meegegeven aan TenneT en het ministerie van economische zaken en klimaat zijn essentieel voor het naleven van deze uitgangspunten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Verzonden: 7/19/2023 4:12:47 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 10.000
Postcode: 9200 HA
Woonplaats: Drachten
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: gemeente@smallingerland.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Smallingerland

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Aan Bureau energieprojecten
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Drachten,
18 juli 2023

Ons kenmerk
2023-042014

Uw kenmerk

Behandeld door
[REDACTED]
[REDACTED]

VERZONDEN 18 JULI 2023

Onderwerp

**Zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de 380 kV
hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens**

Geachte heer/mevrouw ,

Op 7 juni jl. zijn wij door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat geïnformeerd over de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna: NRD) voor de 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens. In deze brief willen wij onze zienswijze naar voren brengen.

In de NRD wordt het belang aangegeven van het realiseren van een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten – Ens. Wij begrijpen de noodzaak voor een nieuwe hoogspanningsverbinding. Ook hebben wij waardering voor de huidige aanpak die voorziet in een zorgvuldig proces waarbij veel inzet wordt getoond om belangen en waarden in beeld te brengen, partijen te informeren en te betrekken, en waarbij financiële overwegingen niet primair de doorslag geven in het bepalen van het voorkeustracé.

Als het definitieve tracé over het grondgebied van de gemeente Smallingerland gaat lopen, is de potentiële impact van een nieuwe hoogspanningsverbinding op onze gemeente groot. Daarom vinden wij het van belang om hetgeen wij eerder hebben ingebracht ten aanzien van de Lelylijn en de woningbouwontwikkeling (in de reviewronde van de NRD) ook middels deze zienswijze kenbaar te maken.

Belangrijke basis vormt hiervoor onze Omgevingsvisie waarin staat:

"De komst van de Lelylijn is een positieve kans voor versterking van de economie en balans in de bevolkingssamenstelling. Wel hoort daarbij dat bij het maken van de Lelylijn veel aandacht moet uitgaan naar de waarden van het Noorden. Waarden op het gebied van landschap, natuur en samenleving. De inbedding in natuur en landschap en in de samenleving moet piekfijn in orde zijn. Smallingerland ziet onder deze voorwaarden mogelijkheid om in de orde van grootte van 10.000 woningen extra te kunnen bouwen als de Lelylijn er komt."

Wij kunnen daarom niet instemmen met een hoogspanningstracé binnen de in de NRD genoemde corridor N3, indien dit een belemmering vormt voor de komst van de Lelylijn of onze woningbouwplannen (globaal gepland ter plaatste van de bestaande bebouwing van Drachten ten zuiden van de A7).

GEMEENTE SMALLINGERLAND

Ons kenmerk 2023-042014

Datum 18 juli 2023

Bladnr. 2

Het stemt ons daarom positief dat er nader onderzoek wordt verricht in hoeverre het mogelijk is om zowel een 380 kV hoogspanningsverbinding én Lelylijn in hetzelfde gebied nabij de A7 gebundeld te realiseren.

Het tracéalternatief N3 lijkt te conflicteren met de Lelylijn en onze woningbouwplannen.

Mocht de uitkomst van het vervolgonderzoek zijn dat het tracéalternatief N3 het voorkeurstracé wordt, dan zijn dit onze randvoorwaarden:

- De inbedding in natuur en landschap en de impact op de samenleving moet zoveel als mogelijk geoptimaliseerd worden. Dat betekent dat er zorgvuldig wordt omgegaan met zorgpunten, wensen en belangen van onze inwoners. Wat betreft de inbedding in natuur en landschap volstaan wij met een verwijzing naar de zienswijze van de provincie Fryslân over de NRD die hiervoor goede handvatten biedt.
- Het ondergronds brengen van de bestaande 110 kV hoogspanningsverbinding door Drachten (tussen de A7 en het verdeelstation De Haven). Aangezien een nieuwe 380 kV en de bestaande 110 kV elkaar zouden kruisen ligt het in de rede om dit knelpunt op te lossen door de bestaande 110 kV ondergronds te brengen en dan ook tijdig in overleg met ons te bezien of er verdere koppelkansen zijn.
- Mogelijkheden bieden om het lokale en regionale netwerk versneld te verzwaren en aan te sluiten.

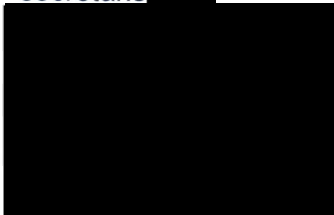
Dank voor de gelegenheid om onze gedachten over dit project met u te delen. We zien uit naar een proces waarin we in samenwerking tot juiste keuzes kunnen komen die op een breed draagvlak kunnen rekenen.

Indien u naar aanleiding van de inhoud van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer G. Huttinga van het team Omgeving.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Jan Rijpstra

Verzonden: 7/19/2023 4:18:26 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 21000
Postcode: 8900 JA
Woonplaats: Leeuwarden
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: gemeente@leeuwarden.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Leeuwarden

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Onderwerp Zienswijze concept NRD 380 kV hoogspanningsverbinding
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2023-136485
Dienst Fysiek Domein
Sector DOK
Contact [REDACTED]
WhatsApp
Bijlagen
Datum 10 juli 2023 VERZONDEN 18 JULI 2023

Geachte heer/mevrouw,

Op 7 juni jl. zijn wij door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat geïnformeerd over de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens. In deze brief willen wij onze zienswijze naar voren brengen.

In de concept NRD wordt het belang aangegeven van het realiseren van een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten - Ens. Wij begrijpen de noodzaak voor een nieuwe hoogspanningsverbinding. Echter vinden wij het wel van belang dat daarbij voor een goede inpassing in de omgeving wordt gezorgd, dit tegen de laagste maatschappelijke kosten wordt gerealiseerd en dat er zo goed mogelijk wordt gecombineerd met andere infrastructurele voorzieningen.

De samenhang met andere projecten wordt beschreven in de concept NRD. Voor de Lelylijn bestaat het voornemen om dit najaar te onderzoeken of deze projecten naast elkaar ruimtelijk inpasbaar zijn. Wij vinden het van belang dat koppelkansen met bestaande infrastructuur en ruimtelijke opgaven (zoals de Lelylijn) worden benut.

Er zijn in het zoekgebied 18 tracéalternatieven getoetst op uitgangspunten voor het project en beoordeeld op milieuthema's. Er zijn 5 tracéalternatieven overgebleven die nader zullen worden onderzocht, zo staat in de concept NRD. De gedane toetsing en beoordeling leidt niet tot opmerkingen. Het is goed voorstelbaar dat deze 5 tracéalternatieven in een MER procedure worden onderzocht als zijnde de kansrijke alternatieven.

Voor het noordelijk deel (verbinding Vierverlaten tot Oudehaske) zijn er 2 tracéalternatieven overgebleven: aansluitend bij de bestaande 220 kV verbinding (langs zuidkant Leeuwarden, Wytgaard, Jirnsum - alternatief N2) en langs de A7 via Drachten (alternatief N3). Het alternatief N2 heeft op dit moment niet onze voorkeur, omdat dit tracé door onze gemeente gaat, maar

ook vanwege de aanmerkelijk lagere maatschappelijke kosten en de mogelijkheid tot bundeling met de A7 (en Lelylijn) bij het tracéalternatief N3. De 380 kV hoogspanningsverbinding heeft in eerste instantie niet direct 'nut' voor de stroomvoorziening in onze gemeente, omdat deze is bedoeld als verbinding tussen Vierverlaten en Ens. Op het grondgebied van onze gemeente zijn al een 220 kV verbinding en 110 kV verbindingen aanwezig. Vanwege de ruimtelijke impact van de realisatie van een extra hoogspanningsverbinding, heeft het niet de voorkeur dat deze 380 kV verbinding wordt gerealiseerd in onze gemeente. Ook is het tracé via Drachten circa 30 kilometer korter en daarom veel goedkoper te realiseren.

Als de uitkomst van het vervolgonderzoek wel uitwijst dat het tracéalternatief langs Leeuwarden het voorkeurstracé wordt, dan zijn dit onze voorwaarden voor het realiseren van een 380 kV hoogspanningsverbinding op ons grondgebied:

- Combineren met de bestaande 220 kV hoogspanningsverbinding.
- Ondergronds brengen van de bestaande 110 kV hoogspanningsverbinding door Leeuwarden (Zuiderburen, Middelsee) en Goutum.
- Mogelijkheden bieden om aan te sluiten indien de netwerkontwikkeling en behoefte daar in de verdere toekomst aanleiding toe geeft.

Wij verwachten u hiermee in eerste instantie voldoende te hebben geïnformeerd en blijven graag op de hoogte van de ontwikkelingen ten aanzien van het onderzoek naar een nieuw tracé voor de hoogspanningsverbinding.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris

Verzonden: 7/19/2023 4:35:58 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zienswijze tracé 380 kV Vierverlaten-Ens

Steller: [REDACTED], [REDACTED]

Datum: 19 juli 2023

De volgens de Nota kansrijke alternatieven tracé Vierverlaten- Ens – behorend bij de concept NRD m.b.t. deze verbinding staat het volgende bij alternatief Z3 : (overigens ook bij Z2)

Tracéalternatief Z3

Tracéalternatief Z3 (220kV via Fryslân Zuid) is een zuidelijk tracé dat Oudehaske via de bestaande 220 kV-verbinding verbindt met hoogspanningsstation Ens. In dit gebied bevindt zich ook het zoekgebied van de Lelylijn. Voor dit project is het MIRT onderzoek net opgestart. Er kan daarom in deze Notitie Kansrijke Alternatieven nog geen rekening gehouden worden met een eventueel ruimtebeslag van de Lelylijn.

Ik verbaas mij erover dat de HVAC aanleg Vierverlaten-Ens los lijkt te staan van a) het Delta plan voor het Noorden en de b) MIRT procedure voor de Lelylijn. Het gaat hier toch over infrastructuur voor het Noorden? Daar valt toch ook de energie-infrastructuur onder ? Op die manier worden kansen voor gunstige combinaties van infra mogelijk gemist.

Het ligt in de rede dat de spoor, wegen en energie- infra zoveel mogelijk gebundeld worden. In de gedetailleerde afweging (bebouwing, natuur, weidevogels, doorsnijdingen , etc) die in de genoemde Nota wordt gemaakt wordt de Lelylijn niet meegenomen. Een gemiste kans, zeker in ogeschouw genomen dat de realisatie van de beoogde 380 kV lijn pas in 2030 is voorzien.

Ik pleit voor een integrale benadering van de (bovenregionale) infra

95808876_9208116_Tracé_380_kV_Vierverlaten-_Ens_19-07-2023.docx

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie Bijlage 1

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage 1

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage 1

Zienswijze tracé 380 kV Vierverlaten-Ens

Steller: [REDACTED]

Datum: 19 juli 2023

De volgens de Nota kansrijke alternatieven tracé Vierverlaten- Ens – behorend bij de concept NRD m.b.t. deze verbinding staat het volgende bij alternatief Z3 : (overigens ook bij Z2)

Tracéalternatief Z3

Tracéalternatief Z3 (220kV via Fryslân Zuid) is een zuidelijk tracé dat Oudehaske via de bestaande 220 kV-verbinding verbindt met hoogspanningsstation Ens. In dit gebied bevindt zich ook het zoekgebied van de Lelylijn. Voor dit project is het MIRTonderzoek net opgestart. Er kan daarom in deze Notitie Kansrijke Alternatieven nog geen rekening gehouden worden met een eventueel ruimtebeslag van de Lelylijn.

Ik verbaas mij erover dat de HVAC aanleg Vierverlaten-Ens los lijkt te staan van a) het Delta plan voor het Noorden en de b) MIRT procedure voor de Lelylijn. Het gaat hier toch over infrastructuur voor het Noorden? Daar valt toch ook de energie-infrastructuur onder ? Op die manier worden kansen voor gunstige combinaties van infra mogelijk gemist.

Het ligt in de rede dat de spoor, wegen en energie- infra zoveel mogelijk gebundeld worden. In de gedetailleerde afweging (bebouwing, natuur, weidevogels, doorsnijdingen , etc) die in de genoemde Nota wordt gemaakt wordt de Lelylijn niet meegenomen. Een gemiste kans, zeker in ogenschouw genomen dat de realisatie van de beoogde 380 kV lijn pas in 2030 is.

Ik pleit voor een integrale benadering van de (bovenregionale) infrastructuur waarbij de energie infrastructuur expliciet wordt meegenomen, juist omdat de ruimtelijke inpassing voor zowel de Lelylijn als de 380 kV verbinding complex is. Ook de interactie spoor – snelwegen – steden is van belang: In een relatief dun bevolkt gebied is het van belang mensen vanuit de auto in de lelylijn te krijgen. Dan is een opstapplaats waar je met de auto kunt komen van belang. Daarvoor zou Emmeloord en wellicht Lemmer ideaal zijn.

Dat leidt al meteen tot de conclusie dat bij de keuze tussen variant Z2 en Z3, die nu vrijwel vergelijkbaar zijn (zie genoemde Nota) zich wel eens heel anders ten opzichte van elkaar kunnen verhouden dan nu het geval is: de voorkeur zal naar Z2 uitgaan als men E-infra en boven-regionaal infra (wegen, spoor) zoveel mogelijk wil bundelen. Hetzelfde geldt MM voor de alternatieven N2 en N3. Het ligt voor de hand dat bedrijven die veel elektriciteit nodig hebben zich eveneens langs deze lijn gaan vestigen. Dat komt zowel de personen/goederen logistiek als de energievoorziening van deze bedrijven ten goed. Als men Lemmer (wellicht Joure) en Emmeloord niet als opstapplaats wil in de Lelylijn dan komt Z3 bv wél weer in aanmerking. Overigens is Emmeloord door zijn centrale ligging een ideale opstapplaats met voldoende parkeermogelijkheden.

Samengevat: Voor samenhangend beleid is het handig om de MIRT procedure te integreren in de (MER) procedure voor het hoogspanningsnet Vierverlaten-Ens (waarom twee procedures?), ook om het voor de burger (en ook voor de lokale bestuurders) enigszins overzichtelijk te houden. Dat laatste

is overigens hét knelpunt, naast alle andere knelpunten die in de genoemde Nota Kansrijke Alternatieven Vierverlaten-Ens worden genoemd. Dat zou in de knelpunten analyse ook expliciete gewogen kunnen worden: is de uitleg naar de burger misschien een knelpunt?

Verzonden: 7/19/2023 5:51:45 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: echtgenote [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Volgens mij is de bestaande Hoogspanningslijn Groningen - Leeuwarden- Heerenveen-Steenwijk-Zwolle een veel beter alternatief. Hier is een vergunning voor aanwezig en ook de infrastructuur ligt hier.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Gezondheidsrisico's voor bewoners in de nabijheid van de Hoogspanningslijn, in combinatie met de bestaande Rijksweg A7 en de toekomstige Lelylijn.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Naast de gezondheidsrisico's voor de bewoners gaat het ook om de waardevermindering van de woningen. is hier een goede regeling voor getroffen en welk percentage waardevermindering wordt verwacht?

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Het gaat mij met name om de gezondheidsrisico's van de bewoners in de nabijheid van de Hoogspanningslijn, zowel op korte en lange termijn en het cumulatieve effect van van de A7 (fijnstof, uitlaatgassen, lawaai) en de toekomstige Lelylijn (lawaai).

Verzonden: 7/19/2023 9:34:49 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens: Inwoners van Wirdum en Swichum
Organisatie: Dorpsbelang Wirdum Swichum

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

ja

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

ja

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

ja

95812700_9209152_Zienswijze_Dorpsbelang_Wirdum_Swichum.docx

Dorpsbelang Wirdum Swichum

Tel.

Email:

Onderwerp: Zienswijze op Conceptnotitie reikwijdte en detailniveau 380kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.

Wirdum, 19 juli 2023

Tenet

Utrechtseweg 310

6812 AR, Arnhem, Nederland

Geachte heer, mevrouw,

Bij deze mail ik u namens Dorpsbelang Wirdum Swichum onze zienswijze op de Conceptnotitie hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Voor Wirdum en omgeving lijkt de geschiedenis zich te herhalen als het gaat om de hoogspanningsleiding. Eerder (2014) werd vanuit Dorpsbelang bezorgd gereageerd op plannen voor een 380kV leiding. Toen nog gedacht als dubbele witte palen die in de plaats van de huidige vakwerkmasten zouden komen. Vanwege de effecten die dit zou hebben op ons buitengebied en op een aantal (monumentale) erven, hebben we onze bezwaren kenbaar gemaakt.

Nu ligt de NRD voor waaruit blijkt dat voor de doorsnijding van Fryslân er twee kansrijke tracés worden onderzocht en één daarvan treft ons buitengebied. Opnieuw en nu niet ter vervanging maar zelfs ter verdubbeling en van een andere schaal (hoger en anders vormgegeven).

Wij zijn daar zeer bezorgd over omdat dit opnieuw maar dan nog meer tot landschappelijke verstoring leidt en negatief uitpakt voor een aantal (monumentale) erven. Wij snappen dat gezocht wordt naar beleidsmatige uitgangspunten zoals combineren en bundelen maar vragen ons wel af hoe ver ga je daar in. Ons dorp heeft al een complex pakket 'bundelingen' in de vorm van twee snelwegen, een spoorlijn en een 220kV hoogspanningsleiding. Die hebben impact genoeg. Ze zijn noodzakelijk maar is dat ook het geval voor een 380kV die hier (en in Fryslân als geheel) niet eens gaat aftakken? Gelet op de te verwachten negatieve effecten (bij ons een extra cumulatie op al aanwezige grootschalige infrastructuur) en de behoorlijke omweg die u maakt, lijkt ons deze route niet te verkiezen.

Kortom wij verzoeken u in de verdere beoordeling in te gaan op:

- bundeling en cumulatie ten opzichte van andere grootschalige infrastructuur;
- noodzakelijkheid omweg in relatie tot functionele aspect.

Daar u slechts twee alternatieven in uw rapportage als kansrijk beschrijft, hebben we ook nog een vraag over tracé N3. Bij lezing van de 'notitie kansrijke alternatieven 380kV-hoofdspanningsverbinding Vierverlaten-Ems' schrijft u dat voor N3 een dure zuidelijke aansluiting nodig is op het station Vierverlaten. Is een westelijke aansluiting onderzocht?

In afwachting van vervolg en met vriendelijke groeten,
Dorpsbelang Wirdum-Swichum

Verzonden: 7/19/2023 9:54:51 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie: [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie onze zienswijze in de bijlage

95812811_9209207_ZIENSWIJZE_NIEUWE_380_KV_HOOGSPANNINGSVERBINDING_TUSSEN_VIE
RVERLATEN_EN_ENS.docx

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

De situatie in Polder de Dijken is veranderd door de ombouw van de polder naar natuurgebied en waterberging.

(zie de bij 1 geplaatste bijlage)

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie ook de volledige zienswijze in 1 bijgevoegd

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

In de bij 1 geplaatste zienswijze vermelden we de gezondheid van de bewoners van de Bakkerom en de bijzondere situatie voor het natuurgebied

95812811_9209208_ZIENSWIJZE_NIEUWE_380_KV_HOOGSPANNINGSVERBINDING_TUSSEN_VIE
RVERLATEN_EN_ENS.docx

ZIENSWIJZE NIEUWE 380 KV HOOGSPANNINGSVERBINDING TUSSEN VIERVERLATEN EN ENS

Voorwoord: Wij wonen in de [REDACTED] bij [REDACTED] aan de [REDACTED]. Onze woning grenst in Polder De Dijken aan het nieuwe natuurgebied dat ook als waterberging gaat dienen en nu de naam Bevervallei draagt. De Polder is daarmee onderdeel van Het Natuurnetwerk Nederland. Enkel hectares land behorend bij onze woning hebben wij ook aangesloten bij de inrichting van het natuurgebied.

In het onderzoek in 2014 is er ongerustheid en geestelijke spanning ontstaan rond het toendertijd voorgestelde nieuwe tracé dat in de nabijheid van onze woning zou passeren. De woningen van circa tien bewoners zouden de Hoogspanningsverbinding dichtbij hun huis krijgen.

De nieuwe plannen zullen bij het eerste alternatief de bestaande route (blauwe lijn op de kaart: N2:) volgen met de mogelijkheid uit te wijken naar de stippellijn: 5 kilometer, zodat de schrikwekkende plannen van 2014 weer ter tafel komen in de buurt van de Bakkerom.

Voor de tweede keer zullen wij de langdurige zorgen van de bouw of de aankondigingen daarvan meemaken. En later bij het in werking stellen, de zorgen rond de gezondheid bij het wonen in de buurt van de hoogspanningsverbinding weer oproepen. Die zou hoogstens weg te nemen zijn door de uitzondering hier te laten gelden, namelijk een ondergrondse aanleg .

In de kennisgeving staat vermeld dat er gestreefd zal worden naar het “voorkomen van nieuwe doorsnijdingen in het landschap”. De nieuwe situatie in de Bevervallei in Polder de Dijken zal bekend zijn. Het terrein is na een jarenlange planning en uitvoering nu ook veranderd in een natuurgebied, waar onder andere zeer veel vogels in de plassen al hun plek hebben gevonden. Ook veel trekvogels maken er gebruik van. Hoogspannings installaties zullen het natuurnetwerk aantasten. Daar passen ons inziens geen kabels in de lucht bij.

Ons voorstel is de noodzakelijke plannen voor onvermijdelijke aantasting van de natuur in ons land te bundelen door te kiezen voor het alternatieve voorstel, namelijk de hoogspanningslijn te laten lopen langs de A7 (alternatief tracé NR), waar de verstoring van de levensruimte al verstoord wordt door wegverkeer en mogelijk later treinverkeer. De route langs de A7 zal ook in verhouding met de situatie rond Boerakker en de Bakkerom ons inziens veel minder leed veroorzaken. (voornamelijk agrarisch land grenzend aan de snelweg.)

[REDACTED]

Verzonden: 7/19/2023 9:56:34 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED]

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ik zou willen pleiten voor een grondige heroverweging van het tracé. Het is van groot belang dat er gezocht wordt naar oplossingen die de bestaande infrastructuur benutten, in plaats van nieuwe structuren toe te voegen die een blijvende impact hebben op dit unieke landschap.

In het belang van toekomstige generaties, de unieke natuur en bijzondere ecologische waarden en het erfgoed van dit gebied, verzoek ik met klem om de voorgestelde 380kV-hoogspanningsverbinding door de Noardlike Fryske Walden (Tracé N2) te heroverwegen en te zoeken naar andere duurzame oplossingen die het landschap en de historische maatschappelijke lijnen respecteren en beschermen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Daarnaast vraag ik om een uitgebreid milieueffectrapport dat alle mogelijke gevolgen van het nieuwe tracé op het milieu, de biodiversiteit en het cultureel erfgoed grondig onderzoekt.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Met deze zienswijze willen wij onze grote bezorgdheid uiten over de voorgestelde 380kV-hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens, Tracé N2, die door het bijzondere gebied van de Noardlike Fryske Walden loopt. De voorgestelde verbinding zou een ernstige inbreuk vormen op dit waardevolle landschap en de cultuur historische lijnen die het karakteriseren.

De Noardlike Fryske Walden is een uniek en kwetsbaar gebied met een rijke historie en een grote diversiteit aan flora en fauna. Het kenmerkende coulissen landschap is niet alleen van groot ecologisch belang, maar ook van onschatbare culturele waarde. Het gebied is gevormd door generaties van menselijke bewoning en inspanningen om het landschap te cultiveren en te behouden. Een nieuwe hoogspanningsverbinding zou dit evenwicht ernstig verstoren en de historische lijnen doorkruisen.

Bovendien is het belangrijk op te merken dat het voorgestelde tracé N2 al meerdere bestaande hoogspanningsverbindingen herbergt. Het toevoegen van nog een hoogspanningslijn zou het landschap verzadigen en de visuele impact nog verder vergroten. Dit zou een negatieve invloed hebben op het esthetische karakter van de omgeving en afbreuk doen aan het unieke karakter van de Noardlike Fryske Walden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

zie bovenstaande uitleg

Verzonden: 7/19/2023 10:58:54 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: info@dorpsbelangenburgum.nl
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Dorpsbelangen Burgum

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Het trace N3 lijkt in combinatie met de lelylijn een goed alternatief. Infrastructureel kunnen dan allen aanpassingen gelijktijdig gedaan worden.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Het trace voor N2 loopt over een gebied waarin de afgelopen jaren al onttrokken is in het kader van het nationaal belang. Het betreft een gebied waarin grondwater onttrokken is voor leidingwatervoorziening in een groot gebied. Daarnaast vind in dit gebied ook gaswinning plaats.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

De strook voor het mogelijke trace N2 zorgt ervoor dat Burgum door diverse infrastructurele (water)wegen aan 4 kanten op slot komt te zitten voor potentiële (woning)bouw uitbreiding in de toekomst. Dat is als middelgrote kern in de regio niet wenselijk vo

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Het trace wat nu gemarkeerd is voor N2 is 10 jaar geleden ook in beeld geweest. Het heeft toen veel onrust en onzekerheid gebracht voor bewoners en ondernemers. Nu is het weer onrustig en onzeker. Dit heeft veel impact op de bewoners omdat onduidelijk is wat er gaat gebeuren.

Daarnaast is uit de beschikbare informatie onvoldoende duidelijk wat de invloed van de combinatie 220 en 380 in 1 mast of 2 masten direct bij elkaar zal zijn voor de volkgezondheid.

Tot slot is opgevallen dat Fryslan de enige provincie is waar het lokale net 110kv is ipv 150 V. Door dit te verhogen kan het lokale netwerk ook voorzien in de lokale behoefte.

Verzonden: 7/20/2023 10:17:57 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens: [REDACTED]

Organisatie: [REDACTED]

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Nee, wat ons betreft gaat de trace weg van ons erf, in ieder geval niet verzwaren en het liefst dat de trace uit ons gebied verdwijnt.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

nee

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

nee

Verzonden: 7/20/2023 12:07:45 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Hierbij wil ik graag reageren op het voornemen om de hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens te veranderen of uit te breiden.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Het is mij niet duidelijk of er na het definitieve besluit waar de nieuwe hoogspanningsverbinding moet komen nog mogelijkheden zijn om bezwaar in te dienen. Vandaar deze reactie.

Zelf woon ik in [REDACTED] en kijk uit op hoogspanningsmasten als ik richting Leek kijk.

Het lijkt mij daarom logisch, als gekozen wordt voor dit tracé om op die plaats de hoogspanningsleiding te vergroten Dit geeft naar mijn idee het minste overlast voor de betrokkenen die daar wonen of anderszins verblijven. Wat mij eventueel zou kunnen gaan verontrusten dat besloten wordt de nieuwe hoogspanningsleiding te dicht bij de bebouwde kom van Niekerk/Oldekerk zou komen te liggen.

Graag zou ik de mogelijkheid dan hebben als dat wordt besloten om daartegen bezwaar in te dienen.

De plattegrond van het tracé die ik zag in uw kennisgeving in het Dagblad van het Noorden op 12 juni 2023 is voor mij te vaag om mijn verontrusting hierover weg te nemen.

Graag zou ik van u vernemen wat de mogelijkheden zijn om na het definitieve besluit waar de nieuwe hoogspanningsleiding komt te liggen bezwaar in te dienen.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Graag een duidelijker beeld van het tracé waar de hoogspanningsleiding komt te liggen. Dit om te voorkomen dat betrokkene zelf en andere betrokkenen voor een voldongen feit staan.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee, voorlopig niet.

Ik neem aan dat aan deze reactie van mij geen kosten aan voor mij zijn verbonden. Zo ja, dan hoor ik dit graag.

Verzonden: 7/20/2023 12:16:00 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Tweebaksmarkt
Huisnummer: 52
Postcode: 8911 KZ
Woonplaats: Leeuwarden
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens: Gedeputeerde Staten Fryslân
Organisatie: Provincie Fryslân

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage 4.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage 4.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage 4.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Gehele zienswijze bijgevoegd.

95827813_9210861_02136973.pdf

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Leeuwarden, 18 juli 2023

Verzonden, 18 JULI 2023

Ons kenmerk : 02134432
Afd./Opgave : Klimaat en energie
Behandeld door : [REDACTED] of [REDACTED]
Uw kenmerk : -
Bijlage(n) : -

Onderwerp : Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau hoogspanningsverbinding
380 kV Vierverlaten - Ens

Geachte Minister,

Onlangs heeft u de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens gepubliceerd, met de uitnodiging om daarop te reageren. Wij maken graag gebruik van deze gelegenheid.

Aantal tracévarianten

Wij uiten onze zorgen over het juridische risico dat wordt genomen door met de beperkte hoeveelheid tracévarianten het proces van de Milieueffectrapportage (m.e.r.) te doorlopen; de vraag kan worden gesteld of de reikwijdte van de m.e.r. voldoende is. Na de tweede zeef in de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau blijven vijf tracéalternatieven over. Dit komt neer op twee tracéalternatieven ten noorden van Oudehaske en drie tracéalternatieven ten zuiden van Oudehaske. De m.e.r. heeft tot doel om te komen tot het beste alternatief. Met twee tracés ten noorden van Oudehaske en drie tracés ten zuiden van Oudehaske is onzeker of voldoende opties openstaan: de tracés illustreren corridors met een breedte van een aantal kilometer, maar het is onzeker hoeveel tracéalternatieven binnen deze corridors mogelijk zijn. Indien het beperkte aantal opties leidt tot juridische complicaties tijdens het proces, dan komt dit met onzekerheid voor de inwoners van Fryslân die in en nabij de zoekgebieden van de tracés wonen. Wij adviseren u om de tracés die momenteel worden gebruikt in Drenthe mee te nemen in de m.e.r.-procedure. Deze tracés zijn door de omgeving aangedragen en verdienen het om verder te worden onderzocht.

Lelylijn

Wij zijn positief over het feit dat er binnen de procedure tot de ontwikkeling van een nieuwe 380 kV verbinding een quickscan over de A6/A7 tracévariant wordt uitgevoerd in samenwerking met het traject tot de ontwikkeling van de Lelylijn. Het is belangrijk om de twee nationale ontwikkelingen – de 380 kV hoogspanningsverbinding en de Lelylijn – goed op elkaar af te stemmen. Wij zijn van mening dat er middels de quickscan eerst moet worden onderzocht of de twee ontwikkelingen naast elkaar inpasbaar zijn langs het genoemde tracéalternatief, voordat het proces tot de ontwikkeling van een 380 kV hoogspanningsverbinding kan worden doorgezet. Wij verzoeken u daarom om eerst de quickscan uit te voeren en daarna het afwegen van de tracéalternatieven voor de 380 kV hoogspanningsverbinding verder voort te zetten. Indien naar aanleiding van de quickscan de A6/A7 tracévariant afvalt, dan versterkt dit de hierboven omschreven zorgen over de juridische risico's van het aantal alternatieven in het vervolg van de procedure.

Landschap

Wij zijn van mening dat met name het uitgangspunt 'bundelen aan bovenregionale infrastructuur' leidt tot het afvallen van tracévarianten die vanuit landschappelijk oogpunt interessant zijn. Bovendien is het onduidelijk of er met een corridorbreedte van vijf kilometer nog steeds sprake is van een bundeling van het tracé van de hoogspanningsverbinding met de desbetreffende bovenregionale infrastructuur; op ruime afstand van de bestaande infrastructuur manifesteert de hoogspanningsverbinding zich als nieuwe doorsnijding van het landschap. In andere woorden, in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het uitgangspunt van 'bundelen aan bovenregionale infrastructuur' onvoldoende uitgewerkt om een zorgvuldige filtering op basis van dit uitgangspunt mogelijk te maken. Om deze redenen verzoeken wij u om dit uitgangspunt te laten vervallen, of in ieder geval aan de hand van maatwerk te onderzoeken in welke gevallen en op welke plekken er gesproken kan worden van daadwerkelijke bundeling.

In het verlengde van bovengenoemde overwegingen verzoeken wij u om in de procedure van de milieueffectrapportage de varianten te scoren op twee additionele criteria, namelijk of het tracé een autonome lijn vormt in het landschap en of het tracé interfereert met bestaande lijnen in het landschap. De scores op deze criteria geven breder inzicht op het effect van de 380 kV verbinding op het Friese landschap.

We vragen graag uw aandacht voor het Friese landschap bij de overwegingen om een tracé (gedeeltelijk) ondergronds aan te leggen. Onze voorkeur gaat uit naar het onder de grond aanbrengen van de 380 kV hoogspanningsverbinding. Bovendien moet worden onderzocht wanneer de nieuwe hoogspanningsverbinding kan worden gecombineerd met de bestaande verbindingen in elektriciteitsmasten. Hiermee kan de impact van de nieuwe 380 kV verbinding in het gebied worden beperkt. Ter illustratie noemen we het tracéalternatief langs de A6 door het Tjeukemeer. Een hoogspanningsverbinding vormt hier een grootschalig en autonoom element welke interfereert met de bestaande hoogspanningslijnen in het landschap, maar vooral één van de grootste kernkwaliteiten van onze provincie aantast: een groot open watervlak als toegangspoort tot Fryslân. Ondergronds aanleggen biedt een mogelijke oplossing voor dit landschappelijke knelpunt.

Het Friese energiesysteem

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt niet benoemd dat er tijdens de procedure tot de ontwikkeling van een nieuwe 380 kV verbinding een vinger aan de pols wordt gehouden met betrekking tot de noodzakelijkheid van een koppeling tussen de nieuwe verbinding en

het Friese energienetwerk. Het kan zijn dat in de toekomst het huidige 220 kV netwerk in Fryslân ontoereikend blijkt. Wij willen u verzoeken de ontwikkelingen op het Friese elektriciteitsnet nauwlettend in de gaten te houden – onder andere via het Friese proces van integraal programmeren – om zo netcongestie (in de toekomst) te voorkomen of op te lossen.

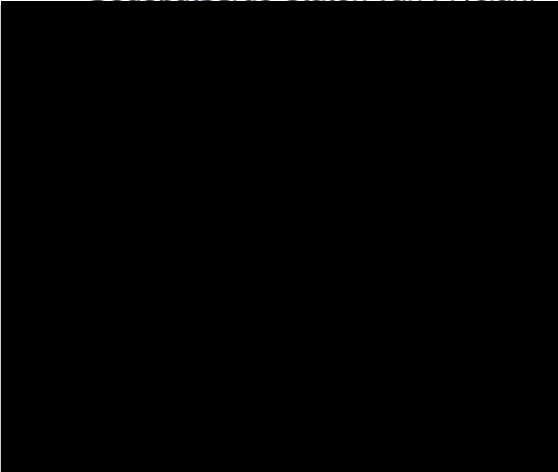
Daarnaast verzoeken wij u om te onderzoeken hoe de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding – naast de hierboven genoemde wijze – kan bijdragen aan de energietransitie in Fryslân. Zo kan worden onderzocht of de verbinding kan bijdragen aan de warmtetransitie door middel van warmteterugwinning bij ondergrondse trajecten.

Milieueffecten

Tot slot vragen wij nadrukkelijk uw aandacht voor twee milieuonderwerpen. De effecten van de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding op grondwaterbeschermingsgebieden en de strategische grondwatervoorraad moeten goed worden onderzocht. Wij kunnen u de relevante kaarten ter beschikking stellen zodat met deze gebieden goed rekening kan worden gehouden. Ook vragen wij u aandacht te hebben voor het milieuaspect van hoogfrequent geluid en hoogfrequente trillingen.

Dank voor de gelegenheid om onze gedachten over dit project met u te delen. We zien uit naar een proces waarin we in samenwerking tot juiste keuzes kunnen komen die een breed draagvlak hebben.

Gedeputeerde Staten van Fryslân.

Verzonden: 7/20/2023 2:49:34 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: RotteveelM4

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ja, zie '230717 Zienswijze Inspraakpunt 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.pdf'.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ja, zie '230717 Zienswijze Inspraakpunt 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.pdf'.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ja, zie '230717 Zienswijze Inspraakpunt 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.pdf'.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ja, zie '230717 Zienswijze Inspraakpunt 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.pdf'.

95830682_9211768_230717_Zienswijze_Inspraakpunt_380_kV_hoogspanningsverbinding_Vierverlaten-Ens.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens
Postbus 111
9200 AC Drachten
(digitaal via rvo.nl)

Alkmaar, 19 juli 2023

Betreft: Zienswijze 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Geachte initiatiefnemer,

Wij hebben kennisgenomen van de stukken 'Concept-NRD - HSV 380 kV Vierverlaten - Ens' en 'Notitie Kansrijke Alternatieven (NKA) - HSV 380 kV Vierverlaten - Ens', die ter inzage zijn gelegd voor de hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens.

In het verleden hebben wij contact gehad over deze hoogspanningsverbinding met Tennet, mede gezien de in 2011 bestemde uitbreiding van het recreatiepark Tusken de Marren te Akkrum en tevens recreatiezone Akkrum. De komende jaren zullen wij namelijk gefaseerd de uitbreiding realiseren rondom de huidige hoogspanningsverbindingen.

Graag willen wij hierbij onze afkeur kenbaar maken voor de route N2, wegens de doorsnijding van het toekomstige recreatiepark Tusken de Marren en recreatiezone Akkrum. Mede door de volgende redenen:

- vanwege (mogelijke) gezondheidseffecten geldt voor nieuwe hoogspanningsverbindingen het voorzorgbeleid magneetvelden;
- doorsnijden van een Natura 2000 gebied;
- doorsnijden van een weidevogelgebied.

Wanneer jullie voorkeursbeslissing toch uitgaat naar route N2, willen wij graag onze voorkeur kenbaar maken voor het ondergronds verleggen van deze verbinding langs het park. De kabel zal hoogst waarschijnlijk sowieso door de grond moeten vanwege de rivier de Meinesleat.

Ook willen wij u graag op de hoogte stellen van een andere ontwikkelingen in het naastgelegen gebied waar wellicht ook rekening mee gehouden dient te worden, namelijk Project Akkrumer Goedland, dat breed gesubsidieerd wordt door het Nationale groeifonds en het door de gemeente Heerenveen gevestigde Wvg voor toekomstige woningbouw.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn eventueel bereid om te overleggen of vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Rotteveel M⁴

T:
M:

Verzonden: 7/20/2023 4:05:35 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED] [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Raadhuisweg

Huisnummer: 7

Postcode: 9251 GH

Woonplaats: Burgum

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Overheid

(Mede) namens: Het college van burgemeester en wethouders

Organisatie: Gemeente Tytsjerksteradiel

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Ten noorden van Burgum

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Gezondheid

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ondergronds brengen van 110 kV verbinding

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage.

95833735_9212305_Zienswijze_op_concept_NRD_380_kV_Vierverlaten_Ens.pdf

Bureau energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Vierverlaten - Ens, concept-NRD
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Burgum, 19 juli 2023

ons kenmerk : S2023-15113
dossier : Z2023-02669
behandeld door :
telefoonnummer :
uw brief van :
uw kenmerk :
onderwerp : **Zienswijze concept NRD**

Geachte minister Jetten,

Wij hebben kennisgenomen van uw voornemen een nieuwe 380 kV verbinding aan te gaan leggen van Vierverlaten naar Ens. Langs deze weg dienen wij hierbij een zienswijze in op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van het project 380 kV Vierverlaten – Ens. Deze zienswijze is in lijn met een aangenomen motie hierover in onze gemeenteraad.

Wij begrijpen dat een dergelijke verbinding nodig is voor de energievoorziening van het land en we willen als gemeente Tytsjerksteradiel deze ontwikkeling daarom steunen. Echter, mocht het nieuwe tracé door onze gemeente aangelegd worden, dan willen we hier niet alleen maar de spreekwoordelijke lasten ervan dragen, maar ook enige compensatie ervoor in de plaats zien. Wij denken daarbij aan het volgende.

Een van de belangrijkste uitgangspunten voor de locatiekeuze van het nieuwe tracé die u hanteert is het bundelen of combineren met bestaande hoogspanningslijnen. Dat zou kunnen betekenen dat de nieuwe 380 kV verbinding in de directe nabijheid van de bestaande 220 kV verbinding komt te staan. Dat is wat ons betreft niet mogelijk, want die bestaande verbinding loopt direct over ons grootste dorp Burgum heen en belemmert nu al de inwoners en ondernemers daar in de buurt én staat toekomstige uitbreiding van Burgum in de weg.

Een nieuwe 380 kV verbinding kan daarom alleen ruim om het dorp Burgum heen komen te liggen (ten noorden van de Zomerweg), in combinatie met een nieuwe 220 kV verbinding, waarbij de bestaande 220 kV verbinding wordt verwijderd. Op die manier levert de nieuwe 380 kV verbinding een tastbaar en concreet voordeel op voor onze inwoners en ondernemers in Burgum.

Daarnaast verzoeken wij u met klem de bestaande bovengrondse 110 kV verbinding tussen Burgum en Quatrebras ondergronds in te graven. Dit is een goede oplossing

voor de grote ruimtelijke en landschappelijke impact van een nieuwe 380 kV verbinding met zich meebrengt. Onze inwoners in het buitengebied hebben daar direct mee te maken en op deze manier is de landschappelijke pijn van een nieuwe verbinding enigszins te verzachten.

In het verlengde daarvan vragen wij uw aandacht voor de (enorme) hoogte van de nieuwe 380 kV masten. Dit heeft een buitensporige impact op de beleving van de hoogspanningsverbinding. Een lagere mast geeft een veel bescheidener beeld in het landschap en is daarmee gemakkelijker te accepteren.

Ook gaan wij ervan uit dat indien er negatieve gezondheidseffecten optreden in de nabijheid van de nieuwe lijn, wij daarvoor aanvullend gecompenseerd worden. Wij hechten grote waarde aan een gezonde leefomgeving voor onze inwoners.

Tot slot dringen wij aan op een toekomstige aantakking op het onderliggende hoogspanningsnet, bij een van de bestaande 220 kV onderstations in Fryslân. Dit kan de netcongestie in Fryslân verlichten en de energietransitie versnellen. Fryslân is tenslotte ook een grote terugleverancier van duurzame energie.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,
namens deze,

Verzonden: 7/20/2023 7:06:08 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Het alternatief van ondergronds vraagt meer overweging ter behoud van het Friese landschap. Voor de provincie Friesland vertegenwoordigt het landschap een belangrijke maatschappelijke waarde. Het is belangrijk voor de beleving, voor recreatie en voor gelukservaring in niet de rijkste provincie van Nederland.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

De effecten voor dorpen en hun buitengebieden in de corridor moeten worden onderzocht, waarbij aandachtspunten:

- . kleinschaligheid dorpen past niet bij de grootschaligheid van deze masten. De dorpen zijn voor Friesland cultuurhistorisch en recreatief van heel groot belang. Bijv alternatief N2: richting Leeuwarden/afbuiging Heerenveen liggen dorpen in de corridor van 5 kilometer
- . Het omringende landschap/de buitengebieden van deze dorpen moet bij dit onderzoek worden betrokken en worden ontzien vanuit belevings- en recreatieperspectief
- . onderzoeken of er hoogspanningsmasten tussen NNN gebieden en dorpen in komen? dit is namelijk ongewenst vanuit belevings- en recreatieperspectief.
- . Onderzoeken van Openheid landschap, aandachtspunt open landschap maakt hoogspanningsmasten niet inpasbaar.
- . Effecten op natuur invloed op trekvogels, foerageergebieden en overwinteringsgebied van weidevogels en fauna. In de onderzoeken betrekken dat biodiversiteitscrisis eveneens van groot algemeen belang is. Dus ondergrondse hoogspanningsmasten mag wel iets kosten.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Daling woningwaarde

Ondergronds heeft ook vanuit het gezondheidsperspectief (voorzorg principe) de voorkeur

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Beschermde dieren Bijv. vleermuizenonderzoek hoort ook bij de reikwijdte

De genomen corridor van 5 kilometer is bijzonder breed genomen zodat men zo flexibel mogelijk is, maar heel veel mensen niet weten waar ze aan toe zijn. Dat is ongewenst en te veel vanuit het perspectief van de initiatiefnemer gedacht.

Verzonden: 7/20/2023 9:37:14 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam:
Tussenvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: info@pbterwispel.nl
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens: Plaatselijk Belang Terwispel
Organisatie: Vereniging Plaatselijk Belang Terwispel

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Als Plaatselijk Belang Terwispel kunnen wij ons vinden in de zienswijze van de gemeente Opsterland, waarin de gemeente zich uitspreekt voor de noordelijke variant N2. Dit in navolging van het voorkeustracé dat in 2009/2010 al na uitgebreid onderzoek naar voren was gekomen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Aanvullend hierop zijn wij van mening dat de N3-variant geen optie is omdat deze door Natura2000-gebied Van Oordt's Mersken loopt.

Tot slot willen we opmerken dat de horizon in het gebied van de N3-variant nu nog 'schoon' is, wat het plaatsen van hoogspanningsmasten extra storend zou maken. Wij vragen u dit als aandachtspunten mee te nemen in de milieueffectrapportage.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 7/20/2023 11:24:02 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

n

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ook ondergrondse leidingen hebben invloed op de leefomgeving. 380 bovengronds en 110 ondergronds is dan een zware belasting voor de leefomgeving. Ook op boerderijen wonen gezinnen met jonge kinderen. Het dorp Ens niet inpakken tussen de hoogspanningsmasten maar dit aan 1 zijde laten.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Aangezicht dorp Ens, niet rondom in de hoogspanningsmasten

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

n

Verzonden: 7/21/2023 4:44:35 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 2
Postcode: 3800 AA
Woonplaats: Amersfoort
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Maatschappelijke organisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Staatsbosbeheer

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
t.a.v Bureau Energieprojecten Inspraakpunt 380 kV-hoog-
spanningsverbinding Vierverlaten-Ens,
Postbus 111
9200 AC Drachten

Datum 20 juli 2023
Onderwerp Zienswijze Staatsbosbeheer NRD 380-kV Vierverlaten-Ens
Behandeld door [REDACTED]
Ons kenmerk Z23-5466 / D23-25232
Uw kenmerk
Bijlagen

Geachte heer/mevrouw,

Langs deze weg deel ik de zienswijze van Staatsbosbeheer met betrekking tot de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) 380KV Ens-Vierverlaten met u. Met belangstelling heb ik kennis genomen van de NRD en de bijlages.

Staatsbosbeheer staat voor het beschermen, beleven en benutten van de natuur in het algemeen en onze terreinen in het bijzonder. Vanuit die kernwaarden streeft Staatsbosbeheer naar behoud van natuur en biodiversiteit, de waarde van het landschap en de fauna in Nederland en dus ook het gehele zoekgebied van de 380 KV Vierverlaten-Ens. Tegelijk is Staatsbosbeheer zich bewust van de noodzakelijkheid van een nieuwe hoogspanningsverbinding voor de energietransitie. Vanuit dit spanningsveld heb ik de NRD gelezen en ben ik tot onderstaande zienswijze gekomen.

Uitgangspunten vanuit Staatsbosbeheer

Een deel van de te onderzoeken tracés gaat (deels) door of direct langs onze terreinen. Hier zie ik een potentieel conflict met de beschermde natuur en onze opgave om de natuurdoelen voor de betreffende gebieden te bereiken. Zo is het behalen van natuurdoelen in bos zeer moeilijk tot niet te combineren met de aanwezigheid van hoogspanningsmasten. Aan de basis zijn de uitgangspunten van Staatsbosbeheer dat de nieuwe hoogspanningsverbinding:

- Zo min mogelijk natuurterreinen doorsnijdt. Met natuurterreinen doelen we op Natura2000-gebieden, het Natuur Netwerk Nederland, maar ook gebieden zonder officiële status die toch waardevolle natuurwaarden hebben;
- Zo min mogelijk in weidevogelgebied aangelegd wordt;
- Een eigenstandig landschappelijk verhaal vertelt en de landschappelijke kwaliteit verbeterd.

Voor Staatsbosbeheer betekent dit niet dat daarmee een tracé niet door natuurgebieden kan lopen. Staatsbosbeheer gaat graag met u in gesprek om de (on)mogelijkheden van een tracé door een natuurgebied te onderzoeken. Op die manier kunnen we gezamenlijk per locatie bepalen wat de best passende oplossing is.

www.staatsbosbeheer.nl

Selectie alternatieven

Bij de selectie van de alternatieven wordt bundeling van het nieuwe tracé aan bestaande infrastructuur als een projectuitgangspunt genomen (zeef 1). Ik zie dat dit voordelen kan opleveren. Echter, in de Notitie Kansrijke Alternatieven 380 KV Vierverlaten-Ens zijn vanwege dit uitgangspunt trajecten (bijvoorbeeld het traject C4) afgevallen die zowel landschappelijk als vermoedelijk qua kosten grote voordelen kunnen hebben. Wij roepen u op om het bundelings-uitgangspunt niet dogmatisch te hanteren, zoals nu wel lijkt te gebeuren.

Ik vraag u om de reeds afgevallen alternatieven uit de notitie Kansrijke Alternatieven opnieuw/aanvullende te beoordelen op basis van de landschappelijke impact niet alleen in relatie tot bundeling. De nieuwe 380kv lijn is van een bovenregionale betekenis, een buitencategorie, en zal letterlijk boven het landschap uitstijgen. Dit verdient een eigen landschappelijk verhaal. Bundeling aan bestaande infrastructuur zal op veel plekken niet het gewenste effect opleveren, maar mogelijk zelfs afbreuk doen aan de bestaande landschappelijke waarden.

Tenslotte er ontbreekt een uitgangspunt ten aanzien van natuur en landschap: uitgangspunt moet zijn, dat de tracékeuze wordt bepaald op minimale aantasting van landschap en natuur.

Tracé-alternatieven:

Diverse te onderzoeken tracés lopen over langere afstand door Natura 2000-gebieden. Ik maak me hierover zorgen, omdat met die tracés de betekenis van de Natura 2000-gebieden voor vogels én habitats naar alle waarschijnlijkheid aanzienlijk wordt aangetast. De vele investeringen die de afgelopen jaren in de Natura 2000-gebieden gedaan zijn om de instandhoudingsdoelen te behalen, kan met een hoogspanningstracé teniet gedaan worden.

Voor nieuwe ontwikkelingen, zoals de Lelylijn en de doelen van de Provinciale Programma's Landelijk Gebied, zie ik een potentieel spanningsveld. Ik verzoek u deze ontwikkelingen zorgvuldig mee te nemen in de MER, bijvoorbeeld door ze een plek te geven in de referentie situatie. Ook ambities binnen natuur- klimaat- en bodemdoelen moeten niet geblokkeerd worden door de ruimtelijke inpassing van het gekozen tracé, bijvoorbeeld moet een tracé peilverhoging van veenweide niet in de weg zitten.

Hieronder een aantal opmerkingen over de verschillende tracé-alternatieven:

- N2 volgt grotendeels de A7, doorsnijdt het Leekstermeergebied (zie hieronder) en gaat door het bossengebied bij Beetsterzwaag. Door de grotere beslotenheid van deze gebieden is de aantasting van het landschap minder zichtbaar. Het oordeel dat N2 geen impact heeft op Natura 2000 waarden klopt in nauwe zin (immers is er geen ruimtelijke overlap), maar is mogelijk toch niet juist. Vogels die het Leekstermeer gebruiken, en waarvoor dit gebied als Natura 2000-gebied is aangewezen maken gebruik van graslanden noordelijk van de A7 om te foerageren. Bij foerageervluchten kruisen ze het tracé N2. Ik ga er vanuit dat in de MER meegenomen wordt of er sprake is van externe werking. Maar op voorhand wil ik meegeven dat de conclusie (tabel 3-3) dat er geen effect is op Natura 2000-doelen niet juist is. N3 heeft als groot nadeel dat het dwars door de Doezumermieden, het beekdal van het Dwarsdiep en de Driepolders gaat; allemaal NNN, zeer open en bovendien is er in dit gebied geïnvesteerd in ecologische en landschappelijke herstel. Een hoogspanningstracé door dit gebied doet ernstig afbreuk aan het landschap en doet de investering die hier de laatste jaren is gepleegd teniet.

- Z2 heeft als nadeel dat het de westkant van het Kuinderbos raakt. Dit is een NNN-gebied waar diverse ontwikkelingen lopen of hebben gelopen die met dit tracé mogelijk teniet worden gedaan.
- Z3 zou geen landschappelijke aandachtspunten hebben volgens de NRD, maar dit tracé sluit niet goed aan bij de landschappelijke hoofdstructuur.
- Z4 heeft als groot nadeel dat het Kuinderbos over de gehele lengte wordt aangesneden. Daarnaast zou er sprake kunnen zijn van externe werking van het Natura 2000 gebied Weerribben-Wieden.

Beoordelingskader MER

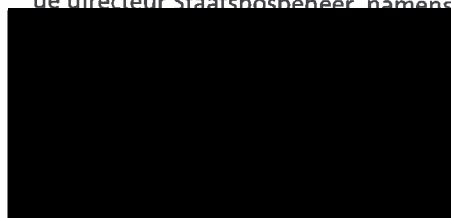
Ten aanzien van de inhoud van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wil ik voor het beoordelingskader van zowel de Plan MER als de Project MER het volgende meegeven:

- Voor de toetsing aan Natura 2000 dient in een MER bepaald te worden of een plan of project significante gevolgen heeft voor Natura 2000-gebieden. Er is sprake van significante gevolgen als het plan of project het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen bemoeilijkt. Deze doelstellingen zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden. Dat is een andere beoordeling dan de door u aangegeven effecten op habitats en soorten. Ik verzoek u het kader hierop aan te scherpen.
- De toetsing aan het Natuur Netwerk Nederland gaat zowel over aantasting van oppervlakte als over de in de wezenlijke kenmerken en waarden vastgelegde kwaliteit. Ik verzoek u dit in het beoordelingskader op te nemen.
- Voor de beoordeling van natuur vraag ik specifiek aandacht om aspecten als doorkruising en cumulatief oppervlakteverlies te beoordelen. Beoordeling van natuur gaat zowel over de effecten op de ruimtelijke structuur, het functioneren van de gebieden als samenhangend ecosysteem en de functie voor soorten/soortenbescherming. Met de huidige verwoording ligt het accent vooral op de toetsing op soort-niveau, ik ga er vanuit dat de ruimtelijke en systeemeffecten eveneens meegenomen worden.
- De beoordeling in relatie tot veiligheid van het spoor ontbreekt in het kader.
- Bij het aspect 'Niet-gesprongen explosieven' wordt aangegeven dat dit voor de gebruiksfase getoetst wordt. Is dit niet een onderwerp dat vooral in de aanlegfase relevant is?
- In de NRD gaat u kort in op het onderwerp mitigerende maatregelen. Staatsbosbeheer gaat er vanuit dat u minimaal de wettelijke verplichtingen ten aanzien van natuur en boscompensatie volgt en daarvoor ook de financiële verantwoordelijkheid neemt. Tegelijk verwachten wij dat de impact van een 380KV op de natuur in het algemeen (ook buiten natuurgebieden) groot is (onder andere door doorsnijding van vliegroutes van vogels en vleermuizen). Daarom verwachten wij dat mitigatie ruimhartig wordt uitgevoerd, met als uitdaging dat de natuur (en het landschap) van Nederland er op vooruit gaat. Staatsbosbeheer gaat daarbij graag met u in gesprek om kansen te onderzoeken of uw compensatieopgave gecombineerd kan worden met opgaves waar Staatsbosbeheer voor aan de lat staat. Op die manier kunnen we mogelijk van een plus een drie maken.

Ik hoop dat u met deze zienswijze de NRD kunt aanscherpen en daarmee een mooie basis heeft voor een zorgvuldige MER. Als er specifieke kennis rond onze eigendommen nodig is, dan stel ik die graag beschikbaar. Ik ga er vanuit dat u de betrokkenheid van Staatsbosbeheer (en alle anderen) op eenzelfde prettige wijze blijft organiseren als in de verkenningsfase.

Als u nog vragen hebt dan kunt u contact opnemen met [REDACTED] via [REDACTED] of [REDACTED]

Met vriendelijke groet,
de directeur Staatsbosbeheer, namens deze,

Verzonden: 7/25/2023 12:08:42 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: 380kV Hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 3
Postcode: 9250 AA
Woonplaats: Burgum
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: gemeente@t-diel.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Tytsjerksteradiel

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

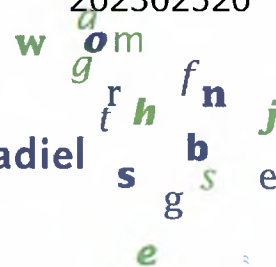
Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding
Vierverlaten – Ens, concept NRD
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Burgum, 19 juli 2023

VERZONDEN 24 JUL 2023

ons kenmerk : S2023-15113
dossier : Z2023-02669
behandeld door :
telefoonnummer :
uw brief van :
uw kenmerk :
onderwerp : **Zienswijze concept NRD**

Geachte minister Jetten,

Wij hebben kennisgenomen van uw voornemen een nieuwe 380 kV verbinding aan te gaan leggen van Vierverlaten naar Ens. Langs deze weg dienen wij hierbij een zienswijze in op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van het project 380 kV Vierverlaten – Ens. Deze zienswijze is in lijn met een aangenomen motie hierover in onze gemeenteraad.

Wij begrijpen dat een dergelijke verbinding nodig is voor de energievoorziening van het land en we willen als gemeente Tytsjerksteradiel deze ontwikkeling daarom steunen. Echter, mocht het nieuwe tracé door onze gemeente aangelegd worden, dan willen we hier niet alleen maar de spreekwoordelijke lasten ervan dragen, maar ook enige compensatie ervoor in de plaats zien. Wij denken daarbij aan het volgende.

Een van de belangrijkste uitgangspunten voor de locatiekeuze van het nieuwe tracé die u hanteert is het bundelen of combineren met bestaande hoogspanningslijnen. Dat zou kunnen betekenen dat de nieuwe 380 kV verbinding in de directe nabijheid van de bestaande 220 kV verbinding komt te staan. Dat is wat ons betreft niet mogelijk, want die bestaande verbinding loopt direct over ons grootste dorp Burgum heen en belemmert nu al de inwoners en ondernemers daar in de buurt én staat toekomstige uitbreiding van Burgum in de weg.

Een nieuwe 380 kV verbinding kan daarom alleen ruim om het dorp Burgum heen komen te liggen (ten noorden van de Zomerweg), in combinatie met een nieuwe 220 kV verbinding, waarbij de bestaande 220 kV verbinding wordt verwijderd. Op die manier levert de nieuwe 380 kV verbinding een tastbaar en concreet voordeel op voor onze inwoners en ondernemers in Burgum.

Daarnaast verzoeken wij u met klem de bestaande bovengrondse 110 kV verbinding tussen Burgum en Quatrebras ondergronds in te graven. Dit is een goede oplossing voor de grote ruimtelijke en landschappelijke impact van een nieuwe 380 kV verbinding met zich meebrengt. Onze inwoners in het buitengebied hebben daar direct mee te maken en op deze manier is de landschappelijke pijn van een nieuwe verbinding enigszins te verzachten.

In het verlengde daarvan vragen wij uw aandacht voor de (enorme) hoogte van de nieuwe 380 kV masten. Dit heeft een buitensporige impact op de beleving van de hoogspanningsverbinding. Een lagere mast geeft een veel bescheidener beeld in het landschap en is daarmee gemakkelijker te accepteren.

Ook gaan wij ervan uit dat indien er negatieve gezondheidseffecten optreden in de nabijheid van de nieuwe lijn, wij daarvoor aanvullend gecompenseerd worden. Wij hechten grote waarde aan een gezonde leefomgeving voor onze inwoners.

Tot slot dringen wij aan op een toekomstige aantakking op het onderliggende hoogspanningsnet, bij een van de bestaande 220 kV onderstations in Fryslân. Dit kan de netcongestie in Fryslân verlichten en de energietransitie versnellen. Fryslân is tenslotte ook een grote terugleverancier van duurzame energie.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,
De secretaris

de loco-burgemeester

T. Willemsma